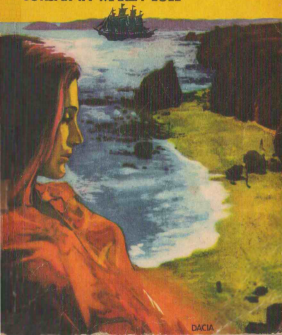

KOSTIS BASTIAS

MINAS REBELUL

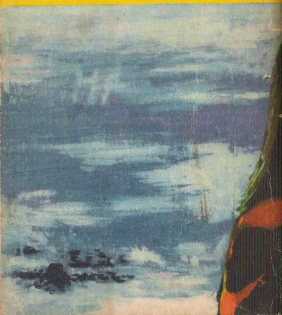
CORSAR IN MAREA EGEE

DACIA

Lei 7,50

KOSTIS BASTIAS
●
MINAS REBELUL

Prezentul român a fost tradus după originalul din limba greacă ΜΗΝΑΣ'Ο ΡΕΜΠΕΛΟΣ — Ediția a II-a — apărut la Atena în anul 1968. Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin Editurii Dacia.

Kostis Bastias

MINAS REBELUL

CORSAR ÎN. MAREA EGEE

Roman

În românește de
Antița Augustopoulos-Jucan

EDITURA DACIA
CLUJ - NAPOCA, 1976

Coperta de: CORNEL POPOVICI

Octombrie 1802. Nimeni nu ştia de ce Iakumis Rebelos venise şi îşi ridicase la Syra¹ o colibă amărîtă. O căsuţă ca vai de ea, între port şi oraşul de sus. Dar nici nu se interesa nimeni de motiv. Cui îi pasă de un om de cincizeci de ani, familist, cu cinci copii, cu o nevastă chinuită, care nu-şi află rost pe lume? Un lucrător în plus, au gândit, şi şi-au văzut de drum. Totuşi, se află că noul venit nu era din Hios². Hioşii erau altfel. Şi în sărăcie şi în nenoroc, reuşeau să se gospodărească şi să vorbească frumos. Iakumis Rebelos era un om sărman, aspru şi gata de ceartă. Ştia o mulţime de meserii, dar nu reuşea să se apuce serios de nici una. Spunea că e din Rodos, şi că e de neam bun. Însă marinarii şi neguţătorii, care debarcau în port, spuneau că era din Sînt-Miná, o mică insulă secetoasă, care răsărise din mare, între Ikaria³ şi Patmos⁴. Şi se pare că acesta era adevărul. De ce însă Rebelos voia să treacă drept rodian, nimeni nu s-a străduit să afle. El o spunea, el o credea.

Totuşi era cinstit şi harnic. Nu cerea de la nimeni nimic şi cheltuia atît cît îl ţinea punga. Însă oricît de mult lucra, la grădinile de zarzavat, la irigaţii, la călăfătuirea corăbiilor sau la vreo tîmplărie, niciodată nu reuşea să-şi hrănească familia. Pentru că nu erau puţini. Adevărată haită de lupi.

Nevastă-sa Marigo, fiica lui mai mare Angheliki, de douăzeci de ani, cea de a doua Katinko, a treia Anna, pe urmă fiul lui Minas, de şaptesprezece ani şi Konstantis de treisprezece.

¹ Syra: insulă în Marea Egee; face parte din arhipelagul Cicladelor (n. tr.).

² Hios: insulă în Marea Egee (n. tr.).

³ Ikaria: insulă în Marea Egee (n. tr.).

⁴ Patmos: insulă în Marea Egee; face parte din Dodecanez (n. tr.).

Și deși lucrau și mama și copiii, nu reușeau s-o scoată la capăt. Și chiar dacă în vreo lună ajungeau să aibă parte de un câștig mai bun, unul din șapte cădea bolnav la pat, se întâmpla ceva, și nu puteau scăpa de mizerie.

Însă un om, un arhonte foarte bogat, Antonios Kargas, de fiecare dată când urca din port spre Hora¹, se oprea la sărăcicioasa colibă a lui Rebelos și stăteau de vorbă cu el.

Kargas era un vechi lup de mare, avea trei corăbii, și două balerci pline cu taleri în pivnița casei lui. În vîrstă de șaizeci de ani, se retrăsese de pe mare și pusese alți căpitani pe navele lui. El poruncea de pe uscat. Și-și știa meseria ca nimeni altul. Primul pe mare, primul la negoț. Corăbiile lui cărau mărfuri din Orient, de la Beirut și din Cipru, în toate porturile Adriaticii și chiar mai departe. La Genova, la Marsilia, la Barcelona. Uneori reușea chiar să arunce ancora la Tunis, neținînd seama de pirații berberi care jefuiau în întreaga Mediterană. Corăbiile lui erau totdeauna înarmate și gata să lupte și să prade. Însă el ostenește și de aceea se retrăsese pe insulă să se odihnească și să se bucure de averea strînsă. Trei corăbii și două balerci cu taleri în pivnița lui! Mulți credeau că se va însura, dar se vede că Antonios Kargas nu se gîndea la așa ceva. Trăia bine cu prietenii, chefuia și nu cerea altceva.

Pe Rebelos însă îl privea cu ochi buni. Fie pentru că era harnic, fie pentru că era aspru și îi bătea pe toți ai lui, începînd cu nevastă-sa și terminînd cu mezinul, cu Konstantis, oricum se oprea și schimba cu el cîteva vorbe.

Însă în acea lună, în octombrie 1802, Antonios Kargas își pierduse buna dispoziție. Nici nu vorbea, nici nu rîdea, nici nu chefuia.

Sta ceasuri întregi pe gînduri, tăcut. Și o asemenea purtare nu era firească.

Intr-o dimineață, în zori, ancorase în port una din cele trei corăbii ale lui, și căpitanul se dusese acasă la Kargas, care locuia alături de Ai² Ianni, vechea mănăstire a Capucinilor, și rămase mult timp în iatacul lui. Nimeni nu află ce vorbiseră cei doi bărbați. Numai cei care mergeau spre ogoare sau spre port și femeile care se duceau la biserică.

¹ Hora: aci cu sensul de oraș (gr.) (n. tr.).

² Ai: prescurtare de la sfînt (gr.) (n. tr.).

îl văzură pe Antonios Kargas coborînd cu căpitanul către port.

Purta vracă¹, brîul îi era prost legat și pășea posomorît și amărît.

Toată dimineața și-o petrecu pe corăbia lui, stînd de vorbă cu oamenii. Desigur, nimeni nu se urcă pe puntea navei ca să audă ce-și spun. Totuși în port se vorbi despre corabie și despre supărarea lui Kargas. Erau lucruri care-i făcuseră pe mulți să se teamă.

În aceeași zi, către asfințit, cei din Syra discutau despre corsarul Katramatos și alți pirați maniați².

Se vede că navele lui Kargas îi blocaseră pe maniați la Milo și reușiseră să le ia corabia, zece bărbați din echipaj și multe bunuri. Katramatos și ceilalți căpitani ai lui reușiseră să scape. Se-ntorseseră la Monemvasia, înarmaseră alte corăbii, scufundaseră și o fregată franceză și acum căutau corăbiile lui Antonios Kargas, ca să se răzbune. De aceea una din cele trei nave acostase în Syra, ca să-i comunice nou-tățile lui Kargas și să primească instrucțiuni.

Antonios Kargas nu era dintre oamenii care răspund îndată. Se gîndi. Era furtună trecătoare și nu se miră.

— Ce s-a întîmplat cu fregata franceză? întrebă.

— Au scufundat-o, răspunse căpitanul. Cînd ne-am apropiat, am văzut-o înclinîndu-se pe o parte. Abia am reușit să salvăm un naufragiat care se ascunsese și de la el am aflat că navele lui Katramatos s-au îndreptat spre Milo.

— A fost o luptă cruntă? întrebă Kargas.

— Corp la corp, răspunse căpitanul.

— Francezii au aflat despre pieirea fregatei lor?

— Au aflat totul, zise căpitanul. Venind încoace am întîlnit o fregată franceză și ne-am oprit. M-au chemat și m-am dus la amiralul francez, pe cînd se sfătuia cu ceilalți ofițeri; m-au întrebat de Katramatos și de ruta lui. Pe urmă m-au lăsat să plec.

Kargas se mai gîndi puțin și porunci ca navele lui să pornească împreună spre Cipru și Beirut. Se făcu cum spusese. Curînd, Antonios Kargas urca spre Oraș, iar corăbiile lui

¹ Vracă: pantalon lung, specific insularilor din Marea Egee (n. tr.).

² Maniați: originari din Mani, regiune muntoasă din Peloponez (n. tr.).

se îndepărtau pe ruta stabilită, mînate de sorokos¹.

Se-ntunecase, cînd lîngă capul insulei Gaïduronisos, vizavi de Syra, se ivi o corabie neagră cu trei catarge. Plutea lîn, fără grabă și își aruncă ancora lîngă morile de vînt. O barcă încărcată cu bărbați se alipi de chei și aceștia debarcară.

Se înnoptase. În insulă domnea un întuneric adînc. Ici-colo, la vreo fereastră, tremura lumina vreunui opaiț. Doi bărbați înarmați pînă-n dinți începură să urce spre Hora. Prima casă pe care o întîlniră fu a lui Iakumis Rebelos. Se opriră nehotărîți. Nici un zgomot. Lumina palidă a unei candelă se strecura printr-o crăpătură. Bătură.

— Cine e? se auzi vocea bărbătească a lui Rebelos.

— Călători, răspunseră cei de afară.

Peste puțin Rebelos ieși în prag ținînd un felinar cu care lumină pe cei doi bărbați înarmați.

— Ce căutați? îi întrebă.

— Casa lui Antonios Kargas, răspunseră.

Rebelos îi privi cu atenție. Din cap pînă-n picioare. Îi privi și înțelese. Își întoarse ochii spre mare și zări forma neagră a corăbiei.

— Domniile voastre, eu sînt străin, Iakumis Rebelos din Rodos și nu-l cunosc pe acest Antonios Kargas.

Katramatos îl privi insistent. Pe urmă luă felinarul, îl ridică, îl privi în față și-i spuse:

— Ascultă-mă, Rebelos. Dacă vrei să-ți fie bine, spune-mi unde e casa lui Antonios Kargas, fără să mă faci să-mi pierd timpul.

— Nu știu, căpitane, răspunse hotărît Rebelos.

Katramatos rîse și-i spuse:

— Intră în casă și să nu te miști. O să mai stăm noi de vorbă.

Și după ce scuipă pe jos începu să urce spre Hora.

Cei doi corsari se opriră la mănăstirea Capucinilor. Sunară clopoțelul de la poartă și un fratello², proaspăt trezit din somn, le deschise.

Îl întrebă de casa lui Kargas și el, pe jumătate adormit cum era, gras, cu o față ca o lună în rasa lui cafenie, trecu pragul, întinse mîna și le arătă casa de alături. Nici o lumină nu trăda că cineva ar sta de veghe. Călugărul

¹ Sorokos: vînt de sud (n. tr.).

² Fratello: frate, călugăr (în limba italiană în text) (n. tr.).

închise din nou poarta grea de lemn a mănăstirii și cei doi bărbați rămaseră în stradă.

Stătură tăcuți câteva clipe și apoi, cu un salt, se cățărară pe micul balcon. Traseră cu urechea dacă nu treziseră pe careva cu zgomotul făcut, dar nu se auzea nimic. Văzură doar un băiat care străbătea ulița în dreptul mănăstirii și a casei lui don Alberto, preotul cel bătrîn, care spovedea bătrînele. Băiatul nu-i zărise pe cei doi bărbați din balcon; se strecură pînă la poarta lui Kargas și trase grăbit de clopoțel. Curînd baba Katinko, care se-ngrijea de casa lui Kargas, deschise și, luminînd cu un felinar fața copilului, îl întrebă:

— Ce cauți aici la ora asta, Minas?

— M-a trimis tata să vin pe furiș și să-l trezesc pe căpitan, că-l caută corsarii.

Katramatos și tovarășul lui Loios, care auziseră aceste vorbe, nu mai aveau timp de pierdut. Deși erau bărbați voinici, știau că și Antonios Kargas era un curajos și vechi lup de mare. Așa că unul din ei sări în stradă, iar celălalt dintr-un salt se trezi în iatacul lui Kargas.

Loios îl înhăță de guler pe Minas Rebelos și pe bătrîna Katinko și le zise:

— Să nu scoateți o vorbă, că v-am și tăiat capul!

Ținea o spadă uriașă, al cărei tăiș sclipea la lumina palidă a felinarului. La vederea ei, bătrînei și lui Minas le pieri glasul. Il lăsară să-i tîrască în casă, s-o lege pe bătrîna de mîini și de picioare, punîndu-i căluș propria ei basma și pe urmă să-l ia cu el pe Minas la etajul de sus, unde dormea Kargas.

Auziră gălăgie și cearta lui Katramatos cu Kargas. Într-o clipită îl legă pe Minas de balustrada scării și trecu în iatacul lui Kargas. Felinarul îl lăsă pe o treaptă.

Cei trei bărbați vorbeau tare:

— Ce vrei de la mine? întrebă Kargas.

— Îmi datorezi multe, Antonie Kargas, îi răspunse Katramatos. Zece capete de voinici. Și zece voinici nu pot fi plătiți nici cu taleri, nici cu capul tău cel bătrîn.

Și, fără altă vorbă, cei doi corsari îi înhățară pe Kargas de gît, îl tîrîră pînă la scară și Katramatos, scoțîndu-și spada cea lată, îi tăie capul, așa cum ai tăia un pui sau un ied.

Minas Rebelos simți că i se taie răsuflarea, ceva pierind și stingându-se în el. Niciodată, în cei șaptesprezece ani pe care-i avea, nu visase așa ceva. Cât timp se certau cei trei bărbații spaima îi cuprindea sufletul. Când însă văzu cum este rîrit Kargas, pe jumătate gol și neputincios, și cum îl calcă pe piept ca să-i taie gîtul, uită de sine. Nu se mai temea. Îl stăpînea o adîncă uluială și simțea că e un nimic. Că din om se făcuse piatră, marmură. Își simțea mîinile și picioarele întepenite și sîngele înghețat în vine.

Katramatos agăță acest cap de balustrada balconului, lîngă clopotnița Capucinelor, ca să-l sperie pe fratello, cînd se va duce în zori să tragă clopotele pentru prima liturghie.

Pe urmă scotociră cadavrul, luară cheile și sub amenințarea cuțitului o puseră pe Katinko să-i conducă în pivniță.

Deschiseră balercile, umplură doi saci cu galbeni venețieni, îl luară pe Minas Rebelos și porniră spre port.

Mai aveau însă o poliță de plătit. Îi datorau ceva lui Iakumis Rebelos. Se opriră deci la casa lui și-i strigară să iasă. Rebelos cînd îl văzu pe fecioru-său Minas alb ca varul, sacii cu galbeni, pe Katramatos și Loîos, înțelese că e de rău. Aruncă o privire spre steaua dimineții și apoi își plecă ochii.

— Așa obișnuiești dumneata? întrebă Katramatos. Și cu mînerul spadei îl lovi de două ori în cap pe Rebelos. Sîngele îi năpădi obraji și Minas, dintr-o dată, apucă o piatră și-l lovi pe corsar în față.

Atunci corsarii îl legară pe Rebelos, fluierară, și cinci din tovarășii lor, care așteptau în umbră, se apropiară.

— Să iasă toți afar-din casă, porunci Katramatos. Și unul cite unul ieșiră afară copiii lui Rebelos și la urmă nevastă-sa.

Îi cercetă pe toți la lumina tulbure a zorilor. Și înșfăcă de păr pe cele două fete mai mari, dădu galbenii la doi marinari și, după ce-l dezlegă pe Iakumis Rebelos, se-ndreptă spre corabie.

Nevasta lui Rebelos scoase un răcnet și se prăvăli pe scările de piatră, în timp ce Iakumis privea tăcut către mare, de parcă își pierduse glasul.

Curînd, corabia corsarilor pierea pe după Gaîduronisi, iar clopotele de la Aî-Ianni băteau trist. Insula toată era în picioare, și unii coborau spre Rebelos, iar alții urcau spre casa lui Antonios Kargas, să vadă capul agățat de balcon și pivnița goală.

Pe fețele tuturor se zugrăvise spaima, iar femeile jeleau mortul și fetele lui Rebelos, răpite de pirăți.

Numai Minas se duse pînă la stîncile ce împrejmuiău golful și stătu ascuns pînă cînd corabia lui Katramatos ridică ancora.

În cafeneaua mică de pe pantă se adunaseră toți locuitorii Syrei. În ziua aceea ogoarele fură lipsite de lucrători, iar din hornurile caselor nu ieși fum. Nici o gospodină nu găti și nici un cap de familie nu se gîndi la treburile lui.

Toți discutau despre corsari. Despre Katramatos. Se spuneau tot felul de lucruri despre cauzele nenorocirii. Și cînd trecu prima emoție, se găsiră și învinuitorii. Făcuse și Antonios Kargas destule în tinerețile lui. Și bogățiile jefuite de Katramatos le adunase din piraterie. Povesteau și despre prădăciunea făcută cîndva de Kargas în insula Milo și despre oamenii cărora le făcuse de petrecanie cu mîna lui. Cu toate astea îl compătimeau pentru tragicul lui sfîrșit, deși nici cînd nu-i ajutase pe cei săraci sau insula care suferea cînd de pe urma cutremurelor, cînd de pe urma corsarilor.

Femeile și flăcăii se strînseseră la casa lui Iakumis Rebelos. Plînsetele se auzeau pînă jos în port. Două fete, ca niște flori fragede, să fie date pierzaniei! Și cîți aflară motivul care-l împinsese pe Katramatos să se răzbune simțiră că li se urcă sîngele în cap. Ce conta că munceau cîstit, dacă orice tîlhar putea pătrunde într-o noapte în casa lor, să le agățe capul de fereastră? Să le prade averea și să le răpească femeile, ducîndu-le pe mare? Și flăcăii nu simțeau nici un fel de siguranță, gîndindu-se la insula lor.

Iakumis Rebelos își pierduse graiul. Își plătea scump omnia. Totuși, numai cînd se gîndea la cauza nenorocirii celovise, se simțea mai ușurat. Ca să salveze un om de la moarte, își pierduse copiii. Niciodată nu-l înecase asemenea durere. Se simțea însă atît de neputincios, atît de umil, atît de bătut de soartă, încît înțepenise într-un colț și amuțise, pierzîndu-și orice putere de a se mișca din loc.

Deodată ceilalți îl căutară pe Minas. Și-l aminti și Iakumis și îi veniră în minte toate cîte se întîmplaseră dimineața. Îndrăzneala băiatului de șaptesprezece ani, curajul lui de a-l lovi cu piatra pe Katramatos. Minas! se gîndi Rebelos. Și o lacrimă alunecă din ochii lui.

Ceva vesel sclipi în el, ceva ca o lumină. Dar unde era Minas? Il căutară peste tot. În colibă și în împrejurimi. Însă nu-l găsiră nicăieri.

Pentru o clipă tăcură toți. Se priveau cu groază. Fără să știe de ce, teama ca nu cumva corsarii să-l fi omorît pe Minas se întindea asemeni unui ger ucigător peste căsuța săracăcioasă a lui Rebelos.

— Vai și iar vai! zbieră nevasta lui Rebelos. Mi-ai luat lumina ochilor. Minas, fiule!

Iakumis Rebelos, auzind țipetele nevesti-si, simți că i se înfierbîntă sîngele.

Sări în picioare, stătu în fața ei și îi strigă sălbatic:

— Crapă... Nimeni nu îndrăznește să pună mîna pe Minas!

— Unde-i, atunci, feciorașul meu?

— Unde îi place, răspunse sec Rebelos. E bărbat și nu are de ce să se teamă.

Spuse cu atîta convingere vorbele astea, încît nimeni nu putu să-l contrazică.

Și bătrîna, nefericita mamă a lui Minas, tăcu și îl crezu. Și toți îl crezură. Și le uitară pe Angheliki și pe Katinko și se gîndiră la Minas... Chiar dacă avea doar șaptesprezece ani.

Iakumis Rebelos se schimbase. Parcă acum își simțea mai mică nenorocirea. Nu mai era un nimic. Era tatăl lui Minas. Și cînd Marinos Sigalas, un flăcău de douăzeci și cinci de ani, șopti gînditor: „Ce rușine!”, Iakumis Rebelos îl întrebă:

— Ce ai fi vrut să fac?

— Nu vorbesc despre tine, Iakumis, răspunse tînărul. Vorbesc despre insulă, despre noi toți. Nu s-a găsit unul să-l înfrunte pe Katramatos.

Atunci Rebelos veni între bărbații și femeile adunați acolo și cu glas puternic le strigă:

— Katramatos n-a plecat fără să dea ochi cu un bărbat. Pentru insulă, pentru nenorocitul Antonios Kargas, pentru

mine și pentru surorile lui răpite, Minas l-a lovit cu o piatră în față.

— Și ce a făcut corsarul? întrebare mai mulți.

— S-a prefăcut că nu-i dă importanță, răspunse Rebelos. Dar el și Minas s-au privit ca doi bărbați care au niște socoteli de lămurit.

Marigo, auzindu-l, se sperie și mai tare.

— Și dacă nelegiuitul l-a luat și pe Minas? zise iar.

Și de data aceasta toți se priviră îngrijorați. Toți se temură să nu fie adevărate spusele mamei. Dar o fată, care stătea la poartă, strigă veselă:

— Minas, Minas...

Și toți se adunară în capul scării să-l vadă.

Băiatul urca singur panta, cu capul plecat și cu fața roșie ca focul. Ochii lui străluceau ciudat și vocea îi era răgușită.

Cum intră, maică-sa îl îmbrățișă. Și femeile îl înconjurară bucuroase. Minas se miră. Parcă el fusese cel răpit. Numai în privirea tatălui său citi altceva. Ceva cu totul deosebit. Niciodată nu-l privise cu asemenea ochi bătrînul Rebelos. Niciodată nu-și simțise tatăl atît de apropiat, atît de însuflețit. Se așeză lîngă el, fără să schimbe vreo vorbă unul cu altul. Și totuși i se părea că-și spusese totul.

Pe urmă văzu lumea, femeile care plîngeau, bărbații care discutau, își aminti de uciderea lui Kargas, de surorile lui și la urmă de Katramatos. Putea să-l deosebească dintre alții. Atît de bine îi cercetase mutra, privirea și mersul și felul cum vorbea oamenilor. Pe urmă își lăsă mintea s-o ia razna. Ar fi vrut o mulțime de lucruri. Ar fi vrut să stăpînească o corabie și să se ducă în locul unde corsarul îi ținea prizoniere surorile. Să le găsească și să le elibereze. Și încă ceva ce nu spunea: să-i taie corsarului gîtul cu propriile lui mîini, așa cum făcuse acesta cu Antonios Kargas, sub ochii lui. Așa visa în colțul lui. Suferința și furia, amestecate, îl schimbaseră. Era alt om. Și fără să și-o poată explica, se simțea mai bine. Cu toate grozăviile ce se întîmplaseră, simțea că viața lui e mai plină. Era îndurerat din cauza surorilor lui și-a lui Antonios Kargas. Privind scările care conduceau din port către Hora, i se părea că-l va vedea oprindu-se în prag ca să stea de vorbă cu taică-său și că îi va spune vreo noutate despre corăbiile lui sau îi va face o ura-

re lui Minas. Îi promisese că într-o zi îl va lua pe una din navele lui. Și Minas se bucurase. Credea că fericirea îl aștepta cu brațele deschise, de-ndată ce se va îndepărta de insulă. Din ziua aceea Minas Rebelos tot cobora în port și se uita la corăbiile care aruncau ancora.

Scune și bricuri, lovele și fregate înarmate și nave mari, care puteau călători în marea deschisă. Puteau călători pînă la Samos, pînă la Hios, pînă în Cipru chiar și să se-ntoarcă încărcate cu vinuri, brînzeturi, fel de fel de poame, mătăsuri și țesături, podoabe din Orient. Sta uluit cînd vedea mormanele de mărfuri și marinarii. Aștepta însă să vie și corabia lui Kargas ca să se îmbarce și el, după cum îi promisese acesta. Dar de cîteva ceasuri Antonios Kargas murise... Pentru o clipă Minas se simți copleșit de deznădejde. Se ridică însă în picioare, își strînse pumnii și ieși din încăpere, ca să nu mai audă plîsetele și vorbăria femeilor. Se așeză pe prag și privi spre mare. Planul lui era simplu: să se îmbarce pe o corabie. Pe oricare. Celelalte vor veni de la sine și se va gîndi la ele pe mare. Văzînd și făcînd. În acele clipe nu se gîndea decît cum să scape din închisoarea lui. Pentru că așa i se părea insula.

Stătea în port și se uita la fiecare marinar. Îi vedea încărcati cu tot felul de mărfuri și cu punga plină de aur și argint. Galbeni, nu glumă! Mai sus de casa lor locuia o văduvă tînără. Asimina lui Hristakis. O socoteau norocoasă fiindcă se-ndrăgostise de ea un tunar. La două-trei luni debarca în insulă și casa văduvei se umplea de mătăsuri și vinuri și pometuri din Hios și dulciuri din Constantinopol. Și nucile și alunele erau cu sacii! Femeile o înjurau și o fericeau. Crăpau de invidie. Minas însă, ținînd în mînă o bucată de pîine uscată, lihnit de foame, vedea sosind bunătațile la Asimina și pe tunar coborînd mîndru de pe navă și urcînd în goană dealul ca să ajungă lîngă iubita lui.

Stătea cu ea o săptămînă, se giugiuleau, îi umplea casa cu bunătați și se-mbarca iar pe bric. Ce contau mormăielile bătrînei Katinko și ale preotului Pierro, cînd vedeau darurile primite. Asiminei nici că îi păsa. Ieșea în balcon și spunea cu glas tare:

— Cui îi place... Jumătatea miei sînt cinci sute.

Toate acestea și mizeria din casa tatălui său îi aprinseseră imaginația. Doar pe mare spera să-și găsească scăpare. Ea

va spăla jignirea, ea îi va da prilejul să se bucure, ea va izgoni sărăcia din casa tatălui său. Se uita deci la mare și se gîdea. O privea și visa. Fără să piardă timpul, hotărî să le spună și alor săi. Nu voia să se sfătuiască cu ei despre asta, ci doar să le-o spună, ca să nu plece fără știrea părinților.

În aceeași seară, după ce plecară vecinii și rămaseră Iakumis Rebelos, nevastă-sa, cea de a treia fiică a lor, Minas și Konstantis, încăperea era luminată de opaiț. Marigo se culcase într-un colț întunecos și își plîngea fetele rapite.

Plîngea și fata. Tatăl stătea tăcut și Konstantis se ghemuise lîngă Minas. Nu se auzeau decît suspinele mamei. Toți tăceau. Pe masă se aflau niște pîine, un castron cu măsline și o oală cu supă, pe care le aduseseră vecinele. Hrana pe care le-o trimisese mila. Minas le privi și mintea i se duse iar la casa Asiminei. Acolo, marea aducea bucuria și bogăția, iar aci mila trimitea firimiturile caselor străine. Nu mai putea. Nu-l încăpea nici casa, nici insula.

Pe urmă, în tăcerea lugubră a casei, se gîndi la Rozina, la fiica tipografului Armau. Era cam de vîrsta lui, fată de cincisprezece ani, înaltă, brună, cu ochi migdalați și trup bine legat. Îi plăcea, asta era tot. Dorea tovărășia, privirea și zîmbetul ei. Și urca adesea spre mahalaua ei ca s-o vadă și să stea de vorbă. Se gîdea însă că el nu era nimic. Un flămînd. Fiu al mizeriei. Fără lucru. Nici nu se mai putea gîndi să urce spre casa ei după cele întîmplate în noaptea aceea. Nu era numai un sărăntoc, ci și acoperit de rușine. Un frate căruia îi fuseseră răpite surorile. Cum să se mai arate pe-acolo?

Vocea tatălui său îi întrerupse gîndurile:

— Nu te culci?

— Am să ies, tată. Somnul nu se lipește de mine, răspunse Minas.

— Și unde ai să te duci? îi spuse tăios bătrînul.

— Afară...

— Să te culci, spuse furios Iakumis Rebelos.

Altă vorbă nu se mai auzi în încăpere. Doar plînsul mamei tulbura tăcerea.

Toți se culcară și întunericul învăluî coliba lui Iakumis Rebelos. Curînd însă o umbră aluneca pe furiș și ieșea în stradă prin porțița casei. Era Minas Rebelos. Se opri, privi

stelele, marea întunecată și navele din port. Porni la vale fără a mai arunca vreo privire înapoi.

Cînd coborî în port, se duse la localul lui Kosmas, care sta deschis toată noaptea. Era o cîrciumă ciudată, unde omul putea găsi tot felul de bucurii. Mîncare și băutură, așternut ca să se odihnească marinarul trudit și, cînd era nevoie, și o femeie cu care să se giugiulească. Kosmas era un vechi contrabandist și îi era milă. Știa dorurile celor de pe mare și nu făcea pe nebunul.

Dar nu dădea numai hrană și odihnă. Aranja și treburi de tot soiul. Cunoștea corăbiile și echipajele, pe căpitani și armatori. Călătorise prin toate porturile Orientului și era prieten cu oameni bine situați din Smyrna, Hios, Cipru, Beirut, Alexandria, Marsilia. Pe scurt, cuvîntul lui avea trecere și marinarii aveau mult de-a face cu dînsul.

Cu toate acestea nu era bogat, dar avea ce-i trebuia și o ducea bine.

Cu el se gîndi să stea de vorbă și Minas. De cîte ori se întîmplase să vină în localul lui cu taică-său, îl auzise povestind despre porturi și călătorii, pomenind despre cunoscuți de-ai lui și o mulțime de alte lucruri minunate, care fermecaseră mintea tînărului.

Cînd intră în localul lui Kosmas, văzu, pe lîngă butoaiele de vin, o mulțime de marinari stînd la masă.

Kaliorița lui Vacondios îi servea cu vin.

Kosmas spunea că sărmana Kaliorița venea să-i de o mîină de ajutor și să cîștige și ea un ban.

Dar femeile din Syra spuneau că e o stricăță cum nu s-a mai pomenit și că preoții de la Maica Domnului din Karmelú îi interziseseră să se arate printre oameni și-i porunciseră să spună patruzeci de rozarii în fiecare seară.

Minas auzise și pe Kosmas și pe femeile din Syra; însă îl credea pe Kosmas. Pe urmă i se păru atît de frumoasă tovărășia marinarilor.

Debarcaseră de pe o navă care ancorase în larg. Ieșiseră numai căpitanul și cinci oameni din echipaj. Căpitanul avea niște treburi cu Kosmas și pe urmă avea să ridice ancora, îndreptîndu-se spre Cipru.

Kosmas, de la tejghea, cum îl zări pe Minas, îi strigă:
— Ce cauți aici la ora asta, Minas?

— Vreau să-ți vorbesc, barba¹ Kosmas.

Și cărciumarul, întorcându-se spre marinari, le spuse rîzînd:

— El este Minas Rebelos, care a făcut ca insula noastră să iasă cu fața curată. A aruncat cu o piatră în mutra lui Katramatos. Nu vă spuneam?

Marinarii se-ntoarseră și-l priviră pe Minas. El păli și îi veni s-o ia la fugă, să se-ascundă. Însă Kosmas îl apucă de umăr și-l trase afară din cărciumă.

— Ce vrei, Minas? îl întrebă.

— Fă-mi un bine, pentru care am să-ți fiu recunoscător toată viața...

— Ce bine? făcu Kosmas închizînd pe jumătate ochii.

— Vreau să mă îmbarc, spuse flăcăul și-l privi pe grasul de Kosmas drept în ochi.

Kosmas nu răspunse și lui Minas i se tăie răsuflarea.

— Ei? îl întrebă Minas.

— Stai să se facă ziua, răspunse Kosmas, și vom găsi o corabie. Va veni vreuna pe-aici.

— Nu, nu vreau să aștept pînă se face ziua, îi spuse Minas cu lacrimi în ochi. Nu vreau să se facă ziua. De ce să nu mă îmbarc acum?

— Ești nebun, măi Minas? Parcă e a mea corabia și poruncesc eu cine să se îmbarce și cine să debarce?

— Dacă ai vorbi cu căpitanul..., spuse Minas.

— Să vedem, îi răspunse Kosmas, și-i întoarse spatele. Minas îl urmă, intră în local și, ghemuindu-se într-un colț întunecos, privea marinarii. Pentru prima dată în ziua aceea își aminti de Dumnezeu. Întoarse ochii spre fereastră, se uită la stele și le rugă să-l ajute. Trebuia să se îmbarce.

Îi era rușine de ceilalți băieți, de lume, de Rozina, de maică-sa și de taică-său, deși voiau să-l țină lîngă ei. Se vor amări, desigur, dar se vor obișnui. Și dacă le va trimite vești bune și ceva galbeni vor reîntineri. Ceva îi spunea că planul lui e în pericol. Nu voia să mai dea înapoi. Se temea de amîinare, se temea de taică-său, tremura să nu i se strice tot ce plănuise. Așa că prin orice mijloc trebuia să se îmbarce.

¹ Barba: în l. gr., nene, unchi (n.tr.).

Tot aștepta să-l vadă pe Kosmas vorbindu-i căpitanului și pe urmă chemându-l și pe el ca să stea de vorbă.

Însă Kosmas se așezase la tejghea și adormise. O lăsase pe Kaliorița să aranjeze treburile cu căpitanii. Ceva îi spusese că treburile lui rămân baltă. Luă deci încă o hotărîre mare. Va vorbi el însuși căpitanului. Inima îi bătea și privirile nu i se mai dezlipeau de pe fața acestuia.

Era un bărbat corpulent, ars de soare și de sărătura mării, legat la cap cu o basma neagră și cu un cercel în urechea dreaptă. Purta o cămașă descheiată pînă la brîu, așa că i se vedea pieptul păros și o sirenă tatuată pe piele.

Vorbea mai puțin decît ceilalți și, de fiecare dată cînd deschidea gura ca să zică ceva, toți tăceau. Avea voce groasă și ochi sălbatici. Deodată îl văzu că se ridică și se duce în camera alăturată, urmat de Kaliorița. Stătu acolo vreo jumătate de ceas, jumătate de ceas care i se păru lui Minas cît un veac. Sufletul îi tremură de-a binelea cînd îl văzu pe ceilalți, toată ceata, plecînd și lăsîndu-l singur pe căpitan. Se repezi afară și-i văzu îndreptîndu-se spre corabia care-i aștepta cu pînzele întinse.

Ce să facă? Ochii i se umplură de lacrimi. Umbla de colo-colo, ca omul care simte că-i scapă printre degete o comoară. Nervii îi erau întinși ca niște corzi și, fără să știe el însuși de ce, alergă la tejghea, unde moșia Kosmas și-l zgîlțîi tare, spunîndu-i:

— Ce vrei de la mine ca să mă îmbarc?

Kosmas se trezi speriat și se înfurie atît de tare încît ridică mîna și-i arse lui Minas o palmă.

— Du-te dracului, bastardule! strigă.

Și se ridică să-l ia la bătaie de-a binelea, cînd îl văzu, ieșind greoi și tăcut, pe căpitan.

Minas înhățase un scaun și ținea capul lui Kosmas. Pălise îngrozitor și scrișnea din dinți de ciudă.

— De ce mă faci bastard? îi strigă.

Căpitanul însă le făcu semn să tacă. Și întorcîndu-se spre Minas îl întrebă:

— Ce vrei?

Minas aruncă scaunul și se-nroși ca un mac. Își simțea gura uscată și saliva amară. Făcu însă un efort și răspunse:

— Vreau să mă îmbarc cu tine, căpitane...

— Și de ce să te-mbarci? îl întrebă căpitanul.

— Vreau să lucrez pentru tine... Și, te rog, nu mă respinge.

— Tu l-ai lovit pe Katramatos?

Minas înghiți în sec. Și iar făcu un efort și răspunse:

— Katramatos l-a ucis pe Kargas și mi-a răpit două surori...

— Și tu vrei să te răzbuni pe Katramatos? îl întrebă cu un surâs straniu căpitanul.

Minas rămase pe gânduri. Oare care era rostul acestei întrebări? Preferă să nu spună ce plănuia, ce-și pusese în minte.

— Vreau să lucrez pe corabia ta.

— E muncă tare grea, flăcăule, îi spuse căpitanul.

— Vreau să muncesc, răspunse Minas plin de încredere. Însă căpitanul, fără să spună o vorbă, se-ndreptă spre ușă.

Lui Minas îi îngheță sîngele în vine. Parcă se afla pe marginea unei prăpastii și-n fața lui se căsca abisul. Și bărbatul acela voinic înainta spre ușă, greoi și tăcut, fără să-i spună lui Minas o vorbă, fără să-l salute pe grăsunul de Kosmas și fără să-i zîmbească deloc Kalioriței, care sta îmbujorată în dreptul ușii interioare.

Ce să facă acuma? Căpitanul ajunsese la ușă și, cînd să treacă pragul, se opri o clipă, întoarse capul și-i spuse lui Minas:

— Vino cu mine!

Ai fi zis că noaptea se preschimbase brusc în zi însorită, așa se luminează fața băiatului. Alergă, apucă o torbă cu merinde pe care o ținea căpitanul în mînă și-l urmă la corabie.

Minas nu aruncă în urma lui nici măcar o privire. Numai Kaliorița se înfășură în șal, luă o bocceluță, îi ură noapte bună lui Kosmas și porni să urce spre Hora.

Cînd ajunse în fața colibei lui Iakumis Rebelos, se opri. I se frîngea inima din cauza celor ce auzise. Las' s-o înjure gospodarii insulei! Ea, ori de cîte ori putea, făcea un bine. Fără să stea mult pe gânduri bătui în ușă și auzi vocea groasă a lui Iakumis Rebelos întrebînd cine este.

Cînd deschise, îi povesti despre plecarea fiului său și Iakumis se repezi în port, doar-doar o prinde corabia. Simțise cînd feciorul său ieșise, dar nu crezuse într-o plecare

atît de grabnică. Făcuse pe surdul și pe adormitul, pentru că nu voia să-l lovească și să-l necăjească pe flăcăul lui, care, în nenorocirea ce-l lovise, fusese singura lui mîngîiere. Dar acum, cînd afla că pleacă și că nu-i va mai vedea ochii negri, sprîncenele îmbinate, că nu se va mai bucura de subțirimea trupului și de vitejia sufletului său, simțea o durere adîncă, de parcă o mîină de fier i-ar fi strîns inima. Se mîndrea desigur pentru purtarea fiului, dar se temea pentru soarta lui. Oare îl va mai vedea? Se va mai bucura de vorba lui? Alerga și se ruga. Să-l apere Dumnezeu, să-i fie zilele bune și nopțile senine. Îi părea rău pentru bătaia pe care i-o dăduse și alerga, alerga mereu.

Pe cînd se apropia de port, tocmai mijeau zorile. Luceafărul nu pălise încă. Înșă atît munții insulei Mykonos cît și apa căpătaseră o nuanță trandafirie.

În larg, dincolo de mori, văzu corabia cu trei catarge îndepărtîndu-se încet. Se opri pe mal și, istovit, se așeză pe o ancoră ruginită. Doi muncitori din port, care aflaseră de plecarea lui Minas, veniră lîngă el. Îl înjurau pe băiat pentru noul necaz adus părinților lui. Iakumis, însă, tăcea. Își vedea nădejtile plutind pe mare, copilul plecînd și soarele casei lui ascunzîndu-se încet-încet, dincolo de stînci. I se părea că și viața i se împruținează. Și totuși ceva îi spunea că așa trebuia să se întîmple. Că acest fiu al lui îi spăla rușinea și aprindea în el o nouă speranță. Numai să-și amintească Minas de mica lor colibă din Syra, de biata lui mamă, de surorile răpite și de cei doi frățiori mai mici pe care-i lăsase acasă. Iakumis va lucra și de aici înainte la grădinile de zarzavat, pe cîmp, la călăfătuirea corăbiilor și la tîmplărie, că se pricepea la toate aceste munci. De acum se va culca cu gîndul la Minas și se va trezi cu speranța pe care el i-o strecurase în suflet.

Privea deci corabia care se-ndepărta și o presăra cu binecuvîntări: să-l apere Dumnezeu pe Minas, pe căpitanul lui, fiorosul lup de mare Thimios Ghiordasis, care-l luase în serviciul său și «Cîinele», corabia cu trei catarge care dispărea în zare.

«Ciinele» înainta încet. Îndată ce se luminează de ziuă, un ușor gregos¹ îl ajută să-și croiască drum. Făcea vreo șapte mile pe oră. Minas, de cum pași pe puntea corăbiei și văzu insula depărtându-se, răsufală ușurat.

Îl urmă pe căpitan pînă la pupa și depuse desaga în cabina lui. Pe urmă se retrase într-un colț.

Insula se tot îndepărta, pînă pieri. Ceata marinarilor se răspîndise pe navă. Unii cățărați pe frînghii, alții la cîrmă, unul la pupa și alți doi, lîngă uriașul catarg, priveau marea.

Pe lături, mai mulți tunari curățau bocaportele și tunurile, alții împătureau niște pînze și, lîngă ușa bucătăriei, trei tineri, de statura și de anii lui, curățau fasole, iar unul jumulea niște păsări.

Îi privea și îl priveau. Unul din tinerii de la bucătărie îi zîmbi; ceilalți se uitau la el și schimbau priviri între ei.

Pe urmă se trezi în fața unei scări și, fără să știe de ce, coborî. Corabia era mare și nu părea lucru ușor să faci cunoștință cu ea. Coborî deci și întîlni un grup de vreo zece bărbați care, stînd în fața unor băi mari, spălau niște postav. Vru să se apropie, dar o voce îl opri.

— Ce cauți aici? îl întrebă un bărbat înalt, cu o mutră ciudată și respingătoare.

Nasul îi era mîncat, pielea ciupită de vărsat și ochii mici, ca niște gloanțe de plumb. Pe cap purta o basma de culoare închisă, strîns legată și la brîu avea pistoale și gloanțe.

Nici unul dintre bărbații care spălau nu-și ridică capul să-l privească. Minas observă că picioarele le erau legate cu lanțuri. Erau legați de podea și între ei. Trupul, de la brîu

¹ Gregos, vînt de nord-est (n.tr.).

în sus, le era gol. Munceau aplecați, fără să-și ridice corpul, capul sau ochii.

Bărbatul ciupit de vărsat care-l oprise să treacă ținea în mână un bici din piele de rechin, pe care-l tot învârtea, în aer. Pe urmă se apropie de al treilea om din șir și-i arse două lovituri pe spinarea goală.

Omul lovit nici nu se clinti. Cum sta aplecat, continua să spele țesătura aceea groasă, de parcă nu se întâmplase nimic.

Minas își simți fruntea năpădită de sudoare rece. Se trase în dosul unei grămezi de lăzi și saci și porni pe cărarea ce se făcea între încărcătura corăbiei și babord. Grăbi pasul ca să se îndepărteze cât mai repede de fiara aceea ciupită de vărsat, când auzi un geamăt. Se opri. Ascultă atent și își dădu seama că vaierul venea din adâncul navei; că ceva înfiorător se ascundea sub picioarele lui, în cala corăbiei. Desluși totuși bine glasul unei femei care, plângând cu suspine, spunea:

— Sînt și eu om, fie-ți milă de mine!

Se auzeau și alte gemete și voci de femei și bărbați laolaltă. Auzi limpede vaietele unui bărbat, care durară mult:

— Amaaan... Aman...

Și pe urmă un țipăt sfîșietor:

— Doamne... Isuse...

I se oprise răsufierea. Cu cât înainta spre prova, întunericul se făcea mai profund. Doar în adânc, tremura o lumină palidă. Vru să se apropie, dar un bărbat îl apucă de gît cu putere și-l tîrî spre pupa. Când ieșiră la lumină, văzu că acela care-l înhățase era omul ciupit de vărsat. Ridică biciul și-l lovi peste picioare. De durere îngenunchie.

— Ce tot cotrobăiești pe aici, drac împielit! îi spuse.

Gura îi puțea foarte urît și răsufierea lui îl izbi pe Minas ca o duhoare grea. Îi rămăseseră doar vreo cinci-șase dinți, și aceștia putrezi, de culoare neagră-gălbuie.

— Sînt cu căpitanul..., murmură Minas.

Nu apucă să termine că omul îl și împinse cu putere spre scară.

— Du-te la căpitan! îi strigă. Și să nu-ți mai calce picioarele pe aici, pe jos.

Și rîse cu un rîs ciudat, care îl făcu să pară și mai respingător.

Minas se grăbi să plece și, cînd se văzu pe punte, respiră adînc aerul curat. Echipajul își continua munca. Îl căută cu privirea pe căpitan, dar nu-l zări nicăieri. Privi înapoi. Dar insula nu se mai vedea. Doar ici-colo, ieșeau dintre valuri cîteva stînci pleșuve, pe care le întâlnea pentru prima oară în viața lui. «Cîinele» înainta mai repede, cu optsprezece pînze întinse în bătaia vîntului. Minas își aminti de maică-sa, dar izgoni cu furie această imagine. Stătea pe loc, neștiind ce să facă, unde să se ducă, unde să se odihnească. De două zile și două nopți nu închisese ochii, nu-și odihnise trupul. Își simțea capul greu. Se apropie de catargul de la prova și se așeză pe un maldăr de pînze de corabie. Locul era umbros și, cum sufla un vînticel răcoros dinspre mare, își rezemă capul de un colac de frînghii și căzu într-un somn adînc.

«Cîinele» era una dintre cele mai renumite corăbii de corsari. Și căpitanul Thimios Ghiordasis, spaima mărilor. Corveta și-o construisese la Rodos și fusese lucrată după un plan al lui. De aceea era o corvetă stranie, care nu semăna cu nici una de același fel. Și forma și armătura și toate erau altfel. Ca vechi lup de mare, Thimios ceruse să i se facă și pînzele diferite de cele obișnuite.

Numai catargele le lăsa după planurile vechi. Și cel de la prova, și cel de la pupa, și cel din mijloc și vergeaua focului¹. La pupa însă făcu niște construcții neobișnuite, care semănau cu palatele pe care le fac venețienii și genovezii la pupa corăbiilor lor. Îi plăceau caravelele și totdeauna le pomenea cînd discuta cu cineva.

— Alea-s nave! spunea și își amintea de Cristofor Columb. Vorbea despre el și atunci cînd se plîngea de corăbiile timpului său.

— Ce mai caravele, spunea, și ce mări au străbătut!

Căpitanul Thimios era după tată din insula Santorini și după mamă din insula Samos. Santorini i se părea prea mică și prea blîndă ca să-i fie patrie. De aceea nu spunea că e fiu al tatălui său, ci al mamei sale.

¹ Aici, una din pînzele corăbiei (n. tr.).

Povestea multe despre vitejia maică-si și despre insula Samos. Ea îl părăsise pe Ghiordasis și se dusesse să-l nască pe Thimios în insula ei. Cam încurcase socotelile lunilor și cum copilul trebuia să aibă un nume, i l-a dat. L-a numit Ghiordasis. De aceea nici Thimios nu a acostat vreodată la Santorini și nici n-o pomenea.

— Cea mai săracă piatră ponce¹ care s-a ivit dintre valuri, spunea.

Și încheia discuția.

«Cîinele» pluti mai întîi în direcția ostriei², apoi o luă spre partea de unde suflă sorokos, adică direct spre Cipru. În luna octombrie vremea e prielnică pe Marea Egee. Suflă niște vînturi ușoare de nord, niște gregos și vreun maïstrali³, dar vînturile de sud n-au prins încă putere. Nici ostrii, nici sorokoși sălbatici. Avînd deci vînt din nord, adică tocmai ce-i trebuia, «Cîinele» plutea mîndru, despicînd valurile jucăușe. Căpitanul se culcă. Pe la prînz ieși pe punte. Cercetă mai întîi zările, se plimbă de cîteva ori în jos și-n sus și pe urmă se așeză acolo, la aer curat, și prînze pe un butoi. Înghăță un pui fript și începu să mestece. Oasele mici le mîncea odată cu carnea și doar pe cele mai mari le scuipa, dar și acelea sfărîmate de dinții lui puternici. Bău apoi o ulcică de vin și își șterse gura cu o pînză de corabie. În timp ce mîncea auzi strigăte către prova.

Un cretan care umplea tunurile, Manolios Fanurakis, avea nevoie de pînză pe care se culcase Minas. Îl împinse, dar cum băiatul nu se trezea, turnă peste el o găleată cu lături. Minas sări ca ars și, înghățînd o vergea de fier, îl pocni pe Fanurakis în cap. Acesta, turbat de furie, se repezi la băiat, îl apucă de mijloc și-l aruncă în mare. Ceilalți oameni de la tunuri alergară lîngă parapet și-l văzură pe Minas înotînd spre corabie. Se făcu gălăgie și căpitanul, aflînd despre ce e vorba, porunci să i se arunce o frînghie și să-l tragă sus.

Cînd ajunse pe punte, Minas se trezi față-n față cu căpitanul. I se părea că marea se va despica și-l va înghiți. Iar

¹ Piatră ponce: fiind o insulă de natură vulcanică, Santorini are multă piatră de acest fel (n.tr.).

² Ostria: vînt de sud (n.tr.).

³ Maïstrali: vînt de nord-vest (n.tr.).

spaima îi crescă cînd îl văzu în spatele căpitanului pe Ciupitul, cu biciul în mînă și cu brîul încărcat de arme.

Pe urmă îl aduseră în fața căpitanului și pe Fanurakis de la tunuri și căpitanul Ghiordasis, după ce-i privi furios pe amîndoi, porunci Ciupitului:

— Cinci lovituri celui mare și două celui mic.

Trei marinari îl apucară pe cretan, îl dezbrăcară de la mijloc în sus, îl legară de catargul de la pupa și Ciupitul îi trase cinci lovituri cu biciul din piele de rechin. Pe urmă îl dezbrăcară pe Minas, îl legară și încasă și el cele două lovituri care i se cuveneau.

Minas nu simțise niciodată pînă atunci o asemenea durere. Și cum trupul îi era ud din cauză că înotase în mare, usturimea era de nesuportat. Strînse însă tare din dinți și nici din gîtlej nu-i ieși vreun geamăt, nici fața sau ochii nu-i trădară suferința. După ce-l dezlegară își puse haina și se-ndreptă tăcut, dar pășind cu capul sus, către prova. Cei de la tunuri, marinarii și băieții de la bucătărie îl priveau și ei tăcuți. Nimeni nu se uita la Manolios. Toți ochii erau ațintiți asupra lui Minas, care trăia legea corăbiei de parcă ar fi fost vechi corsar și știa să-și ascundă teama și durerea. Îl priveau deci pe flăcău și-l admirau în sinea lor. Și nu numai ceata ci chiar și Manolios Fanurakis. După ce-și frecă spinarea de niște saci și-l puse pe unul din ajutoarele bucătarului să-l ungă cu ulei, își îmbracă haina și se duse la prova, unde stătea Minas. Îl bătu pe umăr și-i spuse:

— Nu-ți port pică. Nu-mi purta nici tu... Mîncăm aceeași pîine și plutim pe aceeași scîndură...

Minas se-ntoarse și-i aruncă o privire. Cei doi bărbați se priviră, pe urmă Fanurakis îi întinse mîna și Minas i-o strînse.

— Ne înconjoară dușmani — îi spuse în șoaptă tunarul — și nu se știe...

Minas nu-i răspunse; se-ntoarse iar către mare și-și aținti ochii asupra valurilor. Fanurakis își plecă fruntea și se îndepărtă.

De pe puntea de la pupa, căpitanul privea cu coada ochiului la toate acestea și-l studia pe noul venit. Se uita și se gîndea. La fel și Ciupitul. Se uita și ochii lui ca gloanțele cele negre se făcuseră mici, ca alicele de vînătoare. Minas nu vedea decît valurile care se acopereau cu o spu-

mă ușoară și sclipeau în tot felul de culori sub razele soarelui.

Așa trecu după-amiaza aceea.

Minas se simțea odihnit, dar foamea îi chinuia măruntaiele. De două zile nu pusese nimic în gură. Își simțea limba uscată ca o iască... Dar nu-i venea să ceară de mâncare. Nu avu însă mult de așteptat. Manolios Fanurakis îl strigă și, când se-ntoarse spre el, văzu o ceată de tunari mîncînd așezați lîngă catargul de la prova.

— Vino să mîncîci, Minas, îi spuse Manolios.

Observă că și ceilalți tunari îl priveau cu bunătate. Printre ei era și Ciupitul, care zîmbea și el și urîțenia lui era și mai izbitoare.

Minas se apropie și se așază lîngă ei.

Mîncau heringi afumați, măsline, roșii, struguri și brînză. Alături de ei se afla un butoiăș cu vin. Îi făcuseră cep dintr-un fir de trestie și sorbea fiecare pe rînd. Setea lui Minas era atît de mare, că bău dintr-o dată aproape un litru de vin.

— Le tragi, nu glumă, spuse zîmbind Ciupitul.

— Mi-era sete, răspunse sec Minas.

— Și de cînd n-ai băut? îl întrebă iarăși Ciupitul.

— De două zile și două nopți n-am mîncat și n-am băut, răspunse Minas și înfulecă un hering cu pîine.

Toți se uitau la el... Două zile și două nopți nu era puțin lucru pentru un tînăr de șaptesprezece ani.

Nu spuneau nimic, pentru că înghițeau heringii și beau vin. Cînd ajunseră la struguri, Ciupitul zise:

— Așadar Katramatos l-a tăiat pe Kargas de parcă ar fi fost un ied... Și ți-a răpit și surorile... Asta zic și eu curaj!

— Cîndva are s-o pățească și el, răspunse Minas.

— Asta n-o știe nimeni, spuse Ciupitul dînd din cap. Pînă una alta e sigur doar că Antonios Kargas a plătit pentru toate, iar Katramatos se desfată cu surorile tale.

— Și dumneata te bucuri? îl întrebă Minas furios și gata să se arunce asupra lui.

— Eu plătesc aceluia care deschide cont la mine... Plătesc, tinere, înțelegi?

Minas îl privi și-l văzu mijindu-și ochii, în timp ce lîngă el un tunar sașiu, Kafuros Suliniotul, rîdea ca un prost.

Ceilalți continuau să mestece, fără să spună nici mîc. Se gîndi că e mai bine să se stăpînească și, după ce bău vin, luă un ciorchine de struguri ca să aibă și el ceva de meste-cat. Manolios se întinse alături și începu curînd să sforăie. Suliniotul îl privi și spuse celorlalți tunari:

— Na, ăsta așa o să moară, sărac lipit. Chiar dacă ar prăda o corabie regească și s-ar umple de aur, i l-ar mîncă pe tot vreo tîrfă... De-acuma e cunoscut și cum ajunge într-un port e jumulit. O să ne distrăm bine în Cipru, dacă nu s-o întîmpla nimic pînă atunci.

— Se învîrt pe aici fregate franceze, spuse Ciupitul închizînd un ochi. Și toate trei corăbiile lui Kargas se îndreaptă spre Cipru.

Kosmas cel gras nu știuse să-i spună nimic despre Katramatos, dar desigur că și el tot prin acele ape naviga. Mai erau și mulțime de corăbii care se duceau cu mărfuri la Beirut.

— E vremea culesului, zise Kafuros Suliniotul cel sașiu.

— Și, de data asta, căpitanul are planuri mari, zise făcînd cu ochiul Fanurakis.

Ciupitul îi aruncă o privire ciudată și-i spuse:

— Și ce știi dumneata despre planurile căpitanului?

— Mă gîndesc că are ceva de vînzare..., răspunse și înhăță un ciorchine de struguri.

Pentru prima dată vorbi și bucătarul. Era un fost tunar, care-și pierduse mîna dreaptă într-o luptă grea cu pirații berberi. Îi lipseau și jumătate din dinți, iar cei pe care-i avea crescuseră la întîmplare, ici-colo. Era de vreo cincizeci de ani și avea cîteva fire roșietice deasupra buzei de sus și pe bărbie. Îl numeau Roșcatul și-l socoteau amestecat în toate mîrșăviile. Gătea după cum avea chef. Uneori bine, alteori tare prost. Numai de mîncarea căpitanului avea mare grijă. Știa că nu o poate scoate ușor la capăt cu diavolul acela. Și se ferea. În fond, însă, nu-l înghițea pe căpitan. După cum nu înghițea nici o femeie și nici un bărbat pe lume. El și Ciupitul erau două mari canalii. Parcă-i născuse iadul și nici dacă ar fi avut coadă și coarne nu ar fi putut fi mai răi decît erau. Mereu nedespărțiți, mereu puneau ceva la cale. Pe corabie puteau fi văzuți sușotind împreună prin colțuri. Tot plănuiau cîte ceva, săpau groapa

altora și se străduiau să-și mărească avutul. Ciupitul se numea Antonios Kavuras, iar bucătarul Panaghis Klapatsos. Dar nimeni nu le spunea așa. Unuia îi spuneau Ciupitul și celuilalt Roșcatul. Așa-i strigau tunarii, așa și căpitanul și la poreclele astea răspundeau și ei înșiși. Nici nu-și mai aminteau de numele lor cele adevărate. Dacă se-nîmpla să se încaiere cu cineva, nu amestecau niciodată numele lor în vorbă.

— Am să te fac să-ți amintești de Ciupitul..., amenința Kavuras.

— Ai să auzi de Roșcatul și ai s-o iei la goană, prorocea Klapatsos.

Uneori se luau în clanță și cu căpitanul. Pentru lucruri mărunte, bineînțeles. Oricum, se țineau măriți față de restul cetei și uneori nimeni nu putea explica neobișnuita îngăduință a căpitanului față de ei. Aveau însă și calități. Erau amîndoi lupi de mare și în luptă se arătau neînfricați și cruzi. În sălbăticie nu-i întrecea nimeni. Nici chiar căpitanul.

Acest lucru l-a înțeles Minas de la început. După felul cum îi biciuia Ciupitul pe întemnițați și după felul cum vorbea și mîncea Roșcatul.

Spuse deci bucătarul că cei zece bărbați și cele trei femei din cală erau marfă de mîna întîi pentru Africa. Înainte de a ajunge la Beirut se vor întîlni cu corăbii de-ale neguțătorilor care cumpărau oameni albi și-i plăteau cu aur curat și cu perle din Marea Roșie.

— Și ce vor face neguțătorii cu oamenii ăștia? întrebă Minas cu ochii măriți de uimire.

Ciupitul îl privi pe Roșcat. Rîse ciudat, închise ochii și spuse:

— Oriunde-i nevoie de un om cumpărat. Muncește mai bine decît un cal sau un bou...

— Și femeile? îl întrerupse tulburat Minas.

— Ha, ha, ha, clocoti rîsul Roșcatului. Îți pasă de femei, amice! îi spuse. Și încă nu ți-a dat mustața. Cîți ani ai?

Minas îl privea insistent și, cum nu răspundea, Roșcatul continuă:

— Află, tinere, odată ce vrei să faci pe voinicul, că carnea de femeie îndestulează nevoia de noapte și de zi. În

adîncurile Africii sînt niște oameni cărora le plac femeile și în pat și la masă. Se vor desfăta cu ele și crude și fripte. Și carnea fetelor din insule e fragedă ca a mieilor de lapte. Gustoasă și dulce. Așa că o asemenea gustărică se plătește bine...

Minas îl privea uluit. Îi venea să-i despice țeasta, dar se temea că în felul acesta i se vor strica socotelile. De aceea tăcu. Simțea însă că-l urăște și că-i este scîrbă de Roșcat și se gîndea că dacă va izbucni vreo răzmeriță pe bordul «Cîinelui» el ar fi pierit între atîtea fiare. Pe Minas îl îneca furia, fiindcă în vorbele Roșcatului se simțea răutatea, ura și invidia. Vorbele despre femei le spusese cu răutate, prevestind parcă soarta celor două surori ale băiatului. Fierbea de furie și se topea de suferință. Însă tăcea și nu regreta nici o clipă că plecase din insula lui și se îmbarcase.

Minas se ridică și se duse la prova. Se sprijini de catarg și privi spre locul de veghe, aflat sus. Acolo ar fi vrut să stea, să privească marea și să-ncerce să descopere corăbiile. Să nu vadă pe nimeni; nici pe bucătar, nici pe Ciupit.

Dar nu-l lăsau în pace. Ciupitul îl chemă și aduse iar vorba despre surorile lui. Pe urmă vorbi despre prizonierele de pe «Cîinele» și zise:

— Fetele sînt frumoase ca niște meri în floare. Au pățit-o din cauza tatălui lor. Cine l-a pus, pe el, un morar, să se ducă să trădeze franțujilor ruta noastră? Plătim noi, dar și ele o vor plăti urît...

— De ce? murmură Minas.

— Pentru că alaltăieri căpitanul le-a poruncit să danseze goale în fața lui și ele l-au refuzat. Așa că le-a închis în cală și azi au încasat fiecare cîte cinci lovituri de bici. Însă pînă la urmă tot vor trebui să danseze.

— Ce nevoie are căpitanul de toate astea? spuse grav Roșcatul. Am să-i cer să mi le vîndă. Am să-i plătesc cît aur vrea și pe urmă am să le iau pentru folosul meu. Treaba mea ce-oî face cu ele.

— Te ajut și eu, spuse Ciupitul, oricum nu vom ieși în pagubă. Dacă vom călători mult și va crăpa vreuna pe drum, lui Ghiordasis i s-a dus cîștigul! Pe cînd așa, orice s-ar întîmpla, el și pe morar îl pedepsește și aurul îl va

avea. E prost dacă nu ni le vinde ca să scape din încurcătură.

Deodată omul care sta de veghe pe catargul de la prova scoase un strigăt:

— Corabie către levante¹.

Într-o clipă se ridicară cu toții și fiecare se duse la locul lui. Numai Minas rămase în fața bucătăriei, unde se aflau și cei trei tineri, ajutoarele Roșcatului. De acolo privea spre mare. Căpitanul ieși și el pe punte și porunci să se înalțe pe catargul din mijloc steagul negru. Se uită apoi prin ocean și strigă:

— Către levante!

Corabia cealaltă înălță un steag alb și Ciupitul, care sta în spatele căpitanului, se-ntoarse, îl privi pe Roșcat și, făcându-i cu ochiul, zîmbi.

Curînd nava se apropie de «Ciîne» și căpitanul ei se urcă pentru a se întîlni cu corsarul. Avea o hîrtie și discutară cîtva timp. Pe urmă schimbă cîteva vorbe cu Ciupitul și se înapoie pe corabia lui, care se îndepărtă îndată.

Cînd aceasta pieri în zare, căpitanul fluieră de trei ori și toți se adunară pe coverta de la pupa, în afară de cei care erau de cart.

Îi privi, apoi își aruncă ochii asupra hîrtiei și le spuse cu glas tare:

— Franțujii au trimis un amiral cu trei fregate în insula Hios. După ei mai vin și alte corăbii. Vor să se-ntîlnească cu noi. Vom lupta. Și ca totdeauna le vom veni de hac. Primul lucru pe care l-au făcut a fost să ne pună capul la mezat. Au scris un firman și l-au trimis bătrînilor arhonți care conduc Hiosul și ei l-au lipit pe ușa bisericilor și, cu ajutorul crainicilor, l-au făcut cunoscut prin mahalale. Căpitanul navei care a venit aici mi-a dat firmanul ca să știu ce se pune la cale și merită să vi-l citesc, ca să știți și voi ce vă așteaptă și cu cine veți lupta. Ascultați deci ce scrie în firman.

Toți se înghesuiră ca să fie mai aproape, și căpitanul începu să citească rar, pe alocuri chiar silabisind:

¹ Levante: răsărit (n.tr.).

Cu daruri pentru acela care va prinde sau va ucide un corsar.

Noi Iacov Boné, amiral al Franței, comandant al fregatei «Înălțarea», avînd și părerea comandantului Latalier, a căpitanului Jouvé, a secundului Louis, afișăm acest ordin în portul din Hios, azi, 1 octombrie, ca să dăm curaj aceluia ce ar vrea să se străduiască a curăți marea de corsari.

Acela sau aceea care, începînd de azi, și înainte de ziua anului nou 1803 de la nașterea Mîntuitorului, va prinde corsari, în întregul Arhipelag al Egeei, pînă jos la Kandia¹ și pînă la Ikaria și Capul Malea, va primi îndată ce va aduce un corsar mort sau viu următoarele daruri:

Pentru Thimios Ghiordasis o sută de guinee de aur, pentru Katramatos o sută de guinee de aur, pentru Ali Selim o sută de guinee de aur, pentru fiecare tovarăș de al lor optzeci de guinee, pentru tunari patruzeci de guinee și pentru cei din ceată care lucrează pe corăbiile de-ale corsarilor cîte douăzeci de guinee.

Acest ordin a fost trimis tuturor conducătorilor și episcopilor ca să fie citit în biserici și pe uliți, și să treacă din mînă în mînă căpitanilor de nave. Dat pe fregata «Înălțarea».

Amiral Iacov Boné

Căpitanul îi privi cercetător, de parcă voia să le afle cele mai tainice gînduri și pe urmă, cu dinții încheștați, rupse hîrtia și lăsă ca vîntul să-i ia bucățile din palmă și să le risipească pe valuri.

Oamenii din ceată rămăseră pe loc de parcă știau că Ghiordasis, căpitanul lor, nu terminase încă. Mai așteptau ceva. Într-adevăr, acesta le spuse:

— Pe franțuzul ăsta, pe Boné, eu însumi îl voi spînzura de catargul de la prova, îl voi unge cu smoală și-i voi da foc ca să lumineze toată marea. Și dacă se află printre voi vreunul care dă ascultare unor asemenea ordine, s-o spună, ca să-l cobor pe prima stîncă întîlnită în drum...

¹ Kandia sau Haniá, oraș din insula Creta (n.tr.).

Și, zîmbind ciudat, adăugă:

— Știu însă că am de-a face cu bărbați viteji și de credință... Și domniile voastre știți bine ce fel de căpitan aveți.

Toți se uitară unii la alții și Ciupitul schimbă o privire cu Roșcatul. Minas sta mai la o parte și asculta. Se gîndea că un amiral dădea douăzeci de guinee de aur pentru capul lui și că la Syra nu se găsea nimeni ca să dea măcar o jumătate de guinee pentru el.

Îi plăcuseră însă vorbele căpitanului. La un asemenea ordin se potrivea un asemenea răspuns. Făcuse foarte bine promițînd să-l instaleze sus, pe catargul de la prova. Doar era amiral și trebuia ucis după rangul lui.

Ceata însă nu se clintea și căpitanul înțelese că voia să le mai vorbească. Vreo promisiune de dar.

— Voi dărui aceluia care mi-l va aduce pe amiral două sute de guinee de aur! spuse.

Ceata urlă:

— Să ne-nțîlnim numai cu fregata și ne vom socoti noi!

Thimios, dîndu-și seama că trucul lui prinsese, voia să se retragă, cînd Ciupitul vorbi:

— Sînt bune vorbele tale, căpitane, dar una zic buzele tale și alta inima. S-a întîmplat și altă dată să prindem un corsar berber de seamă, dar pînă la urmă ți-a fost milă de el. La fel ai făcut deunăzi cu morarul din Milo. Nu e de-al nostru, ți-am spus, înhață-i fetele ca să-l înspăimînți, dar nu m-ai ascultat. Ne-a trădat și am pierdut oameni...

— Le am însă pe fiicele lui în mînă, îl întrerupse cu asprime căpitanul.

— Și care-i folosul? replică Ciupitul. N-ai reușit nici să te culci cu ele. Ți-au nesocotit vorbele și dorința. Și totuși, cinci flăcăi de-ai noștri zac în negrul pămînt din cauza tatălui lor. Așa că cerem răzbunare pentru sîngele vărsat. E timpul ca grecii, franțujii și algerienii să afle că în noi nu există loc pentru milă. Sau prieteni, sau dușmani.

— Pe fiicele morarului le-am pedepsit... spuse căpitanul.

— Da, ai dat fiecareia cîte cinci lovituri de bici. Așa va fi răzbunat sîngele celor uciși?

— Și ce ai de cerut dumneata?

— Să le cumpăr, căpitane, și să le vînd în Africa. Și ele să plătească, așa cum se cuvine să plătească copiii pentru păcatele părinților. Iar tu vei avea parte de cîștig și vei scăpa de belea...

— Crapă! răcni căpitanul și se repezi la el. Te zdrobesc ca pe un vierme, viperă veninoasă...

Ciupitul se ghemui într-un colț. O paloare de moarte i se întinsese pe față. De la oarecare distanță, Roșcatul privea.

— Iată un bărbat, strigă căpitanul, care vrea să răzbune sîngele tovarășilor noștri umplîndu-și punga. Eu însă am alt plan și ascultați-l. Aceste fete nu s-au supus poruncilor mele. O vor plăti. Vor plăti și pentru mîrșavia tatălui lor și pentru purtarea lor. Le voi aduce pe punte. Le voi dezbrăca de veșminte și le voi lăsa precum le-a făcut maica lor, iar trei dintre voi le vor biciui. Vă dăruiesc această petrecere pentru purtarea voastră și pentru că vă văd oameni de credință și dornici de luptă. Ce va fi pe urmă voi hotărî eu, și numai eu.

Și întorcîndu-se către Fanurakis și către Kafuros sașiu, le spuse:

— Duceți-vă și aduceți-le aici.

Minas părăsi colțul de unde ascultase pînă atunci și se apropie de căpitan. Ochii îi ieșiseră aproape din orbite, respirația îi devenise șuierătoare, inima i se zbătea nebunește în piept și vorbele i se opriseră în gîtlej.

Îl privea pe căpitan și acesta, după ce dădu porunca, îl văzu la rîndu-i.

Îl privi și el în ochi și, parcă citindu-i gîndurile, îi spuse:

— Dacă am trăi după cum se trăiește pe insula voastră, ni s-ar fi furat averea și femeile, așa cum au fost furati galbenii lui Kargas și surorile tale.

Minas continua să-l privească fără a îndrăzni să vorbească. Găsea că e inutil. Era sigur că nimic nu l-ar fi putut face pe căpitan să-și schimbe hotărîrea. Socotea însă că e nedrept ca trei fete neștiutoare să plătească pentru greșeala tatălui lor. Nedrept și nebărbătesc. Se gîndi că dacă mărturisea acest din urmă gînd, poate că l-ar influența pe căpitan.

— Găsești drept, îl întrebă, ca noi, care sîntem bărbați,

să chinuim niște femei pentru că un alt bărbat a greșit față de noi?

— Poate că nu e drept, dar e folositor și atunci e același lucru.

Ceata asculta vorbele astea cu ochii măriți de uimire. Îi plăceau părerile băiatului și curajul lui. Îi plăcea însă și căpitanul care era nu numai viteaz, ci și foarte înțelept, știind să dea oricui, la ceasul potrivit, răspunsul cuvenit.

— Nu te frământa pentru dreptate, flăcăule, dacă vrei să trăiești. Dreptatea este totdeauna de partea celui mai tare. Cei care-și strigă dreptatea pe toate cărările sînt niște mincinoși. V-o spun eu și nimeni să nu se înșele și să dea crezare unor asemenea vorbe mincinoase. Amiralul ăsta franțuz, Boné, se duce desigur la slujba de dimineață, ca să fie în regulă cu Dumnezeu și cu sfinții. Însă și el face ceea ce facem noi. Deosebirea e doar că el are la spate un rege și un popor, iar eu interesul meu și al vostru. Scopul nostru însă este același: să nu crăpăm de foame. Oare ce sînt războaiele pe care le fac regatele? Jafuri. Unde oare se găsește dreptatea pe care vrea să ne-o amintească flăcăul ăsta, căruia nu i-au dat încă mustățile? Fiecare se străduiește în felul lui pentru o bucată de pîine. Nici un fel de dreptate, nici o milă nu ne va face să ajungem pînă acolo încît să răbdăm de foame.

— Să ne trăiești, căpitane! răcneau tunarii și ceata. Și Thimios Ghiordasis stătea neclintit și-l privea pe Minas.

Minas tăcea. Vorbele căpitanului îl mișcaseră. Erau vorbe bărbătești, dar aspre. Era aspru și Minas, dar nu putea suporta încă atîta cruzime. Era prea tînăr și amintirile lui blînde. Numai din noaptea cînd debarcase Katramatos avea altfel de amintiri. Poate, dacă blestematul de Katramatos nu i-ar fi răpit surorile, n-ar fi simțit atîta durere pentru suferințele celor trei fete. Acum însă era îndurerat. Ele îi aminteau de Angheliki și de Katinko, surioarele lui. Gemelele lor îi străpungeau urechile de parcă ar fi venit din gura surorilor lui. Suferea pentru toate astea, dar vorbele căpitanului îl mișcaseră. În ciuda celor pățite de cînd pusese piciorul pe puntea «Cîinelui», viața pe mare îl fermeca. Nu se lăsase doborît nici o clipă și nu se gîndise deloc la casa sau la insula lui. Și așa cum omul aflat în viață nu vrea să plece pe lumea cealaltă, oricîte necazuri i-ar ieși

în cale, așa și lui Minas nu-i trecuse prin minte ideea de a debarca și de a se mulțumi cu mizeria din casa părintească. În plus, parcă îi spunea ceva că rostul lui este pe mare. Luă deci curaj din spusele căpitanului și se hotărî să se poarte bărbătește și să nu se opună obiceiurilor și legilor corsarilor.

Din cală se văzură urcînd cei doi tunari cu fetele. Ceata se adună lîngă scară.

Ciupitul veni mai în față și le strigă să se dea la o parte, ca să facă loc.

Căpitanul însă îl opri.

— Dă-mi biciul tău, îi spuse, și voi ceilalți să vă faceți treaba.

Ciupitul păli și scrișni din dinți. Știa însă că ceasul îi era potrivit și că acum căpitanul avea ac de jocul lui. Nu ar fi stat prea mult pe gînduri să-l dezbrace, să-l lase gol-goluț și să-l predea cetei ca să se distreze. Așa că se ferea. Dădu biciul și se retrase.

Cele trei fete, cu mîinile legate la spate, fură aduse în fața căpitanului.

Erau trei insulare bine făcute, care se vedea că avuseseră parte de trai bun.

Cea mai mare avea vreo douăzeci de ani, era înaltă și avea păr negru. Purta o basma înflorată și o rochie de casă. Era legată la brîu cu o funie și sîinii i se vedeau în parte, fiindcă rochia îi era ruptă. Se numea Maria și știa să țeasă foarte frumos. Cea de a doua, Styliani, avea vreo optsprezece ani, era cam de statura surorii ei, dar ceva mai împlinită. Purta un șal și o fustă cu volane. Părul despletit îi atîrna pe umeri. Cea de a treia, Marina, de cel mult șaisprezece ani, avea păr castaniu, ochi mari și trup zvelt. Purta o rochie simplă, cafenie, era desculță și cu părul despletit.

Toate trei fetele erau palide, cu cearcăne negre în jurul ochilor și privirea tulbure.

Își țineau privirile în jos, numai Styliani se uita din cînd în cînd la căpitan.

Căpitanul le privi insistent și, fără ca trăsăturile să-i trădeze gîndurile, le spuse:

— Am pierdut mai mulți flăcăi pentru că părintele vostru s-a dovedit trădător și nemernic. Am promis cetei mele și v-o promit și vouă că el nu va mai avea parte de cap multă

vreme. Dar nici vouă n-o să vă meargă bine. Credeați că v-am răpit, ca să avem fericirea de-a vă hrăni și de a vă plimba pe mări?

— Ha, ha, ha! se prăpădiră de rîs tunarii.

— Așa hatîruri nu facem nici nevestelor noastre, continuă căpitanul. V-am răpit ca să ne-ndulciți suferința pricinuită de părintele vostru și ca să ne răzbunăm... Însă v-ați purtat urît și mi-ați nesocotit dorințele. În loc să-mi domoliți durerea și supărarea, voi le-ați mărit. Așa că acum veți plăti și pentru tatăl vostru și pentru voi.

Și, parcă temîndu-se că nu l-au înțeles, se apropie de ele și mai mult.

— N-ați vrut să vă dezbrăcați în fața mea. N-aveam de ce să vă silesc s-o faceți, pentru că nici de femeie nu duc lipsă, nici pe voi nu v-am dorit. Însă în fața cetei tot vă veți dezbrăca și am să vă biciuiesc. Asta vă e pedeapsa, pînă una alta.

Styliani își înălță capul cu mîndrie și-l privi pe căpitan.

— Viața noastră e în mîinile tale, îi spuse. Dacă vrei să te răzbuni, fă-o ca un bărbat, ucigîndu-ne. Nu ne-a trecut prin minte că ne-ai luat ca să ne plimbi. Dar nici nu ne-am gîndit că ne-ai răpit ca să ne arăți că nu ești bărbat viteaz și că îți pui mintea cu trei femei slabe și legate în lanțuri. Dezleagă-ne mîinile, dă-mi hangerul tău și stai să te distrezi vîzînd cît de ușor mor trei femei.

Vorbele Stylianei îl puseră pe gînduri pe căpitan. Ceata sușotea cele auzite, Ciupitul fierbea în colțul lui, iar Minas medita.

Styliani nu-și plecă ochii, pentru că aștepta răspuns.

Atunci căpitanul zîmbi ciudat, se apropie și, întinzîndu-și mîna, o apucă pe Marina de bărbie, silind-o să-și ridice capul.

— Tu, care ești mică și nevinovată, îi spuse, auzi ce grăiește soră-ta? Să vă ucid? Dar asta nu-mi ajunge. Vreau să vă necinstesc, să răspîndesc peste tot vestea necinstirii voastre și să vă fac de rîs casa.

— O femeie se poate necinsti numai prin propria ei purtare. Și noi nu avem de ce ne rușina, răspunse Marina. Suferim doar.

— Și preferați moartea? Întrebă căpitanul.

— De o mie de ori, răspunse iar Marina.

Căpitanul nu-i răspunse. Străbătu de vreo două ori puntea, lăsând ceata în așteptare și apoi se-ntoarse spre cea mai mare, spre Maria.

— Tu ce spui, o întrebă, tu, care faci pe mironosița? Maria nu ridică ochii.

— Rogu-te să te înduri de noi, stăpîne. Ajunge ce mi s-a întâmplat mie...

Căpitanul își încruntă sprâncenele dese și o apucă brusc de mână.

— Ieri am poruncit să vi se dea cinci lovituri de bici, nimic altceva. Și privindu-i veșmintele rupte o întrebă: De ce ți-s rupte hainele?

— Mi le-au rupt, zise fata. Cei care m-au necinstit ieri-noapte și azi în zori. Oamenii tăi, stăpîne...

Asupra cetei se lăsă o tăcere adîncă. Ciupitul și Roșcatul se priviră și își schimbă locurile. Se apropiară încet-încet unul de altul, în timp ce privirea căpitanului îl căuta pe Ciupit.

Minas începu să prindă curaj. Își aminti de strigătele de femeie auzite în zori: fie-vă milă... sînt și eu om..., cele două mîini care-l înhățaseră în întunericul calei, lovitura de bici primită de la Ciupit și pricepu ce se-ntîmplase. Min-tea lui respingea o asemenea faptă. Oricît de nedreaptă și nebarbătească ar fi găsit pedeapsa de a dezbrăca și biciui trei fete în fața cetei, și oricît îl durea gîndul că, poate, și surorile lui aveau parte de aceeași soartă, cînd auzise vorbele căpitanului, se hotărîse să nu se opună. Însă ceea ce ieșise acum la iveală era o fărădelege. Așa putea înțelege de ce voia Ciupitul să le cumpere și de ce făcea tot felul de planuri mîrșave împreună cu Roșcatul, care era mai urît ca o maimuță. Și găsea atît de grave cele întîmplate, încît se aștepta ca purtarea căpitanului să fie foarte aspră. Nu-i era milă de Ciupit, cum nu-i este milă cuiva să ucidă o viperă. Se gîndea și la multe altele, cînd simți asupra lui privirea căpitanului. În scurtul răstimp de cînd se cunoșteau, pentru prima dată îl privea astfel. Nici atunci, noaptea, în taverna lui Kosmas, nici la amiază pe corabie, nici după-amiază nu se așteptase că-l va privi în felul acesta. În privirea lui era prietenie, încredere, și încă ceva: Thimios Ghiordasis, spaima mărilor, cerea ajutor de la un

tînăr ca el. Dar Minas era deștept și-nțelegea ce se petrecea în sufletul corsarului. Își dădea seama că-i pare rău pentru promisiunea făcută cetei. Însă promisese. Și toți așteptau să se bucure de priveliștea trupurilor goale ale fetelor, să se bucure de suferința lor. O asemenea promisiune nu se putea încălca fără a da naștere la încurcături. Știa că Ciupitul și Roșcatul îi sînt dușmani. Dar cum să nemulțumească echipajul? Așa că se temea și ezita.

Își aminti însă de Minas, de tînărul care-i vorbise cu curaj, care-l lovise pe Katramatos, care socotindu-se jignit de purtarea necuviincioasă a lui Fanurakis se bătuse cu el. Nu se-nșelă în așteptările lui, deoarece Minas, înțelegîndu-i privirea, își părăsi locul și se duse între tunari.

— Dacă sîntem adevărați bărbați, le spuse, trebuie să-i cerem noi înșine căpitanului să nu le pedepsească pe aceste fete în fața noastră. Sînt scutite de pedeapsă, odată ce un tovarăș de-al nostru, nesocotind poruncile căpitanului, și-a făcut poftele cu ele. Acasă aveți neveste, mame, surori. Și în loc să cereți nedemna batjocorire a fetelor, pretindeți să fie pedepsit tunarul cel laș care a încălcat ordinul căpitanului!

Tunarii se-nghesuiră să-l asculte. Nu vorbeau, dar în sinea lor își dădură seama cu ce fel de om au de-a face. Găseau că vorbele lui sînt înțelepte, deși nu-i dăduse încă mustră. Ascultau, dar tăceau. Fiecare aștepta să audă părerea celui de alături. Erau o ceată și Minas căpitanul ei. Minas înțelese ce se petrece și nu-i lăsa nici să stea de vorbă între ei, nici să se gîndească prea mult. Înaintă, se duse în fața căpitanului și, cu glas tare, spuse:

— Eu și toți tovarășii mei, care te prețuim și ținem la renumele tău, ne simțim copleșiți de rușine pentru că s-a găsit unul dintre noi să-ți nesocotească poruncile, ca să-și satisfacă poftele. Asemenea apucături ne înspăimîntă mai mult decît toate firmanele date de franțuji, dușmanii tăi. Să fie deci pedepsit cel vinovat, în locul ăstor trei fete, care au pățimit din cauza lui.

Manolios Fanurakis, care-l admira pe Minas, strigă și el:

— Așa e drept, căpitane...

Thimios Ghiordasis se bucura. Nu o arătă însă imediat. Îi privi pe toți, apoi fetele. Își aținti îndelung privirile spre valurile mării și, întorcîndu-se spre ceată, zise:

— Vă știu bărbați adevărați și m-am bucurat auzind vorbele lui Minas. Se va face ceea ce cereți. Și chiar mai mult. Partea voastră va fi mai mare la primul jaf. Am ăst plan pentru oamenii mei de credință.

Tunarii izbucniră în urale și-l ridicară pe Minas pe brațe.

Căpitanul însă îi opri:

— Acum nu e clipa potrivită ca să petreceți. Să vină toți aici, în afară de cei care-s de strajă.

Fluieră de trei ori și toată ceata se înșirui pe puntea de la pupa. Ciupitul rămase la urmă.

Fetele, și mai mult decât toate Marina, se uitau la Minas. Ochii lor, deși plecați, îl zăriseră de cum urcaseră. Pe fața și în privirea lui citiseră ce nu scria pe nici o altă față de pe corabia aceea. Marina observase cum se uita la căpitan și privirea pe care i-o aruncase corsarul. Și flăcăul acesta îi dăduse curaj, fără ca nici ea să poată înțelege în ce fel, să-i răspundă căpitanului așa cum îi răspunsese.

Însă toate trei se întrebau cum de ajunsese Minas acolo. Își dădeau seama ce îi datorau. Se temeau însă să-și arate simțămintele. Pe ascuns, și rareori, se uitau la căpitan și mai ales la Minas.

Când ceata se orîndui în fața lui, căpitanul o chemă pe Maria și-i spuse:

— Vino și arată-mi cu mîna ta fiara care te-a necinstit.

Și fata, privindu-i pe toți, îl arătă mai întâi pe Ciupitul. Toți se așteptau la asta și o știau. Dar se mirară când ea păru a mai căuta pe unul.

— Sînt doi? o întrebă furios căpitanul.

— Da, răspunse Maria.

— Care e celălalt?

— Nu-i aici. Nu-l văd, zise fata.

Curînd însă, privind către bucătărie, îl zări pe Roșcat și strigă:

— Uite-l... El e!

Căpitanul îi chemă pe Roșcat și pe Ciupit și amîndoi veniră în fața lui.

Ceata, fetele și Minas amuțiseră, parcă împietriseră.

Căpitanul tăcea. Doar degetele i se mișcau spasmodic. Nu ar fi vrut într-un ceas greu ca acesta, în preajma unei bătălii hotărîtoare, să piardă un lup de mare ca Ciupitul. Însă

dacă-l lăsa în pace, acolo unde ajunseseră lucrurile, era pierdut. Care dintre tunari l-ar mai fi socotit șef, care din oamenii cetei s-ar mai fi supus ordinelor sale? Așa că purtarea Ciupitului nu putea fi nici iertată, nici tratată cu blîndețe.

Înhăță deci fără zăbavă armele și gloanțele Ciupitului și le aruncă pe punte.

Acesta-l privi cu ochi mijiți și-i spuse:

— Cîndva, undeva, ne vom întîlni, Thimios Ghiordasis...

Căpitanul spumega de furie. Oricît de cîinos era Ciupitul, nu putea ajunge nicicînd cruzimea căpitanului, cînd îl cuprindea furia.

Ridică biciul și-l plesni pe Ciupit peste față. De două, de trei ori, pînă ce îl umplu de sînge.

Dar Ciupitul începu să rîdă, de parcă aceste sălbatice lovituri ar fi fost niște dulci mîngîieri. Fără să aștepte răspuns, și înainte ca ceilalți să-și vie în fire, făcu un salt înapoi. Roșcatul îl urmă în goană și se adăpostiră amîndoi după catargul de la prova. Dintr-un butoi, Ciupitul scoase o pușcă cu două țevi și Roșcatul o pușcă cu țeavă lungă.

— Thimios Ghiordasis, strigă Ciupitul, a venit ceasul să ne măsurăm. Îl așteptam amîndoi. Acum a sosit. Dar scoate-ți din minte gîndul că mă poți înjosi ca pe-o femeie.

Îndată Kafuros cel sașiu și alți patru tunari săriră, cu armele lor, în ajutorul Ciupitului.

Erau oamenii lui de credință, căroa fiara le promisese marea cu sarea.

Atunci se auzi glasul Roșcatului:

— Flăcăi, părăsiți-l și veniți alături de noi. Altfel are să vă mînințe și vouă capul pentru vreo femeie sau pentru vreun mucos.

Atunci se petrecu ceva neprevăzut. Minas se strecură pînă la locul unde căpitanul aruncase armele Ciupitului, înșfăcă un pistol, se repezi lîngă restul cetei și trase asupra răzvrătiților.

Primul glonte al tînărului îl lovi pe Kafuros sașiu, care se prăbuși. Ceilalți, venindu-și în fire, începură la rîndul lor să tragă. Thimios Ghiordasis stătea pe puntea de la pupa și trăgea încontinuu. Și lupta se încinse sălbatică pe puntea «Cîinelui».

Şase erau de partea Ciupitului şi douăzeci de partea căpitanului. Dar nu ar fi fost douăzeci, dacă Minas n-ar fi făcut ce făcuse. Cîţiva dintre ei nu erau hotărîţi de partea cui să treacă. Ciupitul le promisese mai multe decît căpitanul. Însă purtarea lui Minas îi împinsese spre căpitan.

Cei şase trăgeau mereu. Trăgeau şi ceilalţi, pînă cînd un glonte al căpitanului îl nimeri pe Roşcat. Rămaseră doar patru, dar continuau lupta. Căpitanul se căţără îndată pe catargul de la pupa şi se așază pe locul de veghe. De acolo vedea toată puntea de sub el.

Mai curăţă deci încă doi. Ceata se repezi atunci la tunar şi-l ucise. Ciupitul, văzînd că pierduse partida, întoarse arma spre Minas care se apropiase şi trase, rănindu-l la braţul stîng.

Căpitanul însă coborî în grabă, se apropie de Ciupit, îl apucă de cap şi cu spada lui cea lată îi tăie capul. Aşa cum îl tăiasă Katramatos pe Kargas.

Toţi îl înconjurară pe căpitan.

Thimios Ghiordasis îi privi. Simţea că sînt înspăimîntaţi şi că îi aparţin. Minas, palid, sta sprijinit de catargul din mijloc. Din rana de la braţ îi curgea sînge.

Mai întîi căpitanul şi apoi ceilalţi se apropiară de el.

— Sînt rănit la braţ, le spuse Minas, dar nu e nimic.

Îi scoaseră haina şi-i cercetară rana. Îl duseră sub puntea de la pupa, unde se ghemuiseră înspăimîntate fetele, şi-l culcară. Toţi tăceau, în afară de Fanurakis, care, îi ciuda certei cu Minas, începuse să-l îndrăgească şi să-l stimeze. Dealtfel toţi îl admirau. El începuse să tragă cel dintîi, el îl ucisese pe Kafuros saşul şi prin purtarea lui dăduse curaj celorlalţi, hotărîndu-i să rămîna de partea căpitanului. Aşa că toţi îl stimau şi, mai mult decît toţi, căpitanul.

Fetele, cînd văzură că Minas e rănit, cerură să fie dezlegate.

Fanurakis le dezlegă mîinile, care le erau legate la spate şi Marina alergă, îngenunche lîngă el, apucă un vas cu apă adus de tunar, îi spală rana, îi legă strîns mîna ca să oprească sîngele şi pe urmă îi înfăşură locul rănit cu o cîrpă curată.

Îl privi în ochi şi-l întrebă:

— Te doare?

— Puţin, răspunse Minas.

Pe urmă îi aduseră să bea coniac de Naxos și căpitanul porunci să-i facă așternutul sub puntea de la pupa și să-l culce acolo.

Apoi ceru ca fetele, cu mâinile slobode de-acum, să fie instalate sub cea de a doua punte, în paza lui Fanurakis, iar ceilalți să se ducă la posturile lor.

Ca bucătar îl numi pe cel mai vîrstnic dintre ajutoarele Roșcatului și puse trei tunari să-i arunce pe cei uciși în valuri.

Cînd vru să plece, Marina se apropie în grabă de el.

— Căpitane, îi spuse, deși sînt femeie, vreau să-mi dai crezare. Nici nu voi fugi, nici nu-ți voi dăuna în vreun fel. Socotește-mă ca om al tău și n-are să-ți pară rău. Dă-mi voie să am grijă de rănit. Va avea nevoie ba de una, ba de alta. E treaba femeii să se îngrijească de cei bolnavi și eu îți ofer ajutorul meu. Nu-l respinge.

Căpitanul rămase pe gînduri. Aruncă o privire rănitului, una fetei și una mării și răspunse:

— Să ai grijă de el ca o soră.

— Să fii liniștit, stăpîne, zise Marina și îngenunche să-i sărute mîna.

Curînd, pe puntea «Cîinelui» domnea liniștea. Parcă nu se întîmplase nimic.

Tunarii erau la posturi, oamenii de veghe la locul lor și căpitanul în iatacul lui.

Minas așipise și Marina veghea lîngă el.

«Cîinele» înainta spintecînd valurile, cu vînt de pupa, prielnic, evitînd țărmurile și insulele, ca să nu aibă întîlniri neplăcute.

Că pe puntea lui trăiseră încă șase oameni, că aceștia pieriseră și-i înghițise marea, devenise de-acum o poveste veche, de care nu-și mai amintea nimeni.

În amurg, vîntul se întăși. «Cîinele» înainta mai repede, lăsînd în urma lui o dîră de spumă, iar ceata, în afara celor aflați de strajă, se odihnea. Ce puteau face altceva după cele întîmplate pe puntea acestei corăbii?

Însă Minas, culcat cu ochii închiși sub puntea de la pupa, se cufundase în gînduri stranii. Se gîndea la viața lui și înțelegea de ce i se părea că plecase de-acasă de ani de zile și nu doar de două zile și două nopți...

Avea șaptesprezece ani și viața și-o petrecuse într-o liniște chinuitoare și-n mizerie. Se străduia să-și amintească ceva care-i provocase bucurie, dor sau teamă și nu găsea nimic: amintiri simple, zile care semănau una cu alta, oameni care trăiau în lipsuri și se temeau și de umbra lor, fete și femei care tăceau în fața bărbaților, chipurile din modestie și de rușinoase ce erau, dar în realitate pentru că nu aveau nimic frumos sau interesant de spus.

Cei șaptesprezece ani ai vieții lui i se păreau că se tot micșorează, că devin șaptesprezece luni, șaptesprezece săptămîni, șaptesprezece ceasuri. Atît de neînsemnate îi erau amintirile.

Ultimele două zile i se păreau tare lungi. Cele văzute, cele aflate, cele făcute în aceste două zile nici măcar nu le visase în nopțile de iarnă petrecute pe insulă. Dacă l-ar fi silit cineva să-și amintească ceva deosebit din cei șaptesprezece ani de viață, nu ar fi găsit nimic. Însă dacă viața lui s-ar fi oprit în noaptea aceea, dacă dintr-o dată ar fi îmbătrînit, acele ultime zile i-ar fi ajuns ca să aibă ce povesti ani întregi. Da, ar fi avut multe de spus despre noaptea trăită lîngă Katramatos și despre cele două zile petrecute pe corveta-pirat «Cîinele».

Întîmplările prin care trecuse nici nu-l înspăimîntau, nici nu-l doborau. Dimpotrivă, îl însuflețeau și-l făceau să creadă că devenise dintr-o dată un bărbat cu un trecut neobișnuit. Nici pentru o clipă nu-i trecu prin minte gîndul să debarce, nici pentru o clipă nu socoti că erau destule cele auzite și văzute.

Ceva însă îl făcea să rămînă uluit și mut: viața omenească. Atîția ani, în insula Syra, chiar și un bătrîn dacă ar fi murit, era jelit de rude și prieteni. Iar dacă se-ntîmpla să moară un tînăr, doliul era profund. Cu alte cuvinte viața omenească era prețuită și stimată. De două zile încoace văzuse lucrurile cele mai ciudate. Un singur lucru însă nu-l putea pricepe: cum putea cineva să nesocotească astfel viața unui om? În două zile și două nopți văzuse doi bărbați tăiați ca niște iezi și alți cinci prăbușindu-se răpuși de gloanțe... ca pe urmă să fie adunați ca niște gunoaie și aruncați în valuri, hrană peștilor și pescărușilor. Și acești bărbați de pe corabie nici n-au jelit, nici n-au comentat, de parcă cei șase ar fi fost șobolani, uciși de otravă!

Din locul unde stătea îi văzu îndeplinindu-și treburile obișnuite, mîncînd, glumînd între ei... Și, pe urmă, întinși ici-colo pe punte, sforăind liniștiți. Și totuși el nu putea să adoarmă. Închidea ochii ca să nu vadă licărirea stelelor acelei nopți de octombrie, îi închidea pentru ca nici lumina palidă a stelelor să nu-i tulbure gîndurile.

Somnul nu se lîpea de el cînd își spunea că el însuși, cu arma în mînă, începuse lupta și că glonțul lui îl ucisese pe Kafuros sașiul. Acum își amintea de rîsul lui, cînd dejunau împreună, așezați pe capacul hambarului. Cine ar fi spus că peste cîteva ceasuri îl va omorî? Ucisese un om, distrusese o viață. Nu-i părea rău de moartea Ciupitului. O viperă mai puțin, se gîndi. Dar ceilalți? Se străduia să-și pună ordine în idei, să afle de ce adică dreptatea era de partea căpitanului și nu a celorlalți? Oare nu interesul îi stăpînea pe toți? Interesul, așa cum îl înțelegea fiecare. Dacă acum două zile i-ar fi spus cineva că va uide cu propria lui mînă cogeamite bărbat, n-ar fi crezut-o. Și totuși a ucis. Trăsese cu precizie, intenționat, ca să ucidă dușmanul. Și dacă-l omorîse doar pe Kafuros sașiul, asta se datora numai întîmplării, pentru că el nu trăsese un singur glonț, ci mai multe, care nu-și nimeriseră ținta. Trăsese în plin, voise

să-i ucidă. Atunci făcuse toate acestea, dar acum se gîndea la faptele lui. Ceva îi spunea însă că între interes și interes există o deosebire. Că în acel ceas interesele căpitanului erau mai curate decît ale Ciupitului. Și în gîndurile ce i se învîlmăseau în minte se amestecară și cele trei fete. Maria, care pătimizea atîta, Styliani și Marina. Și nu înțelegea de ce se gîndea mai mult la Marina.

Și își aminti de cele spuse de Ciupit și Roșcat la masă, că voiau să le vîndă în Africa, pentru ca negrii să se desfete cu ele și pe urmă să le mănînce, ca pe niște miei de lapte. Bine că și-a amintit de toate acestea, izgonind gîndurile care-l chinuiau. Venindu-i în minte vorbele auzite, fără să-și dea seama ce face, se ridică în așternut și spuse:

— Mai întîi ar fi trebuit să mă tăiați în bucăți și pe urmă să le vindeți în Africa.

Însă, în timp ce vorbea, auzi la căpățîiul lui un glas dulce vorbindu-i în șoaptă și simți o mîină ușoară ca un fulg atingîndu-i fruntea.

— Ce ai, Minas? îl întrebă glasul.

Minas deschise ochii, dar nu reuși să zărească clar fata de lîngă el.

Se bucură totuși. Era un dar de la Dumnezeu să se afle cineva la căpățîiul lui și să-l vegheze, tocmai acum, cînd îl hărțuiau tot felul de gînduri.

— Mi-e sete, spuse încet Minas.

O umbră se ridică, se duse pe puncte și-i aduse apă.

Oricît era de întuneric, lumina stelelor era destul de puternică pentru ca Minas să poată recunoaște umbra care purta o rochie de culoare închisă și avea părul despletit.

Era fiica mai mică a morarului. Se bucură și se miră. Se întreba de ce o roabă de-a căpitanului fusese lăsată nelegată și pusă să-l vegheze noaptea. Nu înțelegea. Și de ce ea și nu alta? Și negăsind răspuns, nu mai voi să-și obosească mintea. Îi ajungea acest dar dumnezeiesc. Îl accepta bucuros, fără să cerceteze mai mult.

O văzu venind, cu o cană plină cu apă în mîini. Vru să se ridice, ca să bea cu o mîină, dar nu reuși.

Fata îngenunche atunci lîngă el, atît de aproape că rochia ei îi atinge haina. Își trecu brațul pe după gîtul lui, îl ridică ușor și îi duse la buze vasul cu apă. Minas bău și simți mîina caldă a fetei pe gîtul lui. Pe urmă lăsa în-

cer, jos, cana, îi puse cu grijă capul pe pernă și se așeză tăcută alături de el. Tăceau amândoi. Prin deschizătura punții se vedea cerul înstelat și nu se auzea decât zgomotul valurilor, care se loveau de bordurile «Cîinelui».

— Cum te cheamă? o întrebă Minas.

Și ea, ca să audă mai bine, își apropie urechea de fața lui, așa încît părul ei îi atinse buzele.

— Ce ai spus? îl întrebă.

— Cum te cheamă? repetă Minas.

— Marina, răspunse fata.

Minas nu spuse nimic, doar peste puțin îi zise, vrînd să rupă tăcerea:

— Pe mine mă cheamă Minas.

— Știu, răspunse Marina.

— Cum de-o știi? se miră Minas.

— Am întrebat... și mi s-a spus, murmură ea, regretînd parcă vorbele rostite.

— Și de ce veghezi lîngă mine? o întrebă Minas.

— Pentru că ești rănit.

Minas se gîndi cîteva clipe, apoi își întoarse ochii spre ea.

— Și cine ți-a spus să stai aici? o întrebă.

— Nu puteai rămîne singur. Vezi? Ți-a fost sete...

— Și cine ți-a poruncit asta?...

Fata tăcu încurcată. Ceva o împiedica să vorbească.

— De ce nu răspunzi?

— Nimeni... zise fata.

— Și căpitanul?

— Cînd i-am cerut voie, răspunse Marina, a socotit că așa e drept și m-a lăsat să stau să te veghez.

Marina nu mai spuse nimic. Tăcu și Minas.

Nici oboseala, nici durerea, nici frămîntările sufletului nu-i mai puteau potoli nervii. Alte gînduri îi izgoneau somnul. Privea cu ochii mari, deschiși, calea laptelui. Somnul nu se lipea de el. Din cînd în cînd privea cu coada ochiului la Marina, care sta lîngă căpătîiul lui, așteptîndu-i poruncile. O bucurie stranie îl stăpînea și o întrebare îi chinuia mintea. De ce a rămas să-l îngrijească Marina și nu a rămas Maria, care, fiind mai mare, avea și experiență mai multă? Își aminti însă ce pătimise fata de la Ciupit și Roșcat și se gîndi că, desigur, era zdrobită. Cum ar fi fost în stare să stea trează toată noaptea și să îngrijească un rănit?

Dar între Maria și Marina mai era o soră. Styliani. Mai mare ca Marina și mai femeie. Vorbele spuse de ea căpitănelui îi mai răsunau în urechi. Glasul ei nu era al unei slave, ci al unei stăpîne. Părea o căpităneasă, nu o prizonieră legată în lanțuri. În adîncul ochilor ei întunecați sclipea uneori un fulger care risipea negurile. De ce nu rămăsese ea, care era și cea mai voinică dintre toate, putînd deci rezista mai bine unei nopți fără somn? Se mira, dar nu găsea nici un răspuns. Se gîndi că Marina rămăsese să-l îngrijească pentru că ea însăși ceruse acest lucru. Dar de ce nu făcuse Styliani o asemenea cerere? După ce se gîndi cîtva timp, își spuse că, desigur, Marina se interesa de el mai mult decît Styliani. Așa stăteau lucrurile: Stylianei nu-i păsa deloc de sănătatea lui. Oricum, avea și ea dreptate. Îi ajungea necazul ei, nu se mai putea gîndi și la necazurile altora. Însă aceste concluzii nu-l linișteau. Și avea motive. Își dădea seama că făcuse multe ca să ușureze suferința fetelor. Le apăraseră de parcă i-ar fi fost surori, luptase pentru ele, își primejdruise viața. Fără Minas poate că soarta lor ar fi fost alta, groaznică. Spunîndu-și toate acestea, socotea că lucruri atît de fătîșe nu puteau scăpa unei fete atît de deștepte ca Styliani. Era deci limpede că nu-i păsa de sănătatea lui nici cît negru sub unghie. Dacă în ceas de primejdie îl privise cu îngrijorare, asta fusese ceva întîmplător. Îndată ce lucrurile se potoliseră, dispăruse și grija Stylianiei pentru el. Nu-i mai păsa de dînsul.

Așa explica tînărul cele întîmplate.

Pe urmă se gîndi la Rozina, la fiica tipografului. Nu că suferea din pricina ei, dar se purtase totdeauna frumos cu el. Îi plăcea tovărășia ei, se bucura cînd o vedea zîbind. Era fericit că-i dădea atenție. Pentru că, la Syra, Minas era un nimic. Un băiat sărac, care trăia într-o colibă mizerabilă. Își întrerupse brusc firul acestor gînduri, cuprins de furie. Ce rost avea să se gîndească la Rozina? Din noaptea cînd Katramatos îl ucisese pe Antonios Kargas și-i răpisc surorile, viața lui se schimbase. Dorințele lui îl împingeau pe alte căi, îndepărtate și primejdioase. Ce legătură putea avea cu el Rozina, o școlăriță neștiutoare și cum putea pași ea pe asemenea drumuri întortocheate? Deci, în mintea lui această ființă blîndă și demnă de simpatie nu avea ce căuta. Era doar o amintire dulce și plăcută, la fel

cu aceea pe care i-o lăseseră mușcatele care atârnav pe zidul alb al mănăstirii Capucinelor, busuiocul bogat în frunze de pe balconul Asiminei și gazia¹ parfumată care creștea lângă cafeneaua din port. Nimic mai mult.

Uneori însă nu se putea împiedica să-și îndrepte gândurile către acele chipuri și vise ale vieții lui de pînă atunci. Dealtfel aceste rătăcirii în trecut îl ajutau să vadă mai limpede prezentul. Nu reuși însă să se liniștească. Fața îi ardea și în brațul rănit simți o durere ascuțită. Fără să vrea, gemu.

Marina se apropie iar de el. Îl întrebă încet, atît de încet încît urechile altuia să nu-i poată pricepe vorbele:

— Ce ai, Minas?

Minas se întoarce și o privi.

— Mă arde. Parcă mă arde.

— Nu cumva ai febră? îl întrebă.

Și, înainte ca el să-i răspundă, întinse mîna și și-o puse pe fruntea lui.

Speriată îi spuse:

— Arzi, Minas. Ai febră.

Minas nu răspunse. Marina însă se ridică, alergă la buoiul cu apă, umplu cana și, luînd o bucată de pînză, o muie în lichidul răcoros și i-o puse pe frunte.

Apa îl răcori. Respiră adînc și-i șopti:

— Mulțumesc, Marina.

— Nu ai nimic, zise fata. Mîine-poimîine ai să te faci bine și ai să-ți iei din nou armele.

Minas surîse:

— Dacă nu te obosește, dă-mi să beau puțină apă.

Marina apucă vasul, își petrecu mîna pe după gîtul lui, îl ajută să se ridice, ca și prima dată, și-i dădu să bea. Bău mult și își răcori limba, gîtlejul și măruntaiele. Bău toată apa din cană și respiră adînc.

— Îți mulțumesc, Marina, pentru răcoarea pe care mi-ai dăruit-o.

Și fața lui, pentru prima oară de cînd se înserase, păru mai veselă. Febra și rana nu păreau să-i fi scăzut curajul. Începuse să se crape de ziuă și o boare răcoroasă învăluia

¹ Gazia: plantă mediteraneană, cu flori galbene, parfumate (n. tr.).

corabia din toate părțile, în timp ce continua să înainteze cu vîntul din pupa.

— Se face ziuă, spuse Marina.

— Repede a trecut noaptea! zise Minas.

— Nici nu știu cum a trecut, îi răspunse fata. Cred că acum ai să te simți mai bine, pentru că noaptea te tot răsuceai în așternut. Nu trebuie să-ți obosești mintea cu nimic. . . Și pe urmă, la ce te tot gîndești atît?

— Crezi că trăiesc așa, fără griji?

— Atunci, noi ce să spunem? făcu Marina cu un surîs amar.

— Aceleași lucruri ca și mine, îi răspunse. Două surori de ale mele sînt roabele corsarului Katramatos. Mizeria îmi macină familia la Syra și eu, marinar de două zile, m-am făcut corsar și am și ucis un om.

— Nu ești corsar, Minas.

— Sînt și vreau să fiu. . . Și nici nu pot să nu fiu. Un amiral francez dă douăzeci de guinee pe capul meu. Dar eu, Marina, nu dau nici un sfanț pe al lui.

Marina nu scoase un cuvînt. Privea în jos și o lacrimă îi alunecă pe obraz.

— Ce vrei? o întrebă tînărul.

— Nimic, Minas. . .

— La ce te gîndești?

— Numai la binele și la vindecarea ta.

— Și acum, cînd mă știi corsar?

După ce se gîndi puțin, ea spuse:

— Și ce înseamnă corsar? Pe aceeași corabie erai și tu, și Ciupitul și căpitanul. . . Fii deci ce vrei. Știi mai bine ca oricine să te conduci. Ce te-ar putea învăța o femeie? Ce știe ea?

Minas o privi cu blîndețe. Dădu din cap și zise:

— O femeie m-ar putea învăța multe, Marina. Cîte nici nu gîndești. Cîte nu m-ai învățat tu astă-noapte. . .

— Eu nu știu decît să țin.

— Și să dai curaj oamenilor. . . Nu mi-ai spus că mîine-poimîine am să mă scol și am să-mi iau din nou armele? . . . Am să mă scol deci, așa cum mi-ai spus, și am să le iau. . . Pentru că îmi place să fiu înarmat. . . și pentru că așa mi-ai poruncit și tu.

— Și ce sînt eu ca să poruncesc unui flăcău ca tine, Minas? Sau poate-ți trece prin minte că surorile mele și cu mine nu știm ce-ți datorăm? Și viața și cinstea noastră. Fără tine am fi fost și roabe și dezonorate.

— Și cine ți-a spus că eu nu vă datorez multe? ... îi spuse Minas.

Tăcură amîndoi. Soarele se înălțase sus pe bolta cerului și tunarii prinseră a curăți puntea corăbiei. Unii spălau puntea, alții cîrpeau pînzele, alții mîncau. Deodată se arătă și căpitanul. Proaspăt și bine dispus, se apropie de așternutul lui Minas și-i spuse „bună-dimineața”.

— Să ți se dea de mîncare și să ți se cerceteze rana.

— Are febră, spuse Marina.

— Febră ... șopti căpitanul, căzînd pe gînduri.

— N-am nimic, spuse Minas.

Căpitanul ceru atunci un vas cu apă și o bucată de pînză curată.

Nu era medic, dar se pricepea la răni. Fusesse rănit și de glonț și de cuțit. Spunea adesea:

— Mai bun medic decît cel pățit, nu există.

Dezlegă cîrpa cu care-i legaseră brațul, cercetă rana și spuse:

— Și-a pus dracul degetul și nu ți-a rămas glonțul în carne.

I-o spălă cu apă, pe urmă o unse cu o alifie pe care i-o dăduse o doftoroaie la Beirut. Îi legă din nou rana și-i spuse:

— N-ai nimic. Dacă ai chef, scoală-te. Dacă nu, odihnește-te cît te lasă franțujii.

Tocmai atunci urca din adîncul navei și Fanurakis.

Veni să-l vadă pe Minas și pe urmă îi spuse căpitanului:

— Fata mai mare a spus că ar veni în locul mezinei, care a vegheat toată noaptea lîngă rănit.

— Ai vegheat? o întrebă căpitanul pe Marina.

— A vegheat, răspunse Minas în locul ei.

— Atunci du-te și să vină sora ta să te înlocuiască.

Marina se-ntoarse spre Minas:

— La noapte, tot eu am să te veghez, îi spuse. Acum va sta lîngă tine Maria.

Și plecă.

Maria se așeză aproape de așternutul lui. Minas se cufundă iar în noianul gândurilor. Ziua Maria, noaptea Marina și Styliani niciodată. Nici chiar dacă i-ar fi făcut vreun rău nu ar fi arătat atîta silă față de el. Se mira și se gîndea la ea. Nu mai văzuse o femeie ca Styliani. Și ar fi vrut foarte mult ca o astfel de femeie să-l prețuiască și să-l stîmpeze. Nu cumva îl găsea prea tînăr? se gîndi. Nu cumva îl vorbise cineva de rău în fața ei? Dar cine? Nu găsea nici o explicație. Vru să se scoale. Însă-l văzu pe Fanurakis și se așeză iar.

— Ce este, Manolios? îi spuse.

— Mă duc să mă odihnesc, că n-am prea dormit azi-noapte, îi răspunse.

— Ce-ai avut? Îți era frică să nu-ți fugă prizonierele? îl întrebă Minas.

— Nu m-am gîndit la asta, răspunse Fanurakis. Dar aia, mijlocia, Styliani, nu m-a lăsat să închid ochii. Mă întreba de tine, cum te-ai imbarcat, cum ți-au fost răpite surorile, ce s-a întîmplat de cînd ai venit pe corabie... Te admiră toate, Minas, pentru că te-ai purtat ca un viteaz. Și tu-narii mă întrebă de tine.

— Ei, du-te să te culci, Manoli, îi spuse Minas. Dar cînd ai să te trezești, vino să mă vezi.

Fanurakis plecă și Minas rămase între punți în tovărășia Mariei.

Fata asta era cea mai bună ființă de pe pămînt. Bine făcută, plinuță, semăna cu un fruct copt. Se necăjise desigur și simțea că e nemăsurată nenorocirea ce-o lovise din cauza Ciupitului și a Roșcatului. Dar aceia nu puteau fi socotiți oameni. Nu aveau nimic omenesc.

Supusă din fire, își pierduse cu totul voința după cele întîmplate. Se mira de vorbele spuse de surorile ei căpitanului, cînd le adusese pe punte ca să le biciuiască goale.

Și cînd i-a venit rîndul să vorbească, s-a străduit cît a putut să domolească furia căpitanului.

Acum însă era liniștită, văzînd întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Cei care o necînstiseră fuseseră pedepsiți crunt de căpitan și de Minas. Se simțea deci mai bine și mai calmă.

Nu se mai temea de oamenii de pe corabie și voia doar să se întoarcă la Milo, de dragul tatălui ei, care se prăpădea

desigur de durere. Socotea însă că se terminase cu necazurile.

Însă, în timp ce se gîdea la toate acestea, văzu că Minas se tot răsucește în așternut.

— Ce vrei? îl întreabă.

— Să mă scol... răspunse Minas.

— Încă nu ești vindecăt, așa că nu-i bine să umblî, îi spuse fata. Și-i puse mîna pe umăr ca să-l liniștească și să-l facă să se culce din nou.

Însă, cum își întinse brațul, prin rochia ruptă i se văzură sîinii. Minas îi zări și apoi o privi în ochi.

Maria se zăpăci. Se înroși și încercă să-și acopere goliciunea. Dar rochia ei ruptă n-o prea ajuta.

— Lasă-mă să plec... îi spuse și își întoarse fața spre mare.

Acolo însă, lîngă bordaj, era căpitanul. Ochii ei se întâlniră cu ai lui și pe buzele lui se ivi un zîmbet. Îi zîmbea ca un bun prieten.

Se apropie de ea și-i spuse:

— Minas nu are nevoie de tine acum. Asemenea răni va mai primi. Lasă-l așadar să se odihnească sau să se scoale și fă-mi un bine.

— Ce poruncești, stăpîne? zise Maria.

— Odată ce te afli aici, pe corabie, vino rogu-te în iatacul meu să-mi cîrpești niște rufe pe care le-au ros șoarecii.

— Bucuros, spuse Maria și-l urmă pe scara care ducea la iatacul căpitanului.

După ce-i văzu părăsind puntea, Minas încercă să se ridice. Își simțea capul greu și picioarele tăiate. Respirînd greoi, se lăsă să cadă iar în așternut. Închise ochii și, izgonind orice gînd care l-ar fi putut tulbura, adormi.

Cînd se trezi, soarele începuse să coboare pe bolta cerului.

Deschise ochii și privi în jur. După poziția soarelui își dădu seama că dormise mult. Trecuse de amiază. De mic copil nu dormea mai mult de cinci ore. Și acum dormise aproape zece ceasuri. Se simțea însă mai bine. Dacă se va spăla cu apă rece pe față, avea să devină vioi ca o pasăre. Și pe urmă, voia să se scoale. Nu-i plăcea să zacă în așternut ca o lehuză. Nici nu era timpul potrivit pentru huzur. Își pipăi gîtul și își aminti de ordinul amiralului fran-

cez. Oricine îi putea lua capul, ca să încaseze cele douăzeci de guinee. Cum să huzurească cînd capul lui era pus la mezat? Pe punte era liniște. Cei din ceată mîncaseră și soarele scăpăta către asfințit. Curînd aveau să cîneze. Maria nu se zărea nicăieri. Deci era singur. Dar unde era Maria? S-o fi gonit căpitanul? Pe urmă își aminti ce-i spusese căpitanul fetei, de dimineață, cum o chemase să-i cîrpească niște rufe. Însă de atîta vreme nu mai terminase cu cîrpitul? Și de ce nu le adusese aci, între punți să le cîrpească, așa, ca să poată avea grijă și de el? Nu înțelegea. Mintea și inima îi obosiseră. Voia puțină odihnă. Trebuia să-și revină, să-și cruțe puterile. Cine știe ce-l aștepta! Totuși, se întreba de ce îl lăsaseră singur cele trei fete. Chiar și Marina, care se arătase atît de bună și miloasă.

Soarele coborîse spre fața mării. Se schimbară străjile și tunarii se adunau pe punte. Se apropia ora cinei. Se gîndi la asta și simți că-i era foame. Rana lui nu era așa de gravă încît să-l împiedice să mănînce. Dacă stătuse culcat, o făcuse pentru că era zdrobit de oboseală. Și pierduse mult sînge! Se odihni înăse destul. Era de-acum în stare să se miște și să muncească.

Voia să cunoască bine marea și tot ce era pe corabie. Își dădea seama că-i lipseau aceste cunoștințe. Îi era ciudă că nu-i dăduseră și lui o muncă anumită, dar tot el își spunea că nici nu prea fusese timp pentru asta. Oricum, trebuia să se apuce serios de treabă de aci înainte, pentru că nimeni nu știa ce putea să se întîmple după cîteva zile sau după cîteva ceasuri.

Se hotărî deci să vorbească cu căpitanul și să-l roage să-i dea o muncă bună. Nu i-ar fi convenit, de pildă, să fie pus să păzească fetele sau robii. Îi era scîrbă de o asemenea muncă. Voia să învețe arta mării, se învețe tot ce era în legătură cu corabia, să poată fi socotit și el om al mării.

Tocmai cînd se gîndea la toate acestea, veni Manolios Fanurakis cu un vas plin cu mîncare și cu o ulcică cu vin.

Minas se ridică în așternut și primi bucuros mîncarea.

— Îți place, îi spuse rîzînd Manolios.

— Mi-e foame, răspunse Minas.

Mîncă deci cu poftă. Și i se păsură bune zeama și vinul. Se simți mai întremat. Vru să se scoale, dar pe urmă se

gîndi că era mai bine să stea pe loc. Unde să umble noaptea, ostenindu-și zadarnic mîna beteagă? Nu stătu însă numai din cauza asta. Mai avea un motiv ascuns, pe care nu-l mărturisi nimănui. Marina, cînd plecase, dimineata, îi spusese că va veni iar pe seară, să-l vegheze. Așa că așteptă. Dacă s-ar fi sculat, însemna că nu mai are nevoie de îngrijirea fetei. Însă, atîta timp cît sta în așternut, lucrul acesta era îndreptățit. Se trînti deci din nou în așternut și-i spuse lui Fanurakis că rana îl durea și că, desigur, nu va putea închide ochii toată noaptea.

— Ai dormit ziua și e același lucru, răspunse Fanurakis.

— Așa e, însă o noapte cu dureri e oricum neplăcută, spuse Minas.

După ce mîncă, Minas îl întrebă pe Fanurakis:

— Ai cinat?

— Încă înaintea ta.

— Atunci așază-te lîngă mine, să mai stăm de vorbă.

Fără să și-o mărturisească unul altuia, fără să pomenască despre asta, cei doi tineri se împrieteniseră. Fanurakis nu simțea numai prietenie pentru Minas, ci și admirație. Se afla de cinci ani pe corabia lui Ghiordasis și știa multe lucruri. Tot învățase Minas cîte ceva de la acest tunar.

— Spune-mi, îl întrebă Minas, încotro ne-ndreptăm?

— Către Cipru, răspunse Fanurakis. Nimeni însă nu știe dacă vom ajunge și cînd vom ajunge.

— De ce?

— Pentru că marea e plină de fregate de-ale franțuzilor, care ne urmăresc. La Milo, Katramatos a pus mîna pe toată familia consulului francez, a lui musiu Barist, și toți fanțujii sînt cuprinși de turbare. Vor să ne distrugă, să ne facă de petrecanie. Așa că cine știe cînd vom da ochii cu fregatele lor!

— Și ce faci tu pe corabie? îl întrebă Minas.

— Orice fel de muncă. Am început ca ajutor de bucătar, pe urmă am devenit mus, am învățat să repar pînze și m-am apucat și de dulgherie. Este foarte folositoare pe o corabie. Dacă ești tunar, poți să aștepti și doi ani pînă să te poți imbarca. Dar dacă ești dulgher, nu se află corabie să nu te angajeze cînd ai spune prin port că ești în căutare de lucru. Dacă te mai arăți și priceput, atunci te-a pălit norocul! Dar parcă dracii ăștia de căpitani te lasă?

Tochmai cînd te deprinzi a supune lemnul mai cu meșteșug, te cheamă pe punte. Pune-te și spal-o. Neplăcută treabă! Îți pierzi însă obișnuința și nu poți deveni un bun dulgher.

— Numai asta faci?

— Asta am făcut doi ani. Pe urmă am făcut și pe străjerul, sus, pe catarg.

— Te-au învățat marinarii mai vechi?

— Măi Minas, ești prost? Întrebă Manolios rîzînd. Da' ce, «Cîinele» e școală, ca să stea cineva să mă învețe?

— Dar atunci cum?

— Nici eu nu știu cum să-ți explic. Să-ți spun drept, vine o zi cînd îți dai seama că ai învățat ceva, fără să știi cum. Parcă te-a luminat cineva. Cum să-ți spun, uitîndu-te ici-colo, vorbind cu unul și cu altul prinzi cîte ceva. Și într-o bună zi te trezești învățat. Așa e.

— Trebuie însă să treacă mulți ani! spuse încet Minas.

— Drept ai grăit. Numai timpul și ochiul te-nvață. Dar chiar de-ar încerca un marinar să-ți explice totul, s-ar osteni în zadar. N-ai să ai nici un folos. Că arta marinăriei n-o poți deprinde cu vorbe. Ai s-o trăiești și ai s-o cunoști cu vremea. Numai vremea îl învață pe om.

— Și eu mă gîndeam să-i cer căpitanului să mă pună la o muncă anumită, să știm și el și eu ce fac.

— Nu te necăji, îi spuse Fanurakis. O să ai destul de lucru. O să ai atîta de-o să ți se facă lehamite. Dar dacă vrei să începi bine, cere-i să te pună la muncă de dulgher. Așa vei cunoaște corabia în cele mai mici amănunte. Dulgherul este doctorul corăbiei. Și cine are mai mare trecere ca doctorii? Și, dacă o vrea Dumnezeu să-ți faci corabia ta, nu te va putea înșela nimeni. O să știi că stîlpul catargului de la prova, de la punte pînă la locul de veghe, trebuie să fie de trei ori mai lung decît adîncimea corăbiei. O să știi că vîrfurile gabiei trebuie să fie de două ori cît adîncimea corăbiei și multe alte lucruri trebuitoare unui căpitan. Numai un marinar care a pornit de la dulgherie sau a trecut pe la dulgherie le cunoaște. Fără ele, mulți tunari și căpitani, lupi de mare de ani de zile, pot fi înșelați ușor de orice meșter de corăbii.

Minas îl asculta. Găsea că toate acestea sînt drepte și se bucura că mintea lui Fanurakis judeca limpede și sigur. Dacă flăcăul ăsta nu ar fi fost cam violent și cam leneș, ar fi

devenit un marinăr desăvîrșit. Era însă dintre oamenii care își dau seama ce e drept, dar care nu au puterea trebuincioasă ca să-l facă. Mîntea și ochiul lor judecă bine, dar voința le e slabă. Nu pot clădi nimic trainic. Un asemenea om era Fanurakis. Vedea ce e bine, ce e drept, o spunea, dar nu era în stare să-l facă.

Minas îl iubea, cu defectele lui cu tot. Și-i plăcură vorbele rostite de tunar.

— Acuma am să te las, îi spuse Manolios, pentru că trebuie să-mi iau postul în primire: păzesc femeile.

— Ce fac? întrebă Minas.

— Huzuresc. Nu te teme niciodată pentru femei. Tocmai cînd ți se plîng mai tare și le crezi pe moarte, tocmai atunci sar în sus vesele și gata de petrecere. Au șapte suflete și sînt mincinoase. Trebuie doar să înveți cum să le iei, că atunci poți face cu ele ce vrei. Să-ți mărturisesc sincer, dragă Minas, nu mi se pare drept felul în care au pierit tovarășii noștri pentru cele trei femei. Toate trei la un loc nu prețuiesc cît un tunar. Cum să-ți explic?

— Și dacă nu erau femeile, s-ar fi găsit altă ocazie ca Ciupitul și Roșcatul să piară, spuse hotărît Minas. Asemenea oameni trebuie lichidați fără milă, pentru că nu sînt bărbați. Sînt vipere perfide. Atunci, de ce să trăiască? Pe Dumnezeuul meu, nici de Katramatos care mi-a răpit surorile nu mi-e atît de greață ca de asemenea jigodii. Niciodată n-aș regreta uciderea lor. Fetele n-au nici o vină; le venise sorocul, ticăloșilor acelora. Curînd și ceilalți de teapa lor vor avea parte de o moarte la fel de cruntă.

Manolios se uita la Minas cu ochii măriți de uimire. Băiatul ăsta nu glumea. Fiecare faptă a lui era bine cîntărită și voința lui de neclintit, ca oțelul.

— Tu ai să ajungi departe, Minas, îi spuse apucîndu-i mîna.

Tînrul îl privea, fără să-l înțeleagă.

— Socotește-mă un om al tău, continuă Fanurakis. Și dacă s-o întîmpla să rostesc vreo vorbă negîndită, arunc-o în mare și nu te necăji. Sînt din tot sufletul alături de tine. Lîngă tine pot și eu judeca mai bine, pot căpăta mai mult curaj... Vom mai sta de vorbă... Mă miră însă unele ciudățenii. Femeile își bat joc de noi toți. De pildă, Maria, fata morarului, care părea pe moarte, s-a drăgostit

toată dimineața cu căpitanul. M-am urcat sus de două ori și, văzînd că lipsește, m-am dus într-una din despărțiturile hambarului și m-am cățărat pe o grindă de unde, printr-o crăpătură, poți privi în cabina căpitanului... I-am văzut cum se desfătau împreună. Ea era goală și se răsucea sub el topindu-se de fericire, ca femeia ce se dă iubitelui ei...

Minas nu răspunse. Tăcură un timp amîndoi, apoi tînărul spuse:

- Noapte bună, Manolió.

— Noapte bună, îi spuse tunarul și se-ndreptă spre scară.

Întinericul învăluisese totul și stelele se aprindeau una cîte una. Vîntul se mai potolise și «Cîinele» înainta acum mai încet.

Marinarii se retrăseseră și nu se mai auzea decît clipocitul molcom al valurilor.

Deodată, pe scară se iviră două umbre. Privi atent. Nu se înșela. Erau Marina și Maria. Înaintară pînă la puntea pupei. Se opriră, trăgînd cu urechea, și înaintară pășind cu grijă. Schimbară cîteva vorbe în șoaptă, apoi se despărțiră. Maria porni către scara care ducea la iatacul căpitanului, iar Marina se apropie de Minas. El nu se clinti. Se prefăcea că doarme. Fata se așeză lîngă el și îi pipăi ușor fruntea cu mîna, ca să vadă dacă nu are febră. Minas deschise ochii.

— Te-am trezit? îl întrebă.

— Moțaiam, îi spuse. Am dormit în timpul zilei și m-am odihnit. Acuma mă simt bine.

— Te mai doare rana?

— Nici nu mă doare, nici nu-mi amintesc că am fost rănit.

— Mă bucur auzindu-te, răspunse Marina. Nu ți-am spus ieri că ai să te vindeci repede și ai să-ți reiei armele?...

— Cine știe? îi zise Minas. Poate chiar în clipa asta o să răsară vreo corabie de-a franțujilor, să ne măsurăm cu ea. Plutim cu moartea aproape. Cînd se apropie, cînd se depărtează. Uneori urcă pe corabie, cum s-a întîmplat ieri după-amiază, și înhață cîți vrea.

— Și îți place o astfel de viață?

— Odată ce așa este, de ce să nu-mi placă? - Parcă pe uscat nu ne pîndește moartea! E mai rău să stai pe o stîncă, mîncînd o bucată de pîine muiată în venin și așteptînd moar-

tea să te ia. Mai bine-i aici, unde poți glumi cu ea, ba uneori mai și reușești să-i scapi din gheare... Și, pe urmă, un bărbat se luptă, muncește, nu stă cu mâinile încrucișate.

— Tu știi mai bine decât mine. Nu pot și nici nu știu să contrazic.

— Ești mai liniștită azi?

— Da, Minas. Mai liniștită și mai veselă.

— Ce s-a întâmplat, de ești mai veselă?

— Un lucru mare... Te-ai făcut bine.

Minas o privi, întinse mîna și i-o apucă pe a ei.

Marina i-o lăasă și se așeză pe salteaua pe care era culcat.

Minas îi ținea mîna. În el se stîrniseră simțăminte ciudate.

— Poți fi liniștită, cînd călătorești pe o corabie de corsari și ești roaba căpitanului?

— Așa credeam pînă ieri. Dar am văzut că Dumnezeu e mare și nu-l lasă pe om să piară. Cine altul l-a luminat pe Ghiordasis să ancoreze la Syra și să te ia pe corabia lui? Dacă nu erai aici, cine știe de ce soartă am fi avut parte... Însă cît timp ești cu noi, nu ne temem. Credem că într-o zi ne veți duce pe insula noastră și ne veți reda părinților... Ce vrea Dumnezeu se va face!

Minas tăcea și o asculta. În lumina palidă a stelelor îi văzu fața, ochii, surîsul care-i înflorea uneori pe buze și sîinii care coborau și se ridicau în timp ce vorbea. Îi ținea strîns mîna și Marina nu părea că are de gînd să și-o retragă. Se arăta chiar blîndă și supusă. Îl privea cum își privește o sclavă din harem stăpînul pe care vrea să-l mulțumească.

Dorința puse stăpînire pe tînăr și întunericul nopții i-o întetea. Totuși, el se mulțumi să-i țină doar mîna. Se gîndea că poate fata e o faptură bună și nevinovată. Așa că se stăpînea. O privea și ea îi zîmbea.

Amintindu-și de cele două umbre pe care le văzuse mai înainte, o întrebă:

— Ce fac surorile tale?

Marina șovăi, înghiți în sec și pînă la urmă răspunse:

— Se odihnesc.

Minas căzu pe gînduri. Încet-încet dădu drumul mîinii ei. Tăcea. Marina îl întrebă:

— Vrei să dormi?

— Nu.

— Atunci de ce nu-mi vorbești?

Îl întreba și privirea ei era vioaie. Buzele îi surîdeau. Era veselă, bine dispusă. Iar el fierbea de furie. Își încheșta dinții ca să nu înjure. Pe chipul lui însă nu se putea citi nimic. Rămînea lipsit de orice expresie. Nu arăta nici durere, nici bucurie, nici supărare, nici compătimire.

Ea însă îl privea. Îl privea dulce și pătimaș, repetîndu-și întrebarea cu ochii. Ce să-i răspundă? Își aminti de Fanurakis și îi dădea dreptate: trei femei nu prețuiesc cît un tunar.

— Atunci de ce nu-mi vorbești? îl întrebă iar Marina.

— De ce nu te culci și tu cu surorile tale? o întrebă la rîndu-i Minas.

— Pentru că ți-am promis că stau de veghe lîngă tine.

— Chiar și acum, cînd nu mai sînt bolnav și cînd nu mai am nevoie de ajutor?

— Odată ce m-am odihnit în timpul zilei și mă aflu aci cu tine, nu mă lasă inima să cobor... Doar dacă vrei să plec...

— Niciînd nu mi-a trecut prin minte să te gonesc...

— Atunci rămîn, spuse Marina.

Minas scoase mîna de sub pătură, dar nu apucă mîna fetei.

— Fanurakis unde-i? o întrebă.

— Se odihnește și el puțin mai încolo de surorile mele.

— Te-a văzut cînd ai venit?

— M-a văzut, că nu se culcase încă.

— Și surorile tale?

— Ele se culcaseră de mult... Și dormeau.

Pe fața ei înflori un zîmbet care arăta cît era de bucurioasă că poate înșira minciunile cu atîta meșteșug.

Minas o privi furios. Se așeză în așternut și-i văzu mai bine zîmbetul. Nu se mai stăpîni însă. Fără o vorbă, ridică mîna și-i arse o palmă.

— Crapă! îi strigă Minas

Speriată, ridică fruntea și cu rochia prinse a-și șterge ochii umezi. Însă lacrimile îi curgeau șiroaie și ea stătea înmărmurită, cu privirile-n jos.

Minas tăcea și nu se uita la ea. Stătură astfel o vreme. Însă Marina, nemaiputînd răbda, îl întrebă:

— Minas, vrei să plec?

El nu-i răspunse. Fata se aplecă asupra lui, încercînd să-i vadă ochii.

— Spune-mi, Minas, de ce m-ai lovit? Ce rău ți-am făcut? Tu nu ești rău. Atunci, de ce m-ai lovit?

Îl întreba cu atîta blîndețe, că simți vorbele ei înmuindu-i inima. Pe urmă se apropie de el atît de tare, că răsuflarea ei îi mîngîia fața.

Îl apucă de braț și îl întrebă:

— Nu poți fi aspru cu mine. Sînt atît de slabă!

Minas îi cuprinse din nou mîna.

Fata suspină adînc și un surîs îndurerat i se ivi pe chip. Dar o lacrimă alunecă din ochii ei și căzu pe mîna lui Minas.

El îi strînse mîna cu putere și ea îi zîmbi ca la început, de parcă nu se întîmplase nimic. Parcă nu ar fi spus o minciună, parcă nu ar fi plătit în furia născută de minciuna ei.

Pe corabie nu se auzea alt zgomot decît clipocitul valurilor. Părea cea mai liniștită noapte de pe pămînt.

Numai frînghiile, bine întinse, scîrțîiau ușor. Totul era calm. În afară de Minas. Mintea lui lucra cu febrilitate.

Marina, însă, era liniștită. Fața ei era mai dulce ca oricînd și trupul i se odihnea pe genunchii lui. Deodată se apropie de el și-l întrebă cu acel surîs care-l răscolea:

— Minas, te simți mai bine acum?

Se afla însă atît de aproape de el, încît sîinii îi atinseră mîna. Fără să-i răspundă, Minas o trase la pieptul lui și, fără să-i pese de brațul lui rănit, o strînse cu putere, își lipi buzele de ale ei și cu mîna sănătoasă îi cuprinse sîinii.

Marina nu-i opuse nici o rezistență și se sărutară și o dezmierdă și, culcînd-o în așternutul lui, se desfătă cu ea toată noaptea, sub lumina palidă a stelelor, între cer și mare.

În zori, Minas își părăsi culcușul. Puntea era încă pustie și sufla o boare răcoroasă. Ziua se prevestea bună.

Își strînse așternutul și se sprijini de bordaj, așezat pe bocaporte, privind marea.

Pe urmă se întoarse între punți și așteptă puțin. În lumina zorilor, o văzu pe Maria, coborînd încet-încet sca-

ra. Observându-l, se opri, șovăi, dar, încurajată de privirea lui, se apropie:

— Te-ai sculat? îl întrebă.

Și-i zîmbi.

Purta o rochie nouă, frumos împodobită.

— Da, îi răspunse. Și tu, de unde vii acum, în zori?

— M-am dus să iau rufele căpitanului, dar doarme și m-am temut să nu-l trezesc...

— Rochia ți-a dat-o căpitanul?

— Da, îi răspunse și, încurcată, își plecă privirile.

Minas zîmbi; era un zîmbet neobișnuit. O vedea cu obraji aprinși, împurpurată, cu sînii proeminenți, mai mari decât ai Marinei. Și el nu mai era un tânăr temător și fără experiență. Se simțea bărbat. O trase spre el, o sărută, îi dezmierdă sînii. Ea nu i se opuse. Chiar îl sărută dulce și-i spuse speriată:

— Dacă ne vede cineva?

O strînse mai tare în brațe și o întrebă:

— Ai să vii la mine, în culcuș?

— Când vrei...

Și plecă.

Minas rămase iar singur. Singur pe punte, privind marea care în depărtare căpătase o nuanță trandafirie. Cu ochii țintă la valuri, se gîndea. Bineînțeles, la cele ce se-ntîmplaseră în timpul nopții. Se gîndea la femei. Altfel își închipuise femeia și altfel o cunoscuse. Poate că și Rozina, fata tipografului, era tot așa. Ii era scîrbă de felul cum se purtase în zori cu Maria. Dar îl întăritase. Și nu numai asta, dar voise să vadă ce fel de om este. Toată noaptea se desfătase cu căpitanul și dimineța mai avea poftă să se sărute cu el. Și, dacă ar fi fost împrejurările prielnice, desigur că i s-ar fi dat, cum s-ar fi dat oricărui bărbat care ar fi știut să întindă mîna spre trupul ei... Poate că așa era și Rozina. Și Asimina, care avea parte de toate bunătățile de la marinarul ei. Ca ele, și chiar mai rău, era Kaliorița... Și... Dar nu îndrăznea să se gîndească... Că surorile lui se purtau poate la fel pe corabia corsarului Katramatos... la fel ca fiicele morarului pe «Cîinele»... Pe urmă, însă, se gîndea și altfel. Ce să facă femeile? Sînt ființe slabe și simțitoare. El, deși bărbat cu planuri mari, se aprinsese zărind obraji roșii ai Mariei. Și deși se desfătase cu cea

mică, se giugiulise și cu cea mare. Atunci, de ce să aibă o femeie mai multă voință, mai multă putere decît un corsar? Se gîdea și așa și așa. Și cu cît își frămînta mintea mai mult, cu atît se înverșuna împotriva lui Minas Rebelos, se înjura pe sine și se condamna fără milă. Cu cît lumina zilei devenea mai puternică, cu atît mai mult puneau stăpînire pe el sila și supărarea. Și se tot întreba: de ce nu se stăpînise? De ce nu-i spusese Marinei să plece cînd îl întrebasese? De ce o mîngîiasă în zori pe Maria? Și ce-i păsa lui dacă femeile astea sau femeile din toată lumea se aruncau în brațele primului venit? Ce-i păsa lui de femei? Lui îi păsa de Minas, pentru că îl prinsese pe Minas slab și fără voință. Deci de Minas îi era silă, nu de femei. Îl copleșea o tristețe adîncă. Într-atîta, încît nu voia să le mai vadă pe acele fete. Și la noapte, cînd Marina va veni la el așa cum se înțeleseseră, trebuia să găsească ceva ca să nu se culce cu ea. Se mira de purtările lui, se mira și ca bărbat, și ca frate, și ca nou-corsar ce era. Și-i plăcea să fie corsar. Pînă cînd se rănise se socotea bărbat. După aceea își dădea seama că greșise. Acuma se simțea rănit, nu înainte. Marina decăzuse în ochii lui cînd o văzuse cu Maria, cînd încercase, cu minciuni și zîmbete, să acopere o rușine, să-l păcălească pe omul care o ajutase într-un moment greu. De ce să se desfete cu una ca ea?

Un chip îi întrerupse șirul gîndurilor: Styliani. Și-o aminti. Se întrebă ce o ținea departe de punte, departe de purtările surorilor ei? Șovăi însă. Dormise singură jos, în cală, și Fanurakis se afla ceva mai încolo. Singuri toată noaptea. Surorile ei erau departe: una cu el și una cu căpitanul. Ce o împiedicase să se desfete și ea cu tunarul? Avea să afle curînd adevărul. Și dacă era așa, atunci toate semănau. Dar dacă era altfel? Dacă Styliani rămăsese singură cu suferința ei? Puternică în chinul îndurat, puternică în singurătate, așa cum se arătase cînd fusese adusă pe punte pentru a fi biciuită? Dacă ea era altfel și nu semăna nici cu Maria, nici cu Marina, nici cu Asimina, nici cu Kaliorîța? Ce s-ar întîmpla atunci? Ardea de curiozitate, cînd îl zări pe căpitan.

Nici un surîs nu-i lumina fața și ochii lui aveau o privire aspră, rea. Privea posomorît marea, de pe puntea de la pupa. Cu toate acestea, Minas se apropie de dînsul. Cînd

îl văzu, căpitanul îl întrebă cu un glas tăios, de parcă Minas nu pătimise atâtea pentru el:

— Te-ai vindecat?

— Da, căpitane... Și aș vrea să-ți cer de lucru:

— Sigur că ai să lucrezi. Aici nimeni nu mănâncă pîine degeaba.

— Căpitane, ai vrea să mă pui pe lîngă dulgher?

Ghiordasis se încruntă:

— Cine ți-a spus asta?

— Te rog, căpitane.

— Piei din fața mea! îi strigă furios Ghiordasis. Du-te la Mahadas să-ți dea o găleată și o perie ca să speli puntea. Asta-i treaba pe care-ți poruncesc să o faci. Hai, mișcă-te!

Minas era năucit. Nu știa cum să explice furia căpitanului. Nu cumva îl văzuse noaptea cu Marina? Nu cumva îi surprinsese în zori giugiulindu-se cu Maria? Sau poate îl văzuse cu amîndouă? Sau cauza mîniei să fi fost alta, pe care el n-o cunoștea? Nu mai stătu însă să piardă vremea. În ciuda rănii, luă o găleată și o perie și se puse pe treabă. Nu se așteptase însă la o asemenea purtare din partea căpitanului, după bunăvoința pe care i-o arătase pînă atunci. Nu se aștepta la așa ceva și nu putea găsi motivul. În sinea lui însă se bucura că fusese pedepsit în felul acesta. Încă de cînd se uitase la valurile mării, în zori, știa că Dumnezeu îi va da o lovitură. O aștepta și se temea că va fi mai rea. Pedepsa era deci binevenită; ea avea să-l ajute să-și recapete curajul, agerimea, puritatea. Noaptea care trecuse îi luase ceva și voia să recîștige ceea ce pierduse.

Spăla deci și freca cu sîrg puntea «Cîinelui». Ce dacă brațul rănit nu-l prea asculta? El lucra ca un animal.

Din postul de pe catargul de la prova, omul de veghe strigă:

— Corabie spre grego-levante!¹

Omul care veghea la prova repetă strigătul și curînd toată ceata se afla pe punte. Căpitanul sta sus, pe covertă, și se uită spre grego-levante cu ocheanul. Deodată porunci:

— Orța² maîstra³!

¹ Grego-levante: nord-est (n.tr.).

² Orța: desfaceți în bătaia vîntului (marin.) (n.tr.).

³ Maîstra: pînza mare (n.tr.).

Cei adunați pe punte se repeziră la catargul din mijloc, se cățărară pe frînghii și desfăcură pînza cea mare.

Timpul nu era prea potrivit. Briza răcoroasă încetase și acum sufla un vînticel slab.

— Mahadas la cîrmă! strigă căpitanul.

Și tot căta către grego-levante.

— Închideți hambarele și puneți-i pe robi în lanțuri!

Și curînd adăugă:

— Și bărbații și femeile!

Toată ceata era în mișcare. Unii la catarge, alții pe punte, tunarii la posturile lor.

— Toți la arme! strigă iar căpitanul și nu-și dezlipea ochii de pe ocean.

Minas ieși dintre punți, luă armele Ciupitului, pe care le moștenise, se-ncinse cu ele și urcă pe covertă.

Toți erau la posturile lor, numai Mahadas, Fanurakis și Minas rămaseră în preajma căpitanului.

Încet-încet fregata prinse a se vedea mai limpede și Fanurakis spuse:

— O să-i facem praf pe franțuji, căpitane.

Dar Ghiordasis nu răspunse.

Observase că fregata era urmată de o corvetă și două barcobestii¹. Toate patru păreau bine înarmate. Așa că Ghiordasis nu se înșela. În clipe grele știa să judece. Se gîndi să se-ndepărteze, dar vîntul nu-l ajuta. Și nici «Cîinele» nu era prea rapid. Era limpede că navele se-ndreptau spre el, ca să-l atace. Se va lupta, odată ce nu putea face altfel. Dacă fregata ar fi fost singură nu i-ar fi păsat. I-ar fi venit de hac, deși avea tunuri mai grele decît «Cîinele». El însă era singur și ei patru. Nu era luptă dreaptă, dar cui îi păsa de dreptate?

Privea și încerca să calculeze la ce distanță se găsea fregata de corvetă și de barcobestii.

— Au pus înaintea corabia cea mai mare, ca să ne lovească prima, pînă cînd celelalte vor căpăta curaj, le spuse tunarilor.

Socotea că le despart vreo cinci mile, așa că putea lupta cu fregata vreo oră.

„Și așa e bine“, se gîndi.

¹ Barcobestie: gen de corabie, puternic înarmată (n.tr.).

Acum fregata se mai apropiase și se puteau vedea și cu ochiul liber bocaportele¹ deschise și pregătite.

Ghiordasis porunci:

— Măina² maistra!

Curînd «Cîinele» înainta atît de încet, încît abia se putea observa că se mișcă.

Strînseră încet-încet și celelalte pînze și corabia lui Ghiordasis își așteptă mîndră dușmanul.

Îi despărteau vreo șase mile, dar fregata zbura parcă pe valuri, cu toate pînzele întinse.

Așteptară vreun ceas și jumătate pînă ce se apropie atît de mult, încît se auzea ce se ordona prin porta-voce.

«Înălțarea» le semnaliză să meargă căpitanul lor la amiral.

Însă, ca răspuns, Ghiordasis înălță pe catargul din mijloc steagul negru și porunci să fie pregătite tunurile.

Nu-i mai semnalizară nimic și, înainte de a trece trei minute, traseră prima lovitură de tun.

Își greșiră însă ținta și ghiuleaua căzu la vreo două sute de metri de pupa «Cîinelui».

— Foc! strigă căpitanul. Toate șapte împreună...

Ai fi zis că se prăbușește cerul. Cele șapte tunuri de pe laturi traseră în același timp asupra fregatei și corabia lui Ghiordasis gemu din toate încheieturile, de parcă ar fi simțit o durere aprigă.

— Foc! strigă iar căpitanul.

Și alte ghiulele se repeziră de pe laturile corăbiei asupra fregatei.

— Fum pe coverta fregatei!

Răcniră atunci, de bucurie, tunarii «Cîinelui». Într-adevăr, pe coverta fregatei căzuse o ghiulea de-a «Cîinelui» și făcuse pagube.

Dar nu era ceva serios, și curînd echipajul amiralului Boné repară stricăciunile și «Înălțarea» se apropie de «Cîine». Între timp, corveta și barcobestiile se apropiau și ele.

Ghiordasis își dădea seama că situația lor e grea. Dar și franțujii aveau să-și primească porția.

¹ Bocaporte: trape care acoperă gurile tunurilor la corăbii (n. tr.).

² Măina (termen marinăresc): strîngeți (n. tr.).

În loc să întindă pânzele și să se retragă, căpitanul «Cîinelui» sta și aștepta ca fregata să-l abordeze. Își pusese ceva în minte.

Cineva strigă atunci în grecește de pe coverta fregatei:

— Căpitane Ghiordasis, predă-te și nu ai a te teme de nimic. Amiralul nu se va atinge nici măcar de un fir de păr de pe capul tău.

— Spune-i, răspunse Ghiordasis, că dacă el e franțuz, eu îs samiot. Și nici pe mine nu mă va prinde, nici corabia mea. Dacă vrea să se poarte bărbătește, să-și strângă pânzele și să mă lase să plec.

Nu i se dădu nici un răspuns.

Doar trei bocaporte se deschiseră și tunurile lor vărsară foc și fier asupra «Cîinelui».

— Aduceți aici fetele! strigă Ghiordasis.

Le puse pe toate în rînd și luă porta-voce:

— Dacă mai trageți asupra noastră, am să vă trimit pe covertă carnea și oasele lor. Și am și zece bărbați prizonieri. Dacă amiralul mă lasă să plec, îi dăruiesc lui.

În acea clipă, o întîmplare stranie se petrecu pe coverta pupei.

Una din cele trei fete, Styliani, reuși să-și dezlege mîinile și, fără să o simtă nimeni, făcu un salt de pe coverta pupei și se aruncă în mare. Înota repede și se-ndrepta spre fregată.

Însuși Ghiordasis trase atunci asupra ei, dar nu o nimeri.

— Să nu-ți pese, căpitane, strigă Minas. Fă-ți treaba, că o dobor eu.

Începu așadar Minas să tragă asupra ei, dar nici o singură dată nu o ochi; căuta să nimerească tot pe alături.

Curînd o văzură pe Styliani cățărîndu-se, pe la prova, pe puntea fregatei.

Felul cum sărise în valuri și cum reușise să urce pe corabie îi făcu pe marinarii de pe «Cîinele» să șovăie. Îi admirau fără voie voința și curajul.

Fregata se apropiase mult. Peste puțin avea să-i abordeze.

Ghiordasis își adună atunci toți oamenii pe punte. Se postară în dosul bucătăriei, după butoaiile cu apă și începură să tragă cu puștile asupra celor de pe puntea fregatei.

Deodată «Cîinele» se zgudui puternic și scîrîi din toată schelăria.

Cele două corăbii se alipiseră bordaj lîngă bordaj și se împingeau. Gloanțele șuierau în toate părțile, cînd se auzi glasul tunător al lui Ghiordasis:

— Pe ei, băieți! La atac!

Toți se repeziră, încălecară bordajul și, în afară de cei care erau de strajă, se găsiră pe puntea fregatei. Începu o luptă corp la corp. Dacă ar fi atacat ceva mai devreme sau dacă Ghiordasis ar fi avut vînt favorabil ca să ajungă el fregata, în loc să stea s-o aștepte, reușita lor ar fi fost deplină. Francezii nu se așteptau să lupte pe corabia lor. Se băteau, dar pierdeau. Nu aveau nici zveltețea, nici priceperea, nici sălbăticia corsarilor.

Ghiordasis tăie cinci marinari cu mîna lui și se străduia să ajungă pe puntea de comandă ca să-l ucidă pe amiral.

Spre nenorocul lui însă, corveta și barcobestiile, cu ostași înarmați pînă-n dinți, se alipiră de fregată în cele mai critice clipe ale măcelului, tocmai cînd era clar că francezii sînt pe cale de a pierde lupta.

Cînd văzură însă că peste două sute de ai lor se reped pe fregată să-i ajute, căpătară curaj și ieșiră și ei de prin cotloanele unde se ascuseseră. Totuși, peste o jumătate de ceas se chinuiră să le facă de petrecanie corsarilor. Pe cei mai mulți îi uciseră, dar îi prinseră vii pe Thimios Ghiordasis, pe Minas și pe Fanurakis. În scurt timp, «Cîinele», spaima mărilor, se golise. În locul corsarilor se îmbarcară pe el ostașii și toate cele cinci nave, cu fregata în frunte, se îndreptară spre insula Hios.

Amiralul Boné avea de gînd să-i judece acolo pe corsari. Între timp eliberară fetele și pe cei zece prinși și-i puseră în lanțuri, în cală, pe Thimios Ghiordasis, pe Minas și pe Fanurakis.

Două zile și două nopți zăcură în cala întunecoasă a fregatei «Înălțarea».

Lucrul cel mai grav era muțenia căpitanului. Thimios Ghiordasis parcă-și pierduse graiul. Nimeni nu știa la ce se gîndește. Nu părea nici vesel, nici trist. Trăia ceasurile de stranie nepăsare de care are parte acela care a pierdut orice speranță. Odată cu ea piere și teama și bucuria. Omul își privește atunci sfîrșitul cu indiferență și chiar îl dorește

mai grabnic. Totuși, de fiecare dată cînd le aduceau pîine și apă, Ghiordasis mîncea cu mare poftă și, cînd bea apă, înghițitură cu înghițitură, arăta nespusă mulțumire. Un zîmbet i se ivea pe buze și repeta aceleași vorbe de fiecare dată cînd își răcorea gîtlejul:

— A dracului Francie... De ce nu bei vin, dracu să te ia de șapte ori!...

Poate că dacă ar fi avut vin n-ar mai fi dorit nimic altceva.

Fanurakis și Minas morfoleau cîte o coajă de pîine, fără nici o poftă. De multe ori, căpitanul înhăța pîinea ce le rămînea și o înghițea pe dată.

În cea de a treia dimineată însă, înainte de a se lumina de ziuă, auziră mare gălăgie: tropăieli și strigăte. Primul le auzi Fanurakis și-l trezi și pe Minas. Ultimul le auzi căpitanul. Sări în sus și ochii îi străluceau plini de spaimă. Își strînse pumnii, dar de nicăieri nu putea aștepta ajutor.

— De ce tăceți? îi întrebă.

— Ce să spunem, căpitane? răspunse Fanurakis. Auzim și noi ce auzi și dumneata.

Ghiordasis gîfîia, ochii îi sticleau și nările îi palpitau, parcă ar fi mirosit aerul ca să poată dezlega taina.

— Eu știu ce-nseamnă toată tevatura asta: e pentru noi trei... Se pregătesc să ne spînzure. Parcă te văd, Manolios, pe catargul de la prova și pe Minas pe cel de la pupa...

— Și pe Ghiordasis unde-l vezi? îl întrebă furios Fanurakis.

Căpitanul îi aruncă o căutătură sălbatică și cu un surîs amar îi spuse:

— N-ai să ai bucuria, cîine, de a vedea cum mă spînzură ca pe o piele de capră de catargul din mijloc. Am să mor, dar am să mor ca un bărbat, nu ca jucărie a franțujilor.

Tăcură toți trei. Zgomotul continua, dar mai potolit, ca pentru a stîrni și mai mult spaima. Deodată se auziră pași grei în fața ușii lor.

Căpitanul își holbă ochii și începu să se zbată și să plîngă ca un copil:

— Nu mi-a venit încă ceasul să mor! striga. Nu vreau să mor! Vreau să mă duc la amiral! Lăsați-mă să stau de vorbă cu Boné!

Era pradă unui ciudat delir. Zbiera, se zbătea, plîngea și rîdea. Purtarea unui nebun nu ar fi fost alta.

Minas tăcea. Se mira. Cum se putea ca un bărbat care nu se temuse să taie capul Ciupitului, așa cum făcuse Ghiordasis, să se teamă acum într-atîta de moarte? Și lui Minas îi era frică de moarte, dar nu s-ar fi purtat niciodată astfel. Chiar dacă credea că vina lui nu este atît de mare încît să trebuiască a fi pedepsită cu moartea. Însă, odată ce aceasta îi era soarta, o accepta, îndurerat și zdrobit de nenorocirile ce-l loviseră, dar fără gemete și purtări nedemne de un bărbat. Și Fanurakis era îngrozit, dar, deși palid ca un mort, nu se făcea de rîs.

Se mirau amîndoi de purtarea lui Ghiordasis și nu-și puteau explica ceea ce vedeau. Oare era teamă, purtarea unui om laș, sau suferința îl făcuse pe căpitan să-și piardă mințile și acuma nu-și dădea seama nici ce face, nici ce spune? Pentru că și la asta se gîndiră. Nu știau ce să creadă.

Ghiordasis continua să plîngă și să se zbată! Se izbea cu capul de o grindă, se bătea cu pumnii în piept, își rupea hainele și mugea ca un animal rănit.

Părea nebun. De fiecare dată cînd se întetea sus zgomotul, tresărea și zbiera:

— Vreau să-l văd pe amiral! Am să-i spun o taină amiralului!

Și aceste vorbe nu arătau un nebun, ci un om înspăimîntat.

Pîna la urmă, gălăgia încetă și o mîna descuie ușa grea. Ghiordasis înmărmuri.

Curînd ușa se deschise și în prag se ivi un bărbat foarte înalt, cu o pușcă cu două țevi în mîna.

Intră și chemă doi tunari și doi marinari, toți înarmați pînă-n dinți.

— Dezlegați-i pe ăștia doi, le spuse, și-i arătă pe Minas și pe Fanurakis.

Cei trei prizonieri înghețaseră. Toți crezură că le-a sosit ceasul. Nu mai puteau nici să respire și pe frunte li se ivi sudoarea rece a spaimii. Îi dezlegară și cei doi flăcăi se ridicară.

Aruncară o privire căpitanului, care era pe jumătate mort de frică și ieșiră din hambar.

Nu înțelegeau nimic. De ce-i scosese ră afară? De ce-l lăsaseră pe căpitan în închisoare? Voiau să-i ucidă pe ei și să-l lase în viață pe Ghiordasis? Sau voiau să-i execute pe rînd? Se tot întrebau în timp ce urcau scările ce duceau spre punte, înconjurați de paznici înarmați.

Se luminase de ziuă. Era una dintre cele mai blînde dimineți de octombrie. În zare se vedea conturul albăstriu al unor munți și dinspre mare sufla o briză răcoroasă, înviorătoare. La stînga fregatei, plutea «Cîinele» și ceva mai în urmă celelalte trei corăbii regale.

Cîte visuri nu făurise Minas! Și acuma stătea în fața apelor mării, așteptînd moartea. Găsea că e nedrept și ochii lui erau triști. Aștepta.

Pe puntea fregatei începuse munca. Și era frumoasă puntea! Lemnăria îi era curată, catargele proaspăt vopsite și alăturile îi străluceau ca aurul.

La pupa, în fața palazzo-ului¹ amiralului, se adunaseră o mulțime de ofițeri și marinari. Între ei se afla un bărbat scund cu pelerină neagră și cu o pălărie de formă ciudată, împodobită cu pene albe. Era amiralul Boné.

În jurul lui văzu niște bărbați îmbrăcați cu haine de marinăr, ale căror fețe le erau cunoscute lui Minas și lui Fanurakis. Erau cei zece foști prizonieri de pe «Cîinele». Pe o bancă, în fața palazzo-ului, doi ofițeri discutau cu trei fete: Maria, Stryliani și Marina.

Toți erau schimbați. Și prizonierii și fetele. Ei se îmbrăcaseră cu costume de marinari francezi, iar ele purtau rochii elegante. Erau frumoase și păreau vesele și mulțumite.

Numai Fanurakis și Minas păreau nelalocul lor pe strălucitoarea punte a fregatei: erau zdrențăroși, murdari, palizi. Ceilalți se-ndreptau spre o viață fericită. Ei doi își așteptau moartea.

Minas se uita la Marina. I se părea că se împodobise ca să asiste la ultimele lui clipe. Cum să facă o apropiere între cele ce-i spusese atunci, noaptea, și cele ce vedea acum? Oare și surîsul și vorbele și compătimirea ei să fi fost false? La fel de false ca răspunsul dat unei întrebări de-a lui? Nu mai înțelegea nimic. El urma să moară. Ce-i păsa lui de purtarea unei femei? Dumnezeu n-avea decît s-o judece.

¹ palazzo: aci cu sens de încăperi (n.tr.).

Nu-i purta pică, dimpotrivă, îi părea rău pentru palma pe care i-o dăduse.

Gîndindu-se însă la Dumnezeu, la greșeala lui și la felul cum urma să fie pedepsit pentru purtarea sa, simți că sîngele i se urcă în cap. Cum se putea ca păcatul lui să fie pedepsit astfel, iar Marina să se plimbe pe punte veselă și fericită? Dacă el dăduse dovadă de slăbiciune, ea în schimb îl înșelase și-i înșirase tot felul de minciuni. Și totuși, el plătea cu viața și ea cu veselia! Oare asta era judecata lui Dumnezeu? Nu putea, nu voia s-o creadă. Și încet-încet se mai potoli și își spuse că era groaznic ca el să devină judecătorul creatorului său. Ce putea ști el, cel mic și neînsemnat, ce plănuia Dumnezeu pentru soarta fiecărui om?

Se liniști. Nici rochia ce-i împodobeia trupul, nici bucuria, nici rîsul ei nu-l mai supărau. Îl văzu pe Fanurakis, cu chipul răvășit de suferință, privindu-le pe cele trei femei și își aminti de vorbele lui:

— Acestea trei și încă pe atîtea nu prețuiesc cît viața unui tunar.

Dacă în noaptea cînd Marina se afla lîngă el aceste vorbe i se păruseră nedrepte, acum nu mai știa dacă sînt sau nu drepte, pentru că nu mai era sigur care viață are preț și care nu.

Privi catargul de la pupa, de care căpitanul îi spusese că va fi spînzurat și apoi o mică insulă stîncoasă, pe lîngă care treceau.

Crestele ei pleșuve îi amintiră de insula lui. De Syra. Cunoștea fiecare stîncă și fiecare golfuleț, fiecare plajă și fiecare colț al insulei sale. Și pentru prima oară de cînd pusese piciorul pe puntea «Cîinelui» dori din tot sufletul să se afle iar în insula lui, dori viața liniștită și sărăcăcioasă pe care o dusesese lîngă tatăl său. O, dacă l-ăr vedea, nefericitul, spînzurat de catarg! Durerea tatălui său o simți mai puternic decît pe a sa. Ce suferință și ce rușine pentru ai lui! Oare ce păcate plăteau familia și sfînta lui mamă? se întrebă Minas și o lacrimă i se rostogoli pe obraz.

Îi era așadar dor de viața de pe insulă. Și amintindu-și de sfîrșitul care-l aștepta pe Ghiordasis, de moartea năprasnică a Ciupitului, a Roșcatului și a lui Antonios Kargas, regreta că plecase și că își făurise visuri. Ce nevoie are omul de atîtea lucruri cînd sfîrșitul tuturor e același? Oricare ar

fi calea urmată, oricare le-ar fi purtarea, oricare le-ar fi faptele, bune sau rele. Pe fiecare îl aștepta un mormînt. Viața i se părea fără rost, o înșelăciune, o viclenie, la fel ca zîmbetele și mîngîierile Marinei. Își aținti privirile asupra punții, incapabil să mai gîndească sau să dorească ceva în lumea asta.

Pe urmă se uită iar la marea cea albastră și, cînd își întoarse privirea spre cei din preajma amiralului, o zări pe Styliani. Ședea ceva mai la o parte și nu participa la discuția surorilor ei cu cei doi francezi. Privea spre zarea îndepărtată și într-un tîrziu, întorcîndu-se către foștii prizonieri, privirea ei se întîlni cu a lui Minas.

Se priveau pentru prima oară din după-amiaza aceea cînd Ghiordasis le adusese pe punte ca să le biciuiască despuiate. Și atunci îl privise la fel ca acum. Pe buzele ei nu înfloarea nici un surîs, ochii ei nu aveau priviri languroase, pe fața ei nu se reflecta compătimirea. Îl privea și ochii ei erau limpezi ca cerul. Nici o umbră nu-i întuneca.

După nenorocirile ce se abătuseră asupra lui, Minas respiră pentru înfrîia oară mai ușor. De cînd se urcase pe punte, abia acum simți răcoarea ce venea dinspre mare și mirosul sărat al undelor. Și ceva mai mult. Privirea aceasta păru să-i aline suferința. Îl liniști. O socoti ca pe o prevestire bună. Nici el nu știa de ce, dar încet-încet în minte i se înrădăcină ideea că moartea se îndepărtase de el. Că sta acolo legat nu pentru a aștepta moartea. Asta îi spunea privirea Stylianiei. Și, întorcîndu-și ochii spre cer, simți că din înaltul azuriu coboară dreptatea.

Se apropie de nefericitul lui tovarăș și-i șopti:

— Nu te teme, Fanurakis. Să ai curaj, că toate vor trece.

— Toate trec, cînd mori, răspunse tunarul.

— Moartea nu se află lîngă noi. Ascultă-mi vorbele și nu te lăsa doborât.

Fanurakis îl privi și oftă, de parcă o povară de plumb i s-ar fi luat de pe piept. Îl credea pe Minas. Voia să-l creadă și fiecare cuvînt de al lui era balsam pentru sufletul său zbuciumat.

Curînd, amiralul luă loc pe un fotoliu și-l înconjură o mulțime de oameni de vază, marchizi, duci, ofițeri, toți împodobiți cu fireturi și înarmați. Cîți reușiseră să se sal-

veze la Aboukir, de tunurile lui Nelson, se adunaseră în Mediterana și se împănau pentru că Napoleon Bonaparte îi făcuse de rîs pe austrieci la Campo Formio și cu un an mai înainte, în 1801, îi făcuse praf pe austrieci la Luneville și pe englezi la Amiens.

Cu puterea și faptele de arme ale lui Napoleon se lăudau acum toți acești franțuji. Dar nu-i semănau în nimic. Fiindcă, dacă ar fi fost din același aluat ca dînsul, Nelson nu le-ar fi scufundat corăbiile, așa cum făcuse.

Cum însă din ziua bătăliei navale de la Aboukir și pînă în ziua luptei cu «Cîinele» trecuseră trei ani, le mai venise și franțujilor inima la loc.

Așa că, împodobiți și parfumați, cum se cădea unor nobili ca ei, îl înconjurau pe amiral, îl admirau pentru că doborîse pe unul dintre cei mai faimoși corsari din arhipelag și laudele lor curgeau cu nemiluita.

Astfel adunați îl chemară pe Minas Rebelos să-l înteregheze. Să audă din gura lui cele ce aflaseră despre el de la cele trei fete.

Și-l aduseră în fața amiralului, legat, însetat, istovit de suferință. Amiralul îl privi din creștet pînă-n tălpi și, întorcîndu-se spre interpret, întrebă:

— Are douăzeci de ani?

— Am cît par. Niciînd nu mi-a păsarat de ziua nașterii mele. Numai de ziua, de ceasul și de felul morții mele îmi pasă.

Auzindu-i vorbele, nobilii, ducii, marchizii, ofițerii își închiseră pe jumătate ochii și se străduiau să-și dea seama ce fel de ființă era acest flăcău. Il priveau și fiecare îl întreba sumedenie de lucruri: despre tatăl lui, despre familia lui, despre corsarul Katramatos și despre Antonios Kargas, despre Ghiordasis și corabia lui și multe altele despre Minas însuși și despre planurile lui.

Răspunse cu curaj la toate întrebările și spuse adevărul curat. Însă cînd ajunse la planurile lui, nu le mărturisi că vrea să devină corsar, ci le spuse că și-a ales meseria de marinar.

Un preot, care ședea pe un scaun confortabil, îl privea ciudat pe Minas și nu părea mulțumit de răspunsurile lui.

— Ești o fire mîndră și vicleană, îi spuse. Și vorbele și tonul vocii tale nu arată nici teamă de Dumnezeu, nici res-

pect pentru nobili. Cine știe ce vei face dacă te lăsăm liber . . . Ai și omorât un om.

— O viperă, spuse Minas.

— Ai ucis un om, lucru pe care numai Dumnezeu îl poate face. Ai dat viață? Nu. Atunci cum îndrăznești să iei viața cuiva? Meriți deci să fii pedepsit.

— Păi, bunicuțule, dacă eu, care am omorât în luptă un ucigaș înarmat, spuse Minas, o viperă care voia și pe mine să mă ucidă, și pe aceste trei fete să le piardă și să facă o grămadă de alte fărădelegi, dacă eu am păcătuit, atunci amiralul care i-a ucis pe oamenii «Cîinelui» și pe noi vrea să ne execute, nu face și el același păcat?

Prelatul se înroși la față, amiralul îl privi în ochi pe Minas și nobilii se uitară unii la alții.

— Amiralul, tu, ființă vicleană, îi răspunse preotul, are împuternicirea de a judeca și de a pedepsi. Marele Napoleon, înaltul stăpîn al Franței, i-a dat-o. Judecă în numele acestuia și al Franței. Îndrăznești să compari un nemernic ca tine cu gloriosul amiral Boné?

Toți se bucurară de răspunsul preotului, dar Minas nu se tulbură deloc.

— Bunicuțule, îi zise, eu îți spun întregul adevăr și tu te superi, mă înjuri și mă blestemi. Ți place minciuna. De aceea prefer să tac.

Minas nu mai scoase un cuvînt.

— Ai prădat cu corăbii de-ale corsarilor, îi mai spuse prelatul, în timp ce surorile tale erau necinstite de corsari și vorbești astfel în fața gloriosului amiral, care se străduiește cu corăbiile Franței să-ți elibereze surorile și să salveze marea de sub stăpînirea lor?

Minas nu răspunse. Își plecă ochii și aștepta să audă sentința.

Îl traseră însă mai la o parte și începură să discute între ei.

Amiralul se hotărîse să-l execute pe Ghiordasis. Pe Minas însă nu găsea motiv ca să-l pedepsească. Se trezise pe corabia corsarilor fără să știe. Durerea pentru surorile lui, rușinea și mizeria îl împinseseră într-acolo. Deci putea fi iertat. Fanurakis dăduse și el dovadă de omenie, după cum arătaseră foștii prizonieri și cele trei fete. Socotea deci să-l țină rob, dar să-i dăruiască viața.

Preotul era însă de altă părere.

— Marea, amirale, nu se poate curăți de aceste gunoaie dacă te arăți milos. N-ai să te uiți dacă vina e mare sau mică, ci vei pedepsi crunt, pentru ca nici un om al mării să nu mai îndrăznească să devină corsar. Așa că vei porunci să fie executat atît Ghiordasis cît și ăștia doi, tunarul și ființa aceasta vicleană, ca să scapi de ei odată pentru totdeauna.

Amiralul căzu pe gînduri. Nobilii aveau păreri diferite. Trebuia să ia o hotărîre.

Hotărî deci să-i execute pe Ghiordasis și pe Fanurakis și pe Minas să-l pună la munci grele pînă vor ajunge la Syra, unde îl vor debarca. Pe primii doi hotărî să-i spînzure cînd vor ajunge în portul insulei Milo, pentru că răpiseră fetele morarului și insularii trebuiau să-l vadă pe amiral ca liberator și judecător drept.

Trimiseră deci să-l aducă și pe Ghiordasis și, legați, îi împinseră pe toți trei în fața amiralului.

Le comunicară hotărîrea luată și cei trei o ascultară tăcuți.

Cînd însă voiau să-i ducă înapoi în cală, Ghiordasis sări peste bordaj și se aruncă în apă.

Însă nici amiralul nu stătu mult pe gînduri. Porunci la cinci dintre cei mai buni scufundători ai lui să sară în mare și curînd îl aduseră, viu, pe puntea fregatei.

Ghiordasis spumega de furie. Fără să piardă timpul, îl legară de mîini și de picioare, îl întinseră pe punte, coborîră cu scripetele o frînghie groasă de pe catarg, i-o petrecură ca un laț în jurul gîtului, traseră frînghia și curînd Thimios Ghiordasis, spaima mărilor, spînzurat între cer și mare, își dădea sufletul păcătos și ultima suflare.

Nu muri însă repede, se zbătu de mai multe ori și chipul lui arăta chinurile prin care trecea. Părul de pe cap i se ridicase în sus și se învînețise la față. Rezistă un ceas. Și muri așa cum se temuse: spînzurat de catargul unei corăbii...

Tot echipajul fregatei se adunase pe punte și, la fel, pe celelalte corăbii, echipajele ieșiseră pe punți. Se aflau acolo și cele trei fete și, legați, Fanurakis și Minas. Fanurakis cîștigase cîteva zile pînă să ajungă la Milo, dar era mai mult mort decît viu.

Își pleca din cînd în cînd gîtul, de parcă-l strîngea frînghia cu care urma să-l spînzure.

Totuși, privi în jur și observă că nu se-ndreptau spre Milo, ci mergeau către soroko-levante¹. Cîştiga deci niște zile. Și asta îl consola. Se puteau întîmpla multe ca să-și salveze capul. Pe urmă, nu uitase vorbele lui Minas, și de cînd era pe lume nu-și amintea să se fi încrezut mai mult într-un om decît se încredea în Minas. Chiar dacă era tînăr și fără experiență.

Fetele la început priviră, dar repede își ascunseră fețele în mîini. Maria se așeză, pentru că nu o mai țineau picioarele. Numai Styliani aruncă o privire celui spînzurat, apoi se-ntoarse spre mare și rămase pe gînduri.

Curînd, pe Fanurakis îl duseră din nou în închisoarea de unde-i scosese, iar pe Minas, cu piciorul legat, îl puseră la treabă. Să lustruiască alămurile, să curețe bărcile, să spele tot felul de văsărie și cratițe.

Se apucă de lucru, tăcut.

Nici pentru o singură clipă nu-și ridică fruntea ca să privească pe cineva, numai cînd îl dădura jos pe Ghiordasis privi leșul, căruia îi legau greutatea de picioare, ca să-l arunce nejelit și neprohodit în apele mării.

„Și a fost un om“, se gîndi Minas.

Munca fără răgaz. La amiază, după ce prînzi toată lumea, i se aduse pîine și apă. Bău apa, dar nu mîncă. N-avea deloc poftă și gura îi era amară.

Un ajutor de bucătar, din insula Syra, pe nume Aluîsios Kapellos, se apropie de el cînd îi aducea cratițele ca să le spele și-i vorbi de insula lor și-i spuse vorbe de mîngîiere.

— Ai scăpat ușor, îi spuse. Franțujii ăștia nu glumesc, că tare i-au mai fript corsarii.

Și, din vorbă în vorbă, îi aduse o ceașcă cu supă, care rămăsese de la masa amiralului.

¹ Soroko-levante: sud-est (n. tr.).

Amurgea. Lumina pălea și spre punente¹ cîțiva nori acopereau soarele. Curînd avea să se însereze.

Nobilii se adunaseră în palazzo-ul amiralului și beau și petreceau, bucurîndu-se de victoria obținută. Cu ei și fetele.

Pe punte nu rămăsese decît omul de strajă. Minas, într-un colț al bucătăriei, freca de zor niște vase de aramă. Era murdar și istovit. Valurile înserării se lăsau încet peste mare.

La pupa zări două umbre. Era Marina și lîngă ea un tînăr nobil, îmbrăcat în vișiniu, cu fireturi și broderii de aur.

Îi șoptea ceva și ea rîdea, rîdea din toată inima. O ținea de braț și încet-încet o aduse lîngă o bancă. Minas, din colțul lui, vedea totul.

După ce se așezară, francezul o trase aproape de el, o îmbrățișă și o strînse la piept. Și ea îi încolăci gîtul cu brațele și-l sărută.

Minas scrișni din dinți și, fără voie, își aminti de vorbele lui Fanurakis:

— Astea trei femei și încă pe atîtea nu prețuiesc cît viața unui tunar.

Cuprins de furie, ca să le tulbure giugiulelele, lovi una de alta două vase de aramă.

Făcu atîta zgomot, încît Marina și tînărul nobil se desprinseră unul din brațele celuilalt. Făcură chiar cîțiva pași pînă la bucătărie, ținîndu-se de mîna, și-l văzură pe Minas, care mînjit cu funingine cum era, îi privea țintă. Îl văzu bine și Marina, care-i întoarse spatele, trăgîndu-l pe noul ei prieten de mîna.

¹ Punente: apus.

Minas, văzînd-o cum se-ndepărtează, simți / o asemenea furie, că lovi din nou, cu putere, vasele de aramă. De data aceasta zgomotul uimi tînăra pereche și nobilul se-ntoarse și se apropie de Minas. Îl privi drept în ochi și, ridicînd mîna, îi dădu o palmă. Minas izbucni în rîs. Rîdea cu poftă și îi spuse Marinei:

— Admiră-l cum lovește un bărbat legat în lanțuri.

Francezul, turbat de mînie, luă o scîndură aflată lîngă ușa bucătăriei și începu să-l lovească pe Minas în cap, peste față, pe corp, unde nimerea. Însă nici Minas nu stătu cu brațele încrucișate. Prinse brațul francezului și i-l răsuci cu atîta putere, încît tînărul nobil îngenunche de durere. Nu era nimic de capul lui, dealtfel. Dar dacă-i lipsea forța și curajul, avea în schimb destulă mîrșavie cuibărită în suflet. Începu să zbiere și din palazzo se repeziră ceilalți bărbați și surorile Marinei. Toți alergară și eliberară mortăciunea de nobil din mîinile lui Minas. Acesta însă, îndată ce se văzu liber, și știind că ai lui îl vor sprijini, se aruncă asupra lui Minas și, ca o femeie înnebunită de furie, începu să-l lovească cu picioarele și cu pumnii. Minas, de parcă nu și-ar fi simțit durerea trupului și înjosirea sufletului, rămase nemîșcat, cu ochii ațintiți asupra valurilor mării.

Atunci se petrecu o întîmplare stranie. Styliani, care pînă în acea clipă se ținuse departe de ceilalți și se arătase foarte măsurată la vorbe, se apropie de mîniosul nobil, îl apucă cu putere de guler, îl trase la o parte și-i spuse:

— Ești cel mai nemernic om de pe pămînt! Nu vezi că acela pe care-l lovești e legat cu lanțuri și nu-ți poate da răspunsul ce-l meriți?

— Nu-i treaba ta să te amesteci în certurile bărbaților!

— Purtarea ta nu-i bărbătească, îi răspunse tăios Styliani.

— O fată necinstită nu are dreptul să vorbească astfel! strigă francezul, spumegînd de turbare.

Atunci Styliani, fără să-l mai asculte, ridică mîna și-i arse o palmă acelui nemernic.

Toți rămaseră uluiți și în primul rînd cel lovit, Minas și surorile ei. Marina chiar se răsti la ea:

— Styliani, ai înnebunit?

— Știu ce fac, îi răspunse Styliani. Și purtarea mea nu seamănă cu prostiile tale. Și-acum mai bine taci.

Marina tăcu și ceilalți făcură la fel.

Cîțiva dintre ei îl luară cu dînșii pe prietenul Marinei și, încet-încet, puntea se goli. Rămaseră numai cele două surori și Minas.

— Ți se cuveneau cele pățite, îi spuse Styliani lui Minas. Acuma vezi-ți de treabă și lasă eroismele fără rost.

Minas făcu ochi mari. Își încordă auzul ca să audă mai bine. Nu greșea. Îi poruncea. Asta era! Nu încăpea îndoiială că-i poruncea. Și cu toate acestea nu se supără. Deși Styliani era femeie. Îi poruncea și el se supunea.

Marina își ținea ochii plecați. Sta neclintită în același loc, incapabilă să se miște sau să-și ridice capul. Parcă o stîncă uriașă ar fi ținut-o pe loc. Nici înainte, nici înapoi.

— Du-te să te culci, îi spuse Styliani.

— Nu înainte de a-l ruga pe Minas să mă ierte, răspunse Marina.

Toți tăcură. Numai din ochii Marinei curgeau lacrimi. După cîteva clipe, Minas spuse:

— Nu simt nici o dușmănie împotriva ta, Marina. Ce să-ți iert? Caută să te ierți singură. Și dacă vei reuși, să-ți fie de bine. Cine sînt eu ca să iert oamenii? Fă deci ceea ce te-a sfătuit sora ta.

Fără alte vorbe, fetele se-ndreptară spre pupa. Și Minas rămase iar singur. Venea o nouă noapte. Minas începea să se obișnuiască să întîmpine furtunile vieții cu mai mult calm și cu mai multă siguranță.

Sta și privea stelele cerului. Aceleași mereu, îi luminau nopțile, care nu semănau una cu alta.

Vedea în jur luminile corăbiilor și a aceleia pe care se afla înlăntuit. Nu știa încotro se-ndreptau. I se spusese că spre Cipru, dar asta nu-l bucurase. Locurile și denumirile nu mai avea pentru el farmecul de altă dată. Doar un nume făcea să i se oprească inima: Milo. Acolo, în port, spusese amiralul că-l va spînzura pe Fanurakis în fața arhonților și a insularilor. Și asta îl îndurera de parcă pe el urmau să-l spînzure.

Acel tunar de treabă trebuia să scape, cu orice preț. Simțea că e bun, că e omul lui de încredere. Nu-l putea lăsa singur, să fie spînzurat ca un cîine. Și se hotărî să-l salveze, deși piciorul său drept era legat cu un lanț greu. Pen-

tru moment era și el prizonier, ca și Fanurakis, chiar dacă soarta lor părea diferită.

Tocmai atunci se ivi ajutorul bucătarului, cel care-i dăduse supă la prînz. Îi servise pe ceilalți și acum revenise în bucătărie.

— Ți-am păstrat ceva bun, îi spuse.

Și, luînd de pe tavă o farfurie, i-o dădu. În ea era o bucată mare de carne friptă, brînză și pîine. Minas o luă și se bucură. Și nu numai pentru mîncare, ci pentru că un om liber de pe corabie îi arăta atîta bunăvoință. Socotea prietenia cel mai prețios dintre toate bunurile.

Îi era foame, dar chiar dacă nu ar fi avut poftă, tot ar fi mîncat ce-i dădea acel tînăr de omenie. Ar fi fost jignitor să i le dea înapoi neatinse. Se gîndea că nu trebuie să stea flămînd. Îl mai așteptau multe încercări. Nu avea deci nici un rost să-și irosească puterile, răbdînd de foame.

În noaptea aceea, în ciuda grijii ce-l rodea pentru soarta lui Fanurakis, Minas reuși să doarmă. Abia-l duseseră în celula de la prova și adormi.

Două zile și două nopți își continuă drumul flota amiralului Boné, fără să întâlnească alte corăbii sau timp potrivit.

Minas muncea când la bucătărie, când pe punte. Abia lăsa o treabă și se și apuca de alta. Dacă nu ar fi fost ajutorul acela de bucătar să-l mai îndulcească cu o mâncare ca lumea, ar fi mâncat pâine goală și ar fi băut apă clocită.

Pe Maria, pe Styliani și pe Marina le vedea rareori. Dar nici ele nu se apropiau de dînsul, nici el nu le privea. Trudea și căuta să fie cît mai ascultător. Într-atîta, încît în cea de-a treia zi îl dezlegară. Îi cerură să-și dea cuvîntul că nu va încerca să fugă și, când îl dădu, îi scoaseră lanțurile de la picioare.

Munca nici nu-l obosea, nici nu-l doboră. Numai grija pentru Manoliș Fanurakis nu-i dădea pace.

Înaintau fără să se apropie de uscat. În cea de-a patra zi se petrecu pe navă o întîmplare rare ciudată, care schimbă viața de pe fregată și de pe corăbiile ce o însoțeau.

Unul dintre foștii prizonieri ai «Cîinelui» căzu bolnav de o boală tare grea. Îi se umflaseră ganglionii, îl ardea febra, vărsa toată noaptea, gîtlejul i se umplu de bube și tușea îi tăia respirația.

Medicul fregatei îl cercetă atent și spuse că are o boală rea și necunoscută și că nici un om din echipaj nu trebuie să se apropie de el.

Așa se făcu că nenorocitul acela din insula Milo, un tînăr de vreo treizeci de ani, zăcea gemînd în așternut, fără un suflet care să-i aducă un strop de apă. Două zile și două

noapți se luptă cu boala, dar în zorii celei de a treia zile muri și câțiva marinari îl vîrîră cu ajutorul unei căngi cu cîrlig într-un sac, de care legară greutăți și-l aruncară în mare.

Abia își dădu acesta sufletul că un altul dintre foștii prizonieri se îmbolnăvi de aceeași boală. Atunci medicul spuse că fuseseră loviți de ciumă.

Această întîmplare neprevăzută îi tulbură pe toți. Amiralul își convocă consiliul și hotărîră să se-ntoarcă și să debarce pe uscat cu orice preț. Pe urmă însă se gîndiră că nu se făcea să se ducă la oameni sănătoși și să le aducă ciuma. Asemenea purtare nu se potrivea unor marinari.

După cît se vedea însă, era limpede că boala o aveau foștii prizonieri de pe «Cîinele». Azi unul, mîine altul. Odată ce primii care se îmbolnăviseră proveneau de pe blestemata corabie a corsarilor, era neîndoielnic faptul că de-acolo provenea boala.

Însă cînd un al treilea fost prizonier pe «Cîinele» căzu la pat și un marinăr francez de pe fregată se simți rău, spaima îi cuprinse pe toți.

Să-i înhațe pe grecii proveniți de pe «Cîinele», atît pe cei sănătoși cît și pe cei bolnavi, și să-i arunce în mare, nu era drept. Se găsiră unii să propună și asta, în clipele de mare spaimă. Ca om înțelept, amiralul găsi soluția cea mai bună.

Cînd mai muriră doi foști prizonieri ai lui Ghiordasis, amiralul îi adună pe punte pe toți care veniseră de pe «Cîinele» și-i imbarcă iar pe acea corabie. Pe Minas și, legat în lanțuri, pe Fanurakis. Ultimul avea să stea închis, pînă cînd i se va hotărî locul și data execuției. Drept căpitan pe «Cîinele» l-a numit pe Ghedin, un berber, bărbat neînfricat și lup de mare, și-i dădu ca echipaj pe cei mai nemernici dintre oamenii corăbiilor sale, de care socotea să se scape în cel dintîi port.

Ordonă ca «Cîinele» să urmeze flota la două mile distanță. Așa se și făcu.

Ruta flotei însă se schimbă, fără ca nimeni să știe motivul. Corăbiile se-ndreptară spre insula Milo.

Vîntul nu le era prielnic și se străduiră două zile și două noapți ca să se poată apropia de insulă. Însă cînd fregata

vru să acosteze, din fortul de pază i se făcură semnale ciudate.

Curînd aflară că ciuma secera pe insulă de cîteva zile. Cum să acosteze? Se grăbiră să se îndepărteze.

Printre oamenii flotei, în afară de cei trei care muriseră, nu se mai îmbolnăvi nimeni. Acest lucru însă nu-i liniştea. Cine ştie ce le putea aduce chiar şi vîntul! Făcură slujbe bisericeşti pe puntea fregatei şi fiecare făcea ce credea că e bine ca să nu se molipsească, dar nimeni nu ştia ce e mai potrivit.

Unii beau apă, alţii o evitau. Cei mai mulţi mestecau tot timpul usturoi, iar alţii îşi agăţau ceva metalic la gît. Cele trei fete, cînd zăriră insula lor dragă, tresăriră de bucurie, dar curînd, spre marea lor durere, o pierdură din ochi şi urmară flota amiralului Boné.

Îşi continuară călătoria către grego-tramuntana¹, pînă îşi dădură seama că se apropie de insula Syra. Şi aci, vînturi potrivnice împiedicau navele să se apropie de uscat. Ba mai mult, lîngă Mykonos, îi zgîlţîi o furtună puternică.

Cu mare greutate reuşiră să intre în portul insulei şi ancorară lîngă mori. Dar nici acolo lucrurile nu stăteau bine. Le veniră veşti triste: ciuma lovise fără milă Syra. Şi după cum spunea căpitanul unui cuter ce se apropiase de fregată, ciuma făcea ravagii în întregul arhipelag. Secera vieţi, cu sutele.

¹ Grego-tramuntana: nord-nord-est (n.tr.).

Ciuma izbucnise la Syra prin noiembrie.

Cei care debarcau în port aflau lucruri stranii și îngrozitoare.

Îi întâmpinau cu cifre. Atîția morți dimineața, atîția după-amiaza. Azi douăzeci. Ieri optsprezece. Și în seara aceea patruzeci.

Cîți cunoșteau insula și auzeau că muriseră dintr-o dată patruzeci de oameni rămîneau muți de groază. Ce puteau să spună? Curînd aveau să piară toți locuitorii insulei.

Acei care nu vorbeau despre morții zilei, făceau altfel de socoteli. Socoteau cîți muriseră în zece zile și găseau peste două sute. Numai cifre și nume. Portul era aproape pustiu și în cîrciuma lui Kosmas cel gras nu chefuia nimeni.

După vreo zece zile, morții se îmulțiră. Într-o luni seara nu îngropară în uriașa groapă cu var decît doi inși. Insula se bucură. În ziua următoare îngropară trei și în cealaltă nici unul. Încet-încet, cu teamă, începură să se deschidă ferestrele caselor. În ziua următoare muriră în insulă o bătrînă și un prunc, dar nu de ciumă. Erau morți obișnuite. În cea de a patra și a cincea zi muriră opt și apoi șapte oameni de ciumă. Ulițele se goliră pe dată, ferestrele se închiseră și iar începură socotelile. În jurul bisericii Maicii Domnului Carmelite se ridicară altare. Sus, la Hora, se țineau toată ziua slujbe în bisericile Sfîntului Ianni al Capucinilor și San-Giorgi. Chiar și în zilele cînd nu erau morți și speranța prindea să lumineze deznădejdea oamenilor, chiar și în acele zile boala făcea ravagii. Peste cincizeci de bolnavi se zbăteau în ghearele morții și în mahalaua Sabastiá peste treizeci de case erau lovite de ciumă.

Însă, spre nenorocirea insulei, în loc ca noiembrie să vină cu frig și zăpadă, timpul continua să se mențină cald și plă-

cut. Asupra arhipelagului se întinse o arșiță ca pe vreme de vară. Asemenea căldură înțeți și mai mult boala.

La două săptămîni după ce se ivise înfricoșătoarea moliță, portul se umplu de lume. Tineri și bătrîni, cu boccele și lăzi, coborau în port ca să se îmbarce. Dacă i-ar fi întrebat cineva încotro se duc, nu ar fi putut răspunde. Pentru că nu știau nici ei. Voiau doar să scape din infernul de pe insulă.

Corăbiile mai mari nu se apropiiau de țărm. Numai niște bărci de pescari și cîteva șlepurî luau oamenii. Le cereau însă în schimb sume enorme, giuvaeruri sau alte bunuri. Îi duceau la Andros sau la Halkida. Și nu în orașe, ci de parte, pe țărmuri pustii, și-i aprovizionau pe urmă cu zarzavaturi și pîine.

Arhonții insulei începură să se neliniștească, într-atît, încît se gîndiră să pună bariere pe uliți, ca să oprească fuga insularilor.

În zadar trimiseră crainici să explice locuitorilor că nu se puteau salva prin fugă. Cum spune și proverbul: „cel care se îneacă, se prinde de propriul lui păr”. Ei fugeau, pentru că nu știau ce să facă și unde să găsească scăpare. Mulți plecau din oraș și se duceau prin satele insulei. La Kini, la Galissa, la Finika, la Delagrazzia, la Mana. Și teama era atît de mare, că atunci cînd cineva se simțea rău nu mărturisea. Știa că și pentru o simplă durere de cap l-ar fi înhățat și l-ar fi închis în spital, laolaltă cu ciurmații. Aceia care ieșeau din case după treburi umblau prin mijlocul drumului, niciodată pe lîngă clădiri. Se temeau să nu se ciocnească de vreunul care ar fi ieșit din locuința lui, să nu respire aerul infectat al vreunei case. De aceea pășeau prin mijlocul drumului.

În port însă se adunau tot mai mulți oameni și așteptau vreo navă ca să se îmbarce. Nici marea, nici foamea, nici sărăcia nu-i speria. Cel mai mare rău dintre toate, spuneau, este ciuma. Și așteptînd corăbiile și tot însemnînd numărul morților, se întrebau în fel și chip de unde venise pacostea care căzuse în acel an asupra arhipelagului.

Un marinăr spunea că, cu cîteva luni înainte de izbucnirea ciumei, o stea foarte strălucitoare, care se numea cometă, se arătase pe cer. Niște bătrîne care-i ascultau pe marinari le adevereau spusele, adăugînd că acea cometă tre-

cuse deasupra insulei atît de jos, încît atinseşe crucea de pe clopotniţa bisericii San-Giorgi.

Alţii spuneau că acestea sînt semne că se apropie sfîrşitul lumii. Noaptea, mulţi oameni se sculau şi strigau că văd o stafie sau o fiară ce se învîrte pe acolo, iar cei din preajmă îi asigurau că le văd şi ei.

Unii umblau cu Noul şi cu Vechiul Testament la ei şi le tălmăceau cum credea fiecare de cuviinţă. Şi, pe lîngă ei, vrăjitoarele şi astrologii începură să „lucreze” făţiş. În disperarea lor, oamenii alergau la aceştia ca să afle cît va mai ţine boala şi dacă ei vor scăpa sau vor pieri. Şi toate astea se făceau într-atît de făţiş, încît pe unele case se puteau zări inscripţii ca: «Aici Astrolog», sau o stea, sau un soare, sau un cap de animal, zugrăvite pe o firmă. Şi cel mai rău era că toţi aceşti vrăjitori şi astrologi, în loc să liniştească oamenii, mai tare îi speriau. Nu le convenea să-i calmeze, că şi-ar fi pierdut clientela. Îi menţineau deci într-o continuă spaimă şi nelinişte. Le băgau în cap că şi pe ei îi ameninţa ciuma şi că numai urmînd îndrumările vrăjitorului vor putea scăpa de boală sau de moarte.

Cei săraci adunau ce aveau prin casă şi le dăruiau ca să afle ce-i aşteaptă. Iar femeile îşi dădeau tot avutul acestor negustori ai destinelor.

Un fel de nebunie, ca o a doua boală, pusesese stăpînire pe insulă. Aceia care nu zăceau în aşternut, bolnavi de ciumă, aveau mintea tulburată şi făceau lucruri pe care un om cuminte nu le-ar face nicicînd.

Totuşi arhonţii îşi dădeau seama că e de datoria lor să nu lase insula pustie şi la voia întîmplării. Ştiau că puterea lor, cum se-ntîmplă cu orice putere în asemenea ceasuri de cumpănă, slăbeşte foarte mult. Nu puteau însă să se închidă în case sau să se refugieze în alte părţi şi să lase insula la cheremul vrăjitoarelor şi al astrologilor.

Bătrîni şi înţelepţi cum erau, se gîndiră atunci să urmeze întocmai sfaturile medicilor. Şi aceştia spuseră că unele mahalale, ca de pildă mahalaua Sabastá (a Sfîntului Sebastian) trebuia total izolată. De asemeni că, îndată ce într-o casă se iveşte un caz de ciumă, nimeni din cei ce locuiesc în ea să nu mai iasă afară. Morţii trebuiau îngropaţi imediat, fără nici cea mai mică întîrziere, pentru că altfel, după cum credeau doctorii, se puteau ivi mari nenorociri.

Însă, pentru a îndeplini toate acestea, conducătorii însulei hotărîră să alcătuiască un corp de paznici, cîte doi pentru fiecare casă atinsă de boală. Unul urma să păzească ziua, celălalt noaptea. Trebuia să aibă grijă ca nimeni să nu intre și să nu iasă. Ei aveau datoria să facă cumpărăturile trebuincioase pentru cei din casele contaminate. Însă cînd se duceau după cumpărături, încuiau poarta, pentru ca nici unul din cei ai casei să nu poată ieși.

Arhonții mai numiseră în fiecare enorie cîte două femei, dintre cele mai de treabă, ca să observe dacă nu cumva se aflau bolnavi ascunși. Aceste femei se juraseră pe Evanghelie că nu vor ascunde niciodată vreun bolnav și că își vor îndeplini obligațiile așa cum se cuvine. Ele nu se ocupau decît de treaba aceasta. Arhonții cei bătrîni mai porunciră ca îngropăciunea celor morți să se facă în zori și după asfințitul soarelui. Mai interziseseră ca un bolnav să fie dus dintr-o casă într-alta.

Timp de o lună, după ce într-o casă murise cineva de ciumă, aceasta rămînea încuiată și nimeni nu avea voie să scoată vreun lucru sau vreo mobilă și să le ducă în altă parte.

Adevărul e că arhonții nu porunciseră toate acestea din primele zile ale bolii. Văzuseră însă că răul lua proporții și că fără intervenția oamenilor nu putea fi stăvilit.

Pe urmă, o pacoste și mai mare decît vrăjitoarele și astrologii erau hoții și cerșetorii. În zece zile aceștia se înmulțiseră și își făceau „treburile” fără să fie împiedicați de nimeni.

Și hoția nu era cel mai mare rău pe care-l făceau. Cărau boala din casă în casă și din mahala în mahala. Nesocoteau primejdia și intrau în casele însemnate pentru că se ivise boala, și luau de acolo ce le cădea în mînă. Pe cîteva bătrîne, care trăiau singure în enoria Maicii Domnului Karmellú, le jefuiră în așa hal, încît atunci cînd muriră nu se găsi în casa lor nici un șal, nici un cearșaf, nici o bucată de pînză ca să le înfășoare cadavrul. Se dădură deci porunci aspre ca să fie prins și întemnițat oricine ar fi comis asemenea fapte.

Se mai interziseseră și orice jocuri de noroc pe străzi, orice cîntări.

Pentru că, în ciuda spaimii semănate de boală, se mai găseau tineri care aveau chef să cînte noaptea pe străzi. Și mai erau unii care-și câștigau pîinea făcînd pe cîntăreții ambulanți. Cum însă în jurul lor se aduna lume, și mai ales copii, medicii erau de părere că e primejdios să li se mai dea voie să continue.

Aceasta era situația de pe insulă cînd în dreptul morilor de vînt se iviră corăbiile amiralului Boné.

Pe «Ciinele», Minas aflase toate cele ce se întîmplau în Syra și de cîte ori ieșea pe punte se străduia să zărească pe cineva de-al lui lîngă căsuța lor. În prima zi nu-i văzu nici pe taică-său, nici pe maică-sa, nici pe vreunul din frați. Ușa și ferestrele rămîneau închise. Nu înțelegea nimic. Nu putea crede că boala îi secerase toată familia. Se străduia așadar să afle cauza, fără să reușească.

Oricum, se întîmplase ceva. Nu cumva plecaseră de teama bolii?

Observă însă că și casa Rozinei, fiica tipografului, era închisă. La fel și a Asiminei. Ardea de dorința de a coborî în insulă ca să afle adevărul. Și dacă numai asta i-ar fi fost voia nu ar fi întîmpinat nici o piedică, odată ce amiralul îl iertase. Francezii l-ar fi debarcat îndată. Însă Minas nu era omul care face ceva fără să chibzuiască temeinic. Voia desigur să coboare în insulă, să se întîlnească cu ai săi, să afle ce fac și să le aducă puțină bucurie. Dacă li se întîmplase ceva rău, era mai bine s-o știe, decît să trăiască în nesiguranță. Însă dacă părăsea corabia, era sigur că nu-l vor mai lăsa să se reîmbarce, odată ce umblase prin orașul plin de bolnavi. Și dacă rămînea la Syra și își găsea coliba încuiată, din ce ar fi trăit? Ar fi fost silit să cerșească din casă în casă sau să muncească cu sapa în vreun sat, pe ogor. Și pe urmă pe corabie îl îngrijora soarta lui Manolios Fanurakis. Își jurase sieși că-l va scăpa de execuție. Ce ar fi spus bietul de el văzînd că și Minas îl părăsește ca să se ducă să-și caute familia? Așa încît, oricît de mult dorea să debarce, se hotărî totuși să rămîna pe corabie. Mai avea un motiv pentru care rămăsese. Visele lui. Cele văzute și pătimate nu-i micșoraseră dragostea pentru mare. Uscatul i se părea prilej de foamete și sărăcie. Doar o singură dată, atunci cînd era vorba să fie spînzurat de catargul din mijloc al corăbiei «Înălțarea», dorise viața mizeră de pe insula

lui. Și oricare om ar fi preferat orice rău dacă ar fi fost pus să aleagă între acesta și moarte. Acuma însă moartea se-ndepărtase de el, și privind de pe punte insula bîntuită de ciumă, pustie și tăcută, își spuse că e mai bine să lupte pe mare, cu dușmanii și cu furtunile, decît să aibă parte de o moarte lentă în căsuța lui de pe insulă.

Mai avea însă și alt motiv să se gîndească astfel. Acesta însă nu-l mărturisea nimănui. Nici chiar lui însuși. Nici el nu știa cum ajunsese la asemenea gînduri. Tot căutînd însă un prilej de a-l scăpa pe Fanurakis, se gîdea la tot felul de lucruri și încet-încet îi venise ideea să lucreze împreună, ei doi, pe mare.

Căuta deci modul și clipa cea mai potrivită.

În timp ce se gîdea la toate acestea, văzu o bărcuță părăsind portul și îndreptîndu-se către fregata «Înălțarea». Cu greu reuși să deslușească cine erau. La cîrmă îl văzu pe căpitanul Tzanis, un hiot pe care răposatul Antonios Kargas îl avea căpitan pe una din corăbiile lui.

Oare ce căuta acest om al mării la Syra, fără corabia lui, și ce treabă avea cu amiralul francez? N-o știa nimeni și deci nici Minas. Ceva însă îi spunea că această vizită are legătură cu prizonierii amiralului, cu el însuși.

Rămase deci pe punte și se uita la cei doi bărbați care se grăbeau spre fregată. Curînd se apropiară și de pe bordul fregatei li se aruncă o frînghie cu cîrlig. Atunci, căpitanul Tzanis legă de cîrlig un săculeț și cei de pe navă îl ridicară cu atenție, fără să-l atingă cu mîna. Pe urmă, de cîrlig legară un pachet și-l coborîră în barcă. Tzanis îl luă, îl desfăcu, citi o hîrtie ce se afla în el și, mulțumit, salută și se-ndreptă spre «Cîinele» care ancorase la două mile distanță de corăbiile franceze.

Curînd se alipi de «Cîine» și se urcă pe punte. Îl căută pe Ghedin, căpitanul berber, și stătură un timp de vorbă, numai ei.

Minas, care sta la pîndă, observă că Tzanis îi arată o hîrtie lui Ghedin. Acesta, după ce o citi cu atenție, își scărpină barba și apoi se înclină în fața lui Tzanis.

Însă nu se uita numai Minas. Și alți golani din echipaj mirosiseră că se pune ceva la cale și se iveau cînd din hambar, cînd dintre punți, cînd din culoarul palazzo-ului de la pupa. Se făceau că, chipurile, lucrează, cărau un urcior,

strîngeau o frînghie, lustruiau niscaiva alămuri, numai ca să poată fi pe punte și să privească pe furis la cei doi bărbați. Și cu cît îl vedeau pe fiara de Ghedin vorbind dulce și făcînd temenele necunoscutului, cu atît curiozitatea îi rodea mai mult. Pentru că nu-l cunoșteau pe Tzanis. Nu știau de unde vine și cu ce se ocupă. Însă socoteau că trebuie să fie om de seamă, dacă Ghedin îl primea cu asemenea plecăciuni.

Minas, care știa mai multe decît ceilalți, nu spunea nimic, nu-și dezvăluia gîndul, pentru că nu voia să se priească. Se temea să nu greșească și aștepta...

Curînd căpitanul berber al «Cîinelui» îl salută pe Tzanis și acesta coborî iar în barcă și se întoarce la Syra.

Pe corabie începură șușotelile. Fiecare își spunea părerea. Cei mai mulți însă, care cunoșteau soarta navelor de corsari ce cădeau în mîna francezilor, spuneau că Boné a vîndut «Cîinele» și că Tzanis era noul proprietar. Minas auzi acest zvon și nu se miră deloc.

La cină, pentru prima oară, Minas se amestecă printre oamenii echipajului, adică printre aceia de care Boné voise să se scape și-i trecuse pe «Cîinele».

Și erau tot felul de derbedei, din diferite locuri. Poame bune, cum s-ar spune.

Numai trei dintre ei erau francezi. Unul se numea Gofar și era din Marsilia. Ani de zile fusese contrabandist. Apoi trăise în Alger și lucrase cu corsarii berberi. Pînă la urmă însă decăzuse, ajunsese în Corsica și acolo se îmbarcă pe nava lui Boné, pentru că nu mai avea loc sub soare. Ceilalți doi, Lievre și Loran, erau tineri fără căpătîi. Umblau de ici-colo, fără un țel anume, le plăcea aventura și căutau să se îmbogățească prin tot felul de mîrșavii. Dacă i-ai fi plătit să muncească cîstit, n-ar fi primit.

În afară de ei, pe corabie se afla și un armean cu gură mare, numit Agop, care se-mbarcase și el la Marsilia. Mai erau trei italieni, din Bari și Napoli: Giacomino, Portollo și Genaro. Acesta din urmă era conte, pentru că, după cum spunea, o străbună de a lui se măritase cu un Morozini Da Printezi, și de aceea avea titlul de conte. Și-i plăcea să i se dea acest titlu, deși mutra și purtările nu-l arătau a avea nici măcar o picătură de sînge nobil în vine. Umbla veșnic zdrențaros și murdar, deoarece nu se spăla decît la sărbă-

torile mai importante: de Crăciun, de Bobotează și de Paști. „Contele” obișnuia să înjure pe toată lumea și chiar și pe sfântul al cărui nume îl purta. Pe San Genaro. Când trebu- rile îi mergeau prost se ducea în fața icoanei, îl înjura în fel și chip pe sfânt și după aceea se certa și cu oamenii. În fond era bun și laș. Purta mereu asupra lui un briceag ascuțit: n-avea încredere în mâinile sale, goale.

Giacomino și Portollo erau niște tineri fără griji. Viteji care luau viața așa cum este.

Pe «Cîinele» se mai aflau foștii prizonieri, toți din insula Milo, și Minas. Foștii robi, deși suferiseră atîta, nu-și pier- duseră pofta de viață și pentru aur ar fi fost gata să se încurce în orice treburî necurate. Ei îl cunoșteau pe Minas și îl prețuiau pentru curajul și deșteptăciunea lui. Știau că e drept și că putea da dovadă de o asprime neobișnuită pentru vîrsta lui tînă. Se gîndeau adesea la Minas, iar el îi socotea mai degrabă prieteni decît dușmani.

Mai erau Fanurakis, cele trei fete, căpitanul Ghedin și ordonanța acestuia, Selim, un negru fioros.

În acele zile, douăzeci și patru de suflete se găseau la bordul «Cîinelui» și în seara aceea tot echipajul se adunase la ora cinei pe punte și stăteau de vorbă.

Toți, și cel mai mult armeanul Agop, care era tare vor- băreț, spuneau că de-acum corabia trecuse în alte mîini și că, după cum se părea, Ghedin rămînea în continuare că- pitan.

Cei din Milo spuneau că au de gînd să debarce undeva. Nu socoteau că pot rămîne să lucreze pe «Cîinele».

Minas, care tăcuse pînă atunci, vorbi:

— Și de ce să nu lucrați pe «Cîinele»? le spuse. Ce o să faceți pe insula voastră? Și acolo bîntuie ciuma ca și aici. Tot marea e mai curată.

— Să fim marinarii lui Ghedin? întrebă un miliot.

— Să lucrați, le spuse Minas. Numai pe mare se află bogăție, nu pe uscat. De noi depinde să nu avem un căpitan berber...

La auzul acestor vorbe, toți îl priviră. Ce voia să spună flăcăul ăsta?

Însă miliotii, care știau că Minas e foarte măsurat la vorbă, se uitară unul la altul și gîndurile lor prinseră aripi. Sigur că avea dreptate Minas, că bogăția se află numai

pe mare. Dar ce-i cu asta? Parcă armatorul și Ghedin i-ar fi lăsat să se-mbogățească?

Se gîndeau, dar nu spuneau nimic.

Masa se termină tîrziu și toți plecară tăcuți și îngîndurați. Fiecare avea ceva în minte. Și toți se uitau după Minas.

Îl văzură la prova, sub felinarul focului, privind către insula lui. Îl vedeau, dar nici unul nu se apropia de el. Nici Minas nu se apropia de dînșii, ci aștepta să se golască puntea.

Francezii îl prețuiseră pe Minas pentru felul lui de a se purta, dar nu-l cîntăriseră cum făcuseră cei șapte greci din Milo, care își dăduseră seama ce fel de om este și care-l stimau.

Voiau prin urmare să se explice cu el fără să fie de față străinii, guralivul de Agop, cei trei francezi și mai ales Gofar, care în orice împrejurare urmărea un scop al lui, și alții despre care nu știau ce hram poartă.

Însă pe punte erau și alte persoane și de aceea nu se apropiară de el. Curînd văzură fetele, pe Styliani și pe Marina, și se-ndreptară spre ele.

Din vorbă-n vorbă le spuseră noutățile, cum «Cîinele» fusese vîndut, precum și cuvintele rostite de Minas. Marina se uita spre prova și-l zări pe Minas, asemeni unei umbre întunecate. Styliani întrebă:

— Și nu s-a explicat?

— Nu. S-a retras singur la prova.

În timp ce discutau, zăriră pe mare o barcă îndreptîndu-se spre «Cîinele», dar nu putură distinge cine era în ea. Venea dinspre insulă. Curînd se lipi de corabie și pe punte se urcă Tzanis, însoțit de trei bărbați. Erau toți trei din Syra. Se-ndreptă spre pupa. Straja îl chemă pe Ghedin și cei doi, Tzanis și Ghedin, intrară în palazzo. Ceilalți care veniseră cu el rămaseră pe punte. Vreo cîțiva milioane se apropiară de ei și intrară în vorbă. Aflară că «Cîinele» fusese vîndut lui Tzanis, de asemeni și Fanurakis, pe care acesta căpătase dreptul să-l execute cînd va avea chef.

Tzanis mai avea o corabie pe care o aștepta să vină din Egipt ca să se îmbarce, și pentru că din cauza ciumei nu se putea găsi alt căpitan, iar Ghedin i se părea potrivit,

urma ca berberul să rămână căpitan. Ei trei urmau să facă parte din echipaj.

Curînd, observară că Minas nu mai era la prova. Cum nici pentru o clipă nu se puteau gîndi că plecase să se culce, îşi ziseră că desigur plănuia ceva.

Minas, care zărise barca cu Tzanis şi cu marinarii îndreptîndu-se spre «Cîinele», înţelesese ce se-ntîmplă. Voia cu orice preţ să audă ce-şi spun cei doi bărbaţi. Alunecă deci nevăzut de la prova, încă înainte de a urca Tzanis pe punte, trecu prin încăperea tunurilor şi se trezi lîngă cabina căpitanului. Cînd acesta şi ordonanţa lui ieşiră să-l întîmpine pe armator, se strecură în cabină şi se ascunse sub patul lui Ghedin. Aşa, cînd cei doi intrară şi începură să stea de vorbă, iar Tzanis îi numără o sumă de bani căpitanului şi-i arătă care va fi ruta corăbiei, Minas se şi afla lîngă dîşii şi nu pierdea nici o iotă din spusele lor.

Şi auzi lucruri însemnate. Tzanis voia să se însoare la Syra şi, de vreme ce moştenise averea lui Antonios Kargas, nu mai voia să iasă pe mare. Fără să ştie nimeni, vînduse celelalte trei corăbii, pentru că erau prea vechi, şi cumpărase «Cîinele» pentru că-l plătise francezilor doar cu jumătate de preţ.

Din cauza bolii, nu-i putea da decît trei oameni din Syra, dar îi lăsa mînă liberă căpitanului să-şi păstreze echipajul sau să-l schimbe în vreun port îndepărtat. În ce priveşte fetele, avea poruncă de la francezi să le debarce unde voiau. Şi-l rugă să facă acest lucru.

Căpitanul dădea din cap, chipurile că se-nvoieşte cu toate. Luă banii, primi ordinele şi-l conduse pe armator, împreună cu ordonanţa lui, pînă afară pe punte. Astfel, Minas găsi prilejul să o şteargă din cabină şi, pe acelaşi drum, să se întoarcă la prova. Stătu acolo mult timp, văzu barca depărtîndu-se doar cu armatorul şi curînd mai văzu ceva care-l umplu de bucurie.

Cele patru corăbii franceze, fregata şi celelalte trei, îşi desfăcură pînzele şi porniră, îndreptîndu-se spre sud.

Respiră adînc. Corăbiile acestea erau piedica ce-i sta în cale şi-i strica socotelile. Voia deci să scape de diavoliile aceia şi să aibă de-a face numai cu berberii.

Un lucru însă i se păru foarte curios: de ce tunarii şi marinarii care umpluseră puntea mai înainte se făcuseră

dintr-o dată nevăzuți? Bine, unii se culcaseră. Însă să dispară toți, i se părea straniu. Doar ceva mai târziu, zări în fața bucătăriei umbra lui Gofar. Numai el veghea și Genaro, care era de strajă pe covetă.

Curînd îl văzu și pe căpitan urcînd pe puntea de la pupa. Privea și el corăbiile franceze care se-ndepărtau. Le urmări multă vreme cu privirea, pînă cînd umbrele lor negre pieriră după insula Măgarului.

Minas se ascunse, pentru că nu voia să-l observe căpitanul și să intre la bănuieli.

Însă cînd îl văzu pe Ghedin intrînd în cabină, se ridică și începu iar să privească insula și marea. Corăbiile se-ndepărtau repede, fiindcă aveau vînt prielnic.

Pe punte nu se afla decît Gofar. Ce dracu voia de stătea de veghe? se întreba Minas. Curînd însă se duse sub puntea de la pupa, acolo unde dormise Minas cînd fusese rănit și unde se desfătase cu Marina. Îl văzu culcîndu-se.

Acuma nu mai rămăsese decît Mikelis, un miliot, care era de strajă. Era un flăcău care lucrase ca pescar pe insulă și care, după ce se luptase cu Ghiordasis, căzuse în mîinile lui. Îi arăta multă prietenie lui Minas și părea să fie un tînăr viteaz. La cîtva timp după ce preluase straja, se ivi pe punte o umbră care se-ndrepta spre prova. Era o femeie! Lui Minas nu-i venea să-și creadă ochilor. Era Styliani! Înainta încet și cu grijă. Minas se simți cuprins de o stranie tulburare. Fruntea i se îmbrobonise de sudoare și glasul îi pierise. Pentru prima oară, acești doi oameni, Styliani și Minas, aveau să fie singuri în întunericul nopții. Se-ntreba ce voia fata și era nerăbdător să afle. De ce se apropia de el în asemenea clipe, pe cînd atîtea zile și-n alte împrejurări grele se arătase indiferentă? Va afla însă. Odată ce venea la el, însemna că trebuie să-i explice cauza care o îndemnase la această întîlnire nocturnă. Aștepta deci tăcut și curînd Styliani se găsea în fața lui.

Îl privi în ochi, fără ca chipul ei să-i trădeze gîndurile. O privi și el cu mirare. Styliani vorbi cea dintîi:

- Ce plănuiești, Minas?
- Să trăiesc, îi răspunse el sec.
- Plănuiești așadar lucruri mari... Și crezi că ai s-o scoți singur la capăt?
- Nu m-am gîndit la așa ceva.

— Atunci, de ce îmi răspunzi atât de sec, de parcă vrei să-mi ascunzi planul tău?

— Pentru că nu mi-a trecut prin minte că te interesează ce plănuiesc.

— Atunci plec, spuse Styliani.

Și vru să se-ndepărteze.

Dar Minas o apucă cu putere de mână, ținându-o locului.

— N-ai să pleci, oricât ai fi de mândră. Nu m-am dus eu să te caut, tu însăși ai venit la mine. De aceea trebuie să rămii și să vorbești tu prima. Pentru că acela care vine, are datoria să se explice mai întâi. Vorbește, așadar!

Styliani, oarecum mai blîndă, dar fără să zîmbească, îl întrebă:

— Ce vrei?

— Să-mi explici de ce îmi porți de grijă acum.

— Trăiești clipe grele și vin să-ți dau ajutor.

— Și mai înainte, cînd zăceam rănit, unde era grija ta?

— Asta e treaba mea. Tu să-mi spui numai dacă vrei să te ajut sau nu.

— Și pentru cele petrecute pînă acuma, nu ai nimic să-mi spui?

— Numai atât, răspunse Styliani, că atunci cînd tu socoteai că te afli în primejdie, eu n-o vedeam. Vedeam că se-ngrijesc de tine și căpitanul și Fanurakis și sora mea Marina, cu care te giugiuleai. Eu n-aveam ce căuta.

— Și de unde le știi toate? întrebă Minas cu ochii măriți de uimire.

— Am auzit și am văzut tot ce s-a petrecut, răspunse Styliani. Tot!

— Și ai văzut? o întrebă aprins Minas.

— Da, am văzut.

— Atunci, înseamnă că stai la pîndă ca o iscoadă..., exclamă furios Minas.

— Treaba mea. Fac și eu ce mă taie capul, răspunse Styliani la fel de furioasă și vru să plece.

Dar Minas o ținea strîns de mână.

— Lasă-mă, spuse ea. Fiecare să-și vadă de drumul lui. Nu reuși însă să-și elibereze mîna. Pumnul lui Minas i-o strîngea ca într-un clește.

— N-ai să pleci, îi zise, decît dacă voi vrea eu.

— Și dacă am să țin?

— Am să te zdrobesc ca pe un vierme.

Styliani rămase tăcută. Dar nu mai încercă să-și retragă mâna. Nu mai avea ce face. Rămase, și aștepta să vadă ce va face Minas.

Privind apele întunecate ale mării, el îi spuse:

— Vorba multă, sărăcia omului. Fiecare îl judecă pe celălalt după mintea și inima lui. N-avem timp să lămurim asemenea lucruri. Vrei să afli ce plănuiesc?

— Da.

— Am să-ți spun: plănuiesc să pun stăpânire pe «Cîinele» și să devin corsar. Să străbat marea pînă voi da de Karamatos; pe urmă se va găsi vreo portiță spre Africa sau America și-am să pornesc într-acolo.

Și, întorcîndu-se spre insula Syra și arătînd munții cei negri, îi zise:

— Acolo, sus, pe acele pămînturi mă așteaptă ciuma, foamea și o moarte înecată. Aici mă atrage lupta continuă, bogăția și moartea. Prefer să mă-nfîlesc cu moartea pe puntea «Cîinelui», decît pe uscatul neprielnic. Află că nu mi-e teamă de moarte și că, mai devreme sau mai tîrziu, mă voi înfîlni cu ea. Nu-mi pasă de moarte.

— Și cu noi ce vei face?

— Cu tine, să spui, pentru că numai de tine mă voi îngriji.

— Și de Marina, care ți-a dat tinerețea și trupul ei, nu ții seamă?

— Nu mi le-a dat mie. Mi le-a dat crezînd că sînt un om de seamă și că vorba mea are trecere. Pe urmă, pe fregată, cînd m-a lovit nenorocirea, m-a disprețuit, parcă aș fi fost un vierme. Nu mă necăjesc din cauza asta, dar n-o socotesc om.

Se gîndi cîteva clipe și continuă.

— De acum și voi numai pe mare mai puteți trăi. Ce veți face dacă vă veți întoarce pe insulă? Cine se va însura cu voi? Două seduse și trei „călătorite”, roabe pe corabie de corsari. O să vă vestejiți, stînd și ascultînd cum suflă vîntul în aripile morii părintești. O să mucegăiți pe insulă... Și tu, înaintea celorlalte, pentru că ești mîndră și n-ai să suporti înjosirea.

— Și ce putem face aici?

— Lumea e mare, Styliani, spuse Minas și își ridică ochii spre stele. Și fericit acel ce poate călători prin locuri îndepărtate. Te temi să te dezlipești de o bucată de stîncă, cînd în fața ta se-ntinde o întreagă lume?

— Vrei să te ajut? îl întreabă Styliani.

— Vreau, răspunse Minas.

— Atunci, vorbește!

— Nu pot plănui nimic, dacă nu-l am pe Fanurakis. Îl vreau pentru că e bărbat curajos și foarte priceput în treburile marinărești.

Deodată, zăriră două umbre urcînd de la pupa spre covertă.

Erau căpitanul berber și ordonanța lui, Selim.

Discutau. Curînd Selim plecă și se auzi clopotul care chema echipajul. Bătea tare și în scurtă vreme toți se adunară pe punte. Minas o lăsă pe Styliani să se ascundă și el se strecură pînă la bucătărie și acolo se alătură celorlalți.

— Ridicăm ancora, le strigă căpitanul. Cei de strajă să-și ocupe posturile.

Lui Minas i se păru ciudat că ridicau ancora fără ca Ghedin, căpitanul corăbiei, să le pomenească despre ruta pe care o vor urma și depre armator. Își închipuia că berberul se temea să nu-i plece o parte din oameni, de aceea se hotărîse să le aducă la cunoștință vînzarea «Cîinelui» într-un port mai îndepărtat. Pe urmă însă se gîndi că, poate, Ghedin avea și alte planuri. Se hotărî deci să nu se culce, deși nu era de strajă. După ce trecură de insula Măgarului și porniră către sud-vest, se duse s-o întîlnească pe Styliani.

— Trebuie, chiar în noaptea asta, să-l eliberez pe Fanurakis.

— Știu că i-a poruncit lui Selim să-l păzească și că a pus de strajă numai străini.

— Compatrioții tăi ce fel de oameni sînt?

— Mikelis e deștept.

— Cine are cheile magaziei de arme? întreabă Minas.

— Ghedin sau Selim.

— Atunci ne ducem să-l eliberăm pe Fanurakis.

— Și Selim?

— De ăsta mă ocup eu, spuse Minas.

Styliani amuți. Îl privi pe Minas din cap pînă-n picioare. Era înalt și voinic. Dar nici Selim nu era om de

duzină. Curajos și sălbatic, negrul avea o statură de uriaș.

Fata îl admira pe Minas, deși n-o arăta, dar în același timp se și temea. Știa că treceau prin clipe grele, că se putea întâmpla o mare nenorocire. Ghedin și Selim nu erau ca Ghiordasis. I se păreau mai groaznici, mai pricepuți la rele, mai perfizi. Oricât se străduia, nu le putea ghici gândurile, planurile. Erau alt soi de oameni. De aceea se temea. Minas era tânăr și fără experiență, în luptă ar putea dovedi slăbiciune. Firește, îl văzuse cum se purtase în ciocnirea cu Ciupitul, dar nu putea fi sigură. Se temea de intrigile și tertipurile harapului. Se temea de o mulțime de lucruri, dar nu scotea o vorbă. Cum și-ar fi putut dezvălui teama? La ce ar fi folosit? Așa cum ajunseseră lucrurile, numai lupta avea să le dăruiască moarte sau libertate.

Minas, coborînd de la prova, se furișă în bucătărie și luă securea cu care tăiau carnea.

O ascunse cu grijă sub haină și, prin camera tunurilor, ca mai înainte, ajunse la cabina căpitanului. Acolo văzu pe unul din oamenii aduși de Tzanis din Syra stînd de pază. Tare prost păzea însă. Stînd sprijinit de scară, dormea iepurește. Minas alunecă pe lîngă el și coborî spre hambarul din mijloc. Era însă atît de întuneric că nu vedea unde calcă. Alunecă și reuși cu greu să-și mențină echilibrul. Nu voia să facă zgomot. Își ținea pînă și respirația și, cu toate simțurile încordate, încerca să înainteze.

La un moment dat se opri. I se păru că auzise un glas. Pe urmă se făcu iar liniște.

Mai făcu cîțiva pași și se opri iar. O tuse slabă se auzi pe aproape.

Deodată, la dreapta zări o deschizătură. Printr-o trapă deschisă luna își arunca lumina pală. Se trase mai înăuntru și călcă într-o băltoacă. Ai fi zis că marea inundase acel colț. Apoi auzi pași. Se lipi de perete, ținînd strîns securea. Îl văzu pe Selim răsucind o țigară și pregătindu-se, fără să bănuiască nimic, s-o fumeze la lumina lunii.

Minas îl privi. Razele lunii îl luminau pe harap din spate. Avea ceafa groasă, cu mușchi puternici, umeri largi și trup vînjos. Părea o statuie de bronz. Minas îi admiră statura falnică și-i veni să lase jos securea și să se furișeze ca un șoarece. Dar nu putea face așa ceva. Își reveni repede și izgoni din sufletul lui mila, de parcă ar fi azvîrlit din ca-

lea lui, cu o lovitură de picior, o mortăciune rău mirositoare.

Pe urmă se-ntoarse și își privi propriul trup. Își mîngîie ceafa și își atinse mușchii încordați ai brațelor, zicîndu-și că nu e drept ca acesta să piară și omul cel negru să domnească pe corabie, călcînd pe cadavrul lui. Dacă Dumnezeu îl blestemase, o va păți și pe asta, dar altminteri, dacă Dumnezeuul negrilor îl îndrăgise pe Selim, n-avea decît să-l ia lîngă el. În luptă nu încape milă.

Selim își aprinse iasca și se așeză pe un sac, să fumeze. Stătea fără grijă și se sprijinea de un stîlp, ca să se mai odihnească. Minas, ținîndu-și respirația, se apropie de el și, ridicînd securea, o repezi cu putere în capul lui Selim.

Africanul nu apucă să zică nici mîc. Cum ar fi putut-o face, cînd îi despicasă capul? Minas, ca ameuit, aruncă securea. Luă un felinar, aflat în fundul hambarului și luminează fața înșîngerată a negrului și creierii răspîndiți pe podea.

Îi pipăi mîna și pieptul. Murise. Sta și privea ce făcuse, năpădit de sudoarea înghețată a spaimei. Reuși să-și revină însă și, după ce luă armele și cartușiera lui Selim, duse felinarul la loc, în hambar.

Descuie repede ușa, coborî în cală și-l văzu pe Fanurakis dormind pe o grămadă de saci.

Îl împinse și tunarul sări în sus, speriat. Cînd îl văzu pe Minas, îl privi cu ochi holbați și-l întrebă:

— Ce s-a întîmplat?

— Ia cartușele și pistoalele astea. Eu păstrez pușca. Le-am ucis pe Selim și acum plutim spre Africa.

Fanurakis se plecă, sărută mîna lui Minas și-i zise:

— Socotește-mă omul tău, căpitane!

— Așa te socotesc, răspunse Minas.

Urcară amîndoi în camera tunurilor și hotărîră ce aveau de făcut.

— Ne vom arunca asupra omului de veghe și-l vom dezarma. Pe urmă îl vom lichida pe căpitan.

Încet-încet, se strecurară în palazzo-ul de la pupa.

Acolo traseră cu urechea mult timp.

Nici un zgomot, însă, nu tulbura liniștea nopții. Din cînd în cînd trosnea lemnăria navei și scîrțiau frînghiile pînzelor. Înaintară cu grijă și ajunseră la cabina căpitanului. Pe scărița ce ducea la ea, omul de veghe, unul din insularii

aduși de Tzanis, dormea sprînit de balustradă, cu pușca alături.

Se apropiară, Fanurakis îi luă arma și îl împinse cu ea.

Omul se trezi pe dată; văzîndu-i pe cei doi bărbați și pușca cu două țevi îndreptată spre fața lui, holbă ochii, dar tăcu mîlc. Fanurakis îi făcu semn să se scoale, îi luă cartușiera, și-l duseră îndată în cală, acolo unde fusese închis Fanurakis. Il încuiară și se-ntoarseră la căpitan. Fără multe vorbe, se repeziră amîndoi la patul lui și, înainte ca Ghedin să apuce să se trezească, îi înfipseră pumnalul de două ori în gît și de două ori în inimă.

Berberul se zbătu de cîteva ori și pe urmă își dădu duhul. Il lăsară acolo, îi luară cheile, cînd se auziră pași.

Amuțiră, ținîndu-și respirația ca să audă mai bine. Pașii se opriseră în fața ușii. Minas se duse atunci încet-încet la ușă și o întredeschise. O văzu afară pe Styliani. Veni în grabă lîngă ea și văzu că privirea îi era ca de gheață și chipul palid.

— Eu am făcut ce trebuia, îi spuse. Acuma e rîndul tău să-mi trimiți îndată aci pe Mikelis sau pe oricare miliot crezi că-l putem socoti de-al nostru.

Nu mai spuse altceva și nici nu așteptă răspuns.

Se-ntoarse și intră în cabina căpitanului. Styliani plecă grăbită. Curînd trei marinari milioți, Mikelis, Papavasilis și Stamelos se aflau în cabină.

Minas le vorbi. Le spuse ce discutaseră noaptea căpitanul și armatorul și le arătă ce-i aștepta dacă ar fi ajuns în vreun port african. Așa că trebuia ori să pună mîna pe corabie, ori să se lase în voia berberilor.

Cei trei marinari îi spuseră că sînt de partea lui, și Minas le dădu niște bani, și arme, puștile lui Selim și a celui din Syra, se înarmă și el și Fanurakis și îi trimise să facă de pază pe covertă, în fața cabinei căpitanului. Se lumina de ziuă și urmau să se schimbe străjile. Minas era neliniștit din cauza celorlalți patru milioți, cînd auzi iar pași și în cabină intră Styliani.

— Și ceilalți patru sînt la ordinele tale, îi spuse fata lui Minas. Așteaptă afară.

— Ești sigură de ei? o întrebă Minas.

— Pe deplin.

— Atunci, să-i înarmăm, spuse Fanurakis. Și să-i dai o pușcă și Stylianiei.

— Așa să facem.

Tunarul îi luă pe cei patru milioane și pe Styliani, îi duse îndată la depozitul de arme, îi înarmă și-i puse de strajă în diferite locuri ale corăbiei, păstrînd doi pentru căpitanul Minas.

Între timp, acesta cercetase hîrțiile lui Ghedin, numărase banii găsiți în cabina lui și porunci ca echipajul să se adune îndată pe punte. Fanurakis, în acest răstimp, îi prinsese pe cei doi syrioți înarmați, în timp ce dormeau, le luase armele și-i închisese în cală, împreună cu primul. Așa că acum pe puntea «Cîinelui» se aflau înarmați Minas, Fanurakis, Styliani și cei șapte milioane. Ei aveau documentele și banii fostului căpitan, pe cînd ceilalți, cîțiva golani ai mării, fără arme, nu puteau face nimic. Minas însă nu voia să se poarte aspru. Nici cu ei, nici cu cei trei syrioți. Dacă aveau să se arate supuși, era hotărît să-i păstreze în slujba lui, să le dea plăți bune și să-i ajute să dobîndească cîștigurile de care păreau atît de dornici. Dacă însă aveau să dea dovadă de nesupunere, și dacă observa că pun la cale vreo rebeliune, avea să se poarte cu ei așa cum se purtase cu cei doi berberi. I-ar fi zdrobit fără milă, înăbușind orice răscoală. Din noaptea aceea izgonise din inima lui orice simțămînt de milă și luase hotărîrea bărbătească de a nu lăsa nimic la voia întîmplării. Nu se putea juca cu propria lui viață.

Știa ce-l așteaptă, dacă ar cădea în mîinile franțujilor sau ale berberilor. Și din acel ceas hotărîrea lui era: sau să învingă orice dușman, sau să moară. Niciodată nu ar fi primit să se predea ca să fie executat, cum se-ntîmplase cu Thimios Ghiordasis. Va păstra un glonte, un glonte pentru el, care avea să-l scape de orice mînă dușmană.

Și această hotărîre îl liniștea. Dacă era vorba să vină moartea, atunci să vină! Să trăiască însă cu frica morții, asta nu o dorea. După ce se liniști, se apucă să numere banii aflați în cabina lui Ghedin.

I se părură mulți. Nu știa de ce, dar niciodată nu avu-sese atîția bani. Acum avea și bani, și corabie înarmată, și oameni care i se supuneau și luptau pentru interesele și re-numele lui, și se bucura pentru asta. Era fericit că ajunsese atît de repede căpitan.

Cînd se adunară cu toții pe punte, se luminase de ziuă. Sufla doar un vînt dinspre levante, prevestind o zi frumoasă.

Minas, încins cu armele sale, stătea pe coverta de la pupa, avînd la stînga pe Mikelis și la dreapta pe Fanurakis. În spate stătea Styliani. Încet-încet se adunară toți, pînă și străjile.

Singurul care lipsea era Gofar. Se prefăcea că doarme, dar vedea totul de sub puntea de la pupa, unde-și făcuse culcușul.

Prefera să vadă ce întorsătură vor lua lucrurile, ca să știe ce atitudine să ia. Nu înțelesese însă prea bine ce se întîmplase. Mirosea că se făcuse o schimbare, dar nu știa de către cine. Ceea ce-l mira erau doi saci. Pe unul îl ținea Fanurakis și pe celălalt Mikelis.

Aștepta deci.

Cînd se adunară cu toții, Minas luă cuvîntul.

— Socotesc că vorbesc cu niște bărbați, le spuse, și sînt sigur că atunci cînd veți afla ce fel de groapă vă săpau berberii și de la ce nenorocire v-am scăpat, îmi veți fi recunoscători...

Cei din ceată ascultau și se priveau mirați. Armeanul abia se stăpînea să nu țipe.

— Aflați, deci, continuă Minas, că franțujii au vîndut corabia unui vechi căpitan de al lui Antonios Kargas, al omului pe care Katramatos l-a ucis în fața mea. Tzanis, armatorul «Cîinelui», nu avea avere. Totdeauna lucra cu capital străin, pentru că cheltuia mai mult decît aduna. De unde a găsit aurul pe care l-a numărat franțujilor ca să cumpere «Cîinele», chiar și așa, cu jumătate de preț, cum i l-au vîndut? L-a furat din cea de-a doua balercă a lui Antonios Kargas, de care corsarii n-aveau habar. L-a fu-

rat cu acte false și-l cheltuiește cu iubitele lui. Cu acest aur a cumpărat și «Cîinele» și pe noi. Se înțelese cu franțujii și cu berberul Ghedin. Urma să fim vînduți în primul port al Africii, unde am fi acostat. De aceea perfidul berber nu ne-a pomenit de vînzarea «Cîinelui», de noul armator și de ruta corăbiei. Se temea că nu vom merge cu el, că vom debarca în Syra și că nu va mai putea găsi oameni cu preț ieftin, ca să se ducă unde voia. De aceea n-a spus nici o vorbă despre aceste planuri și a preferat să ne lase că credem că nu s-a petrecut nici o schimbare și că sîntem în continuare prizonieri ai amiralului Boné. Dar nu-i adevărat. Nu mai eram în mîinile lui Iacov Boné, care la urma urmei este și el creștin, ca și noi, ci trecuserăm în mîinile unui berber, care voia să ne piardă. Pentru că pe noi voia să ne vîndă ca robi și după aceea, cu noul lui echipaj, să pună mîna pe «Cîinele». Și pe de o parte erau el, Selim și trei oameni înarmați de-ai armatorului, iar pe de altă parte noi, despărțiți, neînarmați și incapabili să ne apărăm viața și interesele. Oare era drept acel lucru? Ghedin și cei patru complici ai lui să nesocotească atîția bărbați și să ne vîndă ca pe niște vite, cînd ar fi avut chef? Nu, nu era drept. Și de aceea astă-noapte am preluat eu conducerea, avînd ca ajutoare pe acei dintre noi, pe care-i vedeți înarmați. Sînt căpitanul vostru și nici unul dintre voi nu se poate răscula. Pe cei trei syrioți i-am închis... Pe berberi i-am ucis...

Și, privind ceata în față, făcu semn celor doi tunari. Aceștia desfăcură sacii și scoaseră fiecare cîte un cap. Fanurakis capul lui Ghedin și Mikelis capul lui Selim.

Fetele înghețară de spaimă, iar cei din echipaj se priveau îngroziți. Se mirau și se-ntrebau ce fel de om putea fi acel tînăr care, deși părea atît de blînd și lipsit de experiență, era în stare să se măsoare cu niște bărbați atît de feroși ca berberii și să le ia capetele de parcă ar fi fost niște ridichi! Îl admirau deci și pentru curajul, și pentru mintea lui. Asemenea fapte nu puteau fi gîndite și duse la îndeplinire de oricine.

Priveau deci capetele tăiate și își spuneau că, în ciuda vîrstei sale tinere, Minas avea o minte ascuțită și un curaj cu totul neobișnuit.

Primul vorbi armeanul Agop, care spuse că un asemenea

bine din partea lui Minas era neașteptat și că nimeni nu are de gînd să i se împotrivească.

— Sîntem oamenii tăi, căpitane, strigă, și să ne trăiești!

— Dacă aceste vorbe izvorăsc din inima voastră, nu doar de pe buze, să știți că nu veți regreta.

— Sîntem oameni de credință, căpitane, zise atunci Genaro.

— Se va vedea, îi răspunse Minas. Dar dacă vorbele voastre se vor dovedi adevărate, atunci veți vedea că buzunarele și pungile vi se vor umple cu aur. La primul jaf vă promit cea mai mare parte, cel mai mare cîștig. Un singur lucru vă cer: supunere. Cea mai mică încercare de răzmeriță va fi pedepsită cum nici nu gîndiți.

Nu mai spuse nimic. Le-ntoarse spatele și plecă.

La amiază își înălță pe catarg steagul. Negru, cu o secure albă, ca aceea cu care despicase țeasta lui Selim.

Îl puse pe Fanurakis să se-ngrijească de ruta corăbiei și să numească oamenii de strajă, iar Stylianiei îi dădu în seamă curățenia și gospodărirea corăbiei.

Pe Maria și pe Marina le puse la bucatărie, pentru că nu voia să ia marinari de pe punte ca să-i pună la curățat cartofi, odată ce existau două femei care puteau face asemenea treburi.

Cît îi privește pe cei trei syrioți, îi chemă și le spuse că, dacă vor să muncească cinstit, nu aveau a se teme de nimic din partea lui. Însă dacă vor arăta poftă de răscoală, atunci va fi vai și amar de ei... Syrioții, ca insulari înțelepți ce erau, se arătară gata să se supună poruncilor lui.

Singurul care se-ntorsese pe partea cealaltă și se făcea că, chipurile, doarme, era Gofar.

El auzise și văzuse totul. Dar, din moment ce nu-l observaseră, prefera ca în asemenea clipe să stea ascuns și uitat, decît să trebuiască să rostească vorbe ca acelea rostite de Agop.

Asta nu însemna însă că nu-i păsa de cele întîmplătoare și că nu privea cu uimire în jur. Se mira, admira și invidia. Pentru că era un om care călătorise pe toate mările și se lovise de multe în viața lui și totuși nu reușise să realizeze nimic. Făcea un plan, dar pînă la urmă îl copleșea lenea și nu-l ducea la îndeplinire. Dealtfel niciodată nu se gîndise la lucruri mari. Se temea și nu-i plăcea să riște totul. Pre-

fera să stea mai la o parte, să se aibă bine și cu Dumnezeu și cu dracu. În adâncul sufletului era însă invidios, și se simțea rușinat, deși era golanul golanilor. Oare de ce nu-i venise lui în minte un plan ca acela al lui Minas? Și ce-l împiedica să reușească de acum înainte? Mai bine mai târziu decât niciodată... Însă, când îi trecu această idee prin minte, revăzu parcă aievea cele două capete, ale lui Ghedin și Selim, pe care le tăiasă Minas, își frecă gâtul, înghiți în sec și se ridică în așternut ca să-și alunge gândurile negre care-l năpădiseră dintr-o dată.

Nu apucă însă să-și revină că auzi pași și peste puțin timp căpitanul se afla înaintea lui.

Se opri și-l privi.

— De ce nu ai fost și tu pe punte cu ceilalți?

— Dormeam, îi răspunse.

Glasul și privirea lui erau respectuoase, arătând că știe că omul din fața lui era căpitanul.

— Nu știi ce s-a întâmplat? Îl întrebă Minas.

— Ce s-a întâmplat? Întrebă la rîndu-i marinarul.

— Ești mincinos și perfid, Gofar. Știi ce s-a întâmplat, ai fost treaz și ai auzit ce am spus și ai văzut și cele două capete. Ai grijă și lasă-te de tertipurile astea, dacă vrei să trăiești bine pe corabie și dacă nu vrei să-ți arunc căpățîna drept hrană rechinilor.

Gofar înțelese că dăduse de bucluc și, fără să scoată o vorbă, își adună catrafusele și se-ndreptă spre prova.

— Și să nu te mai văd zăcînd aici.

În felul acesta Minas lămuri lucrurile cu Gofar și deveni cu adevărat căpitan al «Cîinelui». Avea corabia lui, bani, oameni de credință și dușmani. Ce avea mai mult Thimios Ghiordasis cînd comanda «Cîinele»? Nimic. Și se bucura de cele înfăptuite și era mîndru că nu se lăsase doborît de greutatea ivite în calea lui.

Se gîndea la toate acestea cînd se duse în cabina lui, să cugete și să-l cheme pe Fanurakis, pentru ca împreună să stabilească ruta corăbiei.

Găsea că nu e drept să plutească la întîmplare și că fiecare milă pe care o străbăteau trebuia bine calculată.

Intrînd însă în cabină, găsi pe masă o hîrtie. Pe ea, fuseseră desenate cu sînge o cruce și un pumnal. O privi atent.

Știa că nu lăsase o asemenea hîrtie pe masă cînd ieșise. Cineva deci desenase acele semne și pusese hîrtia acolo.

Minas o cercetă pe toate părțile. Pe urmă se așează pe un scaun și se gîndi pe rînd la cei care trăiau și munceau pe «Cîlinele» și-i fu imposibil să se oprească la vreunul anume. Totuși hîrtia era acolo, în fața lui și cineva o pusese pe masă, că doar nu putuse veni singură!

Își stoarse creierii multă vreme, dar fără rezultat. Pînă la urmă ascunse hîrtia și-l chemă pe Fanurakis.

Asemenea mistere nu se pot lămuri într-un ceas, două. Oricine ar fi fost, cu timpul tot va reuși să-l dibuie. Și atunci avea să stea de vorbă...

Cînd intră Fanurakis, Minas nu-i pomeni nimic despre hîrtie. Îl întrebă numai de ruta corăbiei și se apucară să o stabilească împreună.

— Avem nevoie de un echipaj bun și de încredere, îi spuse Minas. Aici însă nu văd decît ciurucuri. Nu se pot da lupte cu bărbați atît de puțini și atît de nepotriviți. Vreau alții mai buni, ca să termin cu ăștia.

— Numai la Tsirigo¹ vom găsi.

— Să ocolim Monemvasia, ca să nu ne întîlnim cumva cu Katramatos... Nu cred însă că se află prin aceste locuri. Se teme desigur de franțuji și se ține departe de să-lășul lui.

— Nu vom ancora la Tsirigo în port, ci în spate, la biserița Maicii Domnului. De acolo vom merge la Tsirigo cu barca. Acolo vom găsi desigur un echipaj bun și de încredere. Și, dacă vrei, îi vom debarca și pe străini.

Minas se gîndi și spuse:

— Fie și așa.

Îl trimise pe Fanurakis la postul lui, iar el se pregăti să urce.

Deodată se deschise ușa.

Minas se-ntoarse și o văzu pe Marina.

— Ce cauți aici? o întrebă.

— Pe tine.

— Pentru munca pe care o îndeplinești nu ai nevoie de părerea și de porunca mea.

— N-am venit pentru asta.

¹ Tsirigo: altă denumire a insulei Cytera (n. tr.).

— Atunci?

— Am venit să te-ntreb ce rău ți-am făcut eu și sora mea ca să ne faci slugi? Să spălăm oalele și vasele murdărite de ceată și de sora noastră Styliani?

— Pleacă de aici, dacă nu vrei să te arunc eu pe ușă afară!

— Află că oricât m-ai înjura și orice mi-ai face, eu n-am să plec. Eu te-am ajutat și nu poți acum să-mi dai cu piciorul ca unui ciine răios, fiindcă te-ai apucat să te desfeți și cu Styliani. Dar nu veți avea parte de bucurie nici tu, nici ea. Ca să vă puteți dragosti voi doi, eu va trebui să fiu sau moartă, sau în lanțuri. Înainte însă am să strig în fața echipajului, care nu te înghite, că m-ai întemnițat și mă ucizi pentru că vrei să o necinstești pe sora mea cum ai făcut și cu mine. Pe ea, pe care ai numit-o căpităneasă.

Minas nu se mai putu stăpîni. Ridică mîna și-i trase o palmă cu atîta putere, încît fata se prăvăli pe podea.

Nu-și pierdu însă curajul. Îl apucă de picior și își înfipse dinții în carnea lui. Era ca turbată și spumega de furie.

Atunci Minas, ieșindu-și din fire, o lovi fără milă peste față, în cap, pe trup, pînă cînd din nasul ei începu să curgă sînge și un ochi i se învineți. Căzuse pe podea și răcnea ca o fiară.

— Ieși afară, îi strigă Minas, pentru că altfel cu cuțitul asta am să te spintec ca pe o sardea!

Marina însă gema și plîngea cu hohote.

— Ești un mincinos! zbiera. Ești un mincinos. O voi ai pe Styliani și de aceea m-am plimbat pe punte cu franțuzul și te-am jignit... Însă te iubeam, te iubeam!

— Crapă! strigă Minas și o izbi cu piciorul.

— Ești un ucigaș, dar ai să le plătești pe toate! Va avea grijă de asta Styliani. Are să-ți scoată sufletul! Dar nu...

Și, tot plîngînd, sări în picioare.

— Orice ai face, numai dacă-mi tai beregata o să tac. N-am să te las să trăiești cu ea. Styliani e rea. Lasă-mă să stau lîngă tine. N-am să vorbesc, doar am să muncesc. Îți voi fi slujnică, roabă. Lasă-mă, Minas, nu lua în seamă purtarea mea. Nu sînt o stricăță. N-am făcut dragoste cu franțuzul. Iartă-mă!

Vocea îi era întretăiată de suspine.

— Ți-am spus să pleci! se răsti la ea Minas.

— Nu fi rău, îi spuse plângînd. Nu pot trăi fără tine. Mai bine ucide-mă! Uite, aruncă-mă în mare! Dar nu mă goni...

Își acoperea fața cu mîinile și ochiul i se umflase. Totuși stătea acolo și se ruga, plîngînd.

Minas se mai calmase, așa că se strădui să evite gălăgia.

— Du-te și vezi-ți de munca pe care ți-am dat-o, pentru că oricît de mare ți-ar fi suferința, nu-mi poate schimba hotărîrea și planurile. Nu te obosi zadarnic. Noi doi nu ne mai putem iubi. Nu mă forța să te tratez ca pe un dușman. În mine nu mai există milă. Du-te la treburile tale.

De data aceasta Marina îl privi cu ură.

— Ai să mi-o plătești, Minas! îi spuse și părăsi cabina.

Minas rămase pe gînduri. Oricît de crud se purtase din cauza furiei, unele vorbe ale ei îi răsunau în urechi. Desigur că Marina era geloasă și de aceea le rostise. Dar nu se putea ca vorbele ei să nu aibă un dram de adevăr. Styliani o cunoștea mai bine pe Marina și-i putea judeca mai bine purtările. Poate că Marina avea și ea dreptate, în ce o privește pe Styliani, odată ce el unul nu reușise niciodată să-i cunoască gîndurile. Palma dată amoretului Marinei i se întipărise însă în minte. Desigur că Styliani nu s-ar fi purtat astfel dacă nu i-ar fi păsarat de el. Socotea deci că fata îi purta de grijă și că era în stare de fapte mari. Și o găsea frumoasă. Avea o frumusețe sălbatică, o frumusețe deosebită care-l atrăgea și-l fermeca. Îl cuprindea o teamă ciudată, dar era o teamă amestecată cu dulceață.

Stătu însă și cumpăni bine lucrurile. Oricum, aceste femei nu aveau ce căuta pe corabie. Nu erau roabe, ca să le vîndă. Putea așadar să le țină mereu pe navă? Ce caută praful de pușcă lîngă foc?

Și i se păru că într-atît îi încurcau socotelile, încît porunci să fie debarcate toate trei.

Dar unde? La Milo. Se gîndi la ciumă, dar nu-i păsa. Nu-și putea strica planurile pentru niște femei. Dacă aveau zile vor trăi, dacă nu aveau vor muri. N-avea însă de gînd să le fie paznic, de aceea urcă pe punte și-l strigă pe Fanurakis.

— La noapte vom arunca ancora la Milo, cît mai aproape de oraș.

— Păi, la Milo sînt cinci corăbii de-ale franțujilor!

— Se va face cum am spus!

Și Fanurakis, fără să mai insiste, se duse la postul său.

Minas se sprijini de bordaj și privi valurile.

Își făcea tot felul de gînduri. Se întreba cum se va sfîrși ceea ce pusese la cale. Îl văzu pe Fanurakis care corecta ruta corăbiei. Ar fi trebuit să fie căpitan. Stătu și privi marea, apoi își înălță ochii spre pînza cea mare. Se străduia să înțeleagă totul, și-l rodea amărăciunea. Cu cît se uita la armătura corăbiei, cu atît mai mult i se întărea hotărîrea să debarce femeile. Se gîndea la acest lucru și simțea cum îl copleșește tristețea. Nu din cauza celorlalte, ci a Stylianiei. Parcă-i vedea chipul, părul, sîinii, dar voia să le izgonească din minte. De aceea își lăsa privirile să rătăcească pe nesfîrșita întindere a mării și dorea să pornească departe, pe mări îndepărtate, să ancoreze în porturi necunoscute, unde oamenii și lucrurile să fie altfel. Și gîndindu-se la toate acestea își spunea că oricare din marinarii de pe corabie sînt mai deștepți decît el, fiindcă fiecare știa ce soartă își alesese. Îl îneca furia. De ce să se grăbească? Graba nu făcea parte din planurile lui, nu voia să forțeze lucrurile.

Niciodată nu-i trecuse prin minte că o să ajungă atît de timpuriu să comande o corabie. Dar odată ce dracul făcuse să ajungă pe o corabie de corsari și să se-ntîmple cîte se-ntîmplaseră, nu putea face altfel. Ca mai tînăr și mai fără experiență, el ar fi plătit oalele sparte, ajungînd rob pus la munci grele, bătut și flămînd. Dacă n-ar fi ucis, nu l-ar fi putut elibera pe Fanurakis. Cine apucă însă pe un asemenea drum, greu poate scăpa de el. Continuă să meargă mai departe, fără să știe unde-l va scoate. Cum l-ar fi putut ucide pe Selim, lăsîndu-l pe căpitanul Ghedin în viață? Și fără cele două capete tăiate, cum ar fi putut supune echipajul? Pentru că acele capete tăiate avuseseră mai multă putere de convingere asupra marinarilor decît armele. Un bărbat care cu atîta ușurință taie două capete nu putea fi nesocotit. Toți fuseseră cuprinși de spaimă. Pentru că-și dăduseră seama că acest tînăr nu glumea cînd era vorba de interesele lui. Se temeau ei, dar se temea și Minas. Numai de puțin timp flămînzea. Asta era. Voia să scape de foame. Îi flămînzea stomacul, îi flămînzeau mintea și ochii, urechile și mîinile, tot sufletul lui flămînzea. Se străduia deci

să scape de foame, de mizerie. Nimic nu-l putea opri, cât timp simțea marea foame omenească stăpînindu-l pe de-a-n-tregul. Nici oamenii, nici sîngele, nici elementele naturii. Își dădea foarte bine seama de acest lucru, și de aceea nu-i păsase nici de Ciupit, nici de ceilalți pe care-i ucisese cu propriile lui mîini. Acuma însă nu-i mai era foame. Acum, cînd avea o corabie în stăpînirea lui, o întreagă ceată, atîția bani, acum se temea. I se oprea răsufierea cînd se gîndea că putea pierde toate acestea și să se trezească iar gol și flămînd.

Nimic nu-i putea micșora teama. Nimic nu îndepărta norii cei negri de pe cerul lui. Așa că nu mai putea amîna debarcarea fetelor. Nu voia ca ceata să-l considere slab în fața femeilor. Că, chipurile, mintea nu-i stă la treabă, ci la fuste. Oricît era de tînăr, își trăia intens fiecare clipă a vieții și această corabie ca și marea și oamenii din jurul lui, nu-l lăsau să piardă adevărul din ochi. Își dădea foarte bine seama că vitejia fără înțelepciune, fără cunoaștere nu-i putea folosi la nimic. Știa bine ce greșeli ar fi putut comite dacă s-ar fi arătat ușuratic și pe ce culmi ar fi putut ajunge dacă ar fi dat dovadă de înțelepciune. Și cu cît se gîndea la hotărîrea lui de a debarca fetele, cu atît mai mult vedea ce mare folos îi putea aduce. Pentru că și ceata i-ar fi prețuit fapta și s-ar fi pus pe treabă, lăsînd la o parte prostiile. Dacă-i înspăimîntase cu cruzimea și stăpînirea lui de sine, acum avea să-i uimească cu înțelepciunea lui. Și era sigur că purtarea sa le va da de gîndit celor din echipaj.

Va debarca deci fetele și pe urmă va face călătorii îndepărtate. Și în felul acesta va scăpa și de gelozii. Pe lîngă atîtea griji, s-o mai aibă și pe Marina cu amorurile ei?

Tocmai cînd se gîndea la toate acestea, Gofar se apropie de el. Era ca un taur, cu ceafă puternică, mîini și picioare mari. Ținea ochii pe jumătate închiși, rîdea și în mîna avea foiță de țigări și tutun.

— Căpitane, cînd îl vei cunoaște mai bine pe Gofar, îți vei da seama ce fel de om este. Mai fac și eu cîte o boacăna, dar cine nu face?

— Ce vrei?

— Să-ți dau să fumezi niște tutun bun. Am să-mi răsucesc și eu o țigară și am s-o fumez în sănătatea ta și pentru succesul tău.

Minas luă foiță și tutun.

Se uită la marinar și-l admiră. Se vedea că e priceput în ale mării și trecut prin ciur și prin dîrmon. Și avea un fel de a povesti foarte plăcut. Însă, în el, bunătatea și nemernicia erau atît de amestecate, încît nu putea reuși nimic în viață.

Minas se calmase de-acum. Luase o hotărîre și corabia lui naviga cu un anumit țel. Nu plutea la întâmplare. Așa încît putea să-l asculte în liniște pe acest lup de mare înșirîndu-i adevăruri și minciuni. Și Gofar se și apucă să-și povestească viața. Că, chipurile, se născuse pe un vas de pescari care ieșise în largul oceanului ca să pescuiască cod și morun, că-l botezaseră cu apă de mare și că va ajunge cîndva mare și tare printre cei care cutreieră mările.

— Și eu unul le cred pe vrăjitoare, adăugă Gofar, fiindcă am observat că tot ce-mi spun se adevărește. Așa că am să ajung cineva, dacă nu crăp între timp. Că asta nu mi-au arătat-o limpede vrăjitoarele.

— Și ai călătorit mult? îl întrebă Minas.

— Pe toate mările. Și nu pe mări ca asta, ci pe ocean, unde valurile sînt atît de înalte încît acoperă pînza cea mare! Și una e să ți-o spun și alta e să o vezi.

— Și ai fost prin porturile oceanului?

— Am călătorit pînă în Inglitera și jos, pînă la Capul Verde. Sînt porturi unde poți găsi aur, argint, aramă, fel de fel de poame, animale și o mulțime de sclavi. Și au mare căutare sclavii negri, pentru că fac față oricărei munci. Trag ca vitele.

— Și ce fel de corăbii ați întîlnit?

— De-a tuturor țărilor. Spre acele ape să te-ndrepti, dacă vrei să te pricopsești. Și franțujii, și englezii și olandezii și portughezii au nevoie de oameni ca tine. Într-acolo să-ți conduci corabia, fiindcă averea se face pe mările cele mari, nu pe cele mici.

Gofar le spunea toate acestea rîzînd. Ochii îi străluceau și se și gîndea la un viitor fericit. Îi plăcea să stea de vorbă cu Minas, pentru că totdeauna voia să aibă de-a face cu bărbați viteji. Pe urmă, socotea că e de o mie de ori mai folositor să te ai bine cu șefii, decît rău. Și cine știe? Își spunea. Poate că lîngă Minas va reuși să se pricopsească și el, adevărindu-se în felul acesta prorociile vrăjitoarei.

Nu simțea invidie față de Minas, fiindcă era dintre oameni care uită și răutatea și bunătatea. Și nu obișnuia să lase necazurile să-i strice buna dispoziție.

Așa încît era mulțumit că Minas părea a fi dat uitării cele întîmplate dimineața. Și se despărți de căpitan tare fericit. Rîdea de unul singur, încîntat și, cînd se întîlni la prova cu ceilalți marinari, le spuse ce planuri mari are căpitanul lor, că vrea să călătorească pe ocean și că-l alesese pe el ca pilot, de vreme ce el cunoștea acele mări. Și spunea și alte adevăruri și minciuni, și-l lăuda pe căpitan.

Styliani era, într-adevăr, o femeie neobișnuită. Marele ei păcat era mîndria. Știa că e frumoasă și că e mai curajoasă decît cea mai mare parte a femeilor și bărbaților. Fire ne-supusă, se impusese părinților și surorilor ei și respinsese pe mai mulți pretendenți, care-i ceruseră mîna. Căuta un bărbat care să-i semene și de care să merite a-și lega soarta. Privirile i se opriseră asupra lui Minas. Dar legătura lui cu Marina o umpluse de amărăciune. Își dădea seama că în el nu putea sălăslui nici un fel de dragoste pentru Marina și se întrista la gîndul că se putea tăvăli în așternut cu o femeie pe care avea s-o părăsească în zori sătul și într-atît de plictisit, încît să nici nu mai dorească să se apropie de dînsa. De aceea îl evitase pe Minas. Dealtfel, cu surorile ei nu se potrivise niciodată. Ele se mulțumeau cu puțin, ea voia multe. N-o încăpea nici casa lor, nici insula și dorea să plece, să călătorească. I se părea că însăși soarta i-l scosese pe Minas în cale. Și încet-încet în sufletul ei se înfiri-pase o dragoste puternică pentru acest bărbat pe care-l vedea atît de priceput în toate, atît de hotărît, în ciuda vîrstei lui tinere.

Dimineața, cînd Marina se dusesese în cabina lui, ea văzuse și auzise totul. Știuse cu două zile mai înainte că Marina are de gînd să se ducă la Minas. Încă înainte ca acesta să-l ucidă pe Ghedin și să devină căpitan. Dar nu-i trecuse prin minte ideea că s-ar fi arătat geloasă pe propria ei soră. Însă deosebirea făcută de Minas între surori și disprețul arătat Marinei îi întetiseră gelozia și disperarea și o împinseseră să rostească acele vorbe nesăbuite. Cînd ieșise din cabina lui Minas, cele două surori se întîlniseră. Marina, rîzînd sălbatic, îi spusese Stylianiei:

— Nu mă întrebi cine m-a lovit și mi-a învinețit fața?

— Nu te întreb, îi răspunse Styliani, pentru că nu-i treaba mea. Ești liberă să faci ce vrei, după cum libere sîntem eu și Maria. Parcă atunci cînd te dragosteai cu el sub puntea de la pupa m-ai întrebato pe mine?

— Ești rea, îi strigă Marina, și n-am să te las să te bucuri...

Și Styliani plecă. Știa că aceste vorbe nu prevestesc nimic bun. Știa că Marina n-are minte, de aceea îi întoarse spațele și o lăsă la bucătărie să se potolească.

Dealtfel, nu se temea de ea. Dar ceva tot o neliniștea. Minas, deși primise să-l ajute în clipele grele prin care treceuse, de cînd preluase comanda corăbiei nu o chemase nici măcar o singură dată, nu-i acordase nici o atenție. Oare ce însemnau toate acestea? Și cînd află de la Mikelis că ruta «Cîinelui» fusese schimbată și că în loc de Tsirigo se îndreptau spre Milo, fu cuprinsă de neliniște. Se gîndi că Minas plănuia ceva rău.

Nu era lipsită de judecată și își dădea seama cît e de greu să rămînă trei femei pe o corabie de corsari. Dar nu voia să fie izgonită de pe navă, așa cum se va întîmpla cu Maria și Marina. Odată ce îl ajutase pe Minas în ceasuri de restriște, voia ca el s-o cheme și să se explice. Și mai dorea un lucru: să afle dacă Minas o iubea tot atîta cît îl iubea ea sau dacă pentru el nu valora mai mult decît secură cu care despicasă țeasta lui Selim. Și cu cît trecea timpul, cu atît îngrijorarea ei creștea. Se temea că vor ancora în portul insulei Milo și o va chema împreună cu surorile ei, s-o debarce cu ele laolaltă. Dar o asemenea purtare nu voia și nu se aștepta la ea. Și, fără să mai piardă vremea, se duse în cabina lui.

Îl găsi aplecat deasupra unei hărți mari a Mediteranei, studiind cifrele și însemnările făcute de cartograf.

Cînd o văzu îi vorbi cu asprime:

— Ce cauți aici? Cine te-a chemat?

— Cine m-a chemat ieri-noapte la prova corăbiei? Acela m-a chemat și acum.

— Dar de ieri pînă azi s-a schimbat totul. Și eu însumi m-am schimbat. Nu vreau să stau de vorbă cu nimeni. Vreau să te duci îndată la treburile tale, altfel...

— Ai să mă lovești așa cum ai bătut-o pe Marina?

— Mi-e lehamite de femei! strigă furios Minas. Nu vreau nici să vă văd, nici să vă aud.

— Și pentru asta ai să ne arunci pe o insulă pustie?

— Am să vă debarc în insula voastră.

— Și de ce nu m-ai chemat ca să mi-o spui? Sau m-ai socotit la fel de aiurită ca Marina, încît să doresc să mă instalez aici și să-l îndepărtiez pe căpitan de la treburile lui. Eu aveam de gînd să debarc la Tsirigo. Nu la Milo. Nu mă înrudesesc nici cu surorile, nici cu tatăl meu. Așa încît trebuia să mă chemi și, dacă nu m-aș fi supus, dacă aș fi vorbit ca Marina, atunci să faci cum te taie capul.

— Ne-ndreptăm spre Milo, îi spuse Minas. Și cele ce-mi spui nu ne pot schimba ruta. Du-te și te împacă cu surorile tale, pentru că drumul tău este la fel cu al lor, iar al meu are altă țintă.

Styliani înțelese că nu avea rost să mai stăruie. Se gîndi cîteva clipe și apoi spuse:

— Fie așa cum poruncești, căpitane. Însă, dacă vrei, nu ne debarca chiar în portul insulei, ci ceva mai încolo, la Apano Meria. Acolo locuiește o concetățeană care mă poate adăposti. Și un singur lucru mai am să-ți spun: că ne vom mai întîlni, pentru că drumurile noastre nu sînt atît de îndepărtate cum crezi tu.

Și plecă.

Minas rămase pe gînduri. Își dădea seama că femeia aceasta nu e la fel ca celelalte. Și oricît de lipsit de experiență era, auzise destule femei vorbind, dar nici una nu vorbea ca Styliani.

Desigur că experiența e mare lucru, dar de multe ori instinctul e mai fără greș decît rațiunea. Știe să dezvăluie omului unele lucruri pe care mintea nu e în stare să le descopere. Ceea ce-i cerea fata nu-i schimba cu nimic planurile. Atunci, de ce s-o refuze? Il chemă pe Fanurakis și cercetară împreună harta. Și nu numai că schimbarea intervenită în debarcarea fetelor nu-i dăuna, dar chiar îi era de folos. Pentru că oricît de departe de port ar fi ancorat, putea totuși să se-nîlnească cu vreun dușman mai bine înarmat decît el. Așa că făcea o faptă bună fără să păgubească nimic. Porunci deci să se-ndrepte către Apano Meria.

După ce plecă Fanurakis și rămase singur, gîndurile lui Minas prinseră să zboare înapoi și-ncolo, ca niște păsări

fugărite. În el se trezeau simțăminte strănii. Dorințe și temeri, dureri și speranțe. În ciuda hotărîrii luate, se simțea întristat că Styliani avea să plece. Era trist pentru că nu o va mai vedea. Fiindcă nu știa cînd se va mai putea întoarce din călătoriile lui îndepărtate. Însă nu ceda. Nu-și putea permite nici o manevră greșită care ar fi putut să-i primejduiască viitorul. Va pieri și el odată cu «Cîinele». Se temea de mizerie și era gata să facă orice ca să-și croiască o viață mai bună. Voia însă să fie în regulă și cu conștiința lui. Voia totdeauna să găsească o cauză serioasă care-l împingea la anumite fapte. De moartea Ciupitului și a Roșcatului nu-i păsa. Dar la uciderea lui Ghedin și a lui Selim se gîndea adesea, deși în adîncul inimii credea că viața și moartea pășesc alături și că, dacă nu i-ar fi ucis pe ei, ar fi trebuit să-și taie propria lui beregată. Și moartea și foamea te duceau la pieire. Puteai fi doborît de glonț, de spadă sau de necazuri. Dar un adevărat bărbat trebuia să știe să aleagă. Această alegere era lucrul cel mai greu, și fericit acela care știa să ia repede o hotărîre și să nu regrete cele hotărîte.

Va porni deci pe mare. Va cunoaște orașe și oameni de tot felul și adesea se va afla față-n față cu moartea. Minas știa foarte bine că într-una din aceste întîlniri el va fi cel învins. Atunci de ce să se teamă? Și totuși se temea. Ochii lui priveau în toate părțile. Urechile lui pîndeau cel mai mic zgomot. Mîntea lui lucra cu febrilitate, înflăcărată de visuri, copleșită de temeri și înaripată de speranțe.

Pe urmă își aminti de surorile lui. Era și asta o datorie. Și-l chinuia data la care trebuia s-o plătească. Să aștepte mai întîi să dobîndească avere și faimă pe mare și după aceea să-l lichideze pe Katramatos, sau mai întîi să se măsoare cu el și să piară, ori să învingă și să pornească apoi în marea lui călătorie, mîndru și fără griji? Pentru că nu uita nicicînd motivul care-l împinsese să ia calea mării atît de timpuriu.

Ieși pe covertă și se duse la cîrmă, lîngă Fanurakis. Se apropiau de primele stînci ale insulei Milo, care în lumina tulbure a înserării se ivea din ape ca o umbră neagră. Peste vreo patru ceasuri aveau să ajungă la Apano Meria. Acolo avea s-o debarce pe Styliani. Simți că inima îi e cuprinsă de o durere dulce, una din acelea pe care omul le dorește mai mult decît bucuria. Styliani nu mai era mîndră și pu-

tea foarte bine să n-o facă să dispere. Odată ce ea însăși credea că drumurile lor nu sînt atît de depărtate, n-avea decît să arate că și el credea același lucru. O promisiune nu-i putea îngreuna cu nimic soarta. Privi marea și nu observă nici o navă. O idee îi trecu deodată prin minte. Să le debarce pe cele două surori pe acel țărm și pe Styliani singură la Apano Meria. În felul acesta îi făcea pe plac. Îl trimise pe Fanurakis să le debarce pe cele două fete. Marina vru să-l vadă, dar el refuză. Nu avea timp de pierdut. Și nici nu putea iubi toate femeile. Avea darul de a ști să-și pună frîu dorințelor. Și așa debarcă fetele, fără vorbe. Le văzu îndreptîndu-se, sub razele blînde ale lunii, spre micul sat ce se vedea pe coasta unui deal. După ce Fanurakis se reîntoarse cu barca, porni iar pe mare.

Plutiră un timp și Minas coborî în cabina lui. Era bucuros că învinsese. Nu că-i era milă de Marina sau că nu-și mai amintea de farmecul trupului și al sărutărilor ei. Nu uitase nici sînii rotunzi ai Mariei. Dar tocmai de aceea simțea că învinsese. Pentru că toate acestea îi plăceau și le dorea, dar știa să-și supună fiorii trupului marelui său dor și poruncilor inimii. Se bucura așadar că luase o hotărîre și că Rebelos îl învinsese pe Minas.

Însă, cum intră în cabina lui, în lumina palidă a lămpii, o văzu pe Styliani așteptîndu-l.

Își aținti ochii asupra ei și mult timp nu scoaseră nici un cuvînt. Pe amîndoi îi stăpînea tristețea. Ceva îi apropia, dar îi și îndepărta. Pînă la urmă Styliani rupse tăcerea:

— Am venit, îi spuse, ca să-ți mulțumesc. De aici înainte nu-ți voi mai cere nimic. Dar să știi, Minas, că oriunde te vei afla, gîndurile mele te vor însoți. Și dacă nu ți-e greu, trimite-mi vești la Apano Meria.

Și îndată scoase din sîn o cruce. Era de argint și avea înăuntru ceară de la sfîntul mormînt și lemn sfînt.

— Ia-o cu tine, îi zise. Fă-mi această plăcere. Și niciodată nu vei regreta.

Minas luă crucea și și-o puse la gît. Apoi se apropie de ea, îi luă mîinile, privi în ochii care-i sclipeau în penumbră, îi cuprinse capul și o sărută cum nu sărutase încă nici o femeie. Se cutremură de bucurie și teamă. Niciînd nu visase o asemenea femeie.

Styliani îi înconjură gîtul cu brațele și pe chipul ei înflori un zîmbet cum nu mai văzuse Minas. În fața lui se ivise un alt om. O astfel de femeie, deosebită ca frumusețe și suflet, era o adevărată comoară. Un dar de la Dumnezeu!

O strînse din nou în brațe și o sărută de mai multe ori. Dar deodată sări în picioare. O privi, așa cum stătea pe un scaun și se temu de ea ca de o vrajă. Cine dracu, se gîndi, îi trimitea asemenea farmece, tocmai cînd trebuia să se ocupe numai și numai de realizarea planurilor lui?

Dar ea îi zîmbi. Îi zări dinții albi ca fildeșul, buzele roșii ca cireșele și ochii albaștri ca cerul de mai. Și își schimbă gîndul.

Cum ar fi putut dăuna planurilor lui ființa aceasta și fericirea pe care i-o dăruia? Și chiar dacă ar întîrzia, își spuse, să iasă cu ea la Apano Meria, cu ce l-ar păgubi această întîrziere? De ce ar avea a se teme? De vreo întîlnire primejdioasă? Dar oare nu era pregătit pentru așa ceva? Se apropie deci de ea și o luă din nou în brațe și o sărută de multe ori pe gură, pe obraji, pe gît și pe ochi, izgonind orice gînd care i-ar fi putut învenina acel ceas fericit al vieții sale. Și dragostea simțită era atît de mare, încît orice primejdie îi părea mică, orice dușman neînsemnat. Mîngîierile și privirile ei îl însuflețeau într-atîta, încît de dragul ei ar fi fost în stare să scoată cuțitul și, repezindu-se ca o fiară, să doboare o întreagă ceată.

Nici cu Rozina, fiica tipografului, nici cu Anezina, nici cu Marina nu simțise o asemenea fericire. Niciodată nu bănuise că o femeie poate valora atît de mult și niciodată nu se gîndise că o privire, o mîngîiere ar putea trezi în el atîta bărbăție și dragoste de viață. Se așeză lîngă ea.

— Iartă-mă, îi spuse, dacă ți-am vorbit cu asprime... Mintea mi-e bîntuită de puternice furtuni, pentru că nu știu ce-mi va aduce ziua de mîine. Pot pierde tot ce am dobîndit și pot ajunge iar în mizerie, iar tu ai putea să te porți cu mine la fel ca Marina pe puntea fregatei.

Styliani tresări.

— De ce mă socotești la fel ca Marina? îl întrebă. Nu vreau să mă încurci cu ea. Știu să deosebesc bărbatul și-n mizerie și-n bogăție. Și pentru că te-am văzut și sărac și bogat, de aceea te iubesc și sînt a ta din tot sufletul.

Minas nu-și credea urechilor. Să-i vorbească astfel cea mai frumoasă fată din câte cunoscuse, i se părea atît de minunat, încît îi era teamă. Se temea că o asemenea fericire nu va ține mult. Și această temere îl copleșea. Dar căuta să alunge gândurile negre și se dăruia cu totul talismanului său. Oricine ar fi încercat în acele clipe să o atingă pe iubita lui, ar fi trebuit să-și ia adio de la viață.

O privea. Îi privea părul, ochii, buzele. Dar orice ar fi făcut, Styliani nu mai avea mîndrie. O învinsese într-adevăr. Și această victorie era a doua obținută. Pentru că Styliani nu era ca Marina și Maria, care-și legăneau șoldurile și se drăgosteau cu oricine. Părerile Stylianiei erau de neclintit și gusturile ei dificile. Știa să aleagă, știa să vrea, putea să ia hotărîri și să-și conducă viața după voia ei. Era deci o victorie să fie iubit de o asemenea femeie. Și în seara aceea înțelese că iubirea îi izgonise mîndria și că sufletul și trupul acelei femei erau ca un aluat în mîinile lui, pe care-l putea plămădi cum voia, încît să se bucure de toate frumusețile ascunse de purtarea mîndră a acestei fete.

— Vreau să te socotesc nevasta mea, îi zise.

Și Styliani, ațintindu-și ochii asupra lui, îi spuse cu încredere și gravitate:

— Eu te-am socotit totdeauna bărbatul meu.

Minas aruncă o privire mării, prin hublou. Ajunseseră la țărmul de la Apano Meria și cîteva luminițe tremurătoare sclipeau în întuneric. Minas o lăsă pe Styliani în cabina lui și se duse la pupa. Îl găsi de strajă pe Mikelis și-l trimise să-l caute pe Fanurakis. Echipajul se odihnea. Căpitanul se duse la prova și-l văzu pe Gofar sforăind. Și pe Genaro dormind cu gura căscată. La postul de veghe de pe catargul din mijloc se aflau un miliot și oamenii de strajă stăteau la posturile lor. Cercetă cu privirea marea de jur împrejur. Totul era pustiu. Preluă el însuși cîrma. Cu mîna lui întoarse corabia spre țărm. I se părea un joc. Respiră adierile vîntului care-i sufla în față și umfla pînzele și nu înțîmpina nici o greutate, nici nu-l înfricoșa ceea ce făcea. Oare nu-i spusese Fanurakis că te înveți cu marea încet-încet și, fără să-și dea seama, omul îi află tainele? Minas era înțelept. Nu socotea că reușise să cunoască pe deplin toate tainele mării. Dar cînd se angajase pe corabie nu era

chiar lipsit de experiență. Tatăl său lucrase doi ani de zile pe un scuter și el îl însoțise. Mai avusese de-a face și cu bărcile din port. Mai avea încă multe de învățat. Începuse însă să se deprindă cu cele trebuitoare pentru conducerea unei corăbii și, cu ajutorul lui Fanurakis, învățase să se orienteze pe hartă și să se călăuzească după stele. Nu știa însă nimic despre ocean. Dar atunci își aminti de Antonios Kargas și de câte îi povestise vechiul lup de mare despre călătoriile lui pe mări îndepărtate. Câte-i spusese despre niște năieri portughezi, care de secole, în ciuda cunoștințelor lor neîndestulătoare, navighează neînfricați pe marele ocean. Va reuși deci și el să-și împlinească visul de-a călători cât mai departe, din moment ce așa voia și i-o spunea și draga lui.

— Ne vom apropia de țărm, îi spuse lui Fanurakis, și vom sta pe loc cîtva timp. Află că fata pe care o debarc este nevasta mea și eu însumi vreau s-o conduc pe uscat. Tu ai să rămîi de strajă și ai să fii cu ochii-n patru. N-am să mă îndepărtez prea mult de coastă. Dacă se-ntîmplă ceva fluieră de trei ori și pe dată voi fi pe corabie.

Fanurakis nu scoase o vorbă, ci făcu doar manevrele necesare ca să ancoreze și să iasă căpitanul.

Atunci Minas se duse în cabină, o luă pe Styliani, coborîră în barcă, îl luară și pe Mikelis, se înarmară amîndoi și ieșiră pe uscat. Mikelis rămase în barcă. Minas și Styliani înaintară pe țărm și se opriră sub un smochin.

— Unde ai să locuiești aici? o întrebă Minas.

— La Areti a lui Kutlumasi, o fostă servitoare de-a noastră, care s-a măritat cu un marinar.

Atunci Minas scoase de la brîu o pungă cu galbeni și îi spuse:

— Ia-o, ca să-ți cumperi ce ai nevoie.

Styliani păli.

— O bucată de pîine și o haină, dacă-mi vor trebui, mi le va da Areti. N-am nevoie de bani.

Minas o privi.

— Nu te arăta mîndră, îi zise. Sînt bărbatul tău și averea mea e și a ta. Ia deci galbenii și, dacă vrei, dă-i de po-mană, ca să mă-ntorc cu bine și să am noroc.

Vorbele lui Minas nu puteau fi nesocotite. Luă punga și, cuprinzîndu-l în brațe, îl sărută de mai multe ori.

— Bărbatul meu iubit, îi șopti.

Mai merșeră puțin și fără o vorbă se opriră lângă un tufiș și se așezară pe pământul acoperit cu iarbă moale.

Noaptea era liniștită. Și gregos, care sufla, nu-i tulbura dulceața. Nu se auzea nici un zgomot. Nimic nu mai reținea acum dorința lui Minas. Brațele lui o strângeau ca o menghină de oțel. Îi dezmierdă sînii. Și curînd se bucură de ea. O făcu a lui. Acolo, lângă tufiș. Sub lumina stelelor. În pacea nopții și departe de orice ochi omenesc. O îmbrățișă cu patimă, îi zburli părul, o sărută de mii de ori și se desfătă cu nevasta lui pînă-n zori.

Cînd se auzi primul cîntec de cocoș, dormeau amîndoi istoviți de plăcere și cu trupurile împletite. Se treziră și își zîmbiră.

— Trebuie să te duci la Areti, îi spuse Minas.

Ținînd-o strîns de mijloc, începură să urce dealul spre Apano Meria. Însă înainte de a ajunge la primele case, zăriră sclipind albă în tulbureala zorilor bisericuța lui Aî-Iannis. Cum treceau pe lângă ea, văzură două candelă arzînd și auziră un glas slab și răgușit care citea rugăciuni. Se priviră și intrară înăuntru. Se găsiră într-o bisericuță sărăcăcioasă și în fața unui preot bătrîn care continua să-și citească rugăciunile. Se opriră lângă ușă. Apoi Minas, fără să spună o vorbă Stylianei, se apropie de bătrînul preot.

— Sînt marinar, îi zise. Curînd plec pe mări îndepărtate. Pe fata aceasta am făcut-o nevasta mea. Cunună-ne.

Bătrînul îi privi pe amîndoi. Și, după ce se gîndi cîteva clipe, răspunse:

— Odată ce pleci acum, am să vă căsătoresc.

Cînd prinse a se lumina de ziuă, «Cîinele» părăsise apele insulei Milo și dispăruse între cer și mare. Două femei însă vegheau în fața unei mici ferestre. Styliani și Areti.

Dumnezeu ferise acel loc și ciurma nu ajunsese pînă acolo. Și nici cei înspăimîntați de molimă, care, părăsind orașul, o porniseră prin munți și prin văi, nu ajunseseră pînă la Apano Meria. Cei mai mulți se refugiaseră în alte insule, unde nu se ivise boala. Bogătașii plecaseră la Constantino-pol, Smyrna și cîtiva în Italia. Astfel Apano Meria își păstrase tihna. Avea case puține, iar locuitorii ei, oameni harnici, munceau la grădinile de zarzavat, la irigații sau pe mare. Femeile erau gospodine și țesătoare vestite. Tinerii, puțini la număr, cîți nu se-mbarcaseră pe vreo corabie, se ocupau cu pescuitul. Așa că în casa Aretiei viața se scurgea liniștită. Se sculau în zori și se culcau de îndată ce se însera. Diminețile stăteau în casă, iar după-amiezile, uneori, se duceau pînă la biserica lui Aï-Ianins să aprindă lumînări și să-i ducă bătrînului preot Simeon pîini proaspăt scoase din cuptor. Bărbații amîndurora se aflau pe mare, amîndouă căpătau cu mare greutate vești de la ei. Adeseori Areti, și ea tînră de douăzeci și cinci de ani, stătea la fereastră și privea marea și-i vorbea. O întreba despre soțul ei, cerea vești de la valurile ei, de la vîntul cel jucăuș și scrisori de la corăbiile ce-i brăzdau apele. Și cum marea nu-i răspundea, privea cu mirare și, cu ochii plini de spaimă, șoptea:

— Sfinte Iannis Botezătorule, nu o lăsa să-mi ucidă bărbatul!

Așa treceau zilele la Apano Meria. Așa se părea că trec. Pentru că cine poate ști ce se ascunde în dosul unei vieți liniștite?

Adesea, înainte de a se lumina de ziuă, Styliani cobora la biseriçuța lui Aî-Iannis. Stătea lângă preot și asculta rugăciunile de dimineață. Pe urmă, aștepta utrenia¹ ca să se împărtășească. După-amiezile se spovedea și în felul acesta găsea prilejul să-i spună bătrînului Simeon toate temerile ce-i chinuiau sufletul. Îi vorbea despre Minas, îngenunchea înaintea lui, ascunsă de patrafir și-l întreba despre Dumnezeu și despre judecata lui.

— Crede-mă, bunicuțule, îi spunea. Minas nu e rău, chiar dacă Ța vărsat sînge de om. A ucis oameni hidoși, în ceasuri de primejdie, cînd mintea se tulbură. Dar tremur, bunicuțule, să nu i se-nîmple vreo nenorocire bărbatului meu. Corsarii pedepsesc fără milă. Dar eu știu că e bun și viteaz.

— Nu poți, fata mea, să-ți cunoști aproapele mai bine decît își cunoaște Atotputernicul creaturile.

— Dar atunci, bunicuțule, dacă Dumnezeu știe totul, nu se poate înșela în privința lui Minas.

— Domnul poruncește sufletelor și inimilor.

— Spune-mi, bunicuțule, poate fi aspră judecata lui Dumnezeu față de Minas, pentru că a ucis?

— Domnul, fata mea, îi judecă și pe cei drepecți și pe cei nedrepecți, răspunse Simeon.

— Dar eu nu mă tem de Dumnezeu, mă tem de oameni!

Styliani îl privea. I se părea că vocea lui vine din locuri depărtate. Că ochii lui tulburi vedeau pînă departe, acolo unde nu poate ajunge privirea omenească. Și totuși suferea.

— Nu vreau să-l pierd, bunicuțule! Fără el ziua nu se deosebește de noapte. Odată cu el vor pieri soarele, stelele cerului și luna. Mă topesc pentru că trăiesc departe de el. Ard de dorința de a porni pe mare și de a mă lăsa tîrîț de valuri și de vînturi. Numai să viețuiesc cu speranța că undeva, în larg, îi vor zări corabia. Nimic nu-mi poate alina durerea și dorul ce mă arde!

— Atîtea femei, copila mea, își au bărbații prin străinătăți! Trăiește și tu cu gîndul că se va întoarce. Dumnezeu ascultă rugile celor cu inima bună și îl va readuce lângă tine.

— Măcar de s-ar întîmpla cum spui! . . .

¹ Utrenia: slujbă religioasă de dimineață (n. tr.).

De câte ori pleca de la bisericuța lui Aï-Iannis, Styliani se simțea ușurată. Nici un om în pustietatea asta, nici to-vărășia Aretiei, nici nimeni altul nu o putea liniști. Și suferința ei era dublă. Suferea că cel drag nu e lângă ea, dar suferea și pentru că nu știa pe care mare călătorește, în ce port a ancorat, ce primejdii îl pîndesc. Și adesea chinul ei se-nțețea, deoarece ajungea să se-ntrebe dacă a murit sau dacă trăiește. Văzuse cum trăiesc corsarii. Și totuși, nici o clipă nu regreta că-l întâlnește în calea ei. Chiar dacă suferea atît. Era mai bine acum decît înainte. Mai bine să se chinuiască așteptîndu-l, decît să aibă parte de traiul searbăd de la moară.

Însă nu cobora doar ca să-l întâlnească pe bătrînul Simeon. O făcea și din alt motiv. Cînd se-ntorceau navele de pescari, se ducea chipurile să cumpere pește, dar în realitate ca să pună întrebări neobișnuite. Se interesa de ruțelor, de distanța la care poate ajunge o navă pescărească, o felucă, asemeni unei coji de nucă. Cu o pînză pătrată s-ar putea avînta pe mare, în larg? Și din gura pescarilor auzea fel de fel de lucruri. Unii o încurajau prin vorbele lor, alții o îndemneau să se lase de planurile ei îndrăznețe. Însă Styliani, care avea o minte ascuțită, nu-i credea nici pe unii, nici pe alții. Aduna cele aflate și, cînd se-ntorcea la casa Aretiei, sau noaptea, în așternut sau în zori cînd se ducea la bisericuță, se gîndea la ele și, cercetîndu-le temeinic, alegea calea de mijloc.

Venise iarna. Sălbatici sorokoși și ostrii răscoleau Egeea. Treceau săptămîni fără ca vreo navă să poată ieși pe mare.

Într-o dimineață, după o furtună puternică, ancoră în port o corabie din Tsirigo, avariata de furia valurilor. De îndată ce află vestea, Styliani alergă pe țărm și se-ntîlni cu căpitanul. Trecuseră trei luni de la plecarea lui Minas. Trei luni în care nu aflate nimic despre el, trei luni în care nu primise nici o veste de la bărbatul ei. În acest răstimp se-mbolnăvisese bătrînul preot Simeon și Styliani îl îngrijise cu mare dragoste. Ingenunchea în fața icoanei sfîntului Iannis și se ruga pentru bătrîn, fiindcă numai vorbele lui o linișteau și o alinau ca un balsam. Și aștepta mereu. De aceea, cînd sosi nava din Tsirigo, se grăbi să-l vadă pe căpitan ca să afle ceva despre «Cîine». Știa că, plecînd din Milo, Minas se-ndreptase spre Tsirigo, ca să angajeze acolo oa-

meni pentru echipaj și apoi să pornească pe mări îndepărtate. Știa însă că în apele Monemvasiei¹ avea niște răfuieli cu Katramatos. Și Styliani credea că Minas se va îngriji mai întâi de surorile lui și pe urmă de avere. Doar să găsească oamenii potriviți pentru echipaj.

Căpitanul corăbiei din Tsirigo era un lup de mare de vreo cincizeci de ani, care transporta mărfuri din Egipt pînă sus, în porturile Adriaticii. Cînd Styliani îl întrebă despre «Cîinele», căpitanul o privi din cap pînă-n tălpi și îi spuse:

— Și ce te interesează pe dumneatale «Cîinele» ăsta care a prăpădit toate corăbiile de pe aceste mări?

— Spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, îl întrebă Styliani pe căpitan, «Cîinele» se află în mările noastre?

— Cine știe? răspunse căpitanul. În urmă cu cincisprezece zile s-a arătat în strîmtorea Andros. Dar acum cine știe unde se află!

— A fost la Tsirigo?

— Acolo a atacat mai întâi, îi răspunse căpitanul.

— Și despre Katramatos știi ceva?

— Nu, însă de mult timp n-am auzit de el.

Styliani plecă mai liniștită. Și se duse în grabă la bisericuța lui Aï-Iannis. Îl găsi pe bătrîn afară, numărîndu-și mătănile.

Îi luă mîna, i-o sărută cu respect și-i zise:

— Minas străbate mările. Ceva îmi spune că va veni, că ne vom întîlni iar.

— De unde știi? o întrebă preotul.

— Am aflat vestea de la niște marinari pe care furtuna i-a silit să se adăpostească în golf. Și nu numai asta, bunicuțele, ci și că pînă acum nimeni n-a reușit să-l învingă. Nimeni!

— Numai să nu-l învingă cîndva Satana.

Styliani privi chipul senin al preotului și-i spuse:

— Pe un asemenea bărbat nu-l poate cîștiga diavolul. Numai Dumnezeu îl va cîștiga.

— Să te audă Cel de sus!

În noaptea aceea Styliani rămase trează. Inima ei era plină de bucurie. Mintea îi călătorea departe și noaptea nu i se mai părea chinuitoare. Somnul însă nu se lipea de ea.

¹ Monemvasia: oraș din Peloponez, aproape de Tsirigo-Cytera (n. tr.).

Nu-și dădea nici ea seama de ce căuta să prindă cel mai mic zgomot, de parcă aștepta pe cineva. Ceasurile se scurgeau unul după altul, trecu și miezul nopții. Cercevelele ferestrelor scîrțiau, un cocoș cîntă înainte de vreme și cîrligul unui oblon se tot izbea de lemn. Styliani nu dormea. Auzea răsufierea Aretiei care dormea, dar ea nu putea închide ochii, îl aștepta pe cel drag.

În zori vîntul se potoli. Corabia din Tsirigo se pregătea de plecare, cînd în larg se ivi o corabie neagră, care se-ndrepta spre golful din Apano Meria. Era încă departe și nu se putea vedea ce fel de corabie este. De la fereastra Aretiei se auzi un strigăt vesel:

— Areti, vine Minas!

Aceasta se apropie la rîndul ei de fereastră. Styliani respira des, de parcă alergase, ochii îi erau tulburi, mîinile reci și fața învăpăiată. Deși nu dormise deloc, ochii ei erau la fel de vioi ca în zorii acelei zile cînd ascultase în bisericuța lui Aï-Iannis urările de nuntă din gura bătrînului Simeon. Și, fără voia ei, își înălță privirile spre cer și rosti o caldă rugăciune de mulțumire. Odată ce «Cîinele» se-ndrepta spre insulă, însemna că Minas era sănătos și biruitor pe mare. Priveau deci corabia cu nesat, cînd, deodată, observară că-și schimbă ruta. În loc să-și continue drumul spre golf, se-ntoarse, se-ndepărtă de insulă și după vreun ceas nici nu se mai zărea. Styliani mai stătea încă la fereastră. Dar îi pie-rise graiul. Nu-și putea explica cele întîmplate. I se părea că visase. Tot felul de gînduri o chinuiau. Poate că ei observaseră ceva pe mare sau pe țărmul insulei și de aceea fuseseră nevoiți să-și schimbe ruta. Să caute un loc, mai potrivit pentru acostare.

— Poate că nu era «Cîinele», îi spuse Areti.

Styliani știa însă că nu se înșelase. Alții s-ar fi putut înșela, ea niciodată. Corabia omului iubit știa s-o deosebească dintre toate corăbiile lumii. Și nu luni, ci chiar ani de ar fi trecut, tot i-ar fi rămas întipărită în minte. Fusesse «Cîinele». Styliani nu se înșelase. Și încă ceva. Se îndrepta spre Apano Meria, dar își schimbase ruta de nevoie. Și de asta era sigură Styliani. Și se mai gîndea la ceva: de vreme ce căpitanul Minas voia să vină la Apano Meria să-și întîlnească nevasta, nimic nu-l va putea împiedica s-o facă, și chiar foarte curînd. Și-i spuse Aretiei:

— Chiar dacă «Cîinele» și-a schimbat ruta, azi-mîine va ancora în apele noastre.

— Și dacă a fost nevoit să se-ndepărteze mult?

— Va găsi el mijlocul să vină, răspunse Styliani.

Casa n-o mai încăpea. Voia să iasă. Să se ducă pe țarm. I se părea că în felul acesta micșorează distanța ce-o separa de Minas, că se apropie de el, că va zări corabia lui ivindu-se mîndră în golful din Apano Meria. Cele două femei luară așadar cu ele pîine proaspătă și ulei pentru bătrînul Simeon. Coborîră la bisericuță, se închinară la icoane, aprinseră candelile și-i dădură preotului ce aduseră. Apoi ieșiră să privească marea. Dinspre partea de unde se arătase mai înainte «Cîinele», văzură apropiindu-se cinci corăbii mari. Areti nu-și dădu seama prea bine ce fel de corăbii erau și se bucură. Styliani însă păli. Cinci corăbii plutind așa, în ordine, nu era ceva care s-o bucure.

— Taci, îi spuse Aretiei, nu-mi plac corăbiile astea.

— Crezi că sînt de-ale corsarilor? o întrebă Areti înspăimîntată.

— Spun că sînt străine, fregate, și nu înțeleg ce caută în apele noastre.

Styliani era de-acum sigură că Minas zărise aceste corăbii și găsisese că nu e înțelept să le iasă de unul singur în cale, ca să se lase nimicit de cinci fregate. Nu putea fi însă departe de insulă. Poate chiar își ascunsese corabia în vreun golf mai dosnic și debarcase pe uscat. Toate acestea îi treceau prin minte și se străduia să afle răspunsul cel bun, fără să reușească totuși. Corabia din Tsirigo încă nu ridica ancora. Căpitanul ei aștepta să vadă ce se va-nîmpla mai întîi cu corabia zărită pe mare și acum cu cele cinci care se apropiau. Styliani continuă privească tăcută marea. Pe urmă, după ce se mai gîndi, îi spuse Aretiei:

— Tu du-te acasă. Nimeni nu știe ce caută aici fregatele astea. Dacă vezi că nu mă întorc, nu te speria. Înseamnă că m-am ascuns pe undeva.

Areti o privea mirată.

— Și ce legătură ai tu cu corăbiile? o întrebă.

— Nu-i momentul potrivit pentru vorbe. Fă cum îți spun și, dacă vom avea răgaz, poate că am să-ți explic. Acum mă grăbesc.

Cele două femei se sărutară și se despărțiră. Areti începu să urce dealul spre casa ei, iar Styliani intră în biserică și îngenunche în fața bătrînului Simeon.

— Vin niște corăbii de-ale franțujilor, bunicuțule. Ceva îmi spune că-l urmăresc pe bărbatul meu. Dacă se îndreaptă înapoi, înseamnă că știu ceva despre mine și desigur că nu-mi vor binele. Trebuie să mă ascund, părinte, trebuie! Ajută-mă, fiindcă în afară de tine nu am pe nimeni.

Simeon o privi, își puse palma pe creștetul ei și o îndemnă să se ridice. Apoi se duse la altar, se opri în fața ușii și-i spuse:

— Dumnezeu să mă ierte că voi lăsa o femeie să-i calce altarul. Dar numai aici am, sub o lespede, o ascunzătoare. Stai înăuntru și, dacă va fi nevoie, ascunde-te în ea.

O lăsa în biserică, ieși afară, se așeză pe o piatră și își aținti ochii asupra mării.

Datorită lui Fanurakis, Minas fu norocos în privința echipajului. Găsi oameni de încredere, marinari cu experiență, tunari curajoși, și vreo câțiva care pătimiseră din cauza lui Katramatos. Și astfel putu să-i debarce pe Gofar și pe armean, pe italieni și doi milioane care voiau să plece pentru că nu-i îndemna inima la viață de primejdii. Și nu angajă patru-cinci oameni, ci patruzeci. Adică avea acum o ceată care-i ajungea cu prisosință ca să-și îndeplinească planurile. Când ridică ancora, cu noul echipaj la bord, nu voi să pornească spre Gibraltar. Atîta timp cît surorile lui se aflau în mîinile lui Katramatos, Minas Rebelos nu voia să părăsească apele Egee. Navigă deci pe lîngă coastele maniate din Peloponez și trimise oameni la Monemvasia ca să capete vești despre Katramatos. Însă nimeni nu-i putea spune unde hălăduiește corsarul și de aceea umbla de ici-colo, ca să dea de corabia lui. La începutul lui noiembrie se-ntîlni cu un brik spaniol încărcat cu pește sărat. Luă cîteva butoaie cu pește și ceva galbeni și-l lăsă să treacă mai departe. Pe urmă jefui o barcobestie din Hios și o goeletă din Tinos. Întîlni și o mică navă franceză și o fregată, în largul capului Malea, și scufundă cu tunurile corabia mai mică, silind fregata să se retragă cu avarii serioase. Aflase că spre acele locuri se îndreaptă mai multe nave franceze și nu găsea că era înțelept să urmărească fregata și să se trezească înconjurat de celelalte. De aceea o lăsă să se îndepărteze, avariata, iar el își schimbă ruta. De la corăbiile jefuite afla adesea unde se găsesc corăbiile franceze, prin ce locuri navighează corsarii berberi și tot încerca să descopere ruta lui Katramatos, dar nimeni nu știa să-i spună ceva sigur. Numai marinarii unei corăbii din Hios auziseră că pe acel corsar îl uciseseră berberii. Vestea îl puse pe gînduri pe Mi-

nas. Îi strica toate socotelile. Mai întâi pentru că voia să se-ntîlnească cu însuși Katramatos și să se măsoare cu el, și apoi, pentru că își socotea pierdute surorile, dacă într-adevăr căzuseră în mâinile berberilor. Desigur, va porni către apele lor și va încerca să-i întîlnească, dar nu voia ca altul să-l judece pe Katramatos, ci dorea să-l pedepsească el însuși. Între timp străbătea marea de la tramuntana la ostria și de la punente la levante, jefuia și devenise spaima Egeei. Adesea se luptase cu două și chiar cu trei corăbii odată, le scufundase, și în trei luni își mărise avutul și își îmbogățise cunoștințele în ale marinăriei, fără însă a reuși să dea de cel căutat. Două doruri îl chinuiau: surorile lui și Styliani. Dorul de Styliani îl rodea. În el se lupta dragostea pentru mare și dragostea pentru nevasta lui. Dorința lui cea mai arzătoare era să fie lîngă ea. Dar cum și-ar fi putut-o îndeplini din moment ce nu avea putința și averea de a-i asigura un trai cu toate cele trebuincioase? Pe urmă, devenise corsar și nu mai putea scăpa. Franțujii îi pusese capul la preț, iar corăbierii îl blestemau. Cum să trăiască fără corabia lui? Pe ce mare ar fi putut naviga liniștit? Și pe care țărm ar fi debarcat, fără să-l urmărească vrăjmașii? Se gîndi să plece departe. Și uneori, măcinat de atîtea griji, făcea un dulce vis: s-o ia pe Styliani, s-o îmbarce pe «Cîinele» și apoi să plece departe, în locuri unde oamenii nu-l cunoșteau, pe mări unde corabia lui nu avea a se teme. Dar oare ar reuși să ajungă pînă acolo? se întreba. Marea în acele părți nu era deloc sigură. De la capul Mălea pînă la Gibraltar mii de diavoli îi puteau răsări în cale. Vedea așadar limpede că pe nici un țărm al acestui arhipelag nu putea găsi un loc unde să se așeze, pentru mult timp încă. Cineva tot i-ar fi tăiat capul, ca să încaseze marea sumă promisă de franțuji. Era deci condamnat să-și vadă iubita pe furîș, ca un hoț, și arareori s-o strîngă în brațe. Și adeseori se gîndea la soarta lui și la ciudățeniile vieții. Își amintea de vremea cînd trăia la Syra, cînd privea corăbiile și căpitani și visa și el să aibă o corabie și să o comande. Acum o avea. Comanda o corabie bine înarmată, cei de pe mare și de pe țărmuri tremurau de frica lui, co-geamite regat al Franței își trimitea fregatele ca să-l distrugă și, cu toate acestea, în sufletul lui nu sălășluia bucuria. Pe timpuri îi admira pe corăbierii care debarcau și aduceau

mulțime de daruri iubitelor. Își amintea de Asimina, de Kaliorița, care primeau pe oricine și se drăgosteau cu ei. Pe atunci dorea toate aceste ființe. Acum însă Styliani îi umplea viața. Niciodată nu admitea că rămăsese în Marea Egee de dragul ei. Dorea desigur să-și elibereze surorile, dar dacă Styliani s-ar fi aflat la Gibraltar, ar fi găsit un mijloc ca să ajungă acolo și ar fi crezut el însuși că, făcând astfel, e și spre folosul surorilor lui. Când se gândea la Styliani, uita totul și-l cuprindea o liniște dulce. Marea i se părea mai albastră, briza marină mai răcoroasă, stîncile insulelor mesageri de-ai ei. Noaptea sta și privea stelele. Se gândea că aceleași stele își trimit lumina și la Apano Meria, la Ai-Iannis, la casa Aretiei, unde, poate, ar fi zărit strălucirea ochilor Stylianiei. Iubea tot ce putea ajunge pînă la ea. Niciodată nu iubise atît soarele, luna, stelele, vîntul. Acum toate acestea îi păreau mai frumoase și mai demne de iubirea lui. Toate luau ceva din frumusețea ei, ceva din privirile ei limpezi, ceva din puritatea sufletului ei...

Și după ce brăzdă mările mai multe săptămîni și luni, își dădu seama că nu mai poate rezista. Că trebuia cu orice preț să se ducă la ea. Să se bucure și el de nevasta lui, cum se bucurau de ale lor atîția oameni care nici de un dor ca al lui nu erau chinuiți, nici nu-și iubeau femeile, așa cum o iubea el pe a lui. Și se hotărî să se-ndrepte spre Apano Meria, nesocotind vrăjmașii de tot felul, care mișunau prin acele locuri. Adesea se gândea la Gofar. Desigur că acel franțuz nu-l iertase. Și cum obișnuia să observe ce se-nîmplă în juru-i, prefăcîndu-se că doarme, poate că l-a văzut debarcînd-o pe Styliani și le șoptise ceva franțujilor. Și era și acesta un motiv pentru care Minas voia să se întîlnească cît mai degrabă cu ea. Porni deci spre Milo și se gîndi să se ascundă undeva. Dar vîntul nu i-a fost favorabil și, astfel, nu s-a putut apropia de Apano Meria înainte de a se lumina de ziuă. În largul insulei se întîlnise cu o corabie și află de la căpitanul ei că ruta lui este urmată de cinci fregate franceze și că desigur cineva l-a trădat. De aceea Minas își schimbase brusc ruta și, în loc să ajungă în golful din Apano Meria, se făcu nevăzut către nord-vest. Peste cîteva ceasuri, fregatele franceze navigau către Apano Meria. Când văzură corabia din Tsirigo în golf, crezură că era a lui Minas. Două nave, una mare și una mică,

se-ndreptară spre golf, una porni spre sud și celelalte două în larg, către nord-vest. Curînd cele două care porniseră către nord-vest nu se mai vedeau. Minas se ascunsese după niște stînci și-l pusese de strajă pe Mikelis, ca să-i semnaleze tot ce se-ntîmpla pe mare. Cînd i se semnală că două dintre nave se-ndreptau către nord-vest, se bucură foarte. Urcă el însuși pe catargul din mijloc, îl chemă pe Mikelis care coborîse pe uscat și curînd ridica ancora, pornind la rîndul lui în aceeași direcție. Trei ceasuri dură sălbatica luptă cu aceste două corăbii. Pînă la urmă, una se scufundă, arzînd ca o torță, iar pe cealaltă reuși s-o abordeze, să sară pe puntea ei cu ai lui și să-l ucidă pe căpitan și pe toți cei care opuneau rezistență. În această corabie franțujii aveau închiși în cală vreo cincizeci de prizonieri. Cînd o cuceriră, Minas îi scoase pe toți afară, pe punte. Îi privea pe rînd. Zdrențăroși, flămînzi, legați cu lanțuri. Unul din cei care ieșiseră îl privea ciudat. Minas nu spuse o vorbă. Își aținti privirile-n jos și, după ce stătu cîtva timp tăcut, se apropie de el, îi cuprinse gîtul cu mîinile de parcă voia să-l sugrume și-i'spuse:

— Unde sînt surorile mele?

Katramatos, căci el era, nu răspunse.

— Unde sînt surorile mele, te-ntreb! repetă Minas cuprins de furie.

— Ce poate ști un prizonier? răspunse Katramatos. Franțujii le-au eliberat și acuma se află pe fregata lor. Ostenește-te să-l întrebi pe amiralul Boné.

— Am să mă ostenesesc, zise Minas, să-ți tai capul, cum i l-ai tăiat tu pe al lui Antonios Kargas.

— N-ai să-mi tai capul, răspunse Katramatos, înainte de a te întîlni cu surorile tale. Și dacă-ți vor spune că merit moartea, ucide-mă. Sîntem amîndoi corsari și trecem prin clipe de mare primejdie. Franțujii se duc la Apano Meria s-o prindă pe nevasta ta ca să te oblige să te predai. Dacă l-am ucis pe Antonio Kargas, am făcut-o pentru că mi-a omorît zece dintre cei mai buni oameni. Noi doi însă nu avem nimic de împărțit. Ești corsar și sînt corsar. Să ne jurăm pe glonțul care ne așteaptă că vom lupta împreună împotriva franțujilor. Să-ți eliberăm surorile. Să-ți apărăm nevasta și să-i învățăm că noi, corsarii din Marea Egee, nu glumim.

Minas nu răspunse. Trecu pe «Cîinele», se duse în cabina lui și-i chemă pe Fanurakis și pe Mikelis.

— Ați auzit vorbele lui Katramatos? îi întrebă.

— Le-am auzit, spuse Fanurakis. Și ăst ceas este de așa fel, încît avem nevoie de ajutorul lui.

— Bine, răspunse Minas.

Îl puse pe Fanurakis să comande corabia cucerită și-i dădu douăzeci de marinari de încredere de pe «Cîinele». Pe Katramatos și jumătate din prizonieri îi aduse pe corabia lui și, astfel, era sigur că pentru moment era imposibilă vreo răscoală. Își pregătiră tunurile și puștile și porniră către Apano Meria.

— Trebuie să ne grăbim, le spuse Katramatos, pentru că planul amiralului este s-o ia pe nevasta ta, să se-ntoarcă la Constantinopol și să lase celelalte corăbii să te vîneze.

Nu aveau însă vînt prielnic. Și gîndeau că le va trebui mult timp pînă să ajungă la Apano Meria. Însă, cum nu aveau altceva de făcut, navigau cum se putea. Îngrijorarea lui Minas ajunsese la culme. Oare va ajunge la vreme? Cîrînd trecea de stîncile din Milo. Și departe, foarte departe, se zărea Apano Meria și cele două corăbii care ancoraseră în golful ei. Orice ar face, își spuse Minas, acum le avea sub ochi. N-ar fi putut pleca fără să le vadă. În asemenea caz le va urmări și nu vor reuși să-i facă vreun rău Stylianiei. Minas stătea tot timpul pe punte, avîndu-l pe Katramatos alături.

Navigînd însă către golful din Apano Meria, văzură departe, către sorokos¹, întorcîndu-se corabia franceză care se-ndepărtase căutînd celelalte nave. Acum vrăjmașul avea trei corăbii, iar Minas două. Nu-l înspăimînta însă numărul lor. Altceva îl chinuia. Faptul că surorile lui se aflau în mîinile francezilor și soarta Stylianiei.

Aceasta era cea mai mare piedică, și-i lega mîinile. Nu îndrăznea să izbească fără milă nava-amiral. Se temea ca vreunul din gloanțe să nu lovească în ființele dragi. Dar nu se lăsă pentru mult timp stăpînit de aceste gînduri. Le izgoni, închise ușile și ferestrele amintirii și, luîndu-și inima în dinți, se gîndi numai la datoria lui din acele clipe, la ceea ce trebuia oricum să înfăptuiască. Și își spuse că tre-

¹ sorokos: sud-est (n. tr.).

buia să lupte ca un adevărat om al mării, să rămână corsar pînă la capăt.

Nu avea altă cale. Dacă ar fi lăsat amintirile și dorul să-i lege mîinile, atunci era pierdut și ființele dragi nu ar fi avut nici un folos de pe urma pieirii sale. Ar fi rămas lipsite de apărare în mîinile dușmanilor lui, pradă furiei și poftelor acestora, mai ales după pagubele pe care le provocase corăbiilor lor Minas Rebelos. Izgoni deci orice ezitare și se concentrează doar asupra luptei ce-l aștepta.

Privi marea cu ocheanul și văzu că, din cauza vîntului care sufla, nava care venea dinspre sorokos ar fi avut nevoie de cel puțin trei ceasuri ca să ajungă lîngă fregate și să ia parte la bătălie. Așa încît își spunea că avea tot timpul să se socotească cu cele două corăbii franceze ancorate în golful de la Apano Meria.

Francezul mirosi că se-ncurcă treaba și înălță pînzele, pentru că nu voia cu nici un preț să se trezească înțepenit în golf, fără posibilitatea de a se mișca. Prefera să se măsoare cu corsarii în larg. Cu ajutorul ocheanului, Boné observă că cele două nave-corsar nu aveau destui oameni pentru asalt, pe cînd el avea pe fiecare corabie peste o sută de negri pentru asalturi și lupte pe uscat. Îi înarmase, în afară de puști și pistoale, cu securi duble și cu niște vergi de fier cu cîrlig.

Minas își dădu seama că vîntul nu-i permitea să manevreze în voie. Așa că francezul se apropie de el. Pentru o clipă zări prova fregatei aproape alipindu-se de cea a corăbiei lui Fanurakis. În cîteva clipe, harapii și încăleca-seră bordajul, gata să sară.

Minas văzu limpede pericolul care-l pîndea pe Fanurakis. Un harap se și cățărăse pe ancoră. Îl luă la ochi și, cu un glonte, îl aruncă în mare.

Însă nici Fanurakis nu stătea cu mîinile în sân.

Pe bordaje, pe coverte și în spate, la pupa, pusese oameni să tragă asupra provei fregatei.

În ciuda strigătelor de asalt, algerienii nu reușeau să pună piciorul pe puntea corăbiei lui Fanurakis. Vreo zece dintre ei, care se agățaseră de bordaj, se prăbușiră în mare răniți sau morți. Totuși alți zece încercară un al doilea asalt și reușiră să sară pe punte, răcnind. Țipete, săbii scoase din

teacă, securi, capete sfărîmate și valuri de sînge care se revarsă pe puntea corăbiei.

Atunci Fanurakis dezlănțuie atacul cu ai lui și se pornește o bătălie strașnică. Cad răniți și morți din ambele părți. Fanurakis lupta în fruntea oamenilor săi, cu spada în mînă. Curînd reușiră să-i arunce pe toți vrăjmașii în mare.

Dar negrii lui Boné erau mulți și desigur că ar mai fi încercat și alte atacuri. De aceea, corabia lui Fanurakis se îndepărtă puțin, cu ajutorul vîslelor, în timp ce fregata lui Boné nu se putea clinti, pentru că Minas deschisese asupra ei un foc ucigător cu tunurile. Flăcări și fum învăluiau nava, iar aerul se zguduia de explozii. Coloane înalte de apă se ridicau spre cer și pe puntea fregatei gloanțele și ghiulelele cădeau ca o ploaie. Katramatos regla tirul și își știa bine meseria.

Pe marinarii care nu se ocupau de tunuri, Minas îi adunase la pupa. Acum începuseră să tragă și bateriile lui Fanurakis. Cele două fregate răspundeau și curînd un nor de fum negru întunecă soarele pe locul bătăliei.

Bubuitul tunurilor, strigătele oamenilor, flăcările și fumul transformaseră acel colț de mare într-un adevărat infern.

Spre norocul lui Minas, un vînt de mare răcoros îi permise să poată manevra și să se repeadă cu corabia lui asupra navei-amiral. Fumul îl împiedica să vadă limpede. Învăluia și fregata și uscatul și doar ici-colo îl lăsa să întrezărească vreun catarg. Totuși, nici Minas, nici amiralul nu-și pierduseră ținta. Trăgeau amîndoi din toate tunurile. Și ghiulelele se spargeau cînd la prova, cînd la pupa, cînd pe puntea din mijloc a corăbiilor. Deodată o ghiulea sfîșie pînza mare a «Cîinelui» și cîțiva marinari se apucară să repare imediat stricăciunea, în timp ce alții se străduiau să curețe oarecum puntea de sfărîmături.

Pulberea și fumul înnegriseră chipul lui Minas. Dar el nu sta o clipă locului. Alerga în sus și-n jos, dădea porunci și își comanda echipajul în acele ceasuri grele de parcă ar fi fost un lup de mare călit în lupte, nu un tînăr lipsit de experiență. Katramatos și oamenii lui îl priveau uluiți, admirîndu-i curajul, judecata limpede și repeziciunea cu care putea lua o hotărîre. Reușea să fie peste tot și să rezolve orice, încît s-ar fi putut crede că singurul lucru la care nu

se gîndește sînt ghiulelele și gloanțele pe care vrăjmașul le azvîrlea cu nemiluita asupra lor.

Trecuse de amiază și lupta continua. Totuși, nici un popor nu zbiară în luptă mai tare decît harapii. Învățați cu asalturile, urlau ca să-l convingă pe amiral să se apropie de navele corsarilor, să le ia cu asalt și să le jefuiască. Uneori, urletele lor acopereau pînă și bubuitul tunurilor.

Aceste îndemnuri la asalt, făcute în clipa cînd așa ceva nu era potrivit, îl bucurau pe Minas. Înțelegea foarte bine ce însemnau acele urlete, ce rol aveau. Și-i spuse încet lui Katramatos:

— Se vede că Boné ăsta nu știe să-i țină în frîu. Uite pe ce fel de oameni îi fac amirali regii!

Și nu greșea. Își dădea seama că gălăgia și dezordinea aceea trădau indisciplina de pe corabie.

Striga și Minas, în picioare pe tambuchi, dar o făcea ca să-și încurajeze oamenii, să le amintească faptul că luptă alături de ei.

Deodată se auzi un strigăt:

— M-au mîncat, cîinii...

Era Katramatos, care se prăbușise pe covetă.

Minas alergă la el, îl luă în brațe și-l întrebă unde fusese rănit.

— La pîntece, răspunse Katramatos și strînse mîna lui Minas.

Apoi chipul îi deveni palid și ochii i se tulburară.

Îl duseră sub puntea de la pupa, îi scoaseră hainele și se străduiră să-i spele rana. Dar schijele îi sfîșiaseră măruntaiele.

— Cu mine s-a terminat, îi șopti el lui Minas. Dar acum, cînd mor, îți las ție oamenii mei. Îi meriți. Ești un adevărat corsar. Dacă vei reuși să-ți eliberezi surorile, spune-le că am pierit de glonț. Acuma, du-te la treburile tale...

Înclină capul și un surîs amar îi înflori pe buze.

Deschise iar ochii și-i spuse lui Minas:

— Să dea Dumnezeu ca de asemenea moarte să aibă parte orice corsar...

Și iar îi închise și respirația lui începu să fie cînd mai înceată, cînd mai iute. Minas lăasă lîngă rănit pe unul din oamenii săi și urcă din nou pe punte.

Acolo văzu că de pe fregată se făceau semnale spre cea de-a treia navă, care se apropiase. Dar, după cum se părea, aceasta ducea lipsă de gloanțe și de pulbere, așa că preferă să rămână în larg, fără să ia parte la luptă.

Deodată fregata lui Boné încercă să se-ntoarcă spre grego-levante¹ și-i oferă lui Minas o țintă excelentă. Rîzînd în hohote, căpitanul își slobozi toate bateriile asupra punții ei.

— Unde nu-i cap, vai de picioare! spuse Minas.

Se înserase și Minas credea că francezii, în urma avariilor suferite, se vor retrage.

Dar se înșela. Stătura acolo toată noaptea ca să-și astupe găurile și să-și repare, cît de cît, stricăciunile. Minas nu închise ochii. Ardea de dorința să afle vreo veste de pe fregată sau de pe uscat. Vreo știre bună sau rea despre surorile lui. Ceva despre nevasta lui. Dar nici pe uscat nu era potrivit să debarce vreun om, nici de pe fregată nu putea afla nimic. Se scufundă în gânduri. Trebuia, cu orice chip, să pună capăt acestei lupte. Și ar fi putut-o face chiar în noaptea aceea. Exista o cale să arunce în aer nava-amiral: să alipească de ea o barcă plină cu praf de pușcă. Dar nu o făcu. Nu știa ce urmări putea avea explozia. Dacă mureau și surorile lui? Atunci totul s-ar fi întors împotriva lui. Dar nici nu putea să lase lucrurile la voia întîmplării și să înceapă iar lupta.

Nu avea destui oameni pentru asalt. Pe cînd franțuzul avea o mulțime de harapi. Trebuia deci să ia el inițiativa. Asta era principalul. Cînd se luminează de ziuă, «Cîinele» avea toate pînzele înălțate. Se repezi asupra fregatei, înainte ca amiralul să-și dea seama ce se întîmplă, înprăstie foc și moarte pe puntea ei, trăgînd din plin cu toate tunurile și, curînd, prova «Cîinelui» izbi cu putere flancul fregatei. O despică la mijloc. Negrii, care nu se știau descurca pe mare, urlau ca niște șacali opăriți. Minas și Fanurakis trăgeau asupra celor care cădeau în apă. Trimise doi dulgheri la prova să cerceteze avariile și el continuă lupta. Fregata începu să se scufunde încet-încet și echipajul ei se arunca în mare. Deodată îl văzu pe amiral la pupa, dînd ordine. Atunci Minas îl ochi cu grijă și glonțul lui îl lovi drept în piept. Harapii care săriseră în apă se înecaseră sau fuseseră

¹ Grego-levante: nord-est (n. tr.).

uciși de gloanțe. Cîțiva dintre ei însă reușiseră să înnoate pînă la țarm. Văzîndu-l pe amiral rănit, Minas le strigă prin porta-voce: «Predați-vă!» Drept răspuns le aduseră pe surorile lui, legate, la pupa. Cînd văzu fetele, Minas păli, dar ca să nu-și trădeze teama, luă iar porta-voce și strigă:

— Trucul vostru e zadarnic... Mila și iubirea nu sălășluiesc în sufletul meu. Faceți cu ele ce vreți. Dacă nu vă predați, am să vă atac!

Și fără să mai piardă timpul, își înhță spada și le strigă tunarilor:

— Trageți!

Dar mai încet le spuse:

— La prova, nu la pupa!

Cînd francezii văzură că focul se revarsă iar asupra lor, se înspăimîntară și îi strigară:

— Trimite o barcă să iei femeile!

— Nu-mi pasă de femei, le răspunse Minas. Am să trimit o barcă să-l ia pe amiral.

— Asta nu se va-ntîmpla niciodată! i se răspunse de pe fregată, la a cărei pupa rămăseseră doar cîțiva nobili, amiralul și fetele.

Cealaltă corabie franceză se îndepărtase oarecum și lupta cu corabia lui Fanurakis. Minas nu avea timp de pierdut. Trimise o barcă cu zece marinari, se cățărară pe coverta de la pupa și, unii cu spade, alții cu pistoale, se găsiră în fața amiralului. Nu li se opuse nici o rezistență. Îl luară pe amiral și pe fete, coborîră și una din bărcile fregatei și-i duseră pe «Cîine». Pe fregată rămase numai Mikelis, care, ajutat de cîțiva marinari, luă aurul și bijuteriile, mărfuri de tot felul, ghiulele, arme, frînghii, diferite medicamente și le duse pe corăbiile lui Minas. Apoi lăsară fregata să se scufunde încet-încet. Cînd Boné și fetele fură aduși pe «Cîinele», Minas nu le dădu atenție. Porunci doar ca amiralul să fie instalat în cabina lui și surorile lui să-i îngrijească rănilor. Cînd află că și medicul navei era cu ei, ordonă ca și acesta să rămînă lîngă amiral, dar să aibă grijă și de Katramatos. Iar el însuși alergă lîngă Fanurakis, se aruncă asupra celei de a doua fregate care avea mai puțini oameni și mai puține tunuri și începu să-și arunce ghiulelele asupra ei. Comandantul acestei corăbii era un bătrîn lup de mare, care se numea Batu. Văzînd sfîrșitul navei-amiral, se gîn-

dea doar la fugă. Și se lupta cu corabia lui Fanurakis nu ca s-o scufunde, ci ca să poată scăpa. Când însă se trezi atacat și de «Cîinele», își dădu seama că se străduiește zadarnic și înălță steagul alb. Atunci Minas le porunci prin porta-voce să arunce armele și să rămîină toți pe punte. Cele două corăbii ale corsarilor abordară fregata și două grupuri de oameni înarmați urcară pe puntea ei. Închiseră în cală echipajul fregatei și, fără să mai piardă timpul, se-ndreptară spre nord, unde, în depărtare, se vedea fregatina care o ștersese de la locul bătăliei. Minas știa foarte bine că acea fregatină se va duce în insulele mai mari sau la Constantinopol să povestească ce se-ntîmplase, ceea ce ar fi avut drept urmare faptul că o flotă puternică ar fi pornit împotriva lui. Trebuia deci s-o ajungă și să-i taie drumul. Și de vreme ce avea acum sub comanda lui trei corăbii și un amiral prizonier, i-ar fi plăcut foarte mult să dobîndească o a patra corabie și, după ce o va fi înzestrat cu un echipaj potrivit, să se avînte pe mare mai sigur de el și mai amenințator.

Vîntul îi fu prielnic lui Minas. Cele trei corăbii porniră în larg și reușiră să se apropie de fregatină. Mai întîi o ajunse «Cîinele» și pe urmă celelalte. Ca să nu piardă vremea degeaba, Minas porunci să se tragă o salvă asupra ei. Mai multe ghiulele îi explodară pe punte și, curînd, fregatina înălță steagul alb, hotărînd să se predea. Adunară tot echipajul și-l închiseră în cală. Apoi, pe punte, echipajele lui Minas și al lui Katramatos îl proclamară pe Minas Rebelos mare corsar și șef al flotei din Marea Egee. Dar Minas nu se lăsa amețit de glorie. Socotea că echipajul lui și cei cincizeci de oameni ai lui Katramatos nu sînt de ajuns pentru patru corăbii. Îi chemă deci pe Mikelis și pe Fanurakis. Și, înainte de a se duce s-o întîlnească pe Styliani, voia să lămurească problema. Să dea corăbiilor lui echipajele trebuincioase. Numai după ce puse stăpînire și pe fregatină, coborî sub puntea de la pupa. Și nu ca să-și îmbrățișeze surorile, ci ca să-l vadă pe Katramatos, care se lupta cu moartea. Când intră, Katramatos deschise ochii. Apucă mîna lui Minas, o strînse cu cîtă putere mai avea și-i spuse:

— Mor mulțumit și de felul morții mele și de tine. Acuma ai mare putere în mîinile tale.

— Dar nu am echipaj, răspunse Minas.

— Du-te la Monemvasia și trimite-l pe Petromaniatis al meu împreună cu un om de al tău să-ți tocmească un echipaj pe cinste. Marinari pricepuți, tunari curajoși și bărbați vrednici pentru asalturile tale.

Aceste vorbe îi plăcură lui Minas. Porni îndată spre Monemvasia, îl trimise pe Petromaniatis lângă Katramatos, iar el se urcă din nou pe covertă. La Monemvasia angajă o sută cincizeci de oameni și alți o sută la Tsirigo. Cu echipajele puse la punct, se îndreptă din nou către Apano Meria.

Însă trecuse o săptămână din ziua bătăliei și în acest răstimp vreo cincizeci de harapi, care scăpaseră de la înec sau de glonț, se instalaseră la Apano Meria înarmați, unii cu armele lor, alții cu securi, alții cu măciuci groase și se apucaseră de jafuri și de tot soiul de fărădelegi. Violară mai multe femei și uciseră câțiva bătrâni ca să le ia averea. Jefuiră și tot ce era de argint sau de aur în bisericuța lui Aï-Iannis. Numai pe Styliani nu reușiseră s-o găsească, deoarece o ascunsese bine bătrînul preot Simeon. Tînăra femeie ieșea numai noaptea, ca să respire o gură de aer curat. Dar sărmana Areti avu multe de pățimit. Cum era bine făcută și durdulie, algerienii o închiseră în casa ei și își făcură poștele cu ea, toți, zi de zi, ceas de ceas. Ajunsese biata femeie o adevărată zdreanță. Ingenunche în fața unui negru și-l rugă s-o ucidă. Dar fiarele acelea nu ținură seama de rugămințile ei. După ce jefuiră Apano Meria, se duseră și în alte două sate, lăsînd și acolo, în urma lor, lacrimi și suferință.

Styliani, în ascunzătoarea ei, trecu prin clipe grele. Văzuse că nava-amiral fusese scufundată, dar nu înțeleșese ce se-nîmplase cu celelalte corăbii și nu-și putea explica de ce părăsise Minas apele insulei și de ce nu se întorsese încă. Se-ntreba ce se înîmplase. Era cuprinsă de neliniște și se temea ca nu cumva alte corăbii franceze să-l fi înconjurat pe Minas și să-l fi luat prizonier. În fiecare noapte privea stelele, de la mica fereastră a altarului, și se-ntreba: Oare e viu sau mort? Învingător sau învins? Și aștepta. Aștepta mereu. Iar ceasurile și zilele i se păreau secole și zi și noapte se ruga ca Minas să dobîndească izbîndă asupra vrăjmașilor săi.

Alteori iarăși își spunea că nu se poate să-l învingă franțuzii și algerienii pe Minas. Dar tot se temea. Se temea să nu i se întâmple ceva și să rămână singură și pustie. Fără bărbatul iubit. Își dădea seama că fără el viața ei nu avea nici un rost, că se transforma într-un iad, pe care nu-l putea suporta. Își amintea cât de nepăsătoare era altădată, cât de puternică voință avea. Acum avea o singură putere: să-l iubească pe Minas. Un singur dor: să fie lângă el. Să-l vadă sălbatic, puternic, neînfricat, curajos și neînduplecat și să se bucure de el. Și să mulțumească Creatorului că o învrednicise să întâlnească și să iubească un om ca Minas! Însă zilele treceau și grija, teama și oboseala îi otrăveau viața. Când află de la bătrînul Simeon despre nenorocirea ce se abătuse asupra Aretiei, izbucni în plîns. Styliani plîngea rareori. Dar să fie dată atîta suferință unei femei atît de bune, i se părea o nedreptate din partea lui Dumnezeu.

— Oare de ce i-a lăsat Dumnezeu pe acești cîini să calce în picioare cea mai curată făptură? îl întrebă pe Simeon.

Bătrînul tăcu. Apoi, mîngîindu-i părul, îi răspunse:

— Suferințele lui Iov, copila mea, au fost mai mari și mai groaznice. Dar și răsplata pe care i-a dat-o Domnul pentru credința lui a fost mare. Nimeni nu cunoaște voia Domnului!

— Nimeni nu o cunoaște! șopti Styliani.

Minas știa că vreo cîțiva harapi debarcaseră la Apano Meria. Dar nu se temea prea mult pentru Styliani, ceva îi spunea că această femeie vrednică va găsi un mijloc să se salveze. Îi era însă milă de satele care vor avea de suferit din cauza lui. Totuși, nu putea face altfel. Trebuia să-și asigure stăpînirea asupra corăbiilor cucerite. Să le gospodărească și să le pregătească așa cum se cuvine, ca să fie oricînd gata de luptă. Și numai cînd o înzestră pe fiecare din ele cu echipaj potrivit și numi căpitani dintre oamenii lui de încredere, numai atunci se-ndreptă spre Apano Meria, gata să curețe locul de jefuitori și să se bucure și el, după atîtea luni, de nevasta lui cea iubită. Navigă deci către Apano Meria și, dacă se convinse că nu mai putea fi atacat de vreo corabie dușmană, coborî să-și vadă surorile. Când se găsi singur cu fetele, acestea îl priviră uluite.

— Minas, tu ești sau visăm? spuse Katinko.

Minas le povesti pe scurt ce se-ntîmplase din noaptea în care Katramatos le luase cu el, după ce-l ucisese pe Antonios Kargas. Acuma surorile lui îl priveau și mai uluite. Nu puteau înțelege cum de reușise fratele lor să facă atîtea lucruri îngrozitoare doar într-o jumătate de an! Li se părea că ascultă un basm minunat. Amîndouă plîngeau de bucurie.

Dar cînd îl întrebă de casa lor, de părinți și de ceilalți frați, Minas nu răspunse. Își plecă fruntea și rămase pe gînduri. Se gîndea la insula natală.

Oare familia lui reușise să scape de ciumă? Nu știa. Deci, după ce își va vedea soția, se va duce la Syra. De la surorile sale află că, într-adevăr, Katramatos se purtase bine cu ele. Nu le atinsese și nu le jignise cu nimic. Acest lucru îl bucură. După ce stătu de vorbă cu fetele, se duse în cabina lui, unde se afla amiralul, înconjurat de nobili și de medic. Rana nu era gravă. Curînd avea să se poată scula din pat. Cînd intră Minas, toți nobilii se ridicară în picioare, în afară de fostul curtezan al Marinei. Minas se uită la el și-i spuse:

— Ieși afară de aci, pentru că nu meriți nici măcar furierea mea!

Pe urmă le făcu semn celorlalți să iasă și rămase singur cu amiralul.

— Spune-mi, amirale, cîte corăbii stăpîneai?

— Cinci.

— Eu am patru, zise Minas. Și mi se pare că patru corăbii în mîinile mele fac cît paisprezece în ale tale.

Amiralul îl privi.

— Vrei să mă jignești, pentru că sînt prizonierul tău?

— Și ce folos aș avea dacă te-aș jigni? Îmi ajunge că te-am învins și-ți sînt recunoscător că, datorită ție, am astăzi o întreagă flotă în stăpînirea mea. Și pentru că nu-mi trebuie viața ta, și pentru că tu, cîndva, mi-ai dăruit-o pe a mea, nu te voi vătăma cu nimic. Însă, dacă te întorci în țara ta, spune regelui tău că Minas Rebelos nu se teme de nimic și nu-i pasă de mărirea. Zadarnic va trimite și alte corăbii în Marea Egee. Am să i le iau și pe acelea. Și avînd mai multe corăbii, n-am să las nici un fel de măruri să ajungă în țara lui. Poate să aibă mai multe bogății decît mine, dar sufletul lui e sărac.

Amiralul tăcea. Se gîndi mult timp. Pe urmă îl privi în ochi pe Minas și-i spuse:

— Ascultă-mă, căpitane, și prețuiește aceste vorbe ale mele.

Minas se-nroși. Cogeamite amiral al Franței îl numea căpitan! „Lăudat fie numele lui Dumnezeu“, spuse în sinea lui.

Amiralul continuă:

— Oricite corăbii ai dobîndi, este greu să o scoți singur la capăt, dacă nu te vei sprijini pe o putere mai mare, pe un regat, pe o împărăție, pe un întreg popor. Cu un asemenea steag și cu sufletul pe care îl ai, poți face lucruri mari. Singur nu vei face nimic. Într-o zi te vei sătura să mai fii corsar. Într-o zi te vei simți obosit, și diavolul face ca în ziua cînd omul se simte nesigur pe picioare, tocmai în ziua aceea să fie atacat de dușmani. Și te vor prinde, Minas. Și soarta ta va fi rea.

— Vrei să spui că voi muri? spuse Minas. Și crezi că asta mă sperie? Găsești că tatăl meu, care va muri sau a și murit în așternutul lui de ciumă sau de foame, a avut un sfîrșit mai bun? De asta nu scapă nimeni. Ce contează că mori de glonț sau de boală?

— Nu ai dreptate, îi spuse amiralul. Pentru că nu toți mor de ciumă, de foame sau de glonț. Sînt și oameni care mor de bătrînețe. Și socotesc că această moarte e cea mai bună și cea mai demnă. Iar dacă se-nîmplă ca acel om care a îmbătrînit să fi trăit ca un viteaz și să-și fi făcut totdeauna datoria, și să fie stimat de oameni și înconjurat în ultimele sale clipe de urmașii săi, atunci moartea lui vine ca o odihnă, ca un dar de la Dumnezeu.

— Și totuși ești ostaș și om al mării!

— Și ce contează asta? Dacă datoria mă va sili să-mi termin viața mai devreme, aceasta nu înseamnă că nu știu care este drumul potrivit pentru om.

Minas căzu pe gînduri. După ce medită la cele ce-i spusese amiralul, îl întrebă:

— Și unde vrei să ajungi cu sfaturile pe care mi le dai?

— Să intri cu corăbiile tale în slujba Franței. Avem mari interese pe ocean și bărbați viteji ca tine ne sînt foarte trebuitori. Franța poate adăuga și alte corăbii la ale tale. Să ajungi mare amiral al flotei noastre. La fiecare călătorie

să te-nsoțească uralele unui întreg popor și fiecare victorie a ta să fie o victorie a Franței.

Minas închise ochii pe jumătate și pe buze îi flutură un surâs ușor.

— Foarte frumoase sînt cele ce-mi spui, dar dacă se întâmplă ca Franța să-mi întindă o cursă și într-o noapte să mă lege în lanțuri și în zori să mă spînzure pe vreun cartag, sau să mă șteargă de pe fața pămîntului ca să scape de mine, care Dumnezeu sau care diavol mi-ar ierta prostia? Și ce-mi trebuie mie să ajung amiral? Oare tu nu ești amiral al Franței și totuși te afli în mîinile mele, rănit, prizonier și, dacă vreau, te pot spînzura? Demnitățile pe mare trebuie să și le ia omul singur. Eu din prima zi cînd te-am întîlnit am știut că n-ai s-o duci bine. Faci o treabă care nu ți se potrivește. Și asta arată că nici tu nu știi ce vrei, nici Franța ta nu știe să aleagă omul potrivit pentru fiecare treabă. Ieri nu trebuia să înving eu. Dar ai făcut atîtea greșeli, că nu se putea să nu pierzi... Credeai că, dacă-i ai pe toți harapii ăia pe corabia ta, am să mă speriu. Însă te-ai înșelat. Dacă amiralii Franței gîndesc la fel ca tine, atunci spune-mi-o, ca să-i plîng de milă Franței de pe acum! Eu păstrez totdeauna un glonte pentru mine. Așa că viu nu mă va învinge nimeni. Mort, n-au decît să facă cu mine ce vor. Însă atunci cînd mă lupt pe mare, mă gîndesc la alte lucruri, nu la bătrîni care mor de moarte bună, în patul lor. Altfel de dorințe se ascund în sufletul meu.

Amiralul Boné, care era în fond un om bun și un iubitor de mîncare aleasă, îi spuse:

— Mi se pare că mă insultî!

Minas îl privi mirat.

— Ia ascultă, amirale, îi răspunse. Dacă de fiecare dată cînd îți spun părerea mea pe față și limpede crezi că te insult, atunci mai bine să punem capăt discuției...

Amiralul rîse.

— Ești un bărbat ciudat, Minas. Dar gîndește-te bine la vorbele mele. Nu ți le-am spus pentru că mă îngrijesc să ți se îmbunătățească soarta. Ți le-am spus pentru că doresc cu Franța să dobîndească omul ce-i lipsește ca să stăpînească mările. Un bărbat neînfricat, ca Napoleon!

Minas îl privi din nou, uimit.

— Și, într-adevăr, Napoleon este neînfricat? îl întrebă. Pentru că eu, amirale, nu sînt. Eu mă și înspăimînt, mă și tem de dușman. Pot chiar să-ți mărturisesc că mai mult teama decît vitejia m-au împins la tot felul de fapte îndrăznețe și mi-au întărit brațul. Crezi că pe Ghedin și pe Selim i-am ucis din cauza vitejiei? I-am ucis de frică. Simțeam că sînt mai înspăimîntați decît mine și de aceea mai primejdioși. Frica păzește pepenii, amirale! Și dacă se-ntîmplă ca acela care se teme să aibă armele necesare, atunci devine viteaz. Ajunge doar să-i reușească planurile și să aibă mîna sigură și minte ascuțită. Fără arme, însă, cel ce se teme seamănă cu un iepure. Eu socot că leul și iepurele tremură la fel de frică. Dar leul are gheare, colți ascuțiți și corp puternic. Dacă le-ar fi avut și iepurele, n-ar fi fost socotit animal fricos și lipsit de apărare. Acum, că te am în mîinile mele, nu mă mai tem de tine. Vezi că omul are putința să se înarmeze în multe feluri. Dacă nu reușește cu armele și cu mîinile, are mintea. Cu ea reușește mai multe. Mă sfătuiești să slujesc steagul Franței și-mi promiți marea cu sarea. Dar dacă s-ar întîmpla ca aceasta să nu fie spre binele meu, atunci cele patru corăbii, tunurile și echipajele nu-mi folosesc la nimic. Tu vei fi învingătorul, iar eu cel învins. Trebuie ca mintea să ne fie ascuțită și frica trează.

Amiralul se gîndi o vreme, apoi zise:

— Căpitane, aș vrea să știu un lucru: nu vrei să intri în serviciul Franței pentru că nu-ți place, sau pentru că te temi să nu-ți întindem o cursă?

— Pentru cel de-al doilea motiv, răspunse Minas.

— Și dacă ai avea garanții serioase că nu ai a te teme de nimic, atunci te-ai decide că primești?

— Poate că da, spuse Minas. Dar vreau mai întîi să stau de vorbă cu mine însumi. Mă tem să mă-ntorc la mizeria din trecut. În aceste zile soarele îmi surîde. Lumina stelelor e mai dulce decît în alte dăți. Și femeia pe care o iubesc mă așteaptă la Apano Meria. Pentru moment nu vreau ca mintea să-mi fie chinuită de alte griji. Mi-am făcut datoria. Am învins. Acum toate gîndurile mele, întreaga mea grijă se-ndreaptă către aceea care mă așteaptă de luni de zile în singurătate și despre care încă nu știu dacă a scăpat de harapii aflați cîndva pe corăbiile tale. Pentru că, dacă s-au atins fie și de un fir de păr de pe capul ei, atunci soarele

trebuie să se stingă, să se stingă și stelele și focul să ardă pământul și să-i fiarbă pe oameni în propriul lor sânge! .

Amiralul nu-l contrazise, deoarece știa că grija pentru femeia iubită îl stăpînea pe Minas pe de-a-ntregul.

— Să te duci la Apano Meria, îi spuse, să te-nîlnești cu nevasta ta, dacă lipsești de atîtea luni și te arde dorul și grija pentru ea. Dar după ce o vei fi văzut și te vei pregăti să ridici ancora, va trebui să-ți amintești de vorbele mele. Nu le-aș fi rostit dacă ai fi avut doar o singură corabie. Dar ai patru. Și sînt dintre cele mai bune. Cu asemenea corăbii și cu vrednicia ta nu se poate să nu fii luat în seamă.

— Eu, îi răspunse Minas, m-am gîndit bine la ce mi-ai spus. Am socotit și-am cîntărit. Și găsesc că nu se face să părăsesc Marea Egee și să pornesc spre alte mări. Să navighez sub steag străin. Dacă într-o zi voi coborî steagul de corsar, am s-o fac ca să înalț steagul patriei mele. Și în aceste ape există multe răfuieli cu turcii, pentru multe trebuie ei să plătească. Și grecii sînt un popor, amirale, și dacă vreau urale din partea poporului, atunci pot să le cer grecilor. Ei mi le vor da și eu mă voi bucura. Compatrioții tăi însă nu mi le vor da niciodată din inimă. Pentru ei voi fi totdeauna un străin!

— Și de ce nu te faci francez? îl întrebă amiralul.

— Pentru că nu m-am născut francez. Și eu nu doresc niciodată lucruri care nu mi se potrivesc. Poate că într-o zi compatrioții tăi mă vor cinsti și-mi vor face urări. Dar va veni și o zi în care își vor arăta invidia pentru reușita mea. Se vor găsi oameni care să mă bîrfească în fața regelui și să-l întoarcă împotriva mea și atunci nimic nu mă va putea salva. Ce pot face eu mai mult decît Columb? Îți amintești, amirale, că acest explorator de seamă a dăruit Spaniei pămînturi întinse și bogății imense și sclavi nenumărați. Care i-a fost răsplata? L-au legat în lanțuri ca pe cel mai de pe urmă tîlhar și l-au întemnițat, de parcă nu făcuse nimic pentru Spania! Înțelege amirale că așa cum sînt acumă mă simt foarte-foarte bine și nimic nu mă silește să-mi iau stăpîn pe cap. Ceea ce am eu să-ți propun, este o alianță cu Franța.

Amiralul nu reuși să-și ascundă surîsul.

— Nu rîde, amirale, îi spuse sever Minas, pentru că eu îți vorbesc despre lucruri serioase. Înțelegerea noastră va

fi simplă. Să nu mă ating de corăbiile voastre și să nu vă atingeți de ale mele. Și dacă se va-ntîmpla să mă aflu în pericol să mă ajutați, și eu să fac la fel pentru voi. Așa vom avea folos și unii și alții, fără ca eu să-mi reneg țara și s-o slujesc pe a ta. Dacă însă nu vreți acest lucru, eu n-am să vi-l mai cer. Nu caut o prietenie care nu mi se oferă. Și nici nu ți-aș fi pomenit despre toate acestea, dacă nu mi-ai fi cerut să-i reneg pe ai mei și să intru în serviciul Franței. Așa că, dacă-ți plac vorbele mele, discută cu ai tăi, ia dacă nu-ți plac, află că mie nu-mi pasă de o asemenea alianță. Fiindcă trebuie să știi că eu mă voi păzi la fel, fie că vă sînt prieten, fie că vă sînt dușman. Uneori și prietenia poate fi o capcană, să-mi arătați prietenie ca să mă înhățați. De aceea, eu n-am de gînd să mă culc pe o ureche, ci să fiu cu ochii în patru...

— Eu am spus ceea ce trebuia, zise amiralul, pentru binele tău și spre folosul Franței. Ești liber să hotărăști după cum ți-o cer interesele tale.

— Atunci să lăsăm toate astea și să revenim la tine, amirale.

— Trebuie să-ți mulțumesc, îi spuse Boné, pentru că te-ai purtat bine cu mine.

— Trebuie însă să-ți aranjezi situația. Se pare că la Hios ai avere proprie. Mi-o vei preda ca să te debarc. Ești prizonier și trebuie să plătești.

— Și corăbiile pe care le-ai capturat cu tot ce era pe ele, nu sînt o răscumpărare suficientă?

— Nu. Corăbiile le-am cucerit cu spada mea, în luptă. Sînt plată din partea Franței. Am pierdut și eu oameni. Chiar acum, cînd stăm de vorbă, Katramatos e pe moarte. Am pierdut și alți oameni vrednici, răpuși de gloanțele voastre. Am nevoie de mulți bani ca să mă înarmez mai bine. Și vei plăti, amirale, altfel ai să pornești pe drumul cel fără de întoarcere... Mă duc acum să-l văd pe Katramatos și, pînă revin, te vei hotărî. La fel și fiecare din nobilii care sînt cu tine. Vor plăti. Altfel am să le fac de petrecanie.

— Eu însă ți-am dăruit viața.

— Pentru că nu mi-ai dat importanță. Altfel nu m-ai fi cruțat. Și eu îți dăruiesc viața, deși cred că vei porni din nou împotriva mea, ca să mă nimicești. O fac pentru că și tu mi-ai dăruit viața. Plata, însă, e altceva. Cum mă

voi lupta cu tine în viitor, dacă nu voi fi înarmat cum trebuie?

Amiralul își dădu seama că nu va reuși să-l facă pe Minas să-și schimbe părerea. Știa că acest fiu al mării îndeplinește totdeauna ceea ce spune, de aceea se hotărî să-i dea averea ascunsă la Hios. Însă, după ce se va vedea liber, se gîndea să ridice o întreagă flotă ca să-l distrugă pe Minas Rebelos. Îl socotea mai important și mai primejdios decît Katramatos și Ghiordasis și chiar decît corsarii berberi. Nu se temea atît de curajul, cît de mintea lui. Ținea seama de judecata lui. Asemenea judecată nu întîlnise la alți oameni ai mării și corsari. Îl vedea că știe să cîntărească totul și să ia întotdeauna hotărîrea cea mai potrivită. În fond, îl admira și recunoștea în sinea lui că acest bărbat valora mai mult decît el și decît toți cîți slujeau în marina Franței. Și pentru că amiralul era patriot, regreta că Franța pierdea un asemenea viteaz. Ca francez era furios. Ce-i propusese lui Minas nu era o capcană ca să-l prindă, ci vorbe cinstite și o ocazie ca acest tînăr să-și schimbe viața într-una fără trudă și primejdie. Însă nu-l crezuse. Și avea dreptate. Cum putea ști Minas că Iacov Boné îi spune adevărul sau îl minte? Și mai socotea că exemplul cu soarta lui Columb era demn de luat în seamă. Tînărul avea dreptate, se gîndi amiralul. Pe deplin. Oare el însuși, care era francez prin naștere și aparținea unei vechi familii de luptători, nu fusese persecutat? Oare nu fusese cît pe-aci să piardă conducerea flotei din Răsărit, din cauza intrigilor și bîrfelor trîntorilor de la Amiralitate și a dușmanilor săi din Paris? Și găsea că pe bună dreptate Minas nu voia să-și ia belea pe cap. Și cele spuse despre steagul pe care l-ar fi ales, le găsea juste. De fapt, rațiunea îl îndemna să-l simpatizeze pe tînărul corsar, în ciuda atîtor lucruri care-i des-părteau.

Îl văzu cum scoate o hartă dintr-un sertar, cum o studiază, și se bucură privindu-l.

Se auzi o bătaie în ușă, care-i întrerupse firul gîndurilor. Se ivi un marinăr. Era din echipajul lui Katramatos, palid și cu ochii înroșiți.

— Căpitanul a murit.

Atît spuse. Minas rămase tăcut. Amiralul se ridică în așternut și își făcu cruce.

Peste puțin, Minas îi zise marinarului:

— Să se pregătească cele trebuincioase.

Ieși, se duse sub puntea de la pupa, unde se afla cadavrul lui Katramatos. Își făcu cruce și stătu mult timp lângă mort. În jur erau surorile lui, medicul francez și câțiva marinari de încredere din ceata lui Katramatos. Când fu adus sacul și greutatea de fier, Minas nu plecă. Rămase acolo. Porunci să se aprindă lumânări la căpățiul mortului și cineva, care se pricepea la treburi bisericești, să citească rugăciunile de cuviință. Veni un hiot și citi ce trebuia. Pe urmă îl puseră în sac, legară de el greutatea și-l aruncară în mare.

Corăbiile își urmară calea. Curînd aveau să ajungă la Milo. În larg se-ntîlniră cu o corabie și aflară ce se petrece pe insulă. Însă veștile erau sărăcăcioase, căpitanul navei știa puține lucruri. Și astfel, flota lui Minas Rebelos își continuă ruta; ocoliră stîncile de la Mavros Korakas¹ și se-ndreptară către Apano Meria. Era noapte și echipajul se odihnea. Numai unul singur sta de veghe, fără a fi silit: Minas. Se plimba pe punte, apoi se oprea și privea marea, se străduia să observe totul pe țărm. Așa își petrecu toată noaptea. Pe la cinci dimineața se iviră stîncile și apoi golful de la Apano Meria. În lumina palidă a zorilor zări bisericuța lui Aî-Iannis, cîteva case asemeni unor umbre și locuința Are-tiei. Ferestrele ei erau închise și în tot satul de pescari nu văzu nici o lumină. Și, totuși, se lumina de ziuă și oamenii de prin acele locuri se trezesc cu noaptea în cap. Curînd însă zări un țăran cu măgărușul și pe bătrînul Simeon ieșind din chilia lui. Corăbiile intraseră în golf, în afară de fregatină, care fusese lăsată de pază și rămăsese în larg.

Cînd ancoră, nu debarcă îndată, cu tot dorul și grija ce-l ardeau. Înarmă oameni din toate cele trei corăbii și debarcă cu patruzeci de inși. În lipsa lui comanda navelor urma s-o aibă Fanurakis. Cînd ajunse pe uscat, nu se grăbi. Se duse mai întîi pe furiș la bisericuța lui Aî-Iannis și-l întrebă pe Simeon.

Un surîs răsări pe chipul ascetic al bătrînului. Din gura lui află că harapii de pe corăbiile lui Boné, care reușiseră să ajungă pe țărm, prădaseră Apano Meria, uciseră oameni

¹ Mavros Korakas: Corbul negru (n. tr.).

și dărimaseră case și cu o zi în urmă se duseseră cu toții în satul Panaghia. Acesta se afla la o depărtare de două ceasuri.

— Și Styliani? îl întrebă neliniștit Minas.

— Domnul a păzit-o de vîrtejul care ne-a pustiit satul, îi răspunse bătrînul.

— Și unde este? întrebă Minas, respirînd adînc, de parcă o greutate imensă i se luase de pe piept.

— Aici, răspunse bătrînul. E prima noapte cînd a dormit în biserică. În celelalte zile, cît au fost aici algerienii, o ascunsesem într-o tainiță din altar. Dumnezeu să-mi ierte fapta! Ieri, cînd acei ciini au plecat din satul nostru, a ieșit și a dormit într-o strănă. De aceea mi-am citit rugăciunile de dimineață aici, afară. Domnul este peste tot și de oriunde ne aude.

— Așadar doarme? spuse încet Minas. Acolo, după ușa asta?

Ochii îi străluceau, iar fața îi era luminată de cel mai dulce surîs de pe pămînt. Își înălță fruntea. Ce să spună? Atîta fericire! Doar doi pași îl despărteau de iubita lui! Nici suferințele nu-i puteau micșora bucuria, nici bogăția cîștigată nu se putea măsura cu comoara pe care avea s-o vadă curînd.

Îl chemă deci pe Mikelis și-i dădu treizeci de oameni. Păstră zece pentru pază și se opri în pragul biseriței. Pentru prima oară se simțea liniștit. Pentru prima oară după o jumătate de an nu mai simțea timpul atîrnînd ca o secure deasupra capului său. Pentru prima dată se simțea în siguranță și nu mai privea în toate părțile ca un cerb fugărit de vînători.

Privi oamenii care rămăseseră cu el, pe ceilalți care împreună cu Mikelis se-ndreptau spre satul Panaghia să-i atace pe harapii prădalnici, pe aceia pe care-i putea zări pe punțile corăbiilor sale și simți cuprinzîndu-l o mare dragoste pentru ei. Îi iubea ca un copil mic. Îi venea să alerge la ei, să-i îmbrățișeze pe fiecare și să-i întrebe ce vor de la el. Cu ce l-ar fi putut ajuta pe fiecare să dobîndească ceea ce dorește. Styliani îi ajungea și trăia o asemenea clipă, încît fără să stea pe gînduri și-ar fi împărțit, și-ar fi risipit întreaga avere, dacă ar fi știut că acest lucru poate dărui fericire echipajelor sale. Privirile cu care-și învăluia oamenii

erau mîngîietoare. Toate i se păreau frumoase. Soarele era parcă mai luminos, casele mai albe, frunzișul smochinilor mai des. Și pentru prima oară simțea nevoia să îngenuncheze în fața bătrînului Simeon și să-i sărute mîna. Și nu pentru că-i păzise tezaurul cel mai de preț, ci pentru că i se părea că, sărutînd mîna acestui bătrîn, se apropie de cer. Că simte ceva din sfințenia paradisiului. Și văzîndu-l respectabil, senin și blînd, citindu-și rugăciunile, îl fericii. Cu tot sufletul se gîndi că sub acea rasă umilă se afla o fericire din acelea de care nu oricine are parte. Și-l invidie. În mintea lui se născu gîndul că spre Simeon suflau vînturi prielnice și că steaua ce-i lumina calea nu se putea stinge nicicînd.

Își plecă fruntea și, privind pămîntul insulei și o mică pasăre care se oprise lîngă picioarele lui și se străduia să găsească vreun grăunte ca să-l ciugulească, simți că ochii i se umplu de lacrimi. Se înfioră. Parcă în el sălășluia un alt bărbat, pe care numai în dimineța aceea îl cunoscuse. Și își făcu cruce.

Curînd soarele se ivi pe cer și în același loc, unde cu luni în urmă bătrînul Simeon le binecuvîntase cununia, Minas și Styliani stăteau îmbrățișați, ca în prima noapte cînd debarcaseră la Apano Meria.

Fericirea lor era atît de mare, încît le pierise graiul. Nu-și mai aminteau de nimic. Nici de bucurii, nici de ne-cazuri. Toate se șterseseră din mintea lor și se cufundaseră în bucuria aceluia ceas. Numai cînd Minas îi spuse Stylianiei să meargă acasă, o umbră întunecă privirea tinerei femei. Să se ducă la Areti! Să se instaleze în camera alăturată și să facă dragoste în același pat în care sărmana femeie pătimise chinuri de nespus în mîinile harapilor! Styliani își privi soțul și se opri nehotărîtă.

— Ce s-a întîmplat? o întrebă Minas. Ce ai?

— Pe Areti au batjocorit-o harapii. N-o vei mai găsi pe acea Areti pe care o cunoșteai, ci o zdreanță. Și fiecare zi care trece, în loc să-i mai potolească durerea, i-o întțește. De cîte ori își amintește de bărbatul ei, vrea să moară.

Și-i povesti lui Minas cum se duseseră negrii lui Boné s-o caute pe ea și cum, găsind-o pe Areti singură, se desfătaseră cu ea.

Minas rămase pe gânduri. De ce nu se ascunsese și ea? se gândi. Dar Styliani îi explică că biata femeie nu se temea de harapi, odată ce nu avea nici o legătură cu Minas. Totuși plătise pentru Styliani și pentru Minas. Nenorocirea care i se întâmplase Aretiei îi otrăvea bucuria.

Însă nu stătu să chibzuiască prea mult.

— Să mergem la Areti, îi spuse soției lui, și voi aranja eu lucrurile. A pățimit din cauza mea și-i datorez recunoștință. Să mergem...

Cînd ajunseră la Areti, o găsiră în așternut. Chinurile îndurate, rușinea și nopțile nedormite îi răpiseră prospețimea feței și-i încercuiseră ochii cu cearcane negre. Cînd îi văzu, scoase un strigăt, de parcă în fața ei se ivise însăși moartea.

— Vai mie, ce am pățit, nefericita!...

Styliani începu să plîngă, dar Minas îi făcu semn să treacă în cealaltă încăpere și să aștepte. El rămase în picioare lîngă patul suferindei.

— Nu plînge și nu te necăji, îi spuse. Am cunoscut și eu rușinea și suferința, dar nu m-am lăsat doborât. I-am trimis pe cei mai buni marinari ai mei să mi-i aducă aici, vii sau morți, pe harapii care te-au batjocorit și pe toți, vii sau morți, îi voi spînzura, să vadă fiecare cum știe să pedepsească Minas Rebelos pe aceia care se ating de oamenii lui de credință. Și astfel, nu va mai rămîne viu, pe pămînt, nici unul care să se fi atins de tine.

Areti îi apucă mîna și-i zise, cuprinsă de disperare:

— Cum voi da ochi cu soțul meu? Ce trup îi voi mai da, să se bucure, atunci cînd se va întoarce?

— Același pe care l-a iubit și de care s-a bucurat totdeauna. Și va fi mîndru că atîția bărbați i-au apărut onoarea și i-au ucis pe cei care i-au călcat casa.

Areti oftă și izbucni în plîns.

Minas îi strînse mîna și-i spuse:

— Oare crezi că dacă Styliani ar fi avut nenorocul de a fi batjocorită de vrăjmașii mei, aș fi iubit-o mai puțin?

Aceste vorbe îi pătrunseră Aretiei în inimă și turnară balsam pe rănilile ei. Se ridică în așternut și, luînd mîna căpitanului, o sărută. Și el se aplecă și o sărută pe frunte.

— Scoală-te, îi zise, să sărbătorești împreună cu noi izbînda noastră. Și nici o grijă să nu-ți întunece gândurile.

Pentru prima dată după atâtea zile surîsul înflori iar pe fața Aretiei. Pentru prima dată durerea și rușinea lăsau un loc speranței. Simțea că îi revin puterile și vru să vadă iar lumina zilei.

Styliani veni în cameră, deschise obloanele și lumina se revărsă în căsuța Aretiei.

Bolnava se dădu jos din pat, se apropie de fereastră și își făcu cruce.

— Facă-se voia ta! Apără-l, Doamne, pe bărbatul meu și redă-ne fericirea.

Văzînd însă corăbiile din golf se-nfioră:

— Ce sînt astea?

— Sînt corăbiile mele, Areti, îi răspunse Minas.

— Și aceea care se zărește în larg? întrebă neliniștită.

— Și aceea e o fregatină de-a mea, îi spuse Minas.

Areti îi zîmbi și, aruncîndu-se în brațele Stylianiei, plînseră amîndouă de bucurie.

Minas privi cerul și pentru prima oară simți nevoia să vorbească cu bolta albastră și cu forța care porunceă lumilor.

— Ești mare, spuse, și minunate sînt lucrările tale!

În dimineața aceea, la casa Aretiei începură să se adune vecini și vecine, țărani și oameni ai mării care pătimiseră de pe urma harapilor. Voiau să-l vadă pe căpitanul care venise ca salvator și ca răzbunător. Veneau și fete care pățiseră, mai mult sau mai puțin, cele pățite de Areti. Veneau cu privirile în pământ, deoarece, pierzându-și pe neașteptate și într-un fel rușinos fecioria, vedeau viitorul în culori negre. Căpătară însă curaj când îl zăriră în capul mesei din mijloc pe căpitan. Toți, bărbați și femei și acele nefericite fete îl priveau cu nesăț. Chipul lui era trist și sprâncenele încruntate. La brâu avea cartușe și pistoale.

În casă se așternu tăcerea. Îl priveau și îi privea. De luni de zile numele lui se făcuse cunoscut în toată Egeea și se temeau de el chiar și cei mai neînfricați corăbieri. În cele din urmă Minas Rebelos le vorbi:

— N-am venit în insula voastră cu gând rău. Am venit doar să-mi întîlnesc nevasta și să vă eliberez de fiarele cu chip de om care au venit aici de pe corăbiile franțuzilor. Pînă mîine veți scăpa de ei. Și nici una din voi, femei și fete, nu va mai simți apăsînd-o rușinea, din moment ce vinovații vor plăti cu viața jignirea pe care v-au adus-o. Vreau să fiți liniștiți. Și vreau să așteptați pînă mîine. Acest sat, Apano Meria, care mi-a păzit ce am mai scump pe lume, poate dormi liniștit. Minas Rebelos și vitejii lui vă vor veghea viața și avutul.

— Căpitane, te așteptam ca pe Dumnezeu! zise un bătrîn.

Și pe chipurile fetelor înflori iar zîmbetul și ochii lor re-deveniră strălucitori.

Încet-încet plecară toți. Areti plecă și ea cu femeile. Apoi, bărbați și femei, se-ndreptară spre bisericuța lui Aï-Iannis

ca să-i ducă lui Simcon rămâie, lumînări, pîine și altele de-ale gurii.

Bătrînul preot sluji liturghia și după aceea coborîră pe țarm, să admire corăbiile lui Minas Rebelos. Acum toți sătenii se simțeau în siguranță.

În casă, Styliani și Minas rămaseră singuri. Singuri, pentru prima oară după atîtea luni. Niciodată omul nu simte o fericire mai mare decît atunci cînd și cei din jurul lui sînt fericiți. În acele clipe viața devine cîntec, iar din ochi izvorăsc cele mai dulci lacrimi. Un bărbat viteaz ca Minas plîngea ținînd-o pe Styliani pe genunchi. Plîngea pentru fericirea ei, pentru a lui și pentru fericirea satului atît de greu încercat. Da, plîngea bărbatul care nu dăduse înapoi în fața greutăților, ci tăiasă cu mîna lui capetele lui Selim și Ghedin, bărbatul care putea îndeplini cele mai îndrăznețe planuri. Și totuși în acel ceas, la fel ca în zori, își simțea sufletul stăpînit de o mare blîndețe.

— Cît de mult te-am așteptat, Minas! îi spuse Styliani.

— Nicicînd un alt om nu s-a aflat atît de aproape de altul cît am fost eu de tine! Deși pluteam departe, pe mare. Aveam a singură dorință: să fiu într-o zi cu tine, cum sînt acum.

— După ce ai învins toate piedicile și toți dușmanii.

— Dușmanii, scumpa mea, sînt mulți, îi spuse Minas, și în fiecare zi răsar alții în drumul nostru. Dar ce însemnătate are? Cît putem, ne continuăm calea. Vai de acela care crede că dușmanii lui vor dispărea într-o zi! E pierdut. Dușmani sălășluiesc și în noi înșine și cu ei vom lupta chiar și în cea mai mare singurătate.

Styliani îl asculta ca înmărmurit. I se părea că vocea lui ieșea din adînc, din cele mai întunecate tainite ale vieții. Dar nu era atît de atentă la vorbele lui, cît la buzele lui. Se uita la buzele lui roșii ca cireșele pietroase, la privirea lui care avea ceva din sălbăticia vulturului și la mîinile lui puternice, care le țineau pe ale ei. Pielea lui era arsă de soare și pe frunte grijile îi săpaseră cute. La acestea se uita și, de parcă n-ar fi auzit nimic, îl întrebă:

— Minas, mă iubești?

— Așa cum n-a iubit nimeni niciodată, scumpa mea! Dacă aceea ce simt eu nu-i iubire, atunci află că iubirea nu există. Și dacă patima și dorința care mă stăpînesc nu

sînt dragoste, atunci să știi că dragostea e o minciună. Pentru tine mi-aș da și averea și viața, dacă aș ști că asta te bucură și dacă ai dori-o. Pentru că tot ce fac e pentru tine. Dacă n-ai fi tu, jur că soarele și stelele ar putea să dispară, iubito!

— Cîte nopți, îi răspunse Styliani, n-am vegheat lîngă fereastră privind marea și stelele! Cîte mesaje nu ți-am trimis cu stelele, cîte sărutări și mîngîieri n-am rugat luna să-ți aducă pe orice mare ai fi navigat, pe orice uscat ai fi pășit...

— Și rugile tale n-au fost zadarnice. Pentru că și eu am stat de vorbă cu aceleași stele. Am vegheat în aceleași nopți și ți-am spus aceleași cuvinte. Și eu ți-am trimis mesaje!

Styliani își lăsa capul pe umărul lui, i se lăsa în brațe și buzele lor se întîlniră într-un sărut fără sfîrșit. În camera Aretiei făcea dragoste cea mai fericită pereche de pe pămînt: Styliani și Minas.

Așa trecu ziua aceea, cea mai fericită din cîte poate dăruî Dumnezeu omului. Cea mai dulce și cea mai senină. Primăvara nu avea o asemenea zi. Toamna nu cunoștea o asemenea dulceață. Niciînd piatra, varul și lemnul nu se-mbrăcaseră în culori mai vesele. Niciînd marea nu fusese mai blîndă, niciînd cerul nu zîmbise astfel pămîntului, și nici copacii, ierburile, cimbrul și florile nu revărsaseră asemenea arome. Și oamenii nu fuseseră niciînd mai buni, mai sinceri. Și Minas se gîndi, în timp ce-și cuprindea nevasta în brațe:

— Dacă oamenii ar ști cîta bunătate se află în noi, nu ar mai exista dușmani pe lume.

Și trecu ziua aceea, și veni amurgul, și se adunară animalele în adăposturile lor. Vitele mugiră și intrară în staule, găinile se urcară să doarmă pe stîngiile cotețelor, iar păsările cerului se strînseră în eucaliptii și smochinii sălbatici...

Și oamenii se adunară și ei pe la casele lor. Și în noaptea aceea toate ferestrele erau luminate și deschise spre mare.

Corăbiile erau și ele luminate, chiar și fregatina care păzea intrarea în golf.

Pe seară ieși puțin și Minas, să se ducă pe țărm, să se-ntîlnească cu Fanurakis, să discute de-ale lor. Își lăsa nevasta cu Areti și cu niște vecine ca să pregătească cina și el coborî spre țărm.

În fața bisericuței lui Aî-Iannis se opri să-l audă pe bătrînul Simeon citind psalmi. Vru să între, dar se gîndi că ar tulbura liniștea bătrînului. Poate că în jurul lui toate se schimbaseră, dar viața în bisericuța lui Aî-Iannis nu se schimbase deloc. Încă înainte de a se lumina de ziuă, bătrînul începea să citească rugăciuni și seara citea psalmi. Oricît se bucura de unele împliniri, nimic nu-i schimba ordinea vieții. Nici în zilele și nopțile cînd harapii algerieni își făceau de cap la Apano Meria, Simeon nu-și neglija obligațiile. Slujise liturghia și citise rugăciunile obișnuite, căutînd, pe cît putea, să aline suferința sătenilor. Acum era liniștit.

Întorcîndu-se de pe țărm, Minas nu rezistă. Intră în chilia bătrînului și-l găsi cinînd pîine, roșii și măsline.

Se așeză lîngă el și gustă din hrana lui.

— Mă bucur că te văd, căpitane, îi spuse. Dacă ai venit la mine, gîndesc că îți face plăcere.

— Îți datorez ce nu datorez nimănui!

— Dacă vii pentru asta, atunci nu te mai obosi, îi răspunse călugărul. Mie nu-mi datorezi nimic. Toate, și cele mari și cele mici, le datorezi lui Dumnezeu. El ți-a dăruit izbînzile și tot el ți-a păzit nevasta în altarul lui. Deci pe el să-l binecuvîntezi. Ce sînt eu în fața Domnului? Ar fi mare blasfemie să mă prefac că și eu sînt în stare să reușesc ceva.

Minas nu-i mai spuse nimic altceva. Nu voia să-l supere. Dar nu numai aceasta. Vedea foarte bine că, și dacă ar fi vrut, n-ar fi putut să-l contrazică. Acest bătrîn avea un fel de-a vorbi și de-a răspunde care-l făcea să tacă pe cel mai îndrăzneț bărbat. Și-n timp ce urca spre casa Aretiei, se gîndea la ciudata putere a acestui bătrîn. Vorbele lui arătau siguranță și privirea lui dovedea neînfricare în fața oricărui pericol. Și Minas se-ntreba cum și de ce acest bătrîn fără arme, lipsit de putere, era în stare să se arate atît de neînfricat față de oameni care îi puteau lua viața cu ușurință, care-l puteau ucide ca pe un pui de găină.

Dar oricît de mult medita la toate acestea și oricît de limpede vedea această putere, nu reușea s-o explice. Își dădu seama doar de un singur lucru: că în fața lui Simeon vitejia lui se micșora, iar furia și îndrăzneala lui nu aveau trecere. Îl simțea pe bătrîn mai puternic și asta, fără să-l

supere, îl uimea și-l îndemna să se străduiască să dezlege taina.

Ajuns însă la casa Aretiei, chipul și râsul Stylianiei goniră din mintea lui orice alt gând. Avea să cineze cu nevasta lui în noaptea aceea și avea să se culce liniștit cu ea în așternut.

Și acea noapte fu la fel de frumoasă și senină ca ziua ce trecuse.

Niciodată nu visase o fericire mai deplină și niciodată nu ceruse mai mult. Și era atât de fericit încât în zori, ținându-și nevasta goală în brațe, se întreba dacă nu cumva această fericire nu va dura. Și teama îi tulbura liniștea. Styliani, la lumina palidă a candeliei, văzu grija ce-i brăzda fruntea și-l întrebă:

— Ce te chinuie iarăși?

Și Minas îi mărturisi:

— Mi-e teamă, scumpa mea, îi spuse. Mi-e teamă că nu merit un asemenea dar. Mă tem că undeva, în umbră, pîn-dește un dușman, care se pregătește să-ntindă vreo capcană fericirii mele. Și-ți mărturisesc că nu vreau ca vreo mîna vrăjmașă să-mi ucidă această fericire. Pentru că atunci viața mea n-ar mai avea nici un rost. Și mă voi stinge.

Și Styliani îl îmbrățișa ca să-i gonească temerile și să-l îndulcească în acel ceas amar. Și iar se-ndepărtau gândurile negre și cămăruța Aretiei se umplea iar de bucurie și mulțumire.

Nu se luminase încă de ziuă, cînd se auziră bătăi în poarta casei. Se auzi și un fluierat. Minas sări îndată în picioare, se-mbracă într-o clipită, își luă armele și deschise ușa.

Văzu pe unul din marinarii care plecaseră cu Mikelis.

— Căpitane, îi zise acesta, am întîlnit vreo cincizeci de harapi. Pe zece i-am prins, cinci am omorît, iar ceilalți au fugit încoace. I-am urmărit, dar acum, că s-au ivit zorile, i-am văzut baricadați în biserica Sfîntului Ilie. Mikelis este grav rănit și trebuie să vii să ne poruncești ce să facem.

Îndată, cei doi bărbați se-ndreptară spre țarm. Minas urcă pe «Ciinele» și ieși de acolo cu treizeci de marinari înarmați.

Se duse apoi în vîlceaua unde așteptau ceilalți și-i văzu pe prizonieri și pe Mikelis mort, și pe aceia dintre oamenii lui care fuseseră răniți. Simți că i se strînge inima, dar

nu putea să mai întârzie acolo. Porunci să-i lege bine pe prinși, își luă oamenii și se-ndreptă spre ușa din dos a bisericii Sfântului Ilie. Împușcăturile se porniră pe la opt dimineața, dar la amiază cei baricadați în sfântul lăcaș nu arătau că au de gând să înceteze lupta. Pe la trei după-amiază însă, căpitanul reuși să-i încercuiască și să se cațere cu zece marinari pe acoperișul bisericii, trăgând asupra harapilor de pe acoperiș și pe ferestre.

Un timp se trase din ambele părți, apoi căpitanul porunci oamenilor săi să atace. Aceștia se repeziră asupra algcrienilor.

În lupta corp la corp care urmă vreo douăzeci de harapi fură uciși și vreo zece fură prinși vii sau răniți. Împușcăturile încetară. Îndată marinarii lui Minas Rebelos tăiară capetele ucișilor și ale răniților și le duseră în sat, unde-i tîrîră și pe prizonieri. Aceștia, văzînd capetele tovarășilor lor și știind ce soartă îi așteaptă, prinseră a plînge ca niște copii.

— Aman, aman! zbierau.

Însă nimănui nu-i era milă de ei. Rebelos, cînd îi zări, strigă:

— La spînzurătoare!

Îi duseră pe țarm. În zadar strigau și se rugau de căpitan să-i ia robi. Îi privea neclintit și, fără pic de milă, porunci să fie executați.

Curînd cei zece harapi atîrnau de catargele corăbiilor și Minas Rebelos sta și se uita la trupurile spînzurate, la cei ce pieriseră din porunca lui.

Deodată auzi gălăgie și se-ntoarse să vadă ce se întîmplase: întregul sat se adunase pe mal și căsca ochii la cei spînzurați.

Erau toți, în afară de trei. Bătrînul Simeon, Styliani și Areti. Se gîndi la acest lucru. Oare de ce lipseau aceștia trei? Oare găseau purtarea lui crudă sau nepotrivită? Însă cum ar fi putut șterge într-alt fel rușinea atîtor fete care fuseseră necinstite de harapi? Nu cunoștea alt mod. Pe urmă știa foarte bine ce soartă îl aștepta dacă ar fi încăput pe mîna unor asemenea nemernici. De amiral nu se temea. Îl socotea om deștept și cu judecată, dar slab în clipe grele. Și Minas nu-i lovea decît pe aceia de care se temea. Se gîndi însă că, poate, femeile nu suportau să vadă spînzurați sau poate

că Styliani nu voia să-i vadă faptele pline de cruzime. Însă Simeon? El nu părea a fi om slab de înger. Nu se temea de moarte. Atunci de ce nu ieșise să se uite la spînzurați? Dacă n-o făcuse, de bună seamă că avea un motiv. Și Minas voia să-l cunoască. Era sigur că nu slăbiciunea, ci altă cauză îl făcuse să-și întoarcă fața de la fapta lui Minas. Dar care era aceasta? O mare tulburare puse stăpînire pe sufletul corsarului.

Venerabila făptură a lui Simeon se înalță parcă și mai mult în ochii lui. Își spuse că Dumnezeu semăna desigur cu Simeon. Altfel nu-și putea explica faptul că pumnul acela de oase era mai puternic decît el. Puterea și faptele lui Minas nu aveau greutate în fața bătrînului. Și acest lucru îl făcu pe Minas să dorească a-l iscodi pe călugăr, doar-doar o putea să lămurească misterul. Și — sau să fie învins de privirile limpezi ale bătrînului și atunci să se umilească înaintea lui și să i se închine, sau să învingă el și să poată porni din nou pe mări cu sufletul mai ușor. Își dădea seama că izbînda lui, capturarea atîtor corăbii, prinderea amiralului, uciderea harapilor și admirația pe care i-o arătau fetele și sătenii nu foloseau la nimic, dacă un bătrîn, cu un picior în groapă, îi nesocotea puterea și măreția. La Apano Meria, toți, tineri și bătrîni, bărbați și femei îl lăudaseră pentru faptele sale. Numai Simeon îi vorbise despre Dumnezeu, despre Styliani, dar nu pomenise nimic despre izbînda lui. Oare-l socotea un nimic? Încrederea lui în sine prinse a se clătina. Dacă un om atît de sărac și umil avea puterea să se ridice deasupra tuturor acestor lucruri, însemna că viața avea și alte laturi, mai bune, și puterea avea și alte trepte, pe care el nu le cunoștea, nu ajunsese să le atingă.

Și deși ardea de dorința de a se întoarce la locuința Aretiei, ca să fie din nou cu nevasta lui, se-ndreptă totuși spre bisericuța lui Aî-Iannis.

Sătenii se risipiseră pe la casele lor. Marinarii cărora li se dăduse liber beau cîte un păhărel și cîntau în surdînă, iar acei care rămăseseră pe corăbii se apucară de tot felul de treburi ce urmează unei lupte: să îngroape morții, să-i îngrijească pe răniți și să facă ordine pe punte.

Nimeni însă nu se apropie de căpitan. Nici marinar, nici sătean. Pe fața lui se citea limpede că nu avea chef de

vorbă. Și, când îl văzură pornind spre biserică, se retraseră. Își dădură seama că Minas se ducea să se roage sau să se spovedească și nu găseau potrivit să-i stea în cale în astfel de clipe.

Cel mai bine îl observă Fanurakis, care putea citi mai temeinic decât oricine pe chipul căpitanului. Înțelese că era frământat de gânduri. Și deși voia să-i vorbească, nu se-ncumeta să se apropie.

Când ajunse în fața bisericiței, se înserase. La lumina lumînărilor și a candelor, bătrînul citea slujba morților. Minas îl asculta zîbind. Se mira că Simeon slujește de parcă murise cineva în ziua aceea. Dar pe urmă se gîndi la Mikelis, omul lui viteaz și de credință și își spuse că trebuia să-l înmormînteze.

Intră deci în bisericuță și se apropie de bătrîn. Acesta terminase slujba și se așezase într-o strană, cufundat în gânduri. Când intră Minas și veni lîngă el, ridică ochii și-i zise:

— Bine ai venit, viteazule.

— La ce te gîndești bunicuțule? îl întrebă Minas.

— Nu te îngriji de ce e în mintea mea, ci de ceea ce gîndești tu.

— Chiar cînd cred că te gîndești la mine?

— Nu poți cunoaște gîndurile aproapelui tău. Doar Dumnezeu poate citi în inimi.

— Și totuși, îi răspunse Minas, eu sînt sigur că te gîndești la mine și la faptele mele. De dimineață ai auzit împușcăturile și știi că de puțină vreme am reușit să curăț locul de necredincioșii care l-au întinat cu fărădelegile lor. Cincizeci dintre ei au plătit cu viața crimele pe care le-au săvîrșit. Și ca să se întîmple astfel, înseamnă că a fost voia lui Dumnezeu!

— Nu amesteca numele lui în faptele tale!

— De ce, bunicuțule?

— Pentru că e blasfemie! răspunse bătrînul.

— Și totuși am fost învățat că nimic nu se-ntîmplă pe lume fără voia lui. Și tu însuți mi-ai spus că nu tu ai salvat-o pe Styliani, ascunzînd-o, ci Dumnezeu. Așa și eu îți spun că mîna mea a fost unealta Domnului. Pentru că, altfel, ce sînt eu ca să pedepsesc atîția oameni?

Chipul lui Minas căpătase o expresie stranie. Își mijise ochii și arăta cu destulă neîndemînare că vrea să-l necăjească pe bătrîn.

— Vai de acela care își închipuie că este unealta Domnului! În el s-a cuibărit Satana!

— Și totuși ar fi trebuit să-mi dai un alt fel de răspuns, spuse Minas. Am făcut sau n-am făcut bine spînzurîndu-i pe harapi?

— Fapta ta e rușinoasă, răspunse Simeon.

— Fapta mea e dreptate!

— Dreptatea ta, nu a lui Dumnezeu... E rușinoasă, repetă călugărul.

— Necesară totuși zise Minas zîmbind.

— Vai de acei care fac asemenea fapte!

Minas îl privi și lovi cu pumnul în strană:

— De ce sînt necesare faptele rușinoase? Îi trebuiesc oare lui Dumnezeu? Și e drept să pună un nimic ca mine să le comit și pe urmă să plătesc pentru asta?

— Ești liber să judeci și să hotărăști. Nimeni nu te îndeamnă la nimic.

— Nu te înțeleg, bătrîne. Vorbele tale sînt jignitoare. Aș prefera de o mie de ori să-mi spui bărbătește ce gîndești. Nu-mi ascund păcatele.

— Ce vrei să spui? îl întrebă Simeon.

— Vreau să spun că nu ascund nimic, ci grăiesc adevărul. Am sedus o femeie, m-am desfătat cu ea și am alungat-o ca pe un cîine pentru că nu mi se potrivea. Styliani este cu totul deosebită și e cea mai bună ființă de pe pămînt. Din dragoste pentru ea mă tem să nu-mi pierd avutul și puterea. Am ucis cu propria mea mîină, am luptat, am jefuit și azi am poruncit să fie spînzurați oameni. Așa sînt eu, bătrîne, cel care-ți vorbesc în biserica aceasta, acum. Dar tu nu-mi răspunzi limpede că ți-e silă de mine, ci îmi răspunzi cu vorbe pe care nu le înțeleg. Nici nu mă judeci, nici nu mă ierți. De ce nu mă ierți?

Simeon îl privi și pe urmă își plecă ochii.

— În adînc întuneric sălășluiești, îi zise. Și singura lumină este dragostea pentru Styliani. Dacă ai pierde-o, ai fi cel mai dezgustător vierme de pe pămînt. Iubești însă peste măsură și mă tem de tine, așa cum mă tem de orice purtare fără măsură.

— De ce te temi, bătrîne?

— Mă tem pentru Styliani.

— Taci! strigă sălbatic Minas. Aș fi în stare să dărim și munții de dragul ei. Nimeni nu-mi poate spune că Styliani are a se teme din partea dragostei mele. Sau poate ți-a trecut prin minte că dragostea pentru ea s-ar putea prefăce în dușmănie, sau că ar putea pieri? Cu ea aș pieri și eu. Mai ușor îmi pot smulge măruntaiele decât să-mi micșoreze cineva dragostea!

— Nu te teme de alții. De tine însuși să te temi. Orice se va întâmpla, va veni de la tine. În zadar îți cauți vrăjmașii pe mare. În zadar te lupți cu franțujii și cu harapii. Vrăjmașii se află aproape. Dar tu nu-i poți vedea.

— Iar îmi spui vorbe pe care nu le înțeleg. Parcă vrei să mă pedepsești. Parcă te bucuri de suferința mea. Răspunde-mi însă, călugărule: ce rău ți-am făcut?

— Simt că mă apasă păcatele tale.

Minas se zăpăci. Pe chipul lui Simeon era întipărită o mîhnire adîncă. Ochii lui erau roșii, de parcă nu dormise nopți de-a rîndul, iar mîinile îi tremurau.

Minas se uita la el, încercînd să-i priceapă gîndul, vorbele, expresia. Nu reușea însă. Pînă la urmă spuse îndurerat:

— Dacă ți-aș cere să mă ierți, ai face-o? Vreau să știu.

— Ce nevoie ai de iertarea mea?

Minas, cuprins de furie, simți cum i se urcă sîngele în cap.

— De ce mă-ntrebi? Ce-ți pasă ce fac eu cu ceea ce-mi dăruiești tu? Mai bine întreabă-ți inima dacă vrea să-mi dea iertarea.

— Întreab-o pe a ta, dacă vrea s-o primească.

— Ești viclean, bătrîne! strigă Minas. Parcă ți-ar place să mă jignești. Mai bine spune deschis că vrei să ieși învingător, să mă zdrobești, să mă umilești, să-mi dovedești că în ciuda luptelor, a robilor și a ucișilor, nu am totuși destulă putere ca să stau în picioare în fața ta. Vrei să mă umilești, să mă vezi tîrîndu-mă ca un vierme înaintea ta, spunîndu-ți că mi-e sete de binecuvîntarea și de urările tale. Spune limpede ce vrei de la mine. Pentru că voi, călugării, vreți asemenea purtări femeiești și plînsese. Să-ți sărut pi-

cioarele de șapte ori și să mă lovesc cu pumnii în piept. Dar oare e atât de scumpă iertarea ta?

Simeon nu răspunse. Privi icoanele, slab luminate de licărire a candelor, și se ridică, își făcu cruce și, parcă fără să-l vadă pe Minas, coborî din strună și ieși din biserică. Il lăsă pe Minas mut de uimire și, așezându-se pe prag, se uita la mare. Noaptea era senină și lumina lunii se revărsa peste ape, stînci și smochini sălbatici. Lumina și corăbiile lui Minas, care se odihneau în golful de la Apáno Meria, și casele, și pe marinarii care se aflau pe țărm.

Minas alergă lângă bătrîn.

— De ce m-ai lăsat singur în biserică? De ce?

— Ca să-ți cercetezi inima și să te înfricoșezi.

— Nu mă tem de oameni! . . .

— Te temi însă de singurătate. Spaima te-a cuprins pe de-a-ntregul oricît nu vrei s-o mărturisești, nici chiar ție însuși. Dar oricîți oameni ai ucide, Minas Rebelos, spaima nu va putea fi dezrădăcinată din tine. Tot sîngele pe care îl verși îi stropește rădăcinile și devine tot mai însetată.

— Vrei să mă zdrobești pe deplin, zise Minas. Vrei să-mi distrugi lucrările, să-mi împrăștii avutul, să-mi risipești corăbiile, precum paiele în vînt. Dar pentru ce? Oare dacă aș dispărea eu n-ar apărea pe mare alți corsari și amiralul Boné și alți asemeni lui nu ne-ar tulbura viața, încercînd să ne distrugă? De ce-mi ceri, bătrîne, asemenea plată?

— De ce-mi ceri tu iertarea?

— Și cu Styliani ce se va-ntîmpla? spuse Minas cu ochii umezi.

— Pentru fiecare ființă care se naște, crește o plantă.

— Și va trimite Domnul din cer mană pentru Styliani?

— Numai Domnul știe.

Tăcură amîndoi. Apoi Minas strigă cu aprindere:

— Nu! de o mie de ori nu! N-ai înțeles nimic în ceea ce mă privește, n-ai citit nimic în ochii mei. Nu vreau, nu-ți cer, nu am nevoie de iertarea ta! Eu judec și nu iert nici-odată. Lasă-mă să-mi văd de drum și blestemată fie clipa cînd te-am cunoscut!

— Minas, și acuma minți! îi spuse bătrînul, de data asta cu asprime. Și acum vrei să te înșeli pe tine însuși. Pentru că, dacă într-adevăr mă urăști și blestemi clipa cînd m-ai cunoscut, atunci de ce nu mă ucizi? Ești înarmat iar eu

nu, și nu mă pot lupta nicicum cu tine. Ce mai aștepti, așadar?

Minas nu se aștepta la asemenea vorbe. Le simți ca pe niște lovituri. Îl atinseră adînc. Își dădea seama că cineva îi lua una cîte una armele și cartușele și hainele, lăsîndu-l fără putere în fața cerului.

— Nu pot înțelege, spuse, ce-l deosebește pe Satan de sfînt. Pentru că purtarea ta nu e obișnuită. Asemenea vorbe le-ar fi putut rosti Satan. Și fierbi de ciudă că n-am ridicat mîna să te lovesc. Dar n-o voi face, fiindcă eu ucid bărbați înarmați, nu mortăciuni.

— Ucizi pe cei care sînt la fel de înspăimîntați ca tine. Dar eu, Minas Rebelos, nu mă tem de armele tale, pentru că știu în mîinile cui se află viața mea. Dacă Domnul vrea ca sfîrșitul să-mi vină acum de la pumnalul tău, fie bine-venit. Bucuros îmi voi da duhul!

— Pentru că ai rupt orice legătură cu viața. Mort sau viu, pentru tine e totuna. Eu însă nu vreau să mor. Vreau să trăiesc ca să mă bucur de dragostea mea. Vreau să trăiesc pentru că ochii nevestei mele sînt mai senini ca cerul de april. Vreau să trăiesc, pentru că trupul ei este mai dulce ca mierea. Vreau să trăiesc pentru că o iubesc! Zadarnice sînt vorbele și săgețile tale. Tu nu știi se înseamnă să iubești și să-ți stingi setea în brațele unei femei. Dacă Dumnezeu nu mă binecuvîntează pe mine, ci te binecuvîntează pe tine, atunci de ce a făcut soarele atît de strălucitor, florile atît de frumoase, marea atît de schimbătoare și luna atît de blîndă? De ce mi-a trimis-o pe Styliani în cale? Mă bucur de darurile lui. Cînt, Simeon, cînd tu plîngi!

— Vai, dacă ar lipsi cei care plîng! spuse călugărul.

— Vai, dacă ar lipsi cei care iubesc! răspunse Minas.

Se priviră, apoi se întoarseră spre mare.

Într-un tîrziu, Minas rupse tăcerea:

— Și chiar dacă am făcut atîtea fapte groaznice, e oare acesta un motiv ca tu, om sfînt și bătrîn, să mă urăști?

— Nu te urăsc, Minas.

— De ce mă pedepsești atunci?

— Domnul îi chinuie pe cei pe care-i iubeste...

Minas își plecă fruntea și curînd zise:

— Iartă-mă că te-am făcut să pierzi atîta timp. E tîrziu

și lipsa de somn mă obosește. Mă așteaptă și pe mine nevastă-mea. Noapte bună.

Și porni. Dar nu făcu nici măcar zece pași și-l auzi pe Simeon chemându-l.

— Minas, Minas...

Se-ntoarse și-l văzu pe călugăr, încovoiat, venind spre el.

Cînd se apropie, își ridică anevoie capul și-l privi. Apucă mîna lui Minas. Ochiul lui erau obosiți.

— Mi-ai cerut să te iert, spuse Simeon. Îți cer și eu să mă ierți...

— Eu să te iert pe tine?! Dar ce sînt eu?

— Ceea ce sînt și eu, răspunse Simeon. Cine știe care dintre noi doi este mai păcătos?

— Dar tu n-ai ucis!

— Poruncile Domnului sînt mai multe, nu una singură. Ce folos să o respecti, întîmplător, pe una din ele și să le nesocotești pe celelalte? Iartă-mă, Minas Rebelos, spuse călugărul, și Dumnezeu să te ierte.

— El să-ți însenineze și ție sufletul, bătrîne, răspunse Minas.

Și se despărțiră, în timp ce luna se înălțase pe cer și răspîndea argint peste pămînturi, case, ape și arbori.

Cei doi bărbați se despărțiră, dar nu reușiră să se uite. Continuă să se gîndească unul la altul toată noaptea.

Simeon rămase treaz. Nu se duse în chilia lui să se culce, nu se gîndi să cîneze. Se întoarse în biserică, se opri în fața altarului și se rugă pentru căpitanul Minas Rebelos, care păcătuia.

La rîndul lui căpitanul, după ce părăsi bisericuța, mergea încet, cufundat în gînduri. Cînd ajunse acasă, îl așteptau Styliani, Areti și Manolios Fanurakis. Il primiră cu zîmbete și exclamații de bucurie. Pentru că era învingătorul, puternicul, omul care pedepsise. Din casele vecine ieșiră sătenii cînd auziră vorbă în casa Aretiei. Dar Minas nu arată că se bucură. Grija îi brăzda chipul. Voia să vorbească, să răspundă la cele ce-i spuneau, dar nu reușea. Ceva îi încurca limba, îi reținea gîndurile, îi tulbura privirile. Și Fanurakis, care-l cunoștea ca nimeni altul, înțelese că se petrece ceva grav în sufletul căpitanului său. Se strădui să lămurească misterul, își aminti că se dusesese la bisericuța lui Aî-Iannis și că stătuse acolo mult timp, dar nu

putea înțelege de ce acest bărbat își pierduse buna dispoziție.

Styliani, numai după ce Minas trecu în încăperea alăturată, se apropie de el și-l întrebă:

— Ce ai, Minas, de ești atît de tăcut?

— Ce să am, Styliani? ... îi răspunse.

Și, luîndu-i capul, îl strînse la piept și o privi în ochi.

— Mă iubești ca în noaptea aceea cînd ne-am cununat la biserică?

— Ce întrebare e asta? spuse Styliani și, înconjurîndu-i gîtul cu brațele, se lipi de el.

Un surîs înflori pe buzele lui Minas, atît de ciudat, că tînăra femeie se sperie.

— Minas, îi spuse înspăimîntată, vorbește-mi limpede și spune-mi ce ai. Nu se poate ca nevasta ta să nu-ți cunoască suferința și grijile ce te frămîntă. Și așa cum la bucurie vreau partea ce mi se cuvine, la fel, și chiar mai mult, o vreau și la durere. Vorbește așadar și deschide-ți inima față de soția ta.

Minas o luă în brațe și în loc de alt răspuns o sărută pe buze.

— Grijă mă frămîntă multe. Dar ce contează? Sînt și acestea ca vîntoasele mării. Un port bun și luminat te face să le uiți. Lîngă tine, scumpa mea, le uit pe toate și sînt totdeauna fericit, ca un copil, care se trezește în zori.

— Și totuși ar trebui să-mi spui care sînt grijile tale, oricît ai porunci, ție însuși și altor oameni. Eu sînt pentru tine altceva. Viața ta o socotesc mai prețioasă decît a mea și îți vreau binele mai mult decît ți-l dorești tu. Așa că vorbește-mi.

— Știu, iubita mea, că nici o taină nu trebuie să ne despartă. Dar nu-ți ascund nimic. N-am secrete față de tine. Le știi pe toate, doar un singur lucru nu-l știi, nici tu, nici eu: dacă tot ce face un om este drept.

Styliani își plecă fruntea. Tăcu o vreme, apoi spuse:

— Înțeleg. Dacă ai stat atîta cu Simeon cel sfînt, nu se putea să nu cazi pe gînduri. Și eu am trecut prin aceeași încercare, cît am stat ascunsă. Dar tu, Minas, ești bărbat, ești puternic. Mîine în zori, cînd vei vedea lumina scaldînd marea și copacii, îți vei regăsi liniștea.

— Sînt puternic! Așa credeam și eu pînă aseară, dar nu sînt. Simeon este cel puternic. Numai Simeon poate face față neînfricat gloanțelor și armelor noastre.

— Simeon este sfînt, Minas. Nu este ca ceilalți oameni. Noi sîntem păcătoși.

— Și ce înseamnă acest cuvînt? Tu te liniștești auzindu-l?

Styliani nu știa ce să răspundă.

Se cufundă în gînduri, dar nu reuși. Mintea îi era goală. Nici o idee nu lumina întunericul ce se-ntindea în fața ei. Tăceau amîndoi. Și tăcerea lor era atît de grea, că Styliani nu putu rezista. Îl privi și-i zîmbi. Îi luă mîna și își puse capul pe umărul lui. Zîmbi și el. Și, fără să mai scoată o vorbă, se duseră în camera alăturată și se așezară la masă ca să cîneze cu ceilalți.

În noaptea aceea, cînd se retrase în iatac cu nevasta lui, Minas se simți mai ușurat. Desigur, nu era ca în noaptea trecută. Acum era mai indispus, dar nu-l mai chinuiau gîndurile pe care le avusese cînd plecase de la bisericuță. Dezmierdările și sărutările nevastei lui îl făcură să uite. În fața trupului ei gol uită de orice și-l cuprinse o stranie însuflețire. Ținînd-o în brațe, i se părea că posedă cea mai prețioasă comoară.

Zorii zilei următoare îl găsiră mai bine dispus. Dar se uită la corăbiile lui și își spuse că trebuia să pună capăt odihnei. Nu putea lăsa navele ancorate și echipajele fără lucru. Le plătise cele convenite și așteptarea unui nou cîștig îi reținea pe cea mai mulți din ceată. Așa că trebuia să plece. Și chiar în ziua aceea. Numai astfel le putea porunci cum voia. Dacă oamenilor lui le-ar fi trecut prin minte gîndul că ei stau și putrezesc într-un golf, în timp ce căpitanul lor nu se poate dezlipi de fusta nevastă-si, aveau să piardă orice respect față de el. Și nu voia asta. Dacă cineva ar fi căutat să afle ce slăbiciune avea acest bărbat, ar fi spus că este setea de putere. Voia să fie puternic în toate și să fie socotit și de ceilalți puternic. Poate pentru că în fond se temea, voia să se înșele și pe sine însuși. Primul care se atinsese de această slăbiciune a lui fusese bătrînul Simeon și de aceea își pierduse buna dispoziție. Însă cu acest prilej făcuse și o descoperire. Bătrînul îi deschisese ochii. Îl făcuse să-și cerceteze cu atenție viața și

faptele ca să poată trage o concluzie, să găsească un sens. Îl respecta și se temea de Simeon. Și era sigur că, în afara puterii care avea însemnătate pentru el, exista și o altă putere, mai mare, pe care pînă atunci n-o bănuise. Tocmai de aceea, în ciuda dorinței de a mai rămîne lîngă nevasta lui, se hotărîse să plece.

Fără multe vorbe i-o spuse Stylianiei, într-un fel care nu admitea plîngerii sau proteste, și ea îl ascultă calmă, oricît de groaznic suferea din cauza noii lor despărțiri. Cine știe cînd și cum se vor mai întîlni. Cine era în stare să-i spună dacă va mai avea norocul să-și revadă bărbatul! Dar luase o hotărîre: era nevastă de corsar și nu avea voie să dea dovadă de slăbiciune, ca orice cuconiță sau copilă de prin sate. Va răbda, așa cum răbdase și prima dată.

Prin urmare, cînd căpitanul se-ndreptă spre port ca să se imbarce, îl însoți pînă jos, pe țarm, cu surîsul pe buze. Lăcrimă doar cînd se despărțiră și rămase singură pe țarm, pînă cînd corăbiile lui Minas nu se mai zăriră.

Atunci, împreună cu Areti, se-ntoarse acasă. Era tăcută și tristă și doar spre seară izbucni. Începu să plîngă cu suspine.

Marea Egee nu avea corsar mai renumit ca Minas. După moartea lui Thimios Ghiordasis și a lui Katramatos, timp de cinci ani Minas Rebelos rămase corsar și stăpîn pe întreaga Egee. Avea acum șase corăbii și averea îi crescuse mult.

Se întîmpla să iasă din Egee, să navigheze pînă la Gibraltar și să lupte cu corsarii berberi. Însă totdeauna ieșea învingător. Și corăbierii și regii se înspăimîntară într-atît încît, văzînd că nu reușesc să-l doboare trimițînd cinci, zece sau cincisprezece corăbii împotriva lui, se hotărîră să găsească un mijloc mai rapid și mai sigur ca să-l distrugă.

După trei ani, averea lui Minas era mare și pe surorile lui le măritase bine în insula Hios. Însă părinții lui și ceilalți frați nu se bucurară de avutul dobîndit. Îi secerase ciurma și căsuța din Syra se prăbușise. Trei ani fură de ajuns ca pe ruinele ei să crească urzicile și buruienile. Nimic nu-l mai atrăgea la Syra. În trei ani reuși să se-ntîlnească cu nevasta lui doar de patru ori, pe urmă, timp de doi ani, nu încetă nici o clipă războiul. Se războia cînd cu berberii, cînd cu turcii, cînd cu francezii, pierdea oameni, pătea avarii, dar învingea întotdeauna. Cîndva îi trecu prin minte gîndul să-și ia nevasta și o parte din avere și să navigheze departe, pe ocean, ca să găsească un oraș liniștit și să se instaleze acolo. Dar nu se hotăra. O teamă ascunsă îi spunea iar că fără corăbiile lui înarmate nu va putea dormi liniștit, că-și va pierde și avutul și viața. Și tot amîna îndeplinirea acestui plan și se tot lupta cu vrăjmașii. Se aștepta însă și la zile rele și i-o spunea lui Fanurakis:

- Cîndva nu ne va mai merge atît de bine.
- Nu mă tem, căpitane, răspundea Fanurakis.
- Nici eu, îi spunea Minas și rîdeau amîndoi.

Însă, când era singur, se gîndea la acest lucru și s-a întîmplat să nu doarmă o noapte întreagă stînd pe punte sau în cabina lui, pradă gîndurilor. Adeseori Fanurakis bănuia ce se petrece cu căpitanul, știa că regretă calea aleasă și că ar vrea să părăsească marea. Dacă se-ntîmpla însă să le iasă vreun dușman în cale și-l vedea pe acest bărbat cum comandă, cum luptă și cum învinge, atunci își schimba părerea și își dădea seama că aceeași căldură înfierbînta inima căpitanului, că aceeași mînie îl cuprindea în timpul luptei, încît curajul lui nu-și avea pereche. Singurul lucru pe care nu-l înțelegea Fanurakis erau niște vorbe pe care i le spunea Minas uneori.

— Nimeni nu e puternic, îi mărturisea. Există și altă putere, mai mare decît a armelor.

Fanurakis nu înțelegea aceste vorbe și căpitanul nu-i da alte deslușiri. Se gîndi că, desigur, vorbește despre Dumnezeu, dar într-o zi îi spuse că vorbea despre un om. Nu mai discuta ră despre asta, așa că Fanurakis nu se lămuri prea mult.

Și Minas păstră vreme îndelungată această taină, pînă când într-o zi i se aduse vestea că Styliani născuse un fiu. Atunci, dintr-o dată, se schimbară toate pe corăbii. Împărți tuturor oamenilor lui vin și bani și pentru mult timp nu-l mai apăsară nici un fel de griji. Porni chiar spre Apano Meria ca să-și vadă fiul și nevasta. Și se schimbaseră într-atîta, încît nimeni nu putea ști ce întorsătură vor lua lucrurile.

Se gîndea la nevastă mai mult ca oricînd și la băiatul lui. Îl cuprinsese o bucurie stranie. Și cu cît se apropia de insulă, cu atît dorul lui creștea.

Însă și vrăjmașii lui aveau iscoade. Știau că numai la Apano Meria puteau afla toate cele despre spaima mărilor. Și bănuia și Minas acest lucru, pentru că avea și el oamenii lui acolo și de aceea nu se apropia de locul acela decît foarte rar. Și acesta fusese motivul pentru care nu venise să-și vadă fiul îndată după ce se născuse, ci așteptase să treacă trei luni ca să se apropie de Milo. Dar vrăjmașii lui, foarte puternici de data asta, voiau să procedeze cu înțelepciune. Și la tertipurile lui nu mai opuneau graba, ci răbdarea și iscusința.

Aveau atîta minte ca să înțeleagă că Minas nu va fi atît de prost încît să se-ndrepte spre Apano Meria îndată ce

nevasta lui îi născuse fiul. Știau și dușmanii că va aștepta și că va încerca să-i facă să-i piardă urma. De aceea se hotărîseră să aștepte și să nu dea semne de oboseală, oricît de mult ar întîrzia Minas. Știau foarte bine că într-o zi va veni.

În afară de această hotărîre, luaseră și alte măsuri foarte însemnate. De data asta francezii nu aveau de gînd să-l atace pe Minas cu cîteva corăbii.

Însuși amiralul Boné, care-i plătise bani grei lui Minas ca să-l elibereze, dădu amiralității toate informațiile necesare cu privire la teribilul corsar. Fu numit comandat al unei unități de patru corăbii, deoarece conducerea flotei fusese încredințată amiralului Brigá. Flota aceasta, care urma să-l atace pe Minas Rebelos, era alcătuită din douăzeci de corăbii mari, înarmate și din două corăbii încărcate cu harapi. Nu toate navele erau franceze. Patru erau turcești și două englezești. Cu alte cuvinte, trei regate porniseră să-l nimicească pe acest bărbat care înspăimîntase mările și uscatul. Și pe corăbii se îmbarcaseră oameni aleși pentru asalturi. Unul și unul. Tot ce era mai bun se adunase în această flotă. Și, pentru mai multă siguranță, toate corăbiile ancoraseră într-un golf încăpător, la cîteva mile spre stînga de Apano Meria. Se străduiră să găsească o iscoadă chiar în sat, care să le dea rapoarte despre fiecare mișcare a Stylianiei. Plătiră foarte scump un pescar, pe Procopis, și acesta, ducîndu-se chipurile la pescuit, ieșea în larg și, apropiindu-se de flotă, le da raportul. Astfel aflară despre nașterea fiului lui Minas și Brigá, după ce se sfătui cu Boné, hotărî să rămînă în acele ape și să-l aștepte acolo pe corsar. Boné le recomandase insistent să nu separe corăbiile, pentru că Rebelos obișnuia să risipească navele vrăjmașului, să le atace fulgerător cînd se aflau izolate și să le scufunde sau să le ia în stăpînire.

De data aceasta francezii se pregătiră bine, dar nici Minas nu era lipsit de experiență.

Îi spunea lui Fanurakis, pe cînd se îndreptau spre Apano Meria:

— Cred că vom avea mult de furcă. Am aflat că francezii sînt ascunși prin apropiere și mă așteaptă. Socot să-mi iau nevasta și fiul de la Apano Meria. Locul nu mai este sigur.

Încă înainte de a se ivi țărnul stîncos al insulei și înainte de apusul soarelui chemă la el pe căpitanii corăbiilor sale și mulțime de marinari și le vorbi. Le spuse că trei regate le juraseră pieirea și că soarta lor se afla în propriile lor mîini.

— Dacă vom reuși și de data asta să-i distrugem pe franțuji, oricîți ar fi, nici o forță nu ne va mai putea sta în cale. Avutul ce va reveni fiecăruia dintre voi va fi atît de mare, încît nu veți mai avea nevoie să fiți corsari și să înfrunțați moartea. Curaj, că Dumnezeu este cu noi!

Cînd pronunță aceste cuvinte se opri încurcat. Se întrebă: oare de ce Dumnezeu este, chipurile, cu el? Dar izgoni repede un asemenea gînd.

Cînd ajunseră la Milo, se-nfioră. Se gîndea că se apropia de ființele dragi, dar se temea ca dușmanii să nu-i întindă vreo cursă. Avea vești în acest sens și era foarte bănuitor. De aceea corăbiile înaintau în formație de luptă și toți, căpitani, tunari, marinari se găseau la posturile lor.

Întîlniseră în apropierea insulei o navă de pescuit și aflară de la un pescar că cinci corăbii erau ancorate la Apano Meria și altele multe în golful Taxiarkis. Îi spuseră că flota dușmanilor era alcătuită din vreo treizeci de corăbii.

— Chiar dacă nu sînt atîtea, se gîndi Rebelos, vor fi multe și lupta va fi grea.

Se gîndi să plece, să se ascundă undeva și să aștepte ca navele să se separe. Și ar fi făcut-o, dacă s-ar fi întîmplat ca acestea să se afle în alt loc. Dar la Apano Meria se temea. Tremura ca dușmanii să n-o prindă pe Styliani și pe copil și să-l silească să lupte sau să renunțe la bătălie.

Grija pentru Styliani și pentru fiul lui nu-l lăsa să plece. Va lupta așadar și, ce era scris de la Dumnezeu să fie, va fi. Și pe urmă știa că va veni ziua cînd trebuia să se măsoare crunt cu vrăjmașii săi. Lăsa deci la o parte orice ezitare și-l chemă la el pe Fanurakis.

— Corăbiile sînt multe și nu e potrivit nici să plecăm, nici să luptăm. Noaptea e a noastră și trebuie să o folosim. Numai cu explozibil putem lucra. Cîte bărci încărcate cu pulbere putem trimite în golf?

— Chiar și zece, răspunse Fanurakis.

— Nu sînt destule, zise căpitanul. Cel puțin cincisprezece bărci de acest fel trebuie să se strecoare în golf, și fie ce

o fi! Noi vom ocoli stîncile și ne vom opri aproape de țarm.

Noaptea era atît de întunecoasă, încît favoriza planurile căpitanului Minas. Plutiră deci pînă la capul Taxiarhi cu luminile stinse și sloboziră bărcile încărcate cu explozibil. Căpitanul coborî și el într-o barcă și, urmîndu-le, se străduia să distingă în întuneric poziția corăbiilor. Erau toate ancorate una lîngă alta și orice deplasare ar fi fost dificilă. Chiar dacă oamenii de pe bărcile cu explozibil n-ar fi reușit să le arunce pe toate în aer, le-ar fi provocat atîtea avarii încît cu mare greutate această flotă ar mai fi putut ieși în larg, să lupte cu corăbiile lui Rebelos. Celor aflate în golful de la Apano Meria le putea veni de hac și singur.

Înainte de a se apropia bărcile cu explozibil, căpitanul se întoarse pe «Ciînele». Toți se aflau la posturi, plini de curaj, și așteptau.

Deodată se auzi prima explozie și o coloană de foc luminează noaptea. Pe urmă a doua, a treia, a zecea explozie. Cîrînd flota era cuprinsă de flăcări. Bărcile în care se găseau oamenii care provocaseră exploziile se strecurau una cîte una afară din golf; numai una nu reuși să treacă, fiind prinsă între corăbii. Dar Tanasis spetsiotul¹ care se afla în ea cu încă doi marinari reușiră să ajungă înot pe țarm. Deci nici o pagubă. Numai vrăjmașul era cel păgubit. Cînd Minas își văzu oamenii revenind și își dădu seama că planul lui reușise pe deplin, se miră. Și în loc să se bucure de bunăvoința pe care i-o arăta soarta, se simți năpădit de teamă. Nu cumva îi pregătea ceva mai groaznic?

Focul se întetea și din golf se auzeau strigăte și din cînd în cînd bubuituri de tun. Corăbiile care nu suferiseră avarii prea grele trăgeau asupra intrării în golf, ca să scufunde navele lui Minas. Dar căpitanul nu era prost să stea la intrarea golfului. Le aștepta în larg pe acelea care ar fi ieșit din îmbrățișarea focului. Trei nave turcești fuseseră distruse și lîngă ele corabia lui Boné ardea ca o torță. Amiralul pieri în flăcări. Dar și alte nave nu erau în stare să

¹ Spetsiot: locuitor din insula Spetses (n. tr.).

se miște. Amiralul Brigá, care se dusese la Apano Meria cu cinci corábii, fu înștiințat despre distrugerea flotei. Pînă să ajungă însă la golful Taxiarhi întârzie destul de mult, așa că nu găsi decît patru corábii ale flotei, care reușiseră să iasă în larg. Celelalte sau arseseră, sau fuseseră atît de avariate, încît nu se puteau deplasa. Așa că Brigá avea acum, în afară de cele cinci corábii cu care fusese la Apano Meria, două engleze și două franceze. Nouă corábii nu erau suficiente ca să facă față lui Minas și oamenilor lui. Și pe urmă nu erau toate nouă împreună. Cele patru care scăpaseră din foc își înălțaseră pînzele și porniseră spre sud. Rămîneau deci cele cinci ale lui Brigá.

Minas preferă să facă mai întîi de petrecanie corăbiilor care navigau spre sud și apoi să se socotească cu Brigá. Așa încît le urmări, le ajunse și după o luptă de trei ceasuri reuși să le scufunde pe toate patru.

Brigá își dădea seama că după o asemenea catastrofă singura lui scăpare era să se-ndrepte cît mai repede spre Dardanele și să ancoreze în portul Constantinopolului. Era singurul loc unde Minas nu l-ar fi urmat. Brigá era un bărbat curajos și aspru. Accepta cu greu distrugerea flotei sale și știa că nimeni nu-i va ierta această înfrîngere. Voia deci să se răzbune. De aceea, în loc să alerge în ajutorul celor patru corábii din flota sa care erau atacate de Minas Rebelos, le lăsă în voia soartei și preferă să aleagă alt drum.

Dar nu avea intenția să plece fără să se răzbune pe omul care-l distrusese. Și se gîndi că cel mai mare rău pe care i-l putea face era să-i ia nevasta și copilul. Ca să nu atragă atenția, trimise o barcă cu zece marinari înarmați care debarcară ceva mai departe de Apano Meria și apoi alergară la casa Aretiei. Fără să piardă vremea înhățară pruncul, o tîrîră pe Styliani pe țărm, îi urcară în barcă și se-ndreptară spre corabia amiralului.

Cînd Styliani și copilul fură aduși pe punte, Brigá rămase cu gura căscată. Nu mai văzuse o femeie atît de frumoasă. Pe chipul ei era întipărită neliniștea, deși, mîndră, ea încerca s-o ascundă.

Amiralul se apropie de Styliani și cu cel mai dulce surîs

o asigură că nu avea nimic a se teme din partea lui însuși sau a oamenilor săi.

— Doamnă, poți cere ce vrei și dorința îți va fi îndeplinită pe dată.

— Nu voi cere nimic, îi răspunse Styliani, pentru că nu-mi vei da niciodată ceea ce vreau eu.

— Și ce ai dori? o întrebă amiralul cu același surîs viclan.

— Să mă lași să debarc, ca să mă duc să-mi întîlnesc bărbatul!

— E greu ceea ce-mi ceri, doamnă. Soțul dumitale ne-a provocat o mare catastrofă. Merită oarecare pedeapsă. Desigur, nu pot spune că pedeapsa pe care am ales-o este mică și neînsemnată, dar ce să fac? După cum știi, doamnă, soarta rezervă oamenilor multe surprize. Poate că după cincisprezece sau douăzeci de ani, cine știe, acest prunc pe care-l ții în brațe o să ajungă un bărbat vestit și să comande flota turcească, atunci cînd această flotă se va măsura cu corăbiile lui Rebelos.

Styliani îl privi furioasă.

— Copilul meu e creștin și dacă va trăi și va comanda corăbii, vor fi desigur grecești!

— Cine poate ști ce se va întîmpla peste douăzeci de ani? Sper că prietenii noștri turci se vor îngriji de toate acestea...

— Nu-ți înțeleg vorbele! strigă Styliani. Și dacă nu vrei să chinuiești o femeie fără apărare, spune clar ce scopuri ai.

— Scopurile mele sînt simple, doamnă. Ne-ndreptăm spre Constantinopol, unde ne așteaptă o soartă strălucită. Nu va fi ca locuința sărăcăcioasă în care ai stat pînă acum, nici nu vei mai trăi cu spaima în inimă ca nevastă de corsar. Ești foarte frumoasă și dacă nu sultanul, atunci desigur că marele vizir îți va da locul cel mai de frunte în haremul său și se va îngriji de fiul tău.

— Nu te porți ca un bărbat! îi spuse Styliani înspăimîntată.

— După cîtiva ani, îi răspunse calm amiralul, îmi vei mulțumi. Țelul unei mame nu poate fi altul decît fericirea copilului ei. Și cred că fapta mea slujește pe deplin acestui

tel. Ce poți cere mai mult de la viață decît să-ți vezi vlăstarul ajungînd un om vestit? Să te gîndești la fiu și nu la soț. O femeie atît de frumoasă merită un împărat, nu un corsar!

— O femeie merită un bărbat! Și tu, care-mi vorbești, nu ești bărbat. Pentru că dacă ai fi avut în vine sînge cu adevărat bărbătesc, nu ți-ai pune mintea cu o femeie lipsită de apărare și cu un prunc, ci cu bărbatul care ți-a aruncat flota în aer! Și dacă ai fi avut curaj, ar fi trebuit să te lupți cu el ca un bărbat, nu s-o iei la fugă ca un iepure. Minas este bărbat și toți împărații la un loc nu prețuiesc mai mult decît el!

— Oamenii care au minte nu se-ndreaptă spre pieire pentru nimic în lume.

— Bărbații curajoși știu să moară cînd simt că viața le este umbrită de rușine. Cum te vei întoarce la ai tăi fără flotă, aducînd în locul victoriei o femeie și un prunc? Nu meriți nici să te scuip!

Amiralul nu răspunse, dar se înroșise și simțea vorbele Stylianiei ca pe niște lovituri de bici date peste față.

— Te-au trimis, îi spuse ea cu dispreț, să prinzi un corsar și tu le aduci femei pentru haremurii. Într-adevăr, frumoasă treabă pentru un amiral...

Brigă nu mai putea suporta.

— Ești o nemernică și nimic mai mult. Ai merita să te tratez așa cum te-a tratat Ghiordasis!

Și, întorcîndu-i spatele, se-ndepărtă.

*

Minas, după ce scufundă cele patru corăbii, porni spre Apano Meria. Cînd ajunse, văzu golful gol și pe săteni adunați pe mal. Printre ei era și bătrînul Simeon.

Sări îndată pe țărm și observă că toți erau abătuți și fără grai.

Numai bătrînul Simeon se apropie de el și-i spuse:

— Dumnezeu să-ți lumineze calea și să-ți întărească sufletul! Ceea ce vei afla este mai groaznic decît toate cîte ai văzut și auzit în viața ta!

— Vorbește, bătrîne!

— Franțujii ți-au luat nevasta și copilul și se-ndreaptă spre nord.

Minas se făcu alb ca varul. Ochii îi ieșiră parcă din orbite și sîngele îi îngheță în vine. Aruncă o privire celor de față și le spuse:

— Nu s-a găsit nici un bărbat printre voi!

Și îndată se-ntoarse pe corabia lui și întinseră pînzele.

Vîntul era favorabil. Sufla ostria și astfel «Ciinele» și celelalte corăbii spintecau repede valurile.

După o călătorie de cîteva ceasuri zăriră corăbiile lui Brigá. Minas înțelese că nu le convenea să ia alt drum decît acela al Constantinopolului. Cu pînzele și cu vîslele se străduia să le ajungă. Și după o strădanie istovitoare le ajunse în largul insulei Psará. Cînd se apropie de ele, furia lui era atît de mare, încît începu să le bombardeze, înainte de a se gîndi că aceste ghiulele și gloanțe pot vătăma ființele cele mai dragi de pe lume. Pentru o clipă își întoarse ochii spre cer și se rugă:

— Dumnezeuule, dă-mi fericirea de a-mi salva nevasta și copilul și pe urmă ia-mi viața sau umilește-mă cît vrei!

Și se jură să-și dăruiască avutul bisericilor și săracilor și să renunțe la putere. El să nu mai fie nimic, numai Styliani și fiul lui, ființele pe care le iubea atît de mult, să se bucure de viață. Își privi corăbiile, oamenii și toate i se păreau fără însemnătate. Nu-i păsa dacă i-ar fi lăsat pe marinarii lui să plece cu nave cu tot, numai să-și recapete comoara cea mai de preț: soția și copilul.

În frunte naviga corabia aflată sub comanda lui Fanurakis. Omul de credință a lui Rebelos se grăbea să iasă în calea corăbiilor lui Brigá, ca să le taie drumul și să le prindă între două focuri. Dar și Brigá își dădu seama de scopul urmărit de corsari și se-ndreaptă spre nava lui Fanurakis, cu care începu o luptă crîncenă. Corabia lui Fanurakis era atacată de două corăbii vrăjmașe. Fu în pericol pentru o clipă, dar Rebelos reuși să se apropie la rîndu-i și deschise foc cu tunurile asupra fregatei. Ghiulelele incendiară pupa navei-amiral. Curînd bătălia se încinsese și mai mult și cele două corăbii

ale lui Brigá se înclină pe o parte, începînd să se scufunde. Nu rămîneau decît trei nave dușmane. Una însă, o fregatină rapidă, porni spre nord, cu toate pînzele întinse, părăsind lupta. Atunci Minas lovi pe cele două rămase, din toate părțile. Amiralul Brigá fu el însuși grav rănit și, cînd corabia lui Fanurakis și «Cîinele» se apropiară ca să abordeze și să înceapă asaltul, aflară că acesta murise. Curînd cele două corăbii se aflau în stăpînirea lui Minas. Ce folos însă? Învinseseră, dar o aduseră pe puntea «Cîinelui» pe Styliani, grav rănită, și pe copil mort.

Duseră micul cadavru și pe Styliani în iatacul lui Minas și corăbiile porniră îndată la drum pe altă rută.

Minas, la început, nu-și dădu seama de nenorocirea care-l lovise. Cînd însă rămase singur cu soția lui rănită și cu fiul lui mort, simți că o mîna de fier îi pătrunde în trup și-i smulge măruntaiele. Simți că-l părăsește și puterea și lumea; că e pustiu.

Se uită la copilul lui ucis și văzu că scutecele îi erau pline de sînge. Cine oare îl lovise? Poate că el însuși; vreunul din gloanțele trase asupra corăbiei vrăjmașe. Și gîndindu-se la acest lucru simți că i se tulbură mintea.

La un moment dat Styliani deschise ochii. Și văzîndu-l pe Minas aplecat deasupra ei, îl privi și-i zîmbi:

— Minas, eu voi muri, îi spuse. Mor fericită în brațele tale. Să ai grijă de fiul nostru. Părăsește viața de corsar. Cum va trăi copilul singur, departe de tine?

Lui Minas îi venea să înnebunească. Mai ales acum, cînd vedea că nevasta lui nu știe despre moartea copilului lor, era să înnebunească de-a binelea. Nu simțise niciodată o asemenea suferință, o asemenea sfîșiere. Dacă cineva i-ar fi înfipt un cuțit în inimă nu ar fi suferit mai mult.

Styliani închise ochii pentru totdeauna. Și Minas Rebelos rămase mut și înmărmurit în fața morților lui dragi. Lacrimile îi secaseră, glasul îi pierise și puterile îl părăsiseră.

Și stătu așa toată noaptea, de parcă nu mai avea viață în el. Uitase de sine și poate că nici nu s-ar fi gîndit să iasă din acea încăpere a morții, dacă nu venea Fanurakis.

Privi în jur și se apropie de Minas.

— E mare nenorocirea ce te-a lovit, căpitane, dar inima

ta poate rezista. Vino să respiri răcoarea dimineții și lasă-ne pe noi să ne îngrijim de toate.

Minas nu se opuse. Ca un copil fără putere îl urmă pe Fanurakis, oprindu-se doar ca să-și mai privească o dată soția și fiul. Pe urmă ieși și se așeză pe o bancă, la prova. Se uită la soarele care răsărea, la mare și la cer, apoi își coborî ochii și stătu nemișcat, ca o marionetă cu sforile rupte. Moartea celor dragi îl mortificase.

Continuarea să navigheze și ajunseră la insula Lemnos. Corăbiile ancorară într-un golf liniștit și, cu o barcă, îi aduseră pe cei doi morți pe țărm. Cu o altă barcă îl aduseră și pe Minas și toți împreună, căpitani și o mare parte din echipaje, îi urmară pe morți pînă la biserica Maicii Domnului. Acolo, un preot sluji liturghia funebră și apoi îi îngropară, într-o groapă proaspăt săpată. Cînd se pregătiră de plecare, Minas refuză să meargă cu oamenii lui.

— Lăsați-mă aci, le spuse, am să mă întorc singur.

Astfel, rămase tăcut în fața mormîntului proaspăt, așa cum stătuse în cabina lui și pe banca de la prova. Se înserase și Minas continua să stea lîngă mormîntul soției și al fiului său. Veni atunci Fanurakis și încă doi marinari și-l luară. Se lăsă din nou condus ca un copil la corăbii și se așeză la pupa, fără să vorbească și fără să mănînce.

Fanurakis se duse și-l întrebă despre ruta navelor.

Minas îi spuse nepăsător:

— O cunoști. Fă cum crezi.

Și Fanurakis se-ndreptă către maîstros¹, odată ce vîntul îl favoriza. Sufla un ușor sorokos, care-i împingea din spate. Căpitanul nu se clinti de la locul lui și nu se găsi nici un om pe corăbii care să nu plîngă dubla nenorocire ce se abătuse asupra lui.

Toate corăbiile înaintau parcă înfășurate în văluri de do-liu; și cina echipajelor fu tăcută în seara aceea. Tăceau și pe fețele tuturor se citea tristețea. Tristețea și teama. Simțeau că nenorocirea aceasta îl lovise crunt pe căpitan. Oare va rezista? Sau va fi doborît de suferință și va lăsa atîtea co-

¹ Maîstros: nord-vest (n. tr.).

răbii și atîta avere în voia soartei? Toți îl cunoșteau bine. Toți își dădeau seama că un asemenea căpitan nu mai exista și tremurau la gîndul că se putea ca, după o astfel de victorie, să se risipească totul în vînt. Însă, în ciuda temerilor ce-i copleșeau, nu scoteau o vorbă. Fiecare din ei, fie că se afla în post, fie că se culcase în așternut, tăcea și sta de veghe. Iar căpitanul, mut și înmărmurit, sta în același loc. Somnul nu se lipea de el.

Către miezul nopții Fanurakis îi aduse o ceașcă de supă caldă.

Minas, indiferent, îl întrebă:

— De ce?

— Pentru că de aproape două zile n-ai mîncat nimic. Dumnezeu să ne păzească de o a treia nenorocire, căpitane!

— Cine? exclamă Minas. Ce-ai spus?

— Am spus, să ne păzească Dumnezeu de o a treia nenorocire.

— Să nu-i pomenești deloc numele! îl întrerupse Minas. Nici o ființă de pe pămînt nu l-a rugat ca mine și pe nimeni nu l-a lovit mai rău decît pe mine. Doar din voința lui se-nîmplă toate în lumea asta! Aveam dreptate să mă tem de izbîndă și vedeam că se sapă o groapă...

— Liniștește-te, căpitane, îi zise Fanurakis, și nu blestema. Vorbele nu-și au locul într-o asemenea nenorocire. Dar nu te pot lăsa pradă durerii tale, nu te pot lăsa să te topești pe picioare. Vino să-ți mănînci supa și să te culci.

Minas îl privi în ochi.

— De ce să mănînc și de ce să mă culc, dacă ei au plecat? Locul meu e lîngă ei.

— Nu vorbi așa, căpitane! E nedrept, oricît de mare ți-ar fi suferința.

— Atunci, lasă-mă aci unde stau, îi răspunse Minas.

Și Fanurakis, supus, se retrase, fără a-și lua ochii de la căpitan.

Cînd rămase singur, Minas începu să umble încoace și încolo pe covertă. Pe urmă se așeză pe o ladă și se cufundă în gînduri, cu privirile ațintite asupra valurilor.

Prin minte îi trecură o mulțime de lucruri. Fel de fel de oameni și tot trecutul lui. Copilăria, sărăcia casei din Syra, tatăl și familia lui. Toți i se perindau prin față. Antonios Kargas, tatăl lui, frații, mama sa cea atât de necăjită, Katramatos, Thimios Ghiordasis, amiralul Boné, Brigá, Mikelis, Ciupitul, Roșcatul, Kosmas cel gras, cârciumarul din Syra, Asimina, Kaliorița. Atîția oameni care înainte îi păreau diferiți, dar pe care acum îi vedea ca pe un singur om. Dintre toți aceștia, cîndva, deosebea cîtiva pe care-i socotea fericiți și norocoși, iar pe ceilalți nefericiți. Acuma însă nu și-i amintea pe nici unul în picioare și sănătoși. Pe toți îi vedea culcați pe jos, morți, cu sînge scurgîndu-li-se din gură sau cu urmele ciumei pe chip. Pe toți laolaltă. O masă de cărnuri și oase, pradă morții. Nici o deosebire între ei. Oricare ar fi fost averea fiecăruia și oricare ar fi fost întîmplările prin care trecuse, rezultatul era unul și același pentru toți: Moartea! Pe urmă aceste gînduri i se pîrură copilărești. Pentru că la acest rezultat nu era cazul să se gîndească cineva, doar îl știa oricine. Atunci, ce descoperise? Și totuși avea dreptate. Pentru că se întîmplă ca omul să nu poată vedea cele mai simple și adevărate lucruri în orice zi, în orice ceas. Este nevoie de o nenorocire ca să i se deschidă ochii. Între viață și om se interpun fel de fel de lucruri care-l împiedică să vadă chiar și ceea ce e foarte simplu. Visurile nebunești, ideile înșelătoare, mîndria și egoismul, foamea și teama. Acuma însă nu se mai temea. Nenorocirea îl înarmase mai bine decît orice. Nu se mai temea nici pentru averea, nici pentru viața lui. Vedea limpede că, orice ar face, va plăti cu aceeași monedă ca Ghedin și Selim. Moartea. Așa încît se gîndea și își strîngea pumnii în fața acestei mulțimi care-l chema. Printre aceștia uitase de unul: bătrînul Simeon. Îl văzu parcă aievea, stînd lîngă catargul de la pupa cu chipul liniștit și cu privirea senină. Îi lăsă deci pe toți ceilalți și alergă spre el. Dar se opri. Simți că i se taie genunchii. Se opri. Îl vedea bine. Îl privi și, pe urmă, cu spume la gură, îi strigă:

— Tu de ce nu mori?

Pentru că, într-adevăr, dintre toți cei care stăteau în fața lui, Simeon era deosebit. Singurul în picioare printre atîția

morți. Și nu era numai viu. Dar i se părea că niciodată nu va muri. Că va fi singurul care nu va plăti cu aceeași monedă. Asta o simțea foarte bine. Și turba de furie. Turba de furie pentru că nu-i convenea această nedreptate. Știa de unde lua bătrînul puteri și îi venea să se trîntească pe jos, pradă mîniei, să-și sfîșie carnea și să se distrugă pe sine.

Dar se stăpîni. Suferința lui porni pe altă cale. Crezu că Dumnezeu îl nedreptăța, că voia să se răzbune pe el. Crezu că, dacă păcătuisese, dacă era vinovat, pe el trebuia să-l fi pedepsit, nu să plătească pentru greșelile sale o femeie și un prunc. Se lăsa deci pradă furiei și se-nșela pe sine, blestemînd și mîniindu-se. Bănuia că așa va scăpa. Voia să se cufunde adînc în păcat, să păcătuiască mai mult decît păcătuisese oricine, pentru că în felul acesta va fi asemeni Satanei și dorea să se-mprietenească cu el. Nu se mai temea de nimic. Nu se temea de altă pedeapsă mai groaznică. I se întîmplase tot ce putea fi mai rău. De acum încolo îl aștepta doar întunericul. Și vai de acela pe care l-ar fi întîlnit în calea lui...

Cînd se luminează de ziuă, aceste gânduri îl stăpîneau pe de-a-ntregul. Răzbunare! Doar asta voia. Mila nu mai găsea loc în sufletul lui. Dacă pînă atunci fusese spaima mărilor, acum va deveni și spaima celor vii. Doar morții nu se vor teme de el!

Cîți îl văzură în dimineața aceea pe covertă, își dădură seama de schimbare. Nimic nu-l mai amintea pe căpitanul din ziua precedentă. Umbla nervos pe punte și da ordine. Iar fața lui căpătase o expresie sălbatică. Avea o înfățișare atît de fioroasă, încît chiar și Fanurakis, omul lui de credință, se înspăimîntă.

În depărtare începu să se zărească vîrfurile muntelui Athos. Și căpitanul își îndreptă corăbiile spre acest munte sfînt.

Marinarii mai vechi, care cunoșteau muntele, se mirară de ruta apucată. Seara Fanurakis îndreptase corăbiile spre insulele Sporade, unde s-ar fi putut odihni la loc sigur și navele și echipajele și căpitanul. Dar în zori, pentru că vîntul le-mpinsese spre muntele Athos, căpitanul le-ndreptase într-acolo.

Se mirau aşadar, însă nu cîrteau. Unii spuneau că Minas voia să facă parastas pentru soţia şi fiul lui. Însă Fanurakis nu credea asemenea lucru. Înfaţişarea căpitanului nu arăta că nutreşte un astfel de gînd.

Cînd Muntele¹ se văzu mai bine şi corăbiile se apropiară de uscat, Minas luă ocheanul şi privi. De trei-patru ori porunci ca navele să treacă prin faţa ţărmurilor Athosului.

Călugării, care zăriră corăbiile trecînd pe dinaintea Muntelui fără să ancoreze, nu ştiau cum să explice faptul. La început nu avură nici o bănuială. Cînd însă văzură că, deşi se însera, acea preumblare a navelor continua, se simţiră cuprinşi de nelinişte. Oare ce căutau aceste corăbii ciudate? Încet-încet îşi dădură seama că au de-a face cu nave de-ale corsarilor şi neliniştea lor crescua. La Simonopetra teama era mai mare, pentru că într-acolo păreau să privească corăbierii. Cel mai mult se apropiară însă de mănăstirea Xenofonta. Şi cît era ziuă şi puteau vedea ce se petrece pe mare, sfinţii părinţi se mai consolau cu lumina. Însă, cînd avea să se întunece, îngrijorarea lor ar fi crescut.

Ce să facă? Bătrînul Ananias, stareţ al mănăstirii Xenofonta, şi cel mai respectabil bătrîn din mănăstire şi din Munte, privi spre mare şi-i linişti pe călugări:

— Fraţilor, le spuse, veniţi în biserică să îngenunchem în faţa harului ei. Nu vă faceţi griji pentru viaţa voastră. Chiar dacă aceşti corăbieri sînt duşmani, nu avem altă armă decît credinţa noastră. Să facă ce vor. Domnul să le lumineze minţile şi să-şi apere slujitorii.

Şi porniră toţi împreună spre biserică, tăcuţi, avîndu-l în frunte pe bătrînul Ananias, care păsea calm. Citiră rugăciuni şi Ananias se rugă pentru cei ce se apropiaseră de ţărmurile lor. Monahii îşi plecară capetele în faţa sfînteniei lui. Să se roage lui Dumnezeu şi pentru aceşti oameni, care era limpede că aveau gînduri rele! Dar aşa fusese el toată viaţa. Nu simţise ură pentru nimeni. Iubea orice făptură a Domnului. Îngenuncheară aşadar cu toţii şi se rugară pentru cor-

¹ Muntele: aci cu sens de nume propriu; Athos fiind numit şi Muntele (n. tr.).

sari. Și rămaseră astfel și după ce soarele apuse și lumina zilei păli.

Corăbiile se apropiaseră de țărm, se opriseră, dar nu ancoraseră încă.

Fanurakis îndrăzni să se apropie de Minas și să-l întrebe:

— Ce vom face, căpitane?

— Vom lua toate bogățiile Athosului. Se spune că cei de aici sînt mai bogați decît sultanul și că sînt plini de aur și pietre prețioase. Ce nevoie au sfinții de asemenea bogății? Am să-i fac să-mi spună asta, cînd vor vedea că încarc toate averile lor pe corăbiile mele. Atunci am să văd ce mutre vor face sfinții părinți! Nu-i voi ucide, pentru că ei au puțința să-și ascundă teama. Am să-i jefuiesc doar. Numai ca să-i văd îngrijorați. Cu ăștia nu am reușit să mă războiesc încă și acuma le-a venit rîndul! . . .

Fanurakis nu-l contrazise. Înțelese că Minas era atît de hotărît, încît nu ar fi avut rost să-i vorbească. Se supuse, deși nu găsea justă această dorință a căpitanului de a jefui biserici ale căror bogății fuseseră aduse ca ofrande de o mulțime de oameni îndurerați. Nu spuse însă nimic și îndeplini poruncile căpitanului. Se gîndi că, desigur, toate acestea izvorau din amărăciunea lui și din năpasta ce-l lo-vise.

În echipaje, unii aflară cu bucurie de hotărîrea căpitanului, pentru că socoteau nemăsurate comorile Muntelui. Alții însă, și aceștia erau puțini, își spuseră că jefuirea bisericilor este aducătoare de nenorocire și nu voiau să se atingă de aurul lor. Abia se înserase că la biserica mănăstirii clopotele prinseră să bată pentru vecernie.

Minas, așa cum făcea totdeauna, porunci ca navele să ancoreze la oarecare distanță una de alta, iar el împreună cu douăzeci de oameni, printre care se afla și Manolios Fanurakis, coborî pe țărm. Toți erau înarmați pînă-n dinți. Minas nu spuse nimănui ce plănuiește. În fruntea marinariilor lui, porni spre biserică.

Arareori întîlneau în drumul lor vreun călugăr care le da binețe. Cînd ajunseră la biserică, Minas lăsa zece oameni în curte, cîțiva în nartex, iar el cu vreo doi-trei pătrunse înăuntru.

Vecernia era în toi și căpitanul se opri în mijlocul bisericii, în fața altarului. Îl văzu în fața altarului pe bătrînul Ananias, care-i amintea foarte mult de Simeon, și o mulțime de călugări așezați în strane sau răspîndiți în biserică, în fața icoanelor.

Minas se uita la fiecare. Nici unul nu era bine îmbrăcat. Sutanele lor erau vechi, din pînză proastă și cîrpită. Fețele celor mai mulți, tineri și bătrîni, arătau că posteau des.

Biserica însă era frumoasă și cu podoabe bogate. Avea policandre de cristal și candelے de argint sau de aur. Pe pereți erau icoane de sfinți și profeți și, sub candelےle care le luminau pe fiecare, atîrnau tot felul de ofrande de aur și argint. Picioare, mîini, trupuri, ochi, urechi, case, corăbii, bărci. Și în afară de acestea se puteau vedea numeroase giuvaeruri împodobite cu pietre prețioase, pe care le aduseseră mulți oameni îndurerăți, ca să li se ușureze suferința. Minas și corsarii lui le priveau și se gîndeau că, desigur, asemenea ofrande se aflau și în lăzi, deoarece n-ar fi putut încăpea toate în fața icoanelor. Și se găsea aci, fără îndoială, și aur și argint, galbeni și taleri, pietre prețioase și alte bogății pe care nu le poate nicicînd aduna un singur om. Toate cîte se aflau în mănăstire fuseseră dăruite de mai multe generații. Existau desigur și ascunzători secrete. Și dacă asemenea comori se găseau în mănăstirea Xenofonta, care nu era dintre cele mai mari și mai bogate, atunci celelalte trebuie că posedau tezaure și mai însemnate! Gîndindu-se la aceste nemăsurate bogății, pe buzele lui Minas înflori un surîs de încîntare. Va avea nevoie de corăbii întregi ca să încarce toate comorile Athosului!

Se-ntreba cum să transporte acele tezaure și dacă monahii vor opune rezistență.

Însă, cum sta acolo și se uita la bătrînul care citea, și auzea psalmodiile călugărilor, se petrecu un fapt neașteptat. Își pierdu dintr-o dată văzul. Îl învălui un întuneric deplin. Dar nu ținu mult. Încet-încet își reveni, dar nu mai vedea aceleași lucruri.

În altar zări o lumină strălucitoare și, lîngă ea, pe bătrînul Ananias îmbrăcat în alb, iar alături pe bătrînul Simeon. De partea cealaltă a lui Ananias o văzu pe nevasta lui cu

pruncul în brațe. Iar deasupra lor, în miezul acelei lumini, văzu o femeie foarte frumoasă, îmbrăcată în alb, care-i zîmbea.

Nu știa ce se-ntîmplă cu el. Nu-și mai vedea oamenii, nici pe călugări. Catapeteasma bisericii pierise și strălucirea aceea ajungea pînă la cer. Nemaiputînd suporta lumina orbitoare, se prăbuși la pămînt și izbucni în plîns ca un copil.

Cînd se ridică revăzu aceeași lumină și pe femeia cea preafrumoasă în mijlocul ei. În jurul lui nu era nimeni. Doar Ananias se ruga în altar. Deodată auzi un glas bătrînesc care-i spunea:

«Nu mai păcătui, Minas, și vino lîngă mine. În zadar cauți bucuria și liniștea în altă parte».

Minas căzu din nou în genunchi și plînsese multă vreme. Pentru prima dată i se întîmplau asemenea lucruri! Nu mai avusese nicicînd astfel de vedenii...

Cînd se ridică din nou strălucirea, femeia cea frumoasă, Styliani și Simeon dispăruseră. Biserica era ca înainte, luminată de licărirea palidă a candelor.

Îi văzu pe călugări și pe marinarii săi și ceva mai în urmă pe Fanurakis care-l privea.

Cînd slujba de vecernie se termină, Minas se duse și se închină în fața icoanelor.

Curînd una din ușile laterale ale altarului se deschise și se arătă bătrînul Ananias, sprijinit de umărul unui călugăr mai tînăr.

De îndată ce-l zări, Minas se apropie de el și, înclinîndu-se, îi sărută mîna.

Bătrînul îl binecuvîntă și își puse mîna tremurătoare pe creștetul lui.

— Vreau să mă spovedesc, spuse Minas.

— Ești binevenit, răspunse Ananias.

Călugării care-l însoțeau voiră să-i spună ceva, dar bătrînul îi opri cu o privire.

— Să plece toți din biserică, pentru că vreau să rămîn singur cu robul lui Dumnezeu.

Un călugăr aduse patrafirul lui Ananias, apoi plecară

toți, aruncînd priviri speriate cînd spre stareț, cînd spre corsar.

Se temeau să-l lase singur pe Ananias și de aceea stătură afară, lîngă ușa bisericii. La primul strigăt auzit ar fi intrat înăuntru ca să-l apere pe bătrînul egumen.

Ananias se așeză într-o strană, pentru că nu-l țineau picioarele, și-l binecuvîntă pe Minas.

— Spovedania, fiule, este o mare taină. Ferice omul care va putea să-și deschidă inima și să lumineze întunericul sufletului său. Te ascult, fiule.

Minas nu răspunse. Pentru prima dată în viață tremura și reuși anevoie să vorbească.

— Bătrîne, nu am venit cu gînd bun în mănăstirea ta. Sînt corsarul Minas Rebelos și de ani de zile străbat mările. Aveam de gînd să iau toate bogățiile mănăstirilor și să plec îndată spre locuri depărtate.

— Satana, fiule, îl îndeamnă pe om la cele mai rele fapte.

— Dar acesta nu e singurul rău pe care l-am făcut, continuă Minas. Cu propria mea mîină am ucis oameni, iar altora le-am luat viața fie în luptă, fie judecîndu-i și condamnîndu-i. În felul acesta mi-am dobîndit averea. Oare un om ca mine poate avea parte de iertare?

— Bunătatea lui Dumnezeu e nemăsurată, fiule. E de datoria ta să scapi de această greutate care te apasă. Și atunci îți vei recăpăta seninătatea.

— De mai multe nopți nu pot dormi. Atîția morți mi-au izgonit somnul. Pedepsa ce m-a lovit se vede că nu-i destul de mare, pentru că nu-mi pot regăsi liniștea. Bătrîne, vreau să rămîn aici. Am văzut în ochii călugărilor teama și bănuiala. Nu ai a te teme însă de nimic. Voi spune oamenilor mei să plece, dar lasă-mă să rămîn lîngă tine. Privindu-te, mă odihnesc.

Spovedania dură destul de mult. Minas se străduia să-și amintească toate păcatele.

— Liniștește-te, îi spuse Ananias. Dacă vrei să rămîi lîngă noi, vei rămîne. Dar trebuie să cumpănești bine. Hotărîrea ta nu trebuie să fie o urmare a disperării ce te stă-

pînește, pentru că o vei regreta cînd îți va reveni dorul de viață. Ești tînăr.

— Nu arît cît par, sfinte egumen, îi răspunse Minas. Sînt mult mai bătrîn decît anii mei.

— Dacă te-ai gîndit bine, rămîi. Dar să știi că dacă peste cîteva luni sau peste cîteva ani vei regreta, drumul spre orașe îți este deschis. Pentru că, după ce ai dus o viață ca a ta, e greu să te mulțumești a trăi într-o mănăstire a Muntelui.

— Nu există temerea, sfinte egumen, că-mi voi schimba hotărîrea. Voi rămîne aici cîte zile mi-a mai dat Domnul de trăit. Lîngă tine, mă voi strădui să scap de întreaga greutate pe care nechibzuința, teama și mîndria mi-au pus-o pe umeri.

— Dacă aceasta este dorința ta, atunci am să-ți dau unele canoane să îndeplinești și sper că Domnul mă va învrednici curînd să-ți dau sfînta împărtășanie.

— Voi merge să le vorbesc oamenilor mei, spuse Minas. Ieșind din biserică, îi găsi pe Fanurakis și pe ceilalți, care-l așteptau neliniștiți.

Îl priviră și observară cît de umilă îi era expresia feței. Umbletul lui nu mai avea aerul mîndru pe care i-l cunoșteau și nici capul nu și-l mai ținea sus. Pășea aplecat și gînditor. Fără să vorbească, își scoase armele și două pungi cu aur pe care le avea asupra lui și le depuse la picioarele lui Fanurakis.

— Mare greutate am dat jos de pe mine, spuse. Aceste arme nu ne pot apăra de nimic. Luați-le din acest loc sfînt, urcați-vă pe corăbii și plecați cît mai departe de Munte. Eu nu voi fi cu voi. Rămîn aici.

— Cum, ne lași în voia dușmanilor tăi? — exclamă unul din marinari.

— Vă las în voia lui Dumnezeu, răspunse Minas. E singurul lucru pe care-l pot face. Și eu mă las în voia lui.

— Cu alte cuvinte, ne părăsești? spuse un tunar.

— Vă arăt drumul cel bun. Pentru că va veni ziua cînd și voi vă veți da seama din ce parte răsare soarele!

— Și cu toate aceste corăbii ce se va întîmpla? întrebă cîteva marinari.

Minas aruncă o privire corăbiilor, apoi își plecă ochii. Fanurakis, care tăcuse pînă atunci, uitîndu-se la căpitan și cercetîndu-i chipul, ochii și glasul, vorbi cu asprime:

— Eu știu ce vor deveni corăbiile! Nu-i cereți căpitanului, în asemenea clipe, să vă dea deslușiri pe care mi le-a dat mie. Duceți-vă la posturile voastre, pentru că în curînd vom ridica ancora. Voi veni și eu îndată.

Marinarii îl priveră pe Fanurakis și se supuseră. Știau că e omul de încredere al căpitanului și nu se miraseră cînd răspunsese la întrebarea pusă lui Rebelos. Voiră să adreseze cîteva vorbe căpitanului, dar el își plecă ochii, ca să evite orice discuție. Acești oameni voiau însă să-i strîngă mîna, să i-o sărute, fiindcă simțeau că ceva măreț se petrecuse în el. Cu lacrimi curgîndu-le pe obraji, se aplecară și-i adunară armele.

Un marinar luă cele două pungi cu galbeni și i le dădu lui Fanurakis, apoi se-ndreptară cu toții spre țarm, fără să mai scoată o vorbă. Căpitanul sta în picioare, cu privirile ațintite în pămînt. Nu se uită nici o clipă la oamenii lui care plecau cu inima strînsă. Cînd rămase singur cu Fanurakis, Minas îi spuse:

— Armele și vitejia noastră nu sînt de folos în fața bătrînului Ananias. Du-te și tu cu bine și nu strica această clipă cu vorbe care nu au nici un rost. Gîndește-te bine la viața ta și hotărăște. Dumnezeu să te ajute!

Fanurakis își dădu seama că în zadar ar fi încercat să-l facă pe căpitan să-și schimbe hotărîrea și-i zise:

— Tu știi mai bine decît toți care e drumul cel bun.

Minas își clătină capul cu tristețe.

— O, dacă omul ar ști încotro se duce, s-a strădui să facă fapte mai bune. Dar nu știe și se zbate, greșind mereu. Însă acum nu e momentul potrivit pentru discuții. Așteaptă puțin să-ți aduc ceva. Și, pe urmă, fără să mai spui nimic, du-te la corăbii și îndepărtează-te cît mai mult de aceste locuri.

Minas, cu capul plecat, se reîntoarce la mănăstire. Fanurakis așteaptă puțin, pînă văzu îndreptîndu-se spre el un călugăr, cu o boccea în mînă.

— Căpitanul mi-a spus să vă dau aceste haine, să le luați

dumneavoastră. Vă roagă să-l iertați că nu a venit să vi le dea el însuși.

Fanurakis se uită la călugăr, se uită la hainele lui Minas și, luându-le, se-ndreptă grăbit spre țărmul mării.

Nu trecu nici un ceas și corăbiile lui Minas Rebelos, cu întreg avutul lor, ridicară ancora și porniră spre sorokolevante. În zori, pe marea Athosului nu se mai zăreau decât câteva bărci de pescuit în care se aflau călugări. Neînfri-cata flotă a lui Minas Rebelos era departe și naviga fără viteazul ei căpitan. Muntele îl luase prizonier pe corsar și-l dăduse mănăstirii Xenofonta.

Trecuseră trei ani din noaptea în care corăbiile lui Minas Rebelos părăsiseră Athosul, lăsându-l acolo pe căpitan.

Din noaptea aceea Minas îmbracă rasa călugărească și trecu prin multe încercări. Insomnia îl zdrobise și fu cît p-aci să moară din lipsă de somn. Călugării, care la început se arătaseră bănuitori, începură să-și dea seama că în acel trup chinuit sălășluia un suflet ales.

Însă o întîmplare petrecută în primele nopți ale călugăriei sale îl puse pe gînduri.

Era a doua noapte pe care o petrecea pe Munte fără să poată dormi. Aștepta ca pe un salvator sunetul clopotului care vestea utrenia, ca să poată coborî în biserică. Știa că se va simți mult mai bine cînd îi va vedea pe bătrînul Ananias și pe ceilalți călugări. Aștepta și veghea. Se ruga pentru iertarea păcatelor sale. Bătrînul stareț îl puse la greu canon și la post negru. Numai pîine și apă. O asemenea hrană, lipsa de somn și suferința ce-l sfîșia nu întîrziară să-i albească părul, să-i rideze fața și să-i topească mușchii. Ajunsesse piele și os. În scurt timp, nu mai rămăsese nimic din vechiul Minas Rebelos. Chiar și cel mai apropiat prieten, dacă l-ar fi întîlnit în drumul lui, n-ar fi putut recunoaște în grămada aceea de oase și în acel chip brăzdat de riduri pe căpitanul Minas Rebelos.

Însă înainte de a ajunge într-o asemenea stare, în a doua noapte petrecută în mănăstirea de pe Munte, simți că-l cuprinde o teamă stranie. Era trecut de miezul nopții. Sta în așternut și prin ferestruica chiliei sale zărea cerul întunecat al iernii. Se uita la stele și se ruga.

Deodată, auzi un glas sfîșiiind tăcerea. Un glas care venea de departe. Era glasul unui bărbat care striga la un dușman, ascuns în întuneric.

— Oriunde te-ai duce, blestematule, am să te ucid pentru că-mi aduci corabia cea plină cu târfe din Mytilene!

Minas se ridică și un fior îi străbătu trupul. Pentru o clipă crezu că i se năzare din cauza oboselii, dar curînd auzi din nou vocea, mai puternică și mai limpede:

— Oriunde te-ai duce, blestematule, am să te ucid pentru că-mi aduci corabia cea plină cu târfe din Mytilene!

Atunci își dădu seama că nu e închipuire, ci vocea unui om, care se apropia.

Fără voia lui și fără să-și dea seama, sări în picioare, cu fruntea scăldată în sudoarea rece a spaimii. Se opri în mijlocul chiliei sale, care era izolată și se afla alături de arhondaricul mănăstirii, acesta la rîndul său fiind despărțit de restul mănăstirii prin biserică și cimitir. Curînd vocea se auzi și mai aproape.

— Oriunde te-ai duce, blestematule...

Aceleași vorbe, același bărbat. Altceva nimic nu tulbura liniștea nopții.

Minas își dădu seama că acum necunoscutul trecuse în biserică, intrase în cimitir și, cînd îi auzi iar sfîșietoarea amenințare, simți spaima cuprinzîndu-l pe de-a-ntregul.

Sta în mijlocul chiliei, încercînd să audă mai bine. Se gîndi că acel vîrcolac nocturn era vreun dușman de-al lui care, știindu-l singur și fără apărare, voia să-l lovească fără milă. Dar pe urmă își spuse că un om ca el, care luase viața atîtor vrăjmași, nu putea fi fără apărare. Dealtfel niciodată vreun dușman nu îndrăznise să-i tulbure somnul.

Minas fu însă nevoit să-și întrerupă firul gîndurilor, deoarece omul care striga în noapte se apropia de arhondaric.

— Oriunde te-ai duce, blestematule, am să te ucid pentru că-mi aduci corabia cea plină cu târfe din Mytilene!

Simți că-i îngheață sîngele în vine. Acum nu auzea numai vocea, ci deslușea și pașii necunoscutului. Curînd îl auzi urcînd treptele spre chilia lui. Cum în arhondaric nu locuia nimeni, acel om, oricine ar fi fost, venea la el. Altminteri, pentru ce s-ar fi obosit să urce scara ce ducea la chilia lui singuratică?

Înspăimîntat, apucă masa și o sprijini de ușă, așezîndu-se în fața ei. Chipurile, obstacole în fața dușmanului. Dar pe urmă își spuse că dacă acela era fantomă și nu om, putea trece și printr-o crăpătură. Dar atunci de ce striga?

Auzi pași în fața ușii lui, pe lespezi și vocea strigînd că-l va ucide, că e nemernic și că aduce tîrfe. Spunea toate acestea lîngă ușa lui, apoi începu să coboare scara zbierînd mereu aceleași cuvinte și amenințîndu-l pe acela pe care-l urmărea.

Minas răsufală ușurat, dîndu-și seama că nu pe el îl urmărea acel bărbat. Vocea se tot îndepărtă, repetînd aceleași vorbe pînă cînd se stinse și se făcu iar tăcere.

Nu trecu mult și sună clopotul pentru utrenie. Minas se repezi afară din chilia lui, trecu repede printre crucile cimitirului și se duse la biserică.

Călugării se adunau încet-încet și unul dintre ei, Irineos, văzîndu-l alb ca varul, îl întrebă ce are.

Minas îi povesti atunci ce se-ntîmplase în timpul nopții.

— Nu-i nimic, frate, îi spuse Irineos. E fratele Pafnutie, care-l fugărește în fiecare noapte pe diavol. Așa își petrece nopțile.

Și-i arătă un călugăr care semăna mai mult a strigoi decît a om. Căzuse cu fața la pămînt și se ruga. Era negru și slab ca o mumie și avea doar cîteva fire de păr în barbă și deasupra gurii. Minas, în ciuda spaimei simțite, nu dădu prea mare importanță celor aflate. Dar cu cît treceau zilele, săptămînile și lunile și insomnia continua să-l tortureze, cu atît mai mult se gîndea la Pafnutie. Începuse și el să aibă vedenii și nu avea nici un mijloc de a lupta împotriva lor. Postea, sta treaz, se ruga și muncea. Minas îndeplinea bucurios cele mai umile și mai grele munci. Ce putea face altceva ca să învingă ispita?

După doi ani de astfel de viață, tocmai cînd credea că învinsese, o nouă criză îl zgudui.

Într-o noapte îl auzi ca întotdeauna pe Pafnutie, dar i se păru că vede apropiindu-se o corabie. Și în loc de alte femei, debarcară cumnatele lui, Maria și Marina. Căzu îndată în genunchi și începu să se roage, dar îi fu peste putință să le alunge. La-nceput stătură una în dreapta și cealaltă în stînga lui și-l priveau. Și cu cît el își acoperea ochii și făcea mătânii, cu atît ele se apropiau și, întinzîndu-și mîinile, îl mîngîiau. Și la atingerea lor își simțea trupul ca încins de flăcări. Și cînd își înălță ochii le văzu cu sinii goi, chemîndu-l și zîmbindu-i.

Începu să se roage cu și mai mare zel și, trîntindu-se la

pământ, izbucni în plîns. Dar, cu toate acestea, ele nu plecau.

Atunci își luă mățaniile și începu să spună „Tatăl nostru”. Îl spuse de vreo sută de ori. În cele din urmă, cu puțin înainte de utrenie, vedenia dispăru. Dar Minas nu se mai putea ține pe picioare. Dacă nu veneau Irineos și Sisoie, care se miraseră văzînd că nu venise la biserică, ar fi continuat să zacă ceasuri întregi pe podeau chiliei sale.

— Ce s-a întîmplat, frate Minas? îl întrebă.

— Fie slăvit numele Domnului, răspunse Minas. Duceți-mă la stareț să mă spovedesc.

După utrenie, într-un colț al altarului, Minas mărturisi ce vedenie plină de păcat avusese, sălbatica luptă dusă cu carnea lui și izbînda sa.

Ananias, care știa să citească în suflete, își puse mîna pe creștetul lui și-i spuse că la liturghia din acea zi se va putea împărtăși și aceasta îi va dărui putere, îi va reda viața.

Cînd îi veni rîndul să se cuminece, tremura din tot corpul. Se apropie de Ananias și îl auzi spunînd:

— Se cuminecă robul lui Dumnezeu Minas, în numele Tatălui și al Sfîntului Duh.

Cînd ieși din biserică, văzu că ziua era frumoasă. Florile și copacii răspîndeau arome și un vînticel blînd răcorea fețele. Se așază la marea masă unde stăteau catehumenii și se uita la Ananias, care-l privea cu bunătate.

Bătrînul Ananias, văzînd vremea însorită, se hotărî să meargă pînă la sălașul neuitatului Serafim. Nu era prea departe și-n ziua aceea urcușul nu-l speria. De bucurie se simțea mai puternic. Gîndindu-se le toate acestea, se-ntoarse spre fostul corsar și-i spuse:

— Vino, Minas, să mergem împreună.

Acesta se simți copleșit de emoție, deoarece nu se socotea demn să se ducă într-un asemenea loc. Observă că privirile celorlalți călugări nu erau prietenoase, dar, plecîndu-și ochii, se apropie de Ananias, să-l sprijine.

La început înaintau tăcuți, apoi Ananias îi vorbi despre Serafim, care păcătuisese mult în viața lui. Curînd însă își dăduse seama care era drumul cel drept și, retrăgîndu-se în singurătate, își găsise liniștea și fericirea supremă. Acest din urmă cuvînt îl ului pe Minas, deoarece nu se așteptase să-l audă. Dorea desigur fericirea, dar nu spera s-o dobîndească.

Chiar se temea de ea. Pentru că nu ştia care este adevărata fericire. Încetase deci să se gîndească la aceasta şi socotea că trebuie să se pedepsească pentru a-şi plăti păcatele.

— Ce este fericirea supremă? îl întrebă pe Ananias.

Stareţul se opri şi-l privi.

— De ce nu te străduieşti să răspunzi singur la această întrebare?

— Pentru că nu ştiu, răspunse Minas.

— Dacă te-ai fi străduit, poate că ai fi reuşit.

Minas tăcu. Nu ştia ce să spună.

*

Minas îşi aminti de vechile lui dorinţe şi regretă cu lacrimi în ochi că acestea fuseseră pline de păcat. Apoi se aplecă asupra ierburilor ce creşteau lângă izvor, admiră culmile semeţe ale Athosului. Izvorul cu apă limpede, piatra pe care şezuse Serafim, iarba, o pasăre care cirîpea în alun şi cîteva flori ce înfrumuseţau locul îl umpleau de o mulţumire nemaiîntîlnită.

Simţea o pace adîncă învăluindu-i sufletul şi o putere nouă născîndu-se în el, altfel decît aceea pe care-o cunoscuse cîndva. Se aşeză la umbra alunului şi începu să se roage. Şi văzu că pasărea sare pe o creangă aflată lângă el şi apoi i se urcă fără teamă pe umăr...

Şi se bucură!

Vechi scrieri, tomuri prăfuite pomenesc despre un oarecare Minas care a trăit o sută zece ani și care a devenit ascet în sălașul sfântului Serafim, după ce înainte fusese corsar. Mai spun acele vechi hrisoave că s-a hrănit cu ierburile muntelui și cu puțină pâine ce i-o trimitea mănăstirea.

A luptat cu foamea, cu frigul și cu carnea lui, și el însuși și-a săpat groapa lângă colibă.

Acolo, în groapă, l-au găsit călugării, cu mâinile pe piept.

Ani de zile poruncise sufletului său, așa cum, în alte vremuri, cu armele în mâini, străbătuse neînfricat mările, poruncind corăbiilor și echipajelor sale.

S F Î R Ș I T

Redactor: MIRCEA OPRITĂ
Tehnoredactor: A. MOLNĂR

Apărut: 1976. Bun de tipar: 30. 12. 1975.
Comanda nr.: 1216. Coli de tipar: 12,5.
Tiraj: 40 000+60 broșate și 10 000+30 legate.
Hirtia: semivelină de 63 g/m². Format: 16/54×04.
C. Z. pentru biblioteci: 877.4—31—590.

Tiparul executat sub comanda nr. 681/1975
la Întreprinderea Poligrafică Cluj
Municipiul Cluj-Napoca
str. Brassai nr. 5—7
Republica Socialistă România

